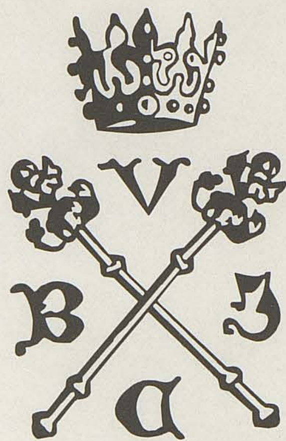

V
B J
C

JOSEPHI ANDREÆ ZAŁUSKI.
Supr. Regni Referendarii, Abb. Premet. Archid. in Cath. Ploc. Pult. Can. Crac. Præp. Infulati Kodnensis.

SPECIMEN HISTORIÆ POLONÆ CRITICÆ

constans Animadversionibus in Hist. LUDOVICI Polon. & Hung. Regis ab Augustino KOŁUDZKI, descriptam,

Quibus, ab Eo ibidem inserta & vindicata, à Classicis verò aliis Scriptoribus commemorata Narratio de violentâ Statuum Reip. Confœderatione; vulgò ROKOSZ ad Gliniany An. 1381. 26. Aug. XII Procerum Polonorum decapitatione solutâ, indissolubilibus argumentis refellitur, & merum nugamentum pronuntiatur.

WARSAVIÆ.

Anno MDCCXXXV.

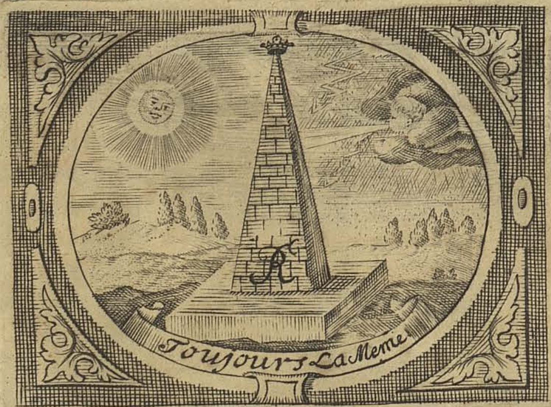
1735

DUBLET

JOSEPHI. ANDREÆ. ZAŁUSKI.

Supr. Regni Referendarii, Alb. Premet. Archid. in Cath. Ploc. Pult. Can. Crac. Præp. Infulati Kodnensis.

SPECIMEN HISTORIÆ POLONÆ CRITICÆ.

WARSAVIÆ.

Anno MDCCXXXV.

SYLLABUS.

Scriptorum hîc allegatorum, cum expressis editionum notis.

Abel Casp. Preusische und Brandeb. Staats-Historie	8 Leipz. 710
Agrippa Corn. De vanitate scientiarum. Inter ejus opera edita	8 Lugd. 531
Albertus Leander. De viris illustribus Ord. Prædicatorum	f. Bonon. 517
Aristoteles. Opera omnia Græce & Lat. 4 T. 2 V.	f. Paris 654
Barradius. Commentarius Concordiæ Evangelicæ	f. Colon.
Becmannus Joh Chph. Vermehrte Beschr. Wolffg. Jobs der Stadt Franckfurt an der Oder	f. Franc. O. 706
Bielsk Marcin Chronika, to iest Historya Swiata ad 1564	f. Crac. 564
- - Chronika Polska	f. Crac. 597
Bonfinius Ant. Hist. Pannonica, sive Res Hungaricæ	f. Hanov. 606
Braun David. De Jurium Poloniæ fundamental. ratione	4 Col. (Elbing) 722
- - De scriptorum Polonorum & Prussorum Bibliothecæ suæ virt. & vitiis	4 - - Ibid. 723
Bullart Isaac. Academie des sciences & de beauxarts, 2 T. X. V. c.f.	f. Paris 602
Buvius Guil. Brevis Notitia Romanorum Pontificum	12 Aug. Vind. 727
Bzovius Abrah. Hist. Ecclesiastica, 2 T.	f. Colon. 617
- - Propago S. Hiacinti i. e. De rebus gestis Prov. Polonæ Ord. Præd.	4 Venet. 606
Callimachus Philippus. Hist. Vladislai Pol. Hung. Regis	4 o 584
Canus Melchior. De locis Theologicis	4 Colon.
Casaubonus Isaac. Exercitationes in Baroninm	4 Genevæ 663
Cedrenus Georg. Synopsis Historiarum ex Ed. C. A Fabroti & J. Goar. 2 T.	f. Paris 647
Chatelain. Martiologe Universel	4 Paris
Chwalkowski Mikołay. Pamiętnik Chroniki Pruskiey	4 Poznan 712
Chytræus David. Vandalia	8 Rostoch 589
Cicero. Opera omnia ex Ed. Isaaci Verburgi 2 T. 2 V.	f. Amst. 724
Cromerus Daniel. Pommersche Kirchen Chron. 1124-603	4 Stetin. 603
Cromerus Mart. Chronicon, de orig. & rebus gestis Polon.	f. Colon. 589
- - Idem Polonicè ex vers. Mart. Blazowski	f. Crac. 611
Damalewici Steph. Vitæ Archiepp. Gnesnensium	4 Vars. 694

 Da-

Damalewicii Vitæ Episcoporum Vladislaviensium 4 Crac. 642
Diodorus Siculus, Bibliothecæ Historicæ L. 15. ex ed. Rhodomanni f. Hanov. 604
Decius Jodocus Ludov. de vetustatibus Polonor. &c. &c. f. Crac. 521
Dlugossus Joh. Hist. Polonica, 13 L. 2 T. 2 V. f. Lips. 711
- - Vitæ Epp. Posnan. cum Cont. Jac. Brzeznicki ed. Th. Treterus 4 Brunsb. 604
Dresserus Mathæus. De diebus festis 8 Lips.
Dusburgius Petr. Chronic. Prussiæ cum Cont. ed. C. Hartk. 4 Jenæ 679
Ens Casp. Appendix ad Hist. rerum Hungaricarum 8 Colon. 608
Europa in Serenissima LESZCZINIORUM Domo inclusa 12 *Franc.* 725
Fridrychowicz Dominik, S. Hiacintus Principalis Poloniæ Patronus f. Crac. 687
Gornicki Lukasz. Dzieje w Koronie Polskiey 1548-72 4 Crac. 637
Glinka Franc. Zwierzyniec Iednorozcow, i. e. scripta And. Max. Fredro 8. Leopoli 670
Guagnin Alex. Descriptio Sarmatiæ Europeæ f. Spiræ 581
- - Idem Polonicę f. Crac. 612
Hardt (von der) Hartm. Magnum Constantiense Concilium 6. T. 3. V. f. Franc. 700
Henelius Nicol. Silesiographia & Breslographia 4 Franc. 613
Herburt Jan. Statutum Regni Poloniæ f. Gedani 620
- - Idem Polonice f. Crac. 570
- - Chronicon Poloniæ 4 Basil. 615
Historia Lombardica, sive aurea Legenda SS. (Jacobi Januensis Ep.) f. Hagenoæ 510
Herodotus. Opera Gr. & Lat. ed. Jac. Gronovii f. Lugd. B. 716
Hoppius. Samuel Joach. Schediasma de script. Hist. Polonæ (præfixum Dlugossio) f. Lips. 711
Horatius. ed. Jac. Rutgersii 8 Ultraj 699
Hübner Joh. Kurtze Fragen aus der Historie 8 Leipz. 702
Januszowski Joh. Statuta R. Poloniæ Lat. & Pol. f. Crac. 600
Jongelinus Casp. Purpura S Bernardi f. Colon 640
Isthuansius Nicol. Rerum Hungaricarum L. 34 f. Colon. 685
Kochowski Vespasian. Annalium Pol. 3 Climact. 3 T. 3. V. f. Crac. 683-98
- - Hypomnemo sev. Elogia Reginarum Poloniæ 4 Crac. 672
Koialowicz Albert. Historiæ Lithvanæ, 2 partes 4 Ged. Antv. 650-69

KO-

KOLUDZKI Aug. Thron. Oyczysty (i.e. Vitæ Reg. Pol.) cf. 4 supraslii 727
Kozuchowski Stan. Constitucyi KoronnychInwentarz, 1550-726 f. Mokrsku 732
Laski Joh. Statutum R. Poloniæ f. Crac. 506
Laurembergius Joh. Acerra Philologica 8 Lipſ.
Lauterbach Samuel Frid. Fraustadisches Sion 8 Leipz. 710
Lengnich Godofr. Polnische Bibliotheck, 2 T. 8 (Dantz) 718-20
Lipſius Juſtus Opera Omnia, 4T. 4V. 8 Veſaliæ 675
Lubinsko Stan. Opera omnia f. Antv. 643
- - (ſeorſive) vitæ Epp. Plocenſium 4 Crac. 642
Lucas Frid. Schleſiens curieuſe Denckwûrdigkeiten, 2 V. 4 Franc. 689
Marianus Scotus Chronicon in Joh. Piſtorii Script. rerum German. 3 T. 3 V. f. Ratisb. 726
Martinus Polonus Chronicon in J. G. Kulpiſii ſcript. rerum Germ. f. Argent. 685
Megerlinus Petrus diſquiſ. Chronologicæ de Joh. Papiſſa 4 Lugd. B.
Micrælius Joh. Pomeriſche Chronicke und Geſchichte 4 Stetin, Leipz. 723
de Michovia Mathias Chronica Polonorum f. Crac. 521
Mitternacht Joh. Sebaſt. Diſſertationes Phil-Hiſt-Theologicæ de St. Joh. & Judæo ſuperſtite. 8 Numburg 665
Munſterus Sebaſt. Coſmographia f. Baſil. 552
Nakielski Samuel. Antiquitat. Monaſterii Miechovienſis f. Crac. 634
Naromowski Adam Facies Rerum Sarmaticarum 2. T. 2. V. 4 Varſ. Viln. 724-6
- - Auroræ Solis Sarmatici 4 Vilnæ 727
Neugebauer Salomon. Hiſtoria Rerum Polonicarum 4 Hanov. 618
Nicephorus - Calliſtus Hiſt. Eccleſiaſtica ed. Langi & Ducæi 2 T. 2 V. f. Paris. 630
Nieſiecki Kaſper. Korona Polſka *item* 1 Tom. Herbarza f. Leopoli 729
Okolſki Simon. Orbis Polonus, 3 T. 1 V. f. Crac. 641-5
- - Ruſſia florida 4 Leop. 646
Olearius Adam. Perſianiſcher Roſenthal f. Schleſw. 668
Paprocki Bartol. Gniazdo Cnoty, o herbach f. Crac. 578
- - Herby Rycerſtwa Polſkiego f. Crac. 584
- - Ogrod Krolewſki f. Pragæ 599
Paſtorius Joach. Florus Polonicus 12 Gedani 679
Piaſecki Paulo Chronica geſtorum in Europa, 1571-645 f. (in Belgio)
Piechowski Mich. Cornucopiæ Inſulæ Chelmenſis f. Zamoſcii 717

Pistorius Joh. Corpus scriptorum Polonicorum 3 T. 1 V.	f. Basil 582
Polybius Hist. gr. & lat. cum Notis Isaaci Casauboni	f. Hanov 609
Prilusius Jac. Leges statuta & Privilegia Poloniæ	f. Crac. 553
Pruszcz. Hiac. Forteca Krolestwa Polskiego	4 Crac.
Rango Mart. Origines Pomeranicæ	4 Colberg 684
Raynaldus Odoricus Annales Ecclesiastici ab A. 1198. 8 T.	f. Romæ 646
Respons wolnego Slachcica na list Senatora, 20 Decem.	f. o. 665
Rewa Petr. Monarchia & Corona sRegni Hungarici	f. Franc. 659
Rey Mikoł Zwierzynice, (Pœmata)	4 Crac.
Ruszel Paweł. Triumff. S. Jacka	4 Crac.
Sarnicki Stan. Annales de origine & rebus gestis Polonor.	f. Crac. 587
Sartorius August. Cistertium bis Tertium	f. Pragæ 700
Schickfusius Jac. Vermehrte Schlesische Chronicke	f. Jenæ 625
Scrobissevius Jac. Vitæ Archiep. Italic. & Leopoliensium	4 Leop. 628
Sommersberg Frid. Wilh. Scriptores Rerum silesiacanem medii, 3 T. 3 V.	f. Lips. 729-32
Sperlinus Otto Zoologia	8 Lips.
Spondanus Henr. Annalium Eccl. Baronii Continuatio 1197-646. 2 T. 2 V.	f. Lugd. 678
Starowolski Simon. Monumenta Sarmatarum	f. Crac. 655
- - Vitæ Antistitum Cracoviensium	f. Crac. 655
- - Sarmatiæ Bellatores	4 Colon. 631
Statuta Sigismundi I.	f. Zamoscii 602
Strykowski Maciey Chronika Litewska	f. Krolewcu 582
Szczygielski Stan. Tinecia sev Hist. Monasterii Tinecensis	4 Crac. 668
Tacitus Opera cum notis Theod. Ryckij	8 Lugd. B. 687
Vergilius Polydorus de Inventoribus rerum	12 Lugd. B.
Virgilius Opera cum notis Variorum ed. Schrevelii	8 Lugd. B. 661
Voetius Gisbertus Disputat. selectæ Theologicæ, 5 V.	4 Ultraj. 648
Volaterranus Raphael Comentarior. Urbanorum. L. 38	f. Basil. 530
Volumen Constitutionum Regni, novissimæ nostræ Editionis, 4 T.	f. Vars. 732. ss.
Vossius Isaac Observationes variæ	4 Lond. 685
Waddingus Lucas Annales Ord. Minorum, 8 V. 8 T.	f. Lug. Rom 647-54
Zalaszowski Nic. Jus Regni Poloniæ, 2 T. 2 V.	f. Posnan. 700-1
Zernecke Jac. Thornische Chronicke	4 Berlin 727
Zulichius Michael Hist. Episcopatus Camminensis	4 Regiom. 702

ANACÆPHALEOSIS.

continens

Summa Relationis à KOLUDZCIO adoptatæ, in eamque, Apologiæ, Capita, cum apposito è converso, nostræ Refutationis loco.

Relatio.	*Refutatio*	*pag.*
Archiep. Gnesnensis *Stanislaus*	Vero nomine, vocabatur Jaroslaus	30
Bogorya	Skotnicki	30
Gnesnæ Thronum Ludovico exstruxit, quem is falsò existimabat, eo fine erectum esse, ut in Regem Majoris *Poloniæ* inaugararetur.	Id pro certo affirmant Historici	31
Mors Kmitæ, nunquam satis expiata fuit.	Satis, nam 160 interemptorum sangvine	31
Eo tempore, fuit bellum intestinum inter Domaratum & Nałęcios	Illud bellum, nonnisi altero ab obitu Ludovici anno, exortum est	32
Cui componendo, Ludovicus	Id, non Ludovicus sed Vladislaus composuit	33
Posnaniensi Præfecturâ, Domaratum.	Nonnisi post mortem Ludovici cessit Domaratus quod & ipse Kołudzki, inferius fatetur & ita sibi ipsi contradicit	34
amovit.	Lud. amovit non Domaratum, sed Goluchovium	35
& ei suffecit	eique suffecit Ottonem Pileccium	35
Vincentium Granovium.	Granovius non Domarato, sed Th. Wagleszynio successit	33
	idque 27 à morte Ludovici anno	36
Tum quoque Litvani (cum *Tartaris Borussisque*)	De Tartaris & Borussis ne jota quidem apud Historicos	42
Cunctas Regni ditiones vastabant.	Tantum Sendomiriensem tractum	42
Hinc Elisabetha filium Regem permovit ut pro suppetiis mitteret.	id minimè est probabile	43

Raphaeli Granovio	Is, tum nondum vixit. 38
Exercituum Regni Duci	Nec Exerc. R. Dux, unquam fuit 38 Nec quisquam aliùs eâ dignitate tum insignitus fuit. 38 ad 40 Exercitus Regimen, tum habuit Subinius 40
Quas ille, cum numeroso exercitu	falsum 43
Ad oppidum Sącz præstolabatur.	Locus Castrametationis Sendomiria fuit, non Sandecum vel Sanocum. 43
Ludovicus Polonum Exercitum in Tartaros convertit.	Non, sed ad expugnandum Castrum Chełm. 43
Ipse vero, cum Hungarico contra Litvanos movit at eorum 12000 fudit.	Res ne ad certamen quidem devenit 43
Granovius autem, collatis cum Tartaris signis eorum 7000 fudit.	Falsum est 44
At ipse tribus ictibus sagittarum vulneratus est.	Nil tale habent Historici, dequocunque Duce 44
Interea Borussi, disceptâ Cujaviâ, ad suas rediere stationes.	De his rebus altum apud Historices silentium hinc patet esse mere confictas
Lud. his actis tum Duci Oppoliensi gubernium.	Nonnisi anno elapso, post suum in Hung. reditum 46
Ad junctis ipsi.	Non tum in Polonia, sed demum in Comitiis Budensibus Triumviratus ille institutus est 47 n. 5. 6 quarto abhinc anno.
Dobeslao, & Sendivogio.	Nonnisi amoto à Gubernio Duce Oppoliens. Triumviratus ex his Polonis constans institutus est, quibus addi debet Zawisza Ep: Crac: quem hic Commentator, prætermittit, etsi is primus & principalis fuit Moderator. 46 n. 23
Palatino Lublinensi.	Is Palatinat9 tum nondum extabat, & nonnisi 94 abhinc annis, instauratus est. 47 n. 4
Quo peracto in Hung. demigravit, ubi comperit Matrem Elisabetham mortuam.	Nonnisi post 5 annos à reditu Ludovici in Hung. obiit Elisabeth. 48 n. 7

Inte-

Interea Poloni â prædictis Gubernatoribus afflicti, miserunt.	Hæc Legatio, non abrogandi Triumviratûs sed abrogandæ Ducis Oppoliensis authoritatis causâ, suscepta est. 48
Rytwianscium	Duo Rytwianscii missi sunt in Hungariam, sed nonnisi temporibus Vladislai Jagellonis. 50 n. 4
Et Miaskowscium	Confictum est nomen. 50 n. 5
Ad Regem.	Et Reginam Matrem, ut habet antiquissimus scriptor, hinc patet Elisabetham, ad huc in vivis tum extitisse. 49 n. 3
Qui negotium istud distulit ad futura Comitia.	Ex nunc Ducem Opolien: à gubernatione amovit. 51
Interim animum intendens, ut Russiæ Districtum à Poloniâ avelleret, & hanc ob causam.	Citatus à Commentatore Bielscius tum & alii verum Ludovici motivum in instaurando hoc Archiep: asserit zelum promovendæ Religionis. 51
Petiit consensum pro Archiep. Haliciensi, à se,	Citatus à Commentatore Miechovita, tum & Dlugoss errant, dum dicunt hunc Archiep: â Ludovico fuisse erectum. 53 ad 61
Nuper instituto	Sex annis, antequam Ludovicus Regnum Pol. capesseret, sedes Haliciensis fundata fuit à Casimiro Magno. 61 n. 3
Et Romæ; antea inaudito	S. Sedes tum Avinione fuit 67 n. 6
Quem contulit Petro.	Rzeszovii nomen genuinum fuit Joh. non Petrus. 68 n. 10
Rzeszovio	Citatus à Comm. Miechovita, Archiep. primum Haliciensem fuisse, Jacobum Polonum. 68 n. 7
	Rzeszovius primum 29. a morte Ludovici annis, Halic. Metropolim gubernandam suscepit. 68 n. 8
&c.	Isque non primus, sed revera ultimus Archiep: Haliciensis fuit. 68 n. 9
Fundatione.	Dux Oppoliensis, non autem Ludovicus, dotem Haliciensi Ecclesiæ providit. 65 n. 4 & 66 n. 4
Optimâ adjectâ.	Imò modicâ & exiguâ 67 n. 5

Tum

Tum quoque Lud. Ecclesiam Præmisliensem in Cathedram tranformavit.	Non Ludovicus, sed Casimirus M. Anno adhuc 1364. Cathedram Primisl. fundavit.	70
Eique præfecit Philippum Komarniccium.	Nullus inquam Episcopus Polonus, nedicam Premisl. hujus nominis fuit.	71
Decanum Cracoviensem.	Decennio ante initiâ Regiminis Ludovici, ad alterum â morte ejus annum, nemo alius, præter Sbischkonem, Suchywilkium & Nowodworscium, Decanatu Crac. potitisunt.	72-75
	Primus Ep. Prim. defacto fuit, Henric9 Germanus Ordinis Minorum	75
Non exiguis proventibus prospectis.	Imò paucissimis ut testatur Scrobissovius	76-7
Camenecensi verò Episcopatu ornavit Boguslaum Derszniak.	Nullus inprim. in tota Polonia, hujus nominis fuit Episcopus.	86
	Primus Ep. Camenec. saltem qui apud Scriptores occurrit, fuit Rokossius.	86
His ita constitutis, Comita Budæ	Nonnisi post septennium.	89
Pro festo Assumptionis B.V.M. indixit.	Ex Historicis constat quod indicta fuerint pro mediis Quadragesimæ.	89
Quo pauci Senatores ivêre.	Imò plurimò, ut constat ex Dlug. & Cromero.	90
Ob privatas spes.	Imò ad firmandum salubrem Reip. Polonæ statum, ut colligitur ex iisdem script:	90
Inter quos Albertus Strzeleccius Regni Thesaurarius.	Nec tunc, nec unquam fuit aliquis Strzeleccius Regni Thes. Tum vero hac dignitate pollebat Demetrius Bozydar.	91-93
Qui Regium Diadema, Reginæ Elisabeth, tum in Hungariam trausmiserat.	Id ipse Rex, suadente Elisabeth Reginâ fecit.	93
Senatu inscio, donec Andr. Lubranscius.	Nullus unquam Lubranscius, fuit.	
Episcopus Vladislav.	Ep. Vladislaviensis.	94
Episcopus Vratislav.	Nec Vratislaviensis	94
Episcopus Posnanien.	Fuit quidem Posnanien: sed Johannes non Andreas; & 115., annis, ab obitu Ludovici.	95

Rem

Rem patefecit Raphaeli Granovio Regni Mareſchallo,	Granovius uti nec Exercituum Duxi, ita nec Regni Mareſchallus unquam fuit.
	Idque munus tum gerebat Dobieslaus Mierzb. vel Joh. de Tęczyn 101
	Nono à morte Ludovici anno ſupr. Regni Mareſchallus *Raphael Tarnowski*, hinc credibile eſt, Commentatorem, retento nomine *Raphael*, & mutatâ ſyllabâ *Tar* in *Gra*, ex Tarnovio, Granov. effeciſſe. 102
Huic itineri ſe adjunxerunt Felix Sieciech	Nullus unquam Sieciech fuit nomine Felix 103
Palatinus Lublinenſis,	Hic Palatinatus nonniſi 92 ab obitu Ludovici annis, inſtauratus eſt 103
	Deinde Comm. ſuprà *Subinium* Palatinum Lublinenſem nuncupaverat, & ita ſibi contradicit. 103
Johannes Słuzovius Palat. Siradienſis,	Nullus Słuzovius Siradienſem unquam tenuit Palatinatum, quo tunc potiebatur Svantopolcus Stemmatis Lis. 104
Gregorius Laſſota	Nullus Laſſota uquam nomine Gregorii 105
Palatinus Bełzenſis,	Nullusque Palatinatu Belzenſi inſignitus fuit. 105
	Illo tempore Ditio Bełzenſis, nondum ad Poloniam ſpectabat. 107
Stanislaus de Krępa Caſtellanus Sendomirienſis.	Caſtellanatum Sendom. tum tenuit Jo. Tarnovius. 108
Hieronymus Szpot Caſtellanus Biecenſis,	Nullus Dunin-Szpot fuit unquam Caſtellanus Biecenſis, quem tum tenuiſſe Sandivogium de Vyr, probabile eſt. 108-9
& Joh. Gomolinski Caſtellanus Siradienſis.	Nullus unquam Gomolinski fuit Caſtellanus Siradienſis, quo ab A. 1360 ad 1400 in ſigniti fuere Venceslaus Kalinowski & Joh. Naropinski. 109
Nomine Regis ſententiæ tenorem aperuit Jaroccius	Hoc nomen confictum eſt. 100
& propoſuit Commutationem Ducatus Scepuſienſis, pro	Annis abhinc 30, defacto Ducatus Scepuſienſis à Sigism. Rege Hung. hypothecæ

Territoriis Russiæ.	loco, Poloniæ cessit, hinc fons erroris. 110
Sigismundo Genero, cum *Dacia* & Halicia cedendis.	Commentator affinitate vocum *Lwowski* & *Woloski* delusus, ex Territorio Leopoliensi effecit Ducatum Daciæ alias Walachiæ. 111
Cui pro Regno Haliciæ, Regium Diadema se obtenturum Rex pollicebatur.	Illud jam ab A. 1208 obtentum fuit, & 3. Reges Haliciæ, ante tempora Ludovici fuere. 111
De his Lubranscius Ep. matre Granovia progenitus.	Si Andr. Lubranscius Ep. Posn. ex Granovia natus fuisse, asseratur, eum 146 annos emensum fuisse, omnino dicendum foret, quod falsum est. 113
per litteras communicavit cum Raph. Granovio.	Dato verò, quod fuerit ex Granoviâ natus, certe Raphaeli Granovio, utpote suo Abavo coætaneus dici nequit 113
Secretò devitans Collegas suos dum id facerent.	In aliis MSS. legitur, *aperte exhortasse Collegas suos, ne id facerent* quæ sunt contradictoria 114
Qui Granovius, nondiu cunctatus, se contulit ad Fratrem suum Vincentium.	Vincentius non fuit Raphalis frater, sed saltem Nepos. 115
Majoris Poloniæ Præfectum.	Nonnisi 27. à morte Lud. annis hanc Præfecturam tenuit, & ab A. 1340 quo Vincentius dicitur eam obtinuisse à Paprocio & Okolscio (quos sequitur Commentator) 6 alii Præfecti Maj. Poloniæ usque ad Granovium intercesserunt 117
& cum illo ad Archiep. Gnesnen. advolavit.	Dum hic Comm. Archiepiscopi Gnesn. mentionem facit, absque expressione ejus nominis, innuere videtur, *Jaroslaum*, cujus superius meminerat, adhuc in vivis extitisse Ille autem Anno adhuc 1376 obiit, eique Joh. *Suchywilk*. suffectus est. 119
Hi itaque Senatores.	De nullo Senatore superius mentionem fecit. 119
Cætero Senatui, diem Convoca-	Nullus Conventus nec tum nec unquam-

tio

tionis *Lenciciæ*, incunctanter dixerunt.

alias Lenciciæ, celebratus est 119

in quâ conclusum, de Nuntiis ad invitandum Regem mittendis, Omissique

Comm. superius dixerat Conventum Lencic. ex solo Ordine Senatori coactum fuisse, hic tamen Legatos inde missos, Ordinis Equestris comminiscitur. 121

Czyzowski Dapifer Cracoviensis

Nullus unquam Czyzowski fuit Dapifer Cracoviensis. Joh. Czyzowski à Vladislao Jagellonide R. Pol. & Hung. Palatinatus Cracov. & aliorum Gubernator factus est per tempus commorationis Regiæ in Hung. hinc fons erroris. 122

& Sulkovius Ensifer Regni.

Null9 unquam Sulkovius fuit Ensifer Reg. 123
Istud officium post tempora demum Ludovici institutum. 123

Quibus Granovius Cubicularios adjunxerat, ut eum, de singulis diversoriis ubi Lud pernoctaturus erat, certiorem facerent.

Quasi id ipsi Legati præstare non potuissent, ullaque necessitas, vel utilitas adesset, tam strictæ inquosvis Ludovici passus animadversionis. 124

Ipse verò obviam ivit Ludov. cum 5000 armatorum appropinquanti.

Imminentem Nobilitati commotionem (asserente Commentatore) penitus ignorabat Lud. Nil igitur præsidiariis Copiis opus habebat 124

Postquam Litteras Circul. ad omnes Nobiles perscripsisset,

Primatialis non verò Mareschalcalis officii, est munus Nobilitatem convocandi. 125

ut compareant ante festum S. Bartholomæi.

Comm. hoc pacto inter breve 8 dierum intervallum, nempè à die Assumptionis B. V. M. (quo Comitia Budensia inchoasse, superius dixerat) tot & tanta coarctat gesta, quibus vix totus sufficeret Annus 120

Ad Gliniany.

Rokoss ad *Gliniany* sub Sigismundo III. contigit A. 1537. hinc patet nomen istud, adeoq; totam Narrationem esse merè confictam. 129-130

Cum Lud. in confiniis constitisset, prodierunt ei obviam 3 Senatores cum 1000 Equitibus.

Si cohonestandæ Legationis gratiâ plus æquo, si impediendi Regii adventus intuitu, minus quam par est. 125

Interea Nobilitate ad 50000 con-

Eo tempore Resp. Polona, 6 Palatinatibus flu-

C 2

fluente.

Tertia die adventus Regii Gologorum.

Senatus & Nobilitas, Legatos misit ad Lud. ut Senatores, qui Budæ erant præsentes, extradat, quod & fecit.

Quibus in medium Consilii advenientibus Granovius Litteras Budâ, ab Ep. Lubranscio adse perscriptas produxit, & Reg. Cancellario *Drzewicio*, legendas præbuit Reis, exinde apparentibus, mandatum, ut secederent, sub Mareschalcali custodiâ detinendi.

Mox Lubranscio Ep. injunctum, ut eos Jurejurando super Evangelia præstito, convinceret, quod & fecit.

Quo præstito, unius horæ spatio, capite plexi sunt.

Numero duodecim.

Postridie, Rex in Thr. est collocatus de cæde Senator. hucusq; nescius, (Nocturno enim tempore, detruncati fuerant.)

Quem Granovius, (eleganti) Oratione, collocutus,

De *extraneis*, *eousque* Regimini

tantum constabat, inde absurdum est dicere, Nobilitatem in tam numeroso cætu congregari potuisse. 125-6

Præsuppositâ hujus Narrationis realitate, vel mentis impos, vel cordis inops, censendus est & 130

Superius dixerat Comm Ludov. his Senatoribus spopondisse omnem securitatem cur igitur tam facilè eos ex tradit? 131

Drzewiccius nonnisi 128 annis, ab obitu Ludovici Cancellariatum Regni adeptus est; istudq; munus tum gerebat Joh. de Radlice. 132-3

Nobilem Polonum *Jure non victum*; proindê à fortiori &, Senatorem, captivare non licet 134

Ecclesia à sanguine abhorret, & Clericis, (à fortiori Episcopis) sub pænis suspensionis & irregularitatis prohibitum est, mortem alicui oppetere 134

Hæc verba, Regi, Ecclesiastico Statui Senatorio, ac Equestri Ordini, toti deniq; Genti Polonæ sunt injuriosa 133

In Narratione, carmine exaratâ, duodenarius numerus sistitur superius verò, 7 tantum Senatores Budam proficiscentes enumerantur 135

In quibusdam Mss legitur, *post triduum* 136

Id dicere, omninò absurdum est 136-7

Superius dixerat Comm *unius horæ spatio* à solutâ Comitiorum illius diei Sessione, eos plexos fuisse. Comitia autem de die celebrari solent. Hinc oritur contradictio 137

Hæc Oratio, gravi comptoque stylo contexta est, & vel exindè apocrypha censeri debet 137

Jam anno præterlapso, exoticum Regimen præ-

præfectis, conquestus est.

Ducis Oppoliensis rescissum erat, Triumviratus autem ei succedens, solis Polonis constabat 138

Rogavitque, ut Diadema Regni, per Thesaurarium ablatum, restitueretur.

Ludovicus in suâ responsione, cuncta cætera expostulationum capita, licet multo dificiliora, pollicetur; Hanc vero restitutionem, nec appromisit, nec ad effectum deduxit, inde patet Commentatorem comminisci 139

Eo momento, de collatorum corpora detecta, Regi monstrabantur (non excandescenti)

Id dicere omninò est contradictorium & perquam absurdum. 140

Qui, timore perculsus, *permutationem* ditionum Hungaricarum, pro Polonicis, annihilat.

Illa Narratio; de permutatione, a Ludovico pertentatà, est merè conficta, quod colligitur ex testimoniis Historicorum 141-3

Eâ conditione, ut una ex suis filiabus Regno præficiatur.

Non A. 1381. sed adhuc A. 1374. consentientibus Ordinibus, Lud. unam Filiam; sibi succedendam, designaverat 144-9

Cui annuit Respublica.

Non Glinianijs, sed Cassoviæ in Hungariâ, istud Privilegium, emanatum est. 144-9

Et hinc factum est.

Resp. his Ludovici votis annuit, non intuitu annihilatæ dictæ Commutationis, sed pro dimisso Tributo, *Poradlne* dicto, 144-9

Quod Ludovicus tot libertatibus ornavevit Remp. Polonam.

Non tum (1381) sed adhuc A. 1374. Lud. illas libertates Polonis contulit 149

Ut nullus Regum, ejus Prædecessorum, majores concesserit.

Præ Ludovico Casimirus M. Ludovici Avus, plura & majora Privilegia concessit Polonis 149

APPENDIX. KOLUDZCII.

Hujus Transactionis, nullus ex priscis Historicis meminit.

Hinc ex ore ipsius Koludzcii falsitas Narrationis arguitur 150

Et defactò, duo Historici Ludovico coætanei, tum & alii prisci Scriptores, de his, ne gry quidem 150-1

Nec dici potest, illos reticuisse, ob metum offendiculi, nam multa pejora de Ludovico vituperia scripserunt 152-8

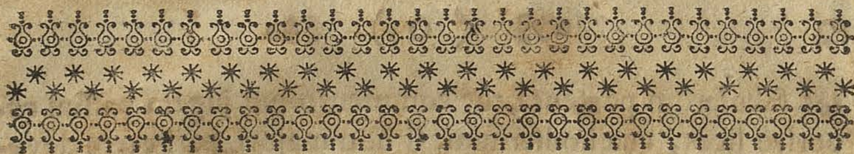
	Similiter, nullus Historicus Hungaricus horum meminit 158
	Itali Ludovico erant infensissimi, proinde, Scriptores Italici coætanei, id annotare non prætermisissent, si vera esset hæc Narratio 159
Ex recentioribus verò Pastorius testatur, cujus hæc sunt verba *cadaveribus Regem terruisse FAMA tenet.*	Sequentia verba omittit *Koludzius*, ita sonantia; *fama tenet, quanquam nulla Annalium, quos viderim, fide nixa*; undè mala ejus fides apparet 163-4
	Cui Narrationi, præfixæ sunt hæ dubiæ mercis notæ, *ajunt*, *fama est*; &c. ea pro certâ, accipi non potest 165
Tum & *Kochowscius*,	Ejus ista postrema verba *Quæ à nostratibus Chronographis, nescio quam ob rem, transmissa silentio* totam Narrationem labefactare videntur 166
	Alii scriptores qui horum meminêre, Koludzcio sunt posteriores 167
Quod extiterit Andr. Lubranscius Episcopus, colligitur ex Paprocio.	Falsum est, ibi enim legitur de Andrea *Goslaviccio* quiq. 32 annis ante evectionem Ludovici, obiit 96
Jam verò, de Raphaele Granowscio non dubitandum, nam hæc familia tum maxime florebat.	Tum nondum florebat, sed tantum florescere cæperat 171
Nam Vlad. Jagello post obitum Annæ *Hungaricæ*	Anna 2 Vxor Vladislai, non potest dici *Hungarica*; utpote Germano Patre, & Polonâ Matre, orta 172
DuxitPilecciam,viduamGranovii	Addere debuisset *Granowù exinde Pileccii dicti* 172
Filii, Vincentii Gen Majoris Poloniæ Capitanei	Pileccia, non filio Vincentii, sed eidem ipsi Vincentio elocata est. 173
Et ita, D. D. Comites Sieniawscii, originem suam trahunt, ab *Uxoris* Vincentii Fratre.	Non ab uxoris fratre, quam nullum Pileccia habuit, utpote de domo ultima 174
Demetrio, Granovio,	Nec à Demetrio, sed ejus filio Raphaele, qui Sienaviam hæridissam duxit, & exinde primus *Sieniawski* dictus est. 174

Ca-

Castellano Naklensi	Hic Demetrius non fuit Castellanus Naklensis 174
Qui 3 reliquit filios; *Gregor.* &c.	Non Gregorius, sed Georgio vocabatur 174
Et alios duos, quibus Rex possessiones in *Valachiâ* & Halicia attribuit	Iterum affinitate vocum *Woloskiey* & *Lwowskiey* delusus Kołudzcius, pro Territorio *Leopoliensi*, Ducatum *Valachiæ* ponit 174
Raphael autem duxit, Petri	Hoc nomen Petri est fictum 175
Cebrowscii	Raphael Sieniawsciam duxit, Filius autem ejus Cebrowsciam 175
Filiam Annam.	Annæ nomen, similiter fictum est. 175
Ex quâ nactus est inter alios, Procopium Dapiferum *Leopoliensem.*	Dicere debebat *Dapiferum Russiæ generalem* tum enim, Territorium Leopoliense, nondum suos peculiares habebat Official. 175
Johannes denique duxit, bonorum Drozdowice.	Non Drozdowice, sed Brzozdowice 175
Et *Kuropatniec*, hæredissam	Hæc vox perperam est à Kołudzcio addita 175
Hoc Anno (1380) bombardæ sunt primum adinventæ.	Eæ retractis sæculis, jam in usu fuerunt. In Polonia vero A. circiter 1328 176-7
Quarum usus, primum, in oris Galliæ est adhibitus.	Dato, quod tum primum usus, adinventæ fuerint bombardæ, earum primus testante *Polyd. Vergilio* non in Gallia, sed in Italia, est adhibitus 178
CONTINUATIO.	REGIMINIS. LUDOVICI.
His expletis Lud. minus Polonis fidens	Hinc innuere videtur Kołudzcius, Ludovicum de propria vitâ periclitasse, id quod Gentem Polonam summâ afficit injuriâ 179 n. 1.
Rectà in Hungariam migravit.	Quomodo id cohærere poterit, cum facta â Ludovico sponsione, menstruæ Cracoviensis Juridicundo Commorationis? 179 n. 2
Ubi integro anno.	A Transact. Glinian. ad lethalem Lud. morbum biennium effluxit, fere integrum 179 n. 3
Summo mærore consumebatur, quousque ex hac causa, in morbum inciderit.	Id nullus Nostrorum Hungaricorumque Historicorum ait, imo omnes asserunt, senio Granovium & viribus confectum obiisse. 180 n. 4.

Mor-

Morti igitur ſe vicinum cernens, indixit Polonis Comitia Solii	An hæc Comitia, unquam extiterint, juſta adeſt, ratio dubitandi. 180. n. 5
Ubi congregatos Proceres, cum lacrymis veniam deprecatus, *rogavit* ut Generum ſuum, cum Maria	Hæc voces, *compulit, impulit, juſſit, ſingulis ipſa exequentibus* à noſtris Hiſtoricis, hâc occaſione uſurpatæ, non ſunt flentis, & veniam deprecantis. 181-2
Sibi in Regno ſufficiant Hedvigim enim, *una cum Regno Hungariæ*, Vilhelmo Archiduci Auſtriæ	Tum (aſſerente *Cromero*) nondum conſtabat an Lud. Sigiſmund. utriq; Regno, an verò, hunc Polonico, Vilhelm, verò Hungarico, præficere, in animo habuerit. 183 n. 8
Deſponſavit	Non tum (1381) ſed anno adhuc 1375 deſponſaverat. 183 n. 9
Duobus abhinc menſibus expletis	Seſqui menſe tantum. 183 n. 10
Obiit, portendente ejus mortem *Cometâ*	Addendum erat, tum & aliis, crebros prodigiis, Terræ motibus, & locuſtarum examinibus 183 n. 11
Poſtquam Hung. 14 an. præfuiſſet	Non 14 ſed quadraginta præfuit. 283 n. 12
Sæpiſſime, habitu mutato, de Civitate in Civitatem *perambulabat*	Nonnunquam (non ſæpè) ignotus (non mutato habitu) ſe pauperibus immiſcuit, non per vicos & plateas abibat. 184
Sub ejus Regimine, Nankierus Ep. Vratisl. in exilium à Civibus, actus eſt,	Nankierus obiit 29 annis, ante primordia Regiminis Ludovici. 184
Civitasque tota, in pænam peccati, igne abſumpta eſt,	Incendium Vratisl. non ſtatim poſt expulſionem Nankieri contigit, ſed ſequenti ab ejus obitu anno. Jam verò 39 annis, ante initia Regiminis Ludovici 185
Angelo *viſibiliter* apparente, qui flammas vibrabat, *hominesque accurrentes, gladio abigebat,*	Citatus hic à Kołudzcio Miechovita, aut tantum, à quadam Religioſâ fæminâ viſum fuiſſe in *extaſi*, Angelum carbonibus ardentibus Civitatem incendentem, Imò apud omnes Hungaricos Scriptores, altum de his ſilentium 186
ſequitur	& huic Operi, imponit coronidem Conjectura, de origine, Authore, & tempore Confictæ Glinianenſis Fabellæ, pag. 186

PRÆLOQUIUM.

NUnquam nos prudentiores, nunquam diligentiores esse debemus, quam quum res gestas Æternitati sacratas volumus. Quod haud obscurè inter alios innuit Romanæ Eloquentiæ Parens, quando *primam Historiæ legem esse, ne quid veri non audeat; neve quid falsi dicere audeat*, præclarè ac sapientissimè asserit. Nimirum, ne quid temerè credamus, ne quid imprudenter, aut ignoranter affirmemus, aut scientes mentiamur, sed omnia, quæ fide historica referuntur, ad regulas της θειης ἀληθείας exigamus. Etenim quid est Historia? Προφῆτις τῆς ἀληθείας, sive *Sacerdos veritatis*. (Respondet *Diodorus* Siculus.) Quid veritas in Historia? *Anima atque* οφθαλμὸς seu *oculus*, teste *Nicephoro*. Quò facit illud *Polybii*; *Ut animal luminibus ademptis prorsùs inutile redditur, ita, si veritatem ex historiâ tollas, quod superest illius, narratio est nullius usus*. Sed hoc non obstante, eo dementiæ processêre superioribus sæculis, quam plurimi non è plebe tantum, sed ex iis quoque, quibus datum erat præ aliis sapere, ut quasvis triviales fabulas, non aliter ac Stoici, *cum superstitiosa sollicitudine & miseriâ crediderint*, &ettiam præterea, stylo etiam in posterorum gratiam complecti, ac typis mandare, voluerint, ausu prorsus illaudabili. Hinc

Cicero Lib. 2. de oratore c. 15.

Biblioth. L. 2.

Lib. 1. Hist.

In Except. L. 12. Hist. c. 5.

Cicero, l. 2. de Divinat.

tot fabularum portenta, tot commentorum jugera passim reperire licet, quæ hodiernum, si non majori, pari certe devotione, atque ipsum verbi Divini Codicem, simpliciores mirantur, exosculanturque; non dissimiles sacrificulo illi; *cui persvasissimum erat, nihil omninò esse falsum, quod semel typis fuisset excusum.* Ex multis, in exemplum hîc vocamus, tritas illas, aniles, & decantatas fabellas:

Melch. Canus l. 11 Locorum Comm. cap. penult.

(1.) *De Johanne Evangelista nondum mortuo:* quod Barradius scribit. Legimus quippè superiori Sæculo, Agyrtam quendam, nomen istud mentitum; (quem Guilielmus *Postellus* vir multarum Linguarum, & nullorum Sacrorum; *Fratrem suum* appellavit) Tolosæ vivicomburio damnatum esse. Digna certe Impostore merces. Confer Gisbertum *Voetium.*

In Comment. Concordiæ Evangelicæ.

Parte 1 Dispp. sel. p. 1146.

(2.) *De Judæo immortali:* de quo creditur vulgò, eum, jam olim tempore Passionis Christi, vixisse, & calceariam Hierosolymis exercuisse, nec procul à portâ, per quam Salvator ad montem Calvariæ deductus fuit, suas ædes habuisse, ac JESUM, cum ad januam ejus paululum quiescere voluisset, abegisse atque protrusisse. Cui JESUS, irato vultu dixerit: *Ego quiescam; tu vero perpetuò peregrinaberis.* Et hinc factum, ut nequè interdiu, nequè noctu hactenus quieverit.

J. S. Mitternacht de S. Joanne & Judæo superstite. G. Thilo in Meletemate Hist. de Judæo immortali.

(3.) *De septem Dormientibus:* quos A. C. 251. metu horrendæ sævitiæ, quæ in Christianos exercebatur ex urbe Ephæso, in montem cavum secessisse ferunt, ibi Annos amplius 169. dormivisse, & demum A. C. 446. solutos somno esse,

Idem. Math. Dresserus Tract. de diebus Festis ad 27. Jun. p. 151.

esse, ut habet *Cedrenus*, *Nicephorus*, *Historia lombardica*; quæ fabula habetur quoque in Alcorano, quam à Mahumede ridiculè narratam, & à Commentatoribus mire auctam, recenset *Olearius*. Surat. 18. Rosenthal, p. 8.

(4.) *De Johannâ Papissa*: cujus Fabulæ assertores, ex ipsâ Romanâ Communione nostrâ, præter Primipilos Martinum POLONUM; ac Marianum Scotum; (a) Italos 27. Gallos 17. Germanos 17. Belgos 9. Hispanos 6. Anglos 5. Hungarum 1. (quos inter aliquos Episcopos, imò nonnullos etiam Sanctos viros,) recenset Petrus *Megerlinus*, quorum aliqui eam, *Johannam*, alii *Agnetem*, alii *Gelibertam*, alii *Isabellam*, *Juttam*, *Dorotheam*, vocant; Aliqui *Anglicam*, alii *Moguntiâ* oriundam dicunt. Aliqui eam *Leonem IV.* alii *Leonem V.* alii *Martinum I.* alii *Benedictum III.* alii *Nicolaum I.* in Pontificatu excepisse narrant. Aliqui asserunt sedisse in Papatu unum annum & 5. menses, alii sesqui-tres annos, alii 4. menses tantum. Aliqui; *Johannis VII.* alii autem *Johannis VIII.* nomen gessisse cominiscuntur. (quorum prior revera natione Græcus fuit & 160. annis præcessit, alter verò Romanus, & 20. annis secutus est tempora prætensæ Papissæ.) Omnes fatentur, eam studuisse *Athenis*, In Disquisit. Chronol. de Joanna Papissa.

 cum

(a) Horum alter ad A. 1320. alter vero A. 1083. scribunt, & ita noster Martinus POLONUS primus hujus Fabulæ scriptor, (ut passim perhibetur) dici non potest, cum eum Scotus præcesserit. Conferatur Martini Poloni Chronicon, operâ Suffridi Petri multoties editum Marian. Scoti Chron. quod reperitur in Pistorii Corpore Scriptorum Rerum Germanicarum.

cum tamen illo tempore Athenæ solo æquatæ fuissent; teste *Zonarâ* & *Cedreno*: Omnes garriant peperisse; cum de Vaticano in Laterano tenderet, cum tamen arx Vaticana, nonnisi A. 1390. à SS. Pontificibus inhabitata fuerit; & ut alias invincibiles contradictiones omittam; sufficiât allegâsse; *Anastasium* Bibliothecarium ac *Adonem Viennensem*, Testes oculatos, qui scribunt expresè, post obitum *Leonis IV.* dies 15. tantum, sedem Romanam vacâsse, immediatequè electum fuisse *Benedictum III.* quibus succenturiantur, omnes & singuli illius ævi Pontificiæ Historiæ Scriptores, nempè *Luitprandus*, *Regino*, *Hermannus-Contractus*, *Lambertus*, *Otto Frisingensis*, *Abbas Uspergensis*, *Leo Ostiensis*, *Joh Cremonensis*, & alii.

Nec in Historiâ naturali desunt plura figmenra, à naturæ scrutatoribus, jam dudum explosa; v. g. De *Aquila*, seniô confecta, in ignem, sub concavo Lunæ evolante, ibique accensam in mare procidente, atquè sic ad juventutem redeunte. De *Pelicano* item, adunco rostro pectus sauciante, & pullis mortuis sanguinem effluentem, quo recepto vivificentur, commnnicante; nec non de *Phænice*; tot annorum myriades vivente, & mortuam de cineribus suis reviviscente.

vid. Sperling in Zoologiâ & Lauremb. iu acerra philologica.

His Fabellis vulgò receptis, & passim pro veris habitis, quod Historiam Polonam attinet, annumerari potest, *Motùs Glinianensis*, (vulgò *Rokosz*) contra Regem LUDOVICUM excitati, & in eo, XII. Senatorum Polonorum capite plexorum Narratiuncula, ab Anonymo quodam conficta,

a KO-

a KOLUDZCIO verò vindicata, & defensa. In cujus veritatem aliquantò diligentius inquirere, eamquè, licet altas in cunctorum Polonorum animis egerit radices, fidei sublestissimæ arguere, inpræsentiarum sedet animus. Antequam verò ad Refutationem hujus Fabellæ paremus accessum, eandem, prout, apud Augustinum *Koludzcium*, in suo Opere, (Descriptionis vitarum Regum Polonorum, vulgari Idiomate, sub titulo: *Thron oyczysty, albo Pałac wieczności, w krotkim ubraniu, Monarchow Xiążąt y* Krolow *Polskich* edito, primum *Posnaniæ* 1707. tum ibidem 1725. ac *Suprasllii* 1727;) nec non de Appendice, Memorialis Historiæ Prussiæ (*Pamiętnik albo Kronika Mistrzow Pruskich*) sub Nomine Nicolai *Chwalkovii* editi *Posnaniæ* 1712. legitur, Tibi B. L. ex Polonico Idiomate in Latinum translatam sistimus; hoc præcauto, quod voces, phrasesque integræ aliquot, licet in Koludciana Narratione non *legantur, in omnibus tamen* Manuscriptis hujus Historiæ Exemplaribus, in antiquis Codicibus obviis; quotquot unquam mihi vidisse contigit, (vidi autem & variantes Lectiones duodeviginti Codicum inter se contuli) habentur, quas hîc, pro majori distinctione, intra Parenthesin, ac Italico charactere exprimere censui. His te præmonitum B. L. volui; nescius, ne esses. Vale, & nobiscum recordare, primam Sapientiæ Legem esse:

NON TEMERE CREDERE.

DESCRI-

DESCRIPTIO

Regiminis LUDOVICI Poloniæ & Hungariæ Regis, ab Augustino KOLUDZKI exarata, ubi Narratio, de

MOTU CIVILI

â Regni Mareschalco GRANOVIO ad Oppidum Glinianii Anno 1381. excitato, asseritur & vindicatur.

ANno Christi 1371. post fata Regis Poloniæ CASIMIRI Magni (Lokiełkonis alias Cubiralis ita dicti Filii) Jus Regni Poloniæ ad Principem extraneum ex Fæmineâ Linea oriundum, videlicet Regem Hungariæ Ludovicum, Casimiri ex Sorore Nepotem devolutum fuit. Is quam improspere Regno Poloniæ præfuerit, Annalium prodidere Scriptores. Quippe post peractam Coronationem, haud diu Cracoviæ degens, Gnesnam Majoris Poloniæ Urbem profectus est, ubi Stanislaus (seu volente Bielscio Jaroslaus) *Bogoria*, Archi-Episcopus Gnesnensis, magnificum in honorem Regis Thronum extrui curaverat, quem Rex ludibrio habens, conscendere detrectavit, *semel* (inquit) *Sarmatiæ Regum Diadema capiti meo impositum est, quid alio Gnesnæ opus est?* existimabat enim

co

eo fine erectum fuisse Thronum, ut in Regem Majoris Poloniæ coronaretur. *Gnesnâ* contulit se *Posnaniam*, ubi non diu moratus, Cracoviam versus properavit, ad celebrandas *Hedvigis* Uxoris *Casimiri* nuptias, quam *Ludovici* Mater *Elisabeth*, Lignicensi Duci *Venceslao* desponderat; Hanc una cum Marito *Ludovicus*, *Cracoviâ* usque *Lignicium* juxta præscriptum Testamenti *Casimiri* Avunculi sui, comitatus est; Nuptiarum Solennitatibus Uxoris *Casimiri* celebratis, Rex *Ludovicus*, naturam moresque Polonorum, quibus assvescere non poterat, aversari cæpit, Poloni vicissim ingenia Hungarorum pernosse nequibant, accessit & hæc molèstia, quod cum diverso utebatur idiomate, res suas Poloni, apud Regem per Interpretes peragere cogebantur, moræ itaque diutius in Polonia degendi impatiens *Ludovicus* Rex in Hungariam profectus est, res cunctas in Polonia absolutè gubernandas, penes Matrem suam *Elisabetham* Reginam Hungariæ, Ducemque Opaliensem *Vladislaum* reliquendo. Bielski. Post discessum Regis *Ludovici* è *Polonia* in *Hungariam*, Mater, Senatoribus Regiis (præfertim qui boni publici tenaciores erant) abrogatis, ad alios Regimini suo faventes, Senatoriam transferebat dignitatem, denique ii, qui pro libertate liberius dillerebant, de eo conquesti, quod postpositis Polonis, Reipublicæ Officia Extraneis Regiâ authoritatè conferebantur. Bielski. Hinc factum est, ut paulò post animo elati *Hungari*, eximium Virum *Kmitam*, Præfectum *Craco-*

viensem,

viensem, innoxium è medio sustulerunt, cujus cognati, licet de Hungaris sumpserant vindictam, tanti tamen non erat, ut crimen adæquaret. Cùm ita *Vladislaus* Dux *Opoliensis* in tali jam servitute Rempublicam constitutam esse animadverteret, in majorem ejus oppressionem Civitates, Castella, integrasque Poloniæ ditiones pro lubitu occupabat. Rebus in Polonia tantâ in perturbatione sine Rege existentibus evenit, ut vi pollens, Jure potior erat. Siquidem Justitia tum temporis Regno exulabat. Eâ quoque Reipublicæ infelici tempestate, duarum in Majori Polonia Illustrium Familiarum Proceres, nempe *Domaratus* Majoris Poloniæ Præfectus, & Nobiles stemma gentilitium *Nałecz* dictum gestantes, maximis inter se conceptis inimicitiis, bello civili plurimos amicorum trucidarunt, Bonaque Nobilitatis devastarunt, itaque querimoniis Nobilitatis Majoris Poloniæ permotus *Ludovicus*, Posnaniensi Præfecturâ *Domaratum* privavit, & ad Majoris Poloniæ Procerum intercessionem, Vincentium *Granovium* (uti Indigenam) dignitate Generalatûs Posnaniensis ornavit. Sub idem tempus turbarum in Polonia, Lithvani cum *Tartaris Borussisque* ditiones Regni hostiliter infestabant, flammâ ferroque cuncta delebant. Hôc periculô *Ludovici* Regis Mater permota, è *Polonia* in *Hungariam* se contulit, eoque Filium suum permovit, ut quindecim Millia armatorum ex *Hungaria* ad ferendas Suppetias Polonis mitteret, quem exercitum,

Bielski.

Bielski.

Exer-

Exercituum Regni Dux Raphael *Granovius*, Præfectus Sendomiriensis; cum numeroso Commilite Polono, ad Oppidum *Sącz* præstolabatur. Tantis copiis Rex sub adventum suum bipartitò divisis, *Polonum* contra *Tartaros* convertit Exercitum. Ipse verò cum *Hungarico* milite castra contra Lithvanos versus Civitatem *Betz* movit, & eorum duodecim millia fudit. Campiductor verò Poloniæ *Granovius*, collatis cum *Tartaris* ad *Barclaviam* signis, adeò acriter dimicavit, ut septem millia prosternerentur. Ipsi quoque Imperatori cruenta hæc fuit victoria, quem inimicus tribus ictibus sagittarum vulneraverat. Interea temporis *Borussi* direptâ *Cuiaviâ* ad suas rediere ditiones. Quanquam verò Rex *Ludovicus* regendi formam in Polonia aliter ordinaverat, summam tamen rerum Judiciaque, Duci *Opoliensi* commisit, additis Ei ad faciliorem rerum expeditionem Dobeslao de *Kurozwęki* Castellano Cracoviensi, tum Sendivogio de *Subino* stemmatis topor Palatino Lublinensi ac Præfecto Cracoviensi. Quo peracto Rex in *Hungariam* demigravit, ubi comperit Matrem suam *Elisabetham* ultimum *Budæ* obiisse diem. Cùm autem â prædictis Gubernatoribus Respublica Polona graviter affligeretur, qui non tam de bono publico solliciti erant, quàm propria quærebant commoda, præterea miseram injuriis afficiebant Nobilitatem, Eamque quà poterant opprimebant, Poloni tam durum servitutis jugum diutiùs ferre haud

Miechovita.

Miechovita.

valentes, miserunt in *Hungariam* ad Regem, Viros gloriâ claros *Rytwianscium* cum *Miąskowscio* Eidem supplicando, ne peregrinis officia Reipublicæ conferret, neve eis Judicia committat Forensia, siquidem Juris Publici penitus ignari id quod justum est, in causis decernere nequeunt. Qua Legatione licet Rex *Ludovicus* initio offendebatur, ne tamen ejusmodi postulatis abnuens aliquas in Polonia excitaret turbas, visum est Ei, totum Negotium ad proxima differre Comitia, animum interea eo intendens, ut *Haliciensis*, *Camenecensis*, *Sanocensis*, *Premisliensis* Districtus â Regno Poloniæ avulsi Hungariæ adjicerentur. Hanc ob causam *Ludovicus* Rex ad Pontificem miserat, petiturus consensum pro Archi-Episcopatu *Haliciensi* nuper â se instituto, *Romæ* antea inaudito, & quem Petro *Rzeszovio* optima fundatione adjectâ contulerat. Episcopos nunquam habuit Diæcesis *Præmisliensis*, sed tantum *Vladicas* Græcos, hanc tamen Rex in Episcopatum transformavit, cui Philippum *Komarnicium* Decanum Cracoviensem præfecit, haud exiguis proventibus prius prospectis. *Camenecensi* verò Episcopatu Boguslaum *Derszniak* ornavit, non sine certi reditûs collatione. Ecclesiæ Romanæ Statu in Russia hoc modo constituto; Rex Comitia Polonis *Budæ* pro Festo Assumptionis B. M. V. intimavit. Res hæc plane erat nova & antea inaudita, nec stringebat Polonos Proceres, ad tam longinquum iter in alienum regnum comitiorum gratiâ peragendum,

Bielski. Miechovita. Bielski.

Huc

Huic Regio edicto oppoſuerunt ſe Polonorum Senatores. Inventi tamen ſunt aliqui, qui ob privatas ſpes *Budam* pro Comitiis ivere, inter quos Albertus *Sztrzelecius* regni tum temporis Theſaurarius, qui Regum Poloniæ diadema ex theſauro regni depromptum, Reginæ *Eliſabethæ* ſeniori clam in Hungariam transmiſerat, & quidem Senatu Regni inſciô, donec Andreas *Lubranſcius* Epiſcopus, fratribus ſuis, præcipuè verò *Granovio* Mareſchalco Regni, rem ex Hungaria patefecit. Huic itineri ſe adjunxerant Felix *Sieciech* Palatinus Lublinenſis, Joannes *Stuzovius* Palatinus Siradienſis, Gregorius *Laſſota* Palatinus Belzenſis, Stanislaus de *Krepa*, Caſtellanus Sendomirienſis, Hieronymus *Spot*, Caſtellanus Biecenſis, Joannes *Gomolinſcius* Caſtellanus Siradienſis, & Andreas *Lubranſcius* Epiſcopus Vladislavienſis. Horum Senartorum *Budam* adventus, pergratus Regi *Ludovico* fuit: ubi in Comitiis, nomine Regis, Senatui Polono (*Jaroccius*) natione Polonus aulicus & Secretarius Regiæ Majeſtatis, ſententiæ tenorem, his verbis aperuit:

Sacra Regia Majeſtas, bono pacique Reipublicæ "
Veſtræ ſtudens, in animum induxit, quaſdam "
Provincias, nempe Halicienſem, Camenecenſem, "
Premislienſem & Sanocenſem, â Polonia avellere, "
ſimulque eas Regno adjungere Hungarico, & "

 quidem

„quidem per modum permutationis, Ducatum
„Scepusiensem perpetuis temporibus ab Hungaria
„avellendum sceptro Polono adjungendo, quæ
„res ob contiguitatem maximo vestro cedet com-
„modo. Causam addidit regii propositi, rationi &
„æquitati hâc in parte esse consentaneam, quippe
„cum Suæ Regiæ Majestati duo ampla regna mo-
„derari convenit, non datur Suæ Majestati occasio
„semper in Polonia commorandi, ad propulsanda
„regni pericula, verùm postquam Sua Regia Majestas
„Generum Suum Sigismundum Ducem Brande-
„burgicum Haliciæ præfecerit, (cui Daciam ce-
„det, & ut Regium Diadema pro Regno Haliciæ
„â Summo Pontifice concedatur, efficiet.) Is,
„scuti instar semper erit, ad protegendam quovis
„tempore Poloniam contra omnium Orientalium
„inimicorum assultus.„ Ad hæc, Senatus Polonus
„hisce respondit: Non convenimus huc ad paciscendos
„cum Sua Regiâ Majestate ullos commutationis
„in præjudicium Reipublicæ Polonæ contractus;
„sed exorandi causa, ut Sua Majestas salubriores
„regendi Poloniam inire velit rationes, quibus &
„Regni defensioni & sanctæ justitiæ (qua prorsus

carc-

caremus) recte consulatur. Nec quoque Nobis „facultas est, in his insvetis Budensibus Comitiis, „sine scitu & consensu omnium Senatorum Regni, „fratrum nostrorum quidpiam statuere" Itaque Rex *Ludovicus*, Cui præmeditatum non successit publicè Consilium, ad corrumpendos clam Polonorum Senatorum animos sese applicuit, aureâque svadâ omne id, quod concupiverat, effecit. Securos intereà hos interversores reddidit, & extra omne periculum cæterorum fratrum fore pollicitus est, quorum consensum hâc in parte parvo temporis intervallo interjecto, obtinere sperabat. Sed, tam corruptorem, quam corruptioni obnoxios valde fefellit opinio. Etenim *Lubranscius* unus ex prædictis Senatoribus, Episcopus (*Vladislaviensis*) matre *Granoviâ* progenitus, nec auro, nec ullis artibus perduci poterat, ut Regio gratificaretur desiderio, & devitans Collegas suos, res Reipublicæ *Budæ* gestas, cum Raphaële *Granovio*, Regni Mareschalco secretò per literas communicavit; Is non diu cunctatus, unâ cum literis hisce ad Fratrem suum *Vincentium* Præfectum Majoris Poloniæ se contulit, & simul cum illo ad Archi-Episcopum Gnesnensem advolavit, eundem de negotio, in Hungariâ gesto edocturus. Hi itaquè Senatores cætero Senatui diem Convocationis, *Lenciciæ* incunctanter dixerunt, in quâ, vulnus celando, prudenter conclusum, de Nunciis ad Regem mittendis, qui obnixe orarent, ut

propter communia Reipublicæ *Polonæ* studia, *Glinianiis* prope *Leopolim*, ad diem Divo Bartholomæo dicatam, præsentiâ suâ eos dignare velit, simulque nunciarent Senatores Polonos illic quoque adfuturos. Postquam igitur Légati videlicet *Czyzowski* Dapifer Cracoviensis, & *Sulkovius* Ensifer Regni in *Hungariam* pervenissent, ac Legationem suam Regi *Ludovico*, eâ quâ par erat reverentia exposuissent, & acceptam illi fuisse compererunt. Imaginabatur enim sibi fore, ut consensum illum *Budensem*, facile circa sui præsentiam, Universus approbaturus esset Senatus. *Granovius* Mareschalcus, quosdam ex adjutoribus (*Cubilariis*) suis, præfatis Legatis adjunxerat, qui Eum de omnibus, quæ in *Hungariâ* gererentur certiorem facerent. Hinc optimè exploratum habebat, quando & quâ ratione Rex *Budâ* in *Poloniam* perrecturus, & in quibus diversoriis pernoctaturus esset. Regi *Ludovico* ad fines *Poloniæ*, cum Comitatu sat compto 5000. armatorum jam appropinquanti obviam venit Mareschalcus Regni, qui interea Litteras Circulares ad universos Districtus, in iisquê tam ad Senatores, quàm Nobiles perscripserat, injungens, ut omnes Nobili genere nati, una hebdomadâ ante Festum Divi *Bartholomæi*, ad *Glinianum* compareant, tantundem temporis, adventum Regis anticipando. Cumque Rex *Ludovicus* in confiniis Regni constitisset, prodierunt obviam cum mille Equitibus tres Senatores, Regem â Senatu & Ordine Equestri saluta-

lutatum, Cui se à finibus ad *Gołogorum* non procul à *Gliniano* comites præbuerunt, quo in loco Nobilitas Polona numerò 50000. confluxerat. Porrò tertiâ die adventus Regii *Gołogorum*, Senatus Nobilitasque Legatos ad *Ludovicum* Regem miserant, poscentes, ut Senatoribus Polonis collegis suis, qui cum Rege in *Hungaria* fuerant, facultas daretur in medio sui comparendi, atque de bono Reipublicæ ex debito consultandi. His itaque in Comitium Senatorum venientibus, nullus ipsis à Senatu habitus fuit honor, nec quisquam ex Nobilitate etiam affinis, adventum illorum gratulari, (utut voluerit) sibi præsumebat, imò ipse Equestris Populus torvis illos conspiciens oculis, dentibus frendebat. Intereà Regni Mareschalcus *Granovius* in Comitio Senatorum, ubi præcipui quoque ex Ordine Equestri aderant, Literas *Budâ* ad se per Episcopum *Lubranscinm* scriptas produxit. Quas cum Cancellarius Regni *Drzevicius* omnibus præsentibus in Comitio legisset, Archi-Episcopus Gnesnensis ex *Lubranscio* sciscitatus est, an productarum literarum scriptionem nosset, & quæ in illis de ruinâ Reipublicæ exaraverat, agnosceret? ad quæ Episcopus respondit: Quicquid scripsi, verè me propria manu scripsisse non diffiteor, & quidem salvâ ac illæsa conscientia. Injunctum est illico reis, à Comitio Senatorum, (utpote tam honorifico loco indignis) secedere, qui interim sub certâ Mareschalci custodia detinebantur.

Mox

Mox *Lubranscio* Episcopo in Mandatis datum, ut Proditores Reipublicæ jurejurando super Evangelia solenniter facto finaliter convinceret. Post præstitum Juramentum unius ferè horæ spatio capite plexi sunt eorumque cadavera, Regio ab utraque parte subjecta Throno, ac pretioso purpurei coloris panno tecta fuêre.

Postridie, Senatus Ordoque Equestris *Gołogorum* ad invitandum Regem se contulerunt, humiliter rogantes, velit Sacra Sua Regia Majestas, ob prægnantia Reipublicæ negotia, Senatorum adesse Comitiis. Rege in Throno collocato, & adhuc de cæde Senatorum, qui Ipsi intimæ admissionis erant nesciô, (nocturno enim tempore detruncati fuerant) Raphaël *Granovius* Regni Mareschalcus, hâc ad Regem, omnium Reipublicæ Ordinum nomine usus est allecutione.

SErenissime Rex, Domine Noster Clementissime. Gens Polona præcipua semper fuit & est erga Dominos Suos fide. Post DEI Gratiam, æternamque animarum Salutem, nihil unquam sanctius sibi ducebat, quam auream libertatem, bonum Reipublicæ & Regum Dominorum Suorum favorem. Quod verò in Majestatis Vestræ inciderimus malevolentiam, cum id nullo nostrûm factum sit vitiô, singulari alicui peccato adversoque Reipublicæ

publicæ fato tribuendum esse censemus, siquidem cum Sacræ Regiæ Majestatis Mater Originem è Polonia trahat, Ejusque uteri fructum nempe Regiam Majestatem Vestram Deus regno nostro reddiderit, æquum est, ut S. R. Majestas Vestra, præbeat Se nobis Polonis fidelibus subditis suis Dominum & benefactorem clementissimum, cum sis de ossibus nostris. Cœterum cum S. R. Majestas Vestra hoc quasi necessitudinis vinculo Reipublicæ Polonæ conjuncta sit, ideo Respublica Polona haud leviter animo angitur, quod S. R. Majestas Vestra extraneis eam regendam in majorem ejus contemptum tradiderit contra Jura libertatesque a Majoribus nostris partas. In tanto mœrore, unice ob reverentiam erga S. R. Majestatem Vestram D. N. C. extraneos in gerendis Magistratibus patienter hucusque sustulimus, quorum gravi dominatione ut S. R. Majestas Vestra clementissime jam nos eximere velit, humiliter ac enixe rogamus; tum quoque ut diadema regni nostri per Thesaurarium Regni Poloniæ perfidiosè in Hungariam ablatum restituatur. R. V. Majestatem reverenter insuper obsecramus, dignetur curas suas regias in id intendere,

ut justitia secundum Jura Statutáque Polonica exacte observetur, ea etenim libros vitæ nuncupamus, ac nobis sunt instar columnarum Reipublicæ quippe quæ consistere nequit, nisi legum intensissima habeatur cura. Constat enim, omnia regna justitiâ præmiis & pœnis in statu suo integro ac splendore conservari. Conqueri nobis præterea coram Majestate Vestra de iis fratribus nostris obvenit, qui inconsultis ac invitis Ordinibus Budam se contulerunt, ibique cum Majestate Vestra pacta quædam (uti fertur) omnium nostrûm nomine inierunt. Quod cum contra conscientiam & in maximum Reipublicæ præjudicium ab illis factum; ideo meritas sceleris sui pœnas Nobilitati Polonæ dedere; utque id verum esse pateat hic sub pedibus Majestatis Vestræ Regalis Throni ea proditorum Reipublicæ cadaveta jacent, posteris documento, ne quis privatâ auctoritate præsumat contractum quendam permutationis bonorum Reipublicæ Polonæ unquam instituere! (eodem autem momento decollatorum corpora detecta Regi monstrabantur) Cum vero S. R. Majestas Vestra bonum Reipublicæ Polonæ promovere non autem diminuere, Jurejurando tenea-

teneatur, quæsumus ergo, ne R. Majestas Vestra id adimat Poloniæ quod ei non dedit, & si forsan nostri licentiosi errones aliqua Pacta Conventa cum S. R. Majestate Vestra Budæ subsignaverunt, de nullitate facti protestamur, idque omnino improbamus.

Respondit ad hæc nomine Regis (Jaroccius) Polonus Aulicus, a Secretis Regiis ac eo tempore in castris Polonorum Regius interpres hisce verbis.

Quanquam S. R. Majestati cædes Senatorum, qui cum R. Majestate in patriam suam remeârant magno sit dolori: nihilominus, si aliter fieri non licuit, id Polonis vitio haud vertit. (Ipsemet enim Rex aspectu cælorum timore perculsus fuit.) Permutationem ditionum Hungaricarum pro Polonicis quod attinet, S. R. Majestas ab eâdem recedit, eamque penitus annihilat: Extraneos in officiis Regni constitutos & Polonis offensioni existentes, brevi se remoturam S. R. Majestas regio pollicetur verbo. Sanctam quod spectat justitiam, de qua utpote labefactatâ ac infirmâ incolæ regni Poloniæ conqueruntur, S. R. Majestas per integrum mensem Cracoviæ Polonicis præesse Judiciis decrevit, in quibu

Eadem, si adhuc quidpiam in majus incrementum libertatis nobilium addi poterit, gratiam suam Regiam ac beneficium Regno Poloniæ hac in parte se collocaturam promittit, ea tamen adjecta conditione, ne Senatus ac Equestris Ordo post excessum suæ Majestatis, deficiente masculo hærede, & Filiabus S. R. Majestatis solummodo superstitibus, quempiam alterius Gentis, sed unam potius è prædictis suis Filiabus regno præficiat. Subscripsit huic voto Regio Senatus & Ordo Equestris Polonus, & hinc factum Regem Ludovicum tot tantisque libertatibus ac immunitatibus Nobilitatem ornasse Polonam, ut nullus Regum ante illum majores concesserit.

SEQUITUR

APPENDIX
KOŁUDZCII.

Hujus Transactionis Russicæ, nullus ex priscis Historicis meminit, qui quidem initium & finem Regiminis LUDOVICI attingunt, de hoc autem Gïinianensi motu, nullam mentionem faciunt : Ex Recentioribus verò Joachimus *Pastorius*, Flori Polonici Lib. II. c. 20. tale vestigium reliquit.

Cætcrum peragranti victoriis Russiam Ludovico arrisit terræ illius genius & feracissima frugum Ubertas : Unde Ungariæ

gariæ eam adjicere agitans, Ungaricos ei Præfectos imponit & ut omnia isthic sibi obnoxia haberet, Archi-Episcopatum Haliciæ (quam olim tenuerant Ungari) instituit, qui postea Leopolim translatus, penes eam Urbem hodieque manet. Non effugit tum Ludovicus suspicax populi Silentium & voces quorundam liberiores; Imo & universum Ordinem Equestrem in Comitiis, tumultu quodam Duce *Granovio*, adversus præsens regimen insurrexisse, ac Senatorum nonnullorum quos libertati publica indignatio subito immolaverat cadaveribus Regem terruisse fama tenet. Sed nec Vespasianus *Kochowski*, Climact. 1. Lib. 6. fol. 373. Eques, ac insignis Historiæ PolonæScriptor id præteriit, sed econtrario sequentia post se reliquit.

Memoratur præterea antiquior Polonorum Conventus An. Ch. 1380. Rokosz nuncupatus, unde postea ejusmodi conciliabula Rokosz vocari consvevere perennis traditio; ita refert Ludovicus (*Lois*) Casimiri Magni Sororinus, æquè Polonis ac Hungaris Rex, sed qui hæreditario dominatui æquior. Provincias Haliciæ ac Pocutiæ Polonis detractas volebat, ut Hungariæ adderet. Ac quo placita jure firmaret, indictis albæ Regali Comitiis, plerosque e Senatu Polonico illuc evocarat extorquenda apud se facilius credens, quæ à libera gente in Polonia impetrare nequiret. Nec fefellit spes Regem assentientibus qui evocati erant, ac jactura Patriæ desiderio Principis gratificantibus. Ast fervente sub initium libertate, male authoribus avulsio Provinciarum cessit, *Lubransčio*, *Granovio* acerrimis integritatis Patriæ vindicibus. Fidem transactæ rei faciunt veteres Manuscripti in Archivis multorum asservati,

vati, quæ tamen à nostratibus Chronographis nescio, quam ob rem transmissa silentio.

Hucusque *Pastorius* cum *Kochowscio.*

Nonnulli, seu affectu privato, seu ignorantiâ moti, hanc Motûs Glinianensis historiam, falsi crimine accusare, calamo præcipiti, haud verentur; dicuntque illis temporibus, nec *Granovium* fuisse Mareschallum, nec ullum ex *Lubransciis* Episcopum; Sed (ut cætera reticeam, ac fœcunditati tali intellectus, seu potius, pruritui parcam) quivis apud *Paprocium*, legere poterit, illo sæculo fuisse ex hâc Familia Episcopum, nomine *Andream*, qui quantus vir fuerit *Concilium Constantiense*; (teste eodem Scriptore,) luculentum perhibuit testimonium. De Granowsciis autem, nec subdubitare licet, in quanto enim flore, hæc Familia illis temporibus fuerat, idem Paproccius, suo loco, sub Stemmate *Leliwa* testatur, cum dicit, Viduam *Granovii* Thoro Thronoque Regis Vladislai Jagellonis fuisse dignam reputatam. Nam is post obitum *Annæ* Hungaricæ; alterius uxoris suæ, tertiam duxit de domo *Pilecciam*, Filii, *Vincentii Granovii* Generalis Majoris Poloniæ Capitanei, viduam. Ex quibus Granowsciis, id est, ab uxoris ejusdem *Vincentii* Fratre, Demetrio *Granowscio* Castellano Naklensi, suam originem traxerunt DD. Comites *Sieniawscii*. Hic autem Castellanus, tres habuit Filios, nempe, *Raphaëlem*, *Johannem*, ac natu-minimum *Gregorium*; qui quidem in rure Paterno, *Granow* pedem fixit; uterque autem ejus frater Raphaël & Johannes, Castra secuti sunt, & non parum temporis, stipendia militaria merentes, circà obsequia Regis

ac

ac Reipublicæ in oris Russiæ absumpserunt, quibus, Rex *Casimirus* Jagellonides, deinde verò Filius ejus *Albertus*, tum *Alexander*, in præmium rerum fortiter & præclare gestarum, quasdam opimas possessiones in Terris *Moldaviæ*, ac *Haliciæ*, attribuerunt. Et *Raphaël Granowski* quidem, in Sociam vitæ duxit, *Petri Cebrowscii*, filiam *Annam*, ex quâ, tres nactus est filios, nempe *Nicolaum* Palatinum Russiæ, *Alexandrum* Succamerarium Haliciensem, & *Procopium* Dapiferum Leopoliensem. Hique *Granovii*, ab oppido *Sieniawii* in Territorio Leopoliensi sito, dicti sunt *Sieniawscii*. Johannes verò Raphaëlis Frater germanus, sociavit sibi *Chodorowsciam*, bonorum *Drozdowo* & *Kuropatnice* hæredissam, à qua villâ *Drozdowo*, *Drozdowsciorum*, insignis, & benè de Rep. promerita, hodieque vigens Familia originem trahit.

Annus iste, non tam facinore isto Russico orbi commendabilis fuit quin potiùs immemorabilis ac oblivioni dandus, ob primam tum factam (Diabolicam dixerim) Bombardarum inventionem, quarum usus, primùm hoc anno in oris Galliæ, circa obsidionem cujusdam fortalitii Gallici adhibitus, in apricum prosiliit, & abhinc priscus modus Sarissis, seu hastis oblongis tùm sagittis præliandi; desinere videbatur.

His expletis, Rex Ludovicus, minus Polonis confidens, rectà in Hungariam perrexit, ubi, integro Anno, summo mærore, ex irrito suorum intentorum eventu præconcepto, consumebatur, eo usque ut hac ex causa, in morbum inciderit.

Cum-

Cumque se viribus deficere animadverteret, ut stante vitâ, secundum datam ad *Glinianii* fidem, prolem suam disponeret, indixit Polonis Comitia ultimis diebus Julii, *Solii*, (we *Zwolenìu*) in Territorio Scepusiensi. Quibus congregatis, lachrymis obortis eos allocutus est, veniamq; pro malis à se unquam commissis ab iis petiit; rogans insuper, ut generum suum *Sigismundum* Marchionem Brandenburgicum, (qui tum Annum 14. agens, *Mariam* ejus natu majorem filiam, in consortem duxerat) sibi in Regno sufficiant, eâ maxime ex ratione, quod s Marchionatus sit Poloniæ contiguus, quem ipsi Pater suus ab *Othone* comparaverat. *Hedwigim* verò natu-minorem filiam, unà cum Regno Hungariæ, *Wilhelmo* Archi-Duci Austriæ Ludovicus desponsavit. In his igitur Comitiis Ludovicus a Polonis obtinuit, ne post ejus obitum, huic suæ voluntati refragaretur, id quod illi, præstito juramento appromiserunt. Duobus ab hinc mensibus expletis, obiit Ludovicus (portendente ejus mortem Cometâ) postquam præfuisset Poloniæ 12. Hungariæ verò 14. annis, & annum ætatis 56. attigisset.

Persæpe mutato habitu, de Civitate in Civitatem perambulare solebat, quid de se suis Consiliariis passim diceretur; an publicorum tributorum exactores justè officio suo fungerentur, & si Judices justitiam colerent, exploraturus; & hoc prorsus modò, in multis rebus cautus, ac circumspectus fuit. Sub ejus regimine, Clerus summam oppressionem patiebatur, maxime verò *Nankierus* Episcopus Vratislaviensis, qui cum toto Clericorum cætu, à Civibus, sede sua pulsus fuit; unus-

Miechovita.

unusque ex Presbyteris, crudeliter ab ipsis trucidatus est; pro quo sacrilego piaculo, vindictam divinam non effugerunt, etsi brevi post publicam pænitentiam egissent, ac juramento se obstrinxissent, se nunquam amplius in Clerum insurgere velle, nam tota Civitas brevi ab hinc vehementi incendio absumpta est; Angelo visibiliter apparente, qui flammas vibrabat, & ciebat, hominesque pro defensione accurentes gladio versatili abigebat.

Hæc KOŁUDSKI.

EAndem Motûs Glinianensis Historiam descripsit, idem Kołudzki, vel quispiam alius Polono Poëmate, quod in utraque editione ejus operis, Posnaniensi 1707. & 1725. (in tertia enim postremâ Supraliensi 1727. deest) tum ad calcem Nicolai *Chwalkovii* Memorialis Chronici Prussiæ, Posnaniæ 1712. editi, exstat, in quo Rythmi aliqui incompti, (quales sunt v. g. było, *ciągneło*; stanęła, *zakroiła*; wići, *szczyci*; miło, *było*; szyie, *fakcyę*; &c. &c.) non à Poëta, sed potius Poëtastro quopiam, *invita Minervâ*; illud scriptum fuisse, indicant. Estque tale. pag. 24.

KOMEDIA WOLNOSCI.

Pod Glinianskiey Sceny Tragicznym Aktem w Pałacu Wieczności wystawiona.

SCenę tragiczną w Polszcze przedaney wolności
Prezentuieć na koniec Pamiętna wieczności,
Ktorą to w sobie taią, Glinianskie mogiły,
Dotąd iak Senatorow Dwunastu pokryły,

Tę, ią na oko świátu ſtawiam komedyią,
Tym przykłádem niech giną źli, á dobrzy żyią.
Za czaſow Panowania Węgrzyna Ludwika
Przedano wolność Polſką w niewolnicze łyka,
Gdy iedno ſceptrum ſpolne rządziło korony
Stał ſię zwyczay ſwobodny Panu naprzykrzony.
Takze żyć z Polakami śmiercią prawie było
Ludwikowi, kiedy go ſerdeczne ciągneło
Przyrodzenie do Węgier ze tylko gość z Niego,
Tu, a nie Krol: na wzgardę narodu Polſkiego,
Pod niebytność urzędy Cudzoniemcom daie,
Ruinuie prawa Polſkie, ſwych kraiow zwyzaie
Funduie na Polakach, ſkrociwſzy ſwobody
Oſadza na Staroſtwach Niemieckie narody,
Chcąc w Niewolnicze wolność okować kaydany
Skrytey zazywa rady z Koronnemi Pany,
Więc aby tym bezpieczny fortel uſtalony
Zoſtał, koronny Senat, do Węgier zwabiony;
Pod pokrywką obrady publiczney to mięniąc
A ſkrycie więc z Węgrami Wolność Polſką zęniąc,
Przytym traktacie złotem po ręku ſmaruią,
Na co niektorzy z Panow tu ſię podpiſuią.
Y tak w Budzyniu rada kryiomo ſtánela,
Aby co Polſka ſzabla, granic zakroiła:
Po ſam Kamieniec dali, odciąć ukrainę
Halicką y Sanocką Przemyſką dziedzinę,

Przy-

Przyłączyć to do Węgier Ludwik usiłuie,
Co na publicznym Seymie w Budzyniu funduie.
Na to Niektorzy z Panow podali Imiona
Mięniąc ze Polſka przez to naymni z Ubozona
Nie będzie ; Kiedy Kroł z nią w ten frymark zachodzi
Inną daiąc dziedzinę. A na zgubę godzi.
Lubranſki tylko Biſkup ſam temu kontruie
I Granowſkiemu zdradę liſtem opiſuie
Marſchalkowi. Iechawſzy ten do Generała,
Daie znać co za rada w Budzyniu ſię ſtała,
I tak w *Łęczycy* walną obradę składaią,
Na ktorą Senatorow Polſkich zapraſzaią:
Z Obecnośćią Ludwika, aby pod Gliniany
Przybył z ſwym Majeſtatem y Polskiemi Pany,
Na Seym publiczny pod Lwow koronney obrady,
Wſtępuiąc w dawnych Przodkow Krolow Polſkich ślady
Wtym Marſzałek wydaie po wſzech Grodach Wici,
Aby kazdy kto tylko Szlachćicem ſię ſzczyci
Stawał do Glinian na dzien Seymu naznaczony
Gdzie Gmin Szlachty co zywo ſtaneł niezliczony,
Na pięcdzieſiąt Tyſięcy, a Krol z Senatory
Na Granicy witany od Marſzałka ktory
O dwie mili od Glinian, ſtaneł z ſwoim dworem.
Od Rycerſtwa Polſkiego, idąc ſwych praw torem.
Wyſłani ſą Poſłowie proſzą o ſpoł Rayce
Swey kollegi Oyczyzny, nie Bracią lecz zdrayce,
Zeby ſię do publiczney obrady ſtawili,

Y z tego co w Budzyniu ſkrycie uradzili,
Sprawili ſię przed Bracią. O niczym wiedzący,
Napadaią na Dekret ſwey zdradzie gorący.
Witaią ſię z Kollegi, lecz niebardzo mtło
Bo na nich wſzyſtkich ſerce zaiątrzone było.
Marſzałek pełne zdrady liſty prezentuie
Głos iednoſtayny pod miecz katowski skazuie,
Dwunaſtu Senatorow, Sauromackich ſzyie.
By zyciem zapłacili, zdradzieckie fakcye,
Uciętę trupom głowy, pod Thronem złozyli,
Y Krolewską purpurą nieznacznie przykryli.
W tym Ludwik niewiedzący, do rady przybywa,
Marſzałek z powitaniem zdradę mu odkrywa.
Niewdzięznych Matce Synow, prezentuie głowy,
Ktorych od Braci dekret, potkał tak ſurowy.
Struchlały Krol, z obaczy ſwych kochankow ciała
Rzecze : gdy ſprawiedliwość, tak święta kazała,
Wrodzone Niesmiem łomac, narodu wolności,
Na wſzyſtko wam pozwalam z Oycowskiey miłości;
Z ktorey do tych Polsko maſz twoie ſwobody
Głos wolny, Elekcyą, czego Narody
Poſtronnec więc zazdroſzczą wſzyſtko maſz od tego
Krola, przykładem ſmierci tym nauczonego,
Iak droga wolność Polska, uczcie ſię Polacy,
Przykładem Krolow Panow waſzych byście tacy
W ſprawiedliwości, Sądach, Oyczyzny miłości
Zyli na zazdrość wiekom przy złotey wolności.

RE-

REFUTATIO
Narratiunculæ, de Regimine Regis LUDOVICI maxime verò de motu Glinianensi, contra eum excitato An. 1341. 26. Aug. ab AUGUSTINO KOLUDZKI assertæ & vindicatæ.

Cum hic Scriptor, hanc Fabellam ex Manuscriptis erutam, fastis suis historicis inseruerit, argumentum istud speciosis ratiociniis tractârit, omniaque quæ pro asserendo hoc nugamento adduci possent, non minùs, cum insigni zelo, quam labore congesserit, hinc operæ pretium duximus, illum præ aliis ad examen vocare, falsum istud, quod errores quam plurimos peperit, detecturi. Non equidem diffitemur, in hac conficta Fabellâ, nonnihil veri, ex Historia Polonâ insertum fuisse, at proinde integrum Commentum fide historicâ suscipiendum esse, quis dixerit? Solemne quippè, ac frequens est, cuivis fraudum artificii, mendacia sua, rariore veritatis sale condire, ne penitùs exolescant: Proinde, ut vera â falsis, triticum â paleis, eo accuratius discerni possint, omnium ferè *Koludzcii* verborum, nobis ineunda est ventilatio.

DEUS QUI IPSA VERITAS EST, COEPTA SECUNDET.

§. I.

Orditur suam Narrationem, seu verius, parte veri immixtam fabellam Commentator, ab inauguratione Regis Ludovici, & in ipso Limine statim hallucinatur. Ait enim,,, „*Ludovicum, brevi post celebratam Cracoviæ suam Coronationem*, „*Gnesnam properasse, ac Ipsi ab ejus loci Archiepiscopo Stanislao*, p. 244. „(*seu volente Bielscio*) *Jaroslao Bogorga, Thronum Regium re*-„*ceptui paratum fuisse, quo conspecto, Ludovicum Cachinnum mo*-„*visse, sedem respuisse, dixisseque se post receptam unam unctionem*, „*alterâ nullatenus egere; crediderat enim falsò, novam ab eo ex*-„*torqueri, pro Regno Majoris Poloniæ, inaugurationem*„ Hucusque Commentator. In hac Relatione, primò, nomen Archiepiscopi immutatum est, neque enim *Stanislaus*, nec *Bogoria*. Cromer. l. 13. p. 223. vocabatur, at (ut benè vult citatus *Bielscius*) *Jaroslaus*, de Domo *Skotnicki*, Stemmatis populariter dicti *Bogarya*. In insignia Regni, Cracoviæ Ludovico collaturus, multum reluctatus est, Damalewicz Gnesn. 187. partes suas adjuvantibus Majoribus Polonis, eam Coronationem, more Majorum, Gnesnæ peragi deberi connitens, cum tamen Ludovicus, Casimiri avunculi sui, & aui Vladislai exempla sequi se affirmâsset, ægrè voluntati Regis acquievit; ac suffragantibus sibi, Floriano (*Mokrski*, Cracoviensi) qui *Jaroslao* (a) jam tum præ senio cæcutiente, omnes hujus functionis partes peragebat) ac Petro (von *Oppen*) Lubussensi (*) qui

(a) Starowolski Cracov. 111.]

(*) Episcoporum Lubussensium Series, reperitur âpud Georgium Sabinum mihi p. 282. in Hubneri Historische Fragen, & in Abel Preussische Staats-Historie P. II. 144. (Beckmannus enim; quem Abel citat. nihil habet in Descr. Civ. Francofurtanæ) & hinc suppleri possunt nomine Familiarum, tum 9 Episcopi prætermissi, in illâ, quæ exhibetur in Corona Polonica p. 84.

Episcopis; ritu solenni, uncto Regi, diadema imposuit. Quod verò Commentator ait, falsò persvasum sibi habuisse Ludovicum, iteratam ab eo prætendi Gnesnæ inaugurationem, id pro certo asserit *Dlugossus*, (b) *Cromerus*, (c) *Bielscius*, (d) (maxime verò; coætaneus illorum temporum scriptor Johannes Archidiaconus Gnesnensis in suo Chronico Poloniæ recentissimé edito à F. W. *Sommersbergio*, (e) cum etenim, Majoris Poloniæ Proceres, ne Cracoviæ dicta Inauguratio fieret, haud efficere valuissent, saltem de novo, hunc ritum solennem *Gnesnæ* repeti debere, adnitebantur.

(b) p. 72.
(c) p. 223.
(d) p. 244.
(e) In Scriptoribus rerum Silesicarum t. II. p. 104. 106.

§. II.

Commentator, referens (Ano 1376.) „ *Hungaros melius gratiâ valentes, apud Elisabetham Reginam Matrem, Polonos contemptui habuisse; injusteque Capitaneum Cracoviensem Jaschkonem Kmitam trucidâsse, censet, homicidium istud, nunquam satis expiatum fuisse.* „ At contrarium sentiet, quisquis ex singulis Historicis (**) edidicerit; confestim filios & affines demortui, plenos minarum & cædis, omnes, quotquot in domibus, per compita & plateas, sibi obvios habuissent Hungaros, vindice chalybe vitâ spoliâsse; imo, (ut habet, Johannes Archidiaconus Gnesnensis in suo Chronico (f) fuerunt D: Jaschkonis

(f) In Corp. Somersbergiano t. II. p. 314.

(**) Dlugossius L. 20. p. 34. Miechovita 252. Cromer. 227. Herburt. 185. Neugebaur 218. Sarnicki 332. Strykowski 456. Bielski 258. Idem ex Vapovio in Chronico mundi 377. b. Nakielski 314.

nis amici, tam fortiter accenſi, ut Hungaros, per ſcalas, (quas Dominæ & Dominicellæ Reginæ ; per feneſtras Caſtri ejecerant) præfugá aſcendentes, ſagittis inſequerentur & jaculis; ita ut numerus occiſorum ad 160 pervenerit, (quorum corpora; apud PP. Franciſcanos in *Capellâ* : quæ usque in hodiernum diem *Hungarica* vocatur, ſunt humi mandata) eandemque ſortem cæteros omnes Hungaros ſuperſtites fuiſſe habituros, niſi fugâ ſalutem quærentes, in Caſtello, ubi tum Regina commorabatur, Civitatem refugii, ac peropportunum reperiiſſent aſylum. Nonne verò, ſatis expiatam cædem ſummi licet Viri dixerit, quod tantà lanienâ ſit vindicatum. Nunquam *carius, Hungaris conſtitit fænum* (illud enim fomes jurgii fuit) 160. *interemptorum emercatum*; ſunt Verba *Kochovii*: (g)

(g) In Hypomnemat. p. 76

§. III.

„Commentator, dum ait„ *inter Capitaneum Generalem* „*Majoris Poloniæ Domaratum*, (*is fuit de Pierzchno Stemmatis* „*Grzymała Caſtellanus Poſnanienſis*) *ac familiam Nałecciorum*, „*inteſtinum pullulaſſe bellum*, *& indeque ſubſecutas fuiſſe ab utrin*„*que multas ſtrages*, *ac domorum Nobilium exſpoliationes*, *hasque &* „*his ſimiles calamitates*, *Ludovico*, *præbuiſſe anſam*, *Domaratum* „*Capitaneatu privandi*, *eumque Vincentio Granowskio*, *conferendi*; citat pro majori authoritate *Bielſcium* : at nullatenus mihi perſvadeo, hæc ex eo deſumpta fuiſſe. Nam primò; quod inteſtinum diſſidium attinet; illud nonniſi altero ab obitu Regis Ludovici Anno (nempè 1383.) exortum fuit, (ut ha-

habet expressé is idem *Bielski*, (h) tum *Dlugossus*, (i) ac (k) *Cromerus*,) & quidem inter *Domaratum* stemmatis *Grzymała*; Castellanum Posnaniensem, ac Vincentium *Kępa* stemmatis *Nałęcz*, (non Lodzia ut perperam legitur in *Corona Polonicâ* p. 114.) Palatinum Posnaniensem, unde hoc Civile Dissidium, passim a nostris Historicis vocatur, Bellum *Grimalitarum*, cum *Nalenciis*, ac nonnisi Anno 1386. a Rege Vladislao Jagellone compositum fuit, ut habet *Dlugossus*, (l) his verbis: *Pascha Domini apud Posnaniam celebrato, Vladislaus primam guerram, quæ inter Domaratum de Pierzchno Castellanum Posnaniensem & Grzymalitas ab unâ, & Vincentium Palatinum Posnaniensem, & Schwidwam de Schæmotuli Castellanum Naklensem, cæterosque Nalaczithas, partibus ab alterâ, non sine pernicie communi agebatur, extinguit.* Idem habent quoque *Cromer.* (m) *Bielski* (n) *Paprocki* in *Ogrod.* (o) tum in *Herby* (p) &c.

(h) p. 262.
(i) Lib. X. p. 73.
(k) p. 235
(l) p. 108.
(m) p. 246.
(n) p. 272.
(o) p. 166.
(p) p. 486.

§. IV.

Deinde is ipse *Bielscius* (q) (quo se authore tutari conatur Commentator) expresè habet, non *Domarato*, at Thomæ *Wągleszynio* Castellano Sendomiriensi, mærore consumpto, in hoc Generalis-Capitaneatûs Majoris Poloniæ officio, suffectum fuisse *Granowscium*, in quo concordat cum cæteris Scriptoribus. (r) Imo inter *Domaratum* & *Granowscium*, alterum adhuc *Waglescinium* nomine Peregrinum (fortè Thomæ fratrem Floriani verò *Mokrski* Episcopi Cracoviensis ex sorore nepotem) in hoc officio intercessisse constat ex eodem *Bielscio*, (s) & aliis. (t) Sed quorsum hæc? Is ipse

(q) p. 289.
(r) Dlugoss. L. 10. p. 185. Paprocki Herby 280.
(s) p 264.
(t) Dlugos. L. 10. p. 85.

(u) p. 259. 260. Dlugoſ, 68. 69. *Bielſcius* à Commentatore citatus, fuſiſſimè narrat; (u) quomodò in Interregno, poſt obitum Ludovici (A. 1383.) renitentia Domarati, in cedendâ hac Præfecturâ, Vatiniani in ſe odii, & multarum diſſenſionum occaſionem præbuerit, usque dum Proceres omnes fortiſſimè urgerent *Sigismundum* Marchionem Brandenburgicum, (à Ludovico, filiæ ſuæ Mariæ, Sponſum ſimul ac Succeſſorem in Regno Poloniæ deſignatum) ut *Domaratum*, qui ei in favoribus erat, hâc Præfecturâ privaret, nonniſi amoto hoc offendiculo, aditum ipſi, ad Regnum capeſſendum pollicentes; quod cùm Sigismundus præſtare renuiſſet, à cunctis derelictus eſt, imò & ingreſſum Cracoviam, Dobeslaus de *Kurozwęki* Caſtellanus Cracovienſis ipſi denegavit, exoſum enim ipſum habebant omnes, eâ ſola de causâ, quod hunc Domaratum, totis viſceribus diligeret, cæteros verò Proceres negligeret, nec pro conviviis ad menſam ſuam exciperet. Poſt multas verò tergiverſationes, altercationes, Bielski. 264. Dlugoſs. 84. & inteſtina bella, ceſſit tandem Domaratus hac Præfecturâ, factam verò causâ ſui, Sigiſmundo, regni adipiſcendi jacturam, reſarcire non amplius valuit.

§. V.

Et hic jam *Kołudzcium* fabellæ Glinianenſis Patronum & Vindicem ex ore ipſius judico: Nam cum hæc (*ſub Ludovico*) (w) pag. 84. (x) p. 192. (w) dixiſſet, paulo infra (x) hæc verba habet: (*ſub Hedvige*) *Po ſmierci Ludwika, Zygmunt zaraz Polakow obrazil że Domarata człowieka wartogłownego z Generalſtwa Wielkopolſkiego niechciał złozyć* &c. Et igitur poſt obitum Ludovici, Sigiſmundus, Doma-

Domaratum Generali Majoris Poloniæ Præfecturâ privare detrectavit, & ea propter Diadematis Poloniæ jacturam fecit, quomodo ergo à Ludovico, circa primordia sui Regiminis, hac dignitate exutus Domaratus dici possit: Hæ Propositiones cum sint contradictoriæ, de Sigismundo verò, Domaratum non amovente apud omnes omninò Historicos (quos hic longum esset enarrare) constet, quid verò inde sequitur? nisi Narratiunculam Glinianensem, in quâ hæc amotio Domarati à Ludovico legitur, esse omninò falsam & confictam.

§. VI.

Potius itaque Commentator dicere debuisset; Prædislaum *Goluchovium* Palatinum Calissiensem, Præfecturâ Majoris Poloniæ à Ludovico motum fuisse, eique suffectum Ottonem *Pileccium*: uti expresse habet *Bielski* (y) cujus authoritati maximè innititur, & hic ad marginem citat tum (z) *Długosz*, (a) *Cromer*, (b) *Neugebauer*, & (c) *Sarnicki*.

(y) pag. 244.
(z) p. 14.
(a) p. 224.
(b) p. 214.
(c) p. 331.

Finxit Commentator Motûs Glinianensis Authorem suæque Fabellæ Heroem GRANOVIUM, Mareschallum ac Ducem Exercituum Regni, (uti infra demonstrabitur) & ut huic Familiæ, tantò majorem authoritatem coacervaret, attribuit Vincentio *Granovio* Majoris Poloniæ Præfecturam, (quæ tum principalis dignitas habebatur; ita ut eam possidens, passim *Supremus Poloniæ Capitaneus vel Præfectus* nuncuparetur) ad Annum 1371. licetsi eam nonnisi 38. abhinc annis, nempe 1409. obtinuerit. Id ut faciat, crassissimam non veretur comittere Achronologiam. Nam inter *Domaratum*

ratum & *Granovium*, hâc dignitate fuêre pollentes, duo Wagleſzynii, Peregrinus & Thomas, imò Granovius, nonniſi poſt mortem Regis Ludovici (qui A. 1382. vivere deſiit) hanc Satrapiam obtinuit, nempe A. 1409. Thomæ Wagleſzynii emortuali, uti expreſsè habet præmemoratus & à Commentatore citatus *Bielski*. (d)

(d) pag. 289.

Hoc igitur, de quo hic agitur tempore (A. 1371.) Prædislao Goluchovio, à Rege Ludovico à Præfecturâ Majoris Poloniæ amoto, datus eſt Succeſſor Otto *Pileccius*; Cum verò is, nullas habens in Majori Poloniâ poſſeſſiones, invidiæ Procerum, Populiq; cedens voto, hâc Præfecturâ ſe abdicâſſet, Sandivogius de Subino, Stemmatis Topor (*) ipſi ſuffectus eſt; teſte, *Dlugoſſo*, (e) *Cromero*, (f) *Bielſcio*: (g) Sandivogio vero, in Capitaneatum Minoris Poloniæ, à Ludovico translato, tum demum *Domaratus*, Majori Poloniæ præficiebatur, (ut habet *Dlugoſſus*, (†) *Cromerus*, (h) *Bielſki*: (i) id optante Regina Eliſabethâ, pro eo, quod Hungaros, dum Cracoviæ occiderentur, (uti infrà dicetur) quantum potis erat, liberabat, uti luculentiſſimè teſtatur, coætaneus Scriptor Anonymus Archi-Diaeonus Gneſnenſis in ſuo Chronico. (k) Jam verò, dum poſt obitum Regis Ludovici, Sigiſmundo Marchione Brandenburgenſi (ad Regnum Poloniæ deſignato) tandem permittente, hoc Magiſtratu cederet Domaratus, Peregrinus Wagleſzynski ei ſuffectus eſt, (l) (ut habet *Dlugoſſus*) cui

(e) p. 14.
(f) p. 224.
(g) p. 244. ut & Neugeb. p. 214. ac Sarnicki p. 331.
(†) p. 35.
(h) p. 228.
(i) p. 249.
(k) In Sommerb. Corpor. ſcript. Sileſ. Tom. II. p. 118.
(l) Dlugoſ 85.

(*) Non Nalecz, uti perperam legitur in Korona Polska, pag. 283. & Topor habet expreſsè, Bielski l. c. p. 244.

cui è vivis ſublato, ſucceſſit nominis & dignitatis hæres Thomas Wągleszynski, ut habent *Okolski* (m) ac *Paprocki* (n) in utroque Opere. Ubi notandum venit, quod dum in utroque Paproccii opere, Annus huic Thomæ adſcriptus, legatur 1472 id ſphalma typi cenſendum eſſe, legique debere 1404. Thomam enim mortuum Ao. 1409. fuiſſe, liquidò conſtat ex *Bielſcio*. (o)

(m) I. 214.
(n) Gniazdo 507. Id. Herb. 280.
(o) p. 289.

His præmiſſis clariſſimè demonſtratur; a Predislao Goluchovio à Rege Ludovico amoto, ad Vincentium Granovium, quinque alios Generales Majoris Poloniæ Præfectos intercessiſſe, videlicet Ottonem Pileccium, Sandivogium de Subino; Domaratum de Pierzchno, Peregrinum ac Thomam Wągleſzynios, quos omnes commentitius noſter Commentator, ſubitaneo, citatoque circumagit pede; ut ſtatim ad Vincentium Granovium pervenire poſſit.

„Proſequitur ulterius Commentator & ait.„ *Contra* „ *Litvanos, Tartaros, Boruſſos, Poloniam igne & ferro vaſtantes, ex* „ *conſilio Eliſabethæ Matris, Ludovicum Exercitum 15. millium* „ *cataphractorum ex Hungariâ in ſubſidium miſiſſe, ad ſupremum* „ *Exercituum Regni Ducem Raphaelem Granowski.* „ Dum iſta Commentator comminiſcitur; longè a data ſibi ſimilibus aberrat Regulâ, quâ, *mendacem oportere eſſe memorem*, vulgariter dicitur. Nec enim Raphael Granowski tum vixit, nec Exercituum Regni Dux unquam fuit, nec quisquam alius, tali Exercituum Regni Præfecturâ, eâ temporis tempeſtate, inſignitus fuit.

(p) p. 72. *Quoad primum:* Raphael Granowski, circa Annum 1230. vixit, ut habet *Okolski*, (p) Ludovicus verò, ab Ao. 1371. ad 1382. Regni Poloniæ gubernacula tenuit, unde Raphael, sesqui sæculum, & quod excurrit longius tempus vixisse debuisset.

Quoad secundum. Raphael Granowski non potuit esse Exercituum Regni Dux supremus, (prout indicare videtur Commentator, his verbis *Hetman Polski*) nam, nonnisi sub Sigismundo I. ac ejus Filio Augusto I. perpetua hujusmodi Dictatura est recepta, anterioribus verò temporibus, quemlibet Palatinum, suæ Provinciæ Incolarum fuisse in præliis Ducem constat, quod & ethymon Palatini significat; dicitur enim *Wojewoda*, quasi *Woynę wiodę*, à *bello ducendo*. desumptâ voce. Quocirca conferatur R. P. *Niesiecki* in Corona Polo-

(q) p. 273. & 274. niæ. (q)

Quoad tertium. Fuêre quidem & alii *Duces Exercituum Curiæ* vulgo *Hetmani Nadworni* dicti, quales fuisse legimus; Dobeslaum Puchała. (*) Castellanum Premisliensem 1411. Joh. *Tworowski* Palatinum Podoliæ 1547. Florianum *Zebrydowski* Lublinensem 1564; Stanislaum *Lesniowski* Czernensem, 1566; Florianum *Zamoyski* Chelmensem 1572, Johannem *Zborowski* Gnesnensem 1576. Castellanos, sed post obitum demum Ludovici, prout id patet, ex adscriptis Annis.

His

(*) Hic Dobeslaus Puchala; stemmatis Wieniawa, unus ex Majoribus Familiæ Leszczynianæ, non legitur in Corona Poloniæ p. 273. at Ducem Curiæ fuisse, constat ex Cromero, p. 277. Paproccio, II. p. 422. & Okolscio III. p. 295.

His annumerat R. P. *Niesiecki*, (r) Nicolaum *Zebrzydowski* Palatinum Lublinensem, eumque fuisse ultimum *Ducem Exercituum Curiæ* putat. *At* nescio, quo pacto id dici possit. Ejus enim Epitaphium quod hic citatur (& reperitur in *Starovolscii* Monumentis Sarmatorum, (s) ac apud *Okolscium* (t) habet expresse *eum fuisse, primò Capitaneum G. Cracoviensem; Brevi Palatinum Lublinensem, tum Ducem Militiæ S. R. Majestatis, brevi Supremum Marschalcum; Ad extremum Palatinum Cracoviensem*. Hoc itaque præsupposito, cùm nonnisi A. 1589. palatinatum Lublinensem assecutus, ac (prout id colligitur ex ordinatione Zamosciana, quam uti Palatinus, hoc Anno subscripsit) Mareschalcatum vero Regni A. 1596. (sui *Prædecessoris* Procopii *Sieniawski* emortuali) proinde, inter Annum 1589. & annum 1596. *Dux Militiæ S. R. M.* fuisse censendus est; & ita, non inter *Duces Curiæ* legendus; sed potius inter Duces Exercituum Regni Campestres, Nicolaum videlicet *Sieniawscium*; & Stanislaum *Zolkiewscium*, medius restituendus est. (u)

(r) p. 273.
(s) MS. 654.
(t) II. p. 564.
(u) p. 276.

Singuli illi præmemorati *Duces Exercituum Curiæ*: (solo *Dobeslao Puchała* excepto) nonnisi Sigismundi I. & Augusti I. temporibus floruerunt. Jam vero *Campi Ductorum* munus (vulgo *Hetmani Polni*) nonnisi circa A. 1539. initium sumpsit, & quod ante Annum 1520. hæc Dignitas nondum in usu fuerit, exinde luculenter evincitur, quod tum primum, pro Expeditione Prussicâ, *Secigniovio*; Titulus *Ducis Campestris* cum plenâ *Ducis Exercituum Regni* authoritate collatus fuerit, eò quod, Nicolaus *Firley* Dux Exercituum protunc, ob gravem,

quo

quo afflictabatur morbum, personaliter se sistere haud valeret, (prout habet ex Metrica Regni. R. P. Caspar Niesiecki.) w)

(w) Ex Metrica Regni R P. Niesiecki Cor. 274.

Quam effrons igitur Commentum nobis Commentator objicit? dum Raphelem *Granowscium*, Ducem Exercituum Regni vocat Ao. 1471. (quo, nec Duces Curiæ, nec Duces Campestres, nec Duces Exercituum supremi habebantur) quivis facile, ex hoc trino impossibilitatis nexu deprehendet.

Tollit verò, omne circa id dubium, omnium nostratium Historicorum authoritas, quorum singuli concorditer, nullâ Raphaelis *Granowscy* factâ mentione, Regimen Exercituum tum tenuisse, Sandivogium de Subino, Capitaneum Cracoviensem, asserunt. (**)

Ut melius ac luculentius pateat, quam perbelle nobis meras nugas garriat novus iste veterator, produco primum Relationem hujus Expeditionis Russicæ ab illo contextam, deinde verò eam, quam citatus ab ipso in margine *Miechovita*, protulit, ut *opposita, contrà se posita magis elucescant.* En Relationem commentatoris.

„*In illâ temporum calamitate, Lithvani, Tartari & Borussi,* „*hostili impetu, cunctas Poloniæ oras, igne ferroque vastabant. Qui-* „*bus malis perculsa Regina Mater in Pannoniam perrexit, filioque* „*Ludovico persvasit, ut* 15000. *cataphractorum, in subsidium Po-* „*loniæ ex* Hungariâ *transmitteret, quorum adventum præstolabatur* San-

(**) Dlugoss. p. 35. Micchov. p. 252. Cromer. p. 228. Pol. p. 291. Herburt. p. 186. Neugeb. p. 218. Guagnin. p. 83. Strykowski. p. 457 Bielski, p. 249.

Sandeci (w Sądczu) supremus Exercituum Regni Dux Raphael "
Granowski Capitaneus Sendomiriensis, eum numerosâ Poloni Exer- "
citûs manu, has verò acies, adveniens Ludovicus in duas disper- "
tivit turmas, Polonas cohortes in Tartaros misit, ipseque cum Hun- "
garicis auxiliaribus Copiis Belscum movit, ubi 12000. Litvano- "
rum internecione delevit, supremus verò Exercituum Regni Dux "
Granowski, ad Braclaviam cum Tattaris prælium commisit, eo- "
rumque 7000. fudit, nostrorum vix 2000 desideratis, carò tamen "
hæc victoria constitit Granovio, trino enim defixo speculo saucia- "
tus est; Borussi verò devastatâ Cujaviâ, in terras se suas recepe- "
runt." Hucusque Commentator. At en! jam ad efformandum parallelum, genuinam, ac à citato in margine per Commentatorem *Miechovita*, (x) expressam relationem.

(x) l. 4. c. 31. p. 252.

„*Duces Lithvanorum Keistut, Jagello, Vitoldus, ex Troki,* "
ex Vilna, ex Grodno, item Lubardus ex Lucko, & Georgius ex "
Betz, per vastas solitudines Terræ Lublinensis, silenti & citato ag- "
mine usq; ad fluvium San, 2. Novemb. pervenerunt, universamq; "
oram inter Istulam & San, usque ad Tarnow vastaverunt - - - "
Regina post paucos dies e Cracovia in Hungariam tristis rediens, "
filio suo Regnum Poloniæ iterum gubernandum resignavit. Ludo- "
vicus autem, vastationem terræ Sendomiriensis ulturus in Litva- "
nis, anno sequenti, per Alpes Sanocenses, cum copiis Hungarorum, "
versus Sendomiriam venit, & confluentibus ad illum Baronibus Po- "
loniæ, videns Copias validas, Cracovienses & Sendomirienses milites, "
sub Ducatu Sandivogii de Subino, tunc Cracoviensis Capitanei, ad ex- "
pugnandum Castrum Chelmense transmisit, Ipse verò cum residuis, "

„versus Belz perrexit. Et Cracovienses quidem ac Sendomirienses „exercitus, expugnato infra 8. dies Castro Chelmensi, insuper & aliis „Castris, videlicet Grabowiec, Hrodlo, Sevolosz expugnatis, ad Regem „Ludovicum, in obsidione Castri Belz commorantem pervenerunt, Ubi „Keistuth Dux Litvaniæ, sub salvo conductu introductus, pacem his „conditionibus composuit: Ut captivis, quos Lituani cæperant restitutis, Georgius Dux Castrum Belz Regi daret, & gratiæ illius se „devoveret, deditione itaque Castri factâ, Ludovicus Rex Duci Georgio Castrum Belz obligavit, aliudque Castrum Lubaczow adjecit, & centum marcas annui censûs in Bochnia, ad vitæ tempora „inscripsit, ut Regi Regnoque fideliter inserviret.

Consulat hic quicunque volet, singulos Historiæ Polonæ Scriptores, nempe, Dlugossum (y) Cromerum (z) Herburtum (a) Neugebauerum, (b) Bielski, (c) Guagninum, (d) Strykowskium (e) illosque inter se, locis notatis conferat, & certè haud inficias ibit, Miechovitæ relationem, ne latum quidem ungvem ab eis discedere. Cuine igitur potius fidem præstiterim? omnibusne suprà memoratis Polonis Historiographis, an soli & unico Commentatori? Erit omnino illis magis annuendum; quot verò vicibus, aliquot in lineolis halucinatus sit iste, mecum paululum considerare, ne graveris.

(y) pag. 35.
(z) 228. Pol. 291.
(a) p. 186.
(b) p. 218.
(c) p. 249.
(d) p. 83.
(e) p. 457.

1.) Commentator refert, cum Litvanis Tartaros quoque & Borussos Poloniam vastâsse; hic ne jota quidem de illis.

2.) Commentator dicit, illos vastâsse cunctas Poloniæ oras, ex Historicis verò constat, Sendomiriensem tantum

Tra-

Tractum, illamque oram, quæ Tarnoviæ limitropha est, quamque Istula & *San alluunt*, fuisse depopulatas.

3.) Refert ille, Reginam Matrem Regi Filio persvasisse, ut 15000. cataphractorum in Poloniæ subsidium transmitteret; credibile verò est, Reginam Matrem, ex quo Filio Regnum hoc gubernandum resignâsset, minime res Polonas curâsse.

4.) Affinitate nominis delusus, *Sandecum*, loco *Sanoci* posuit.

5.) Locum Castrametationis dicit Sandecum, fuit autem Sendomiria, uti Miechovita habet, *per Alphes Sannocenses, versus Sendomiriam venit*, & cum eo cæteri omnes Historici concordant.

6.) Narrat, Ducem Exercitûs Poloni cum copiosâ manu, exspectâsse adventum auxiliarium Copiarum, ex allegatis verò Historicis constat, Ludovicum, per Domaratum, universam Nobilitatem convocâsse Sendomiriam, & nonnisi post adventum suum, discriminato exercitu, partem ejus Regimini *Sandivogii* commisisse.

7.) Ait Polonas cohortes, contra Tartaros missas, at ex dictis Historicis constat, ad expugnendum Castrum Chelmense ablegatas fuisse.

8) Asserit, Ludovicum, 12000. Lithvanorum ad Belscum internecione delêvisse at ex omnibus supra-recensitis Historicis constat, rem ne ad certamen quidem devenisse; Ludovicus enim castrum Belsense situ magis quam arte munitum, ratus fame saltem ad deditionem pelliciposse, in ejus obsidione,

ne perſeverandum duxit, donec Keiſtuth Dux Litvaniæ, Caſtra Regis, ſub ſalvo conductu ingreſſus, ex hoſte mediator factus pacem certis conditionibus compoſuerit.

9.) Fabulatur, Granowſcium ſupremum Exercituum Regni Ducem, ad Braclaviam cum Tartaris prælium commiſiſſe, eorumque 7000. fudiſſe, noſtrorum vix 2000. cœſis omnes veri Hiſtorici altè memorati referunt, Exercitum Cracovienſem & Sendomirienſem, Duce Sandivogio de Subino; intra 8. dies Caſtrum Chelmenſe expugnâſſe; nec non Grabowiec, Hrodlo, ac Sevoloſz.

10.) Comminiſcitur Ducem Exercituum in hac Expeditione trino defixo ſpiculo ſauciatum fuiſſe; At nihil tale referunt Hiſtorici.

11.) Addit denique Commentator, Boruſſos, devaſtatâ Cujaviâ in terras ſe ſuas recepiſſe. Sed uti de incurſitatione; ita & de abſceſſu illorum, altum apud Hiſtoricos ſilentium.

Subticeo cætera levioris momenti errata; ſufficit enim mihi, in unicâ hujus expeditionis delineatione; totidem fere falſitates, hallucinationes, quin mendacia demonſtraſſe, quot ei deſcribendæ adhibitæ ſunt à Commentatore lineæ; ita, ut quod de optimo illo Imperatore dicebatur, *nullam apud ipſum eſſe diem ſine lineâ*; jure meritò de eo dici queat, *nullam apud ipſum eſſe lineam, ſine falſi caligine, ſine commento*: Meſſis adeſt, proſequamur ulterius; & iterum Narrationem Hiſtoricorum de Triumviratu Polono, narrationi Commentatoris opponamus. Hujus ſequentia ſunt Verba.

„ *Ludovicus, conſtituta in diverſo ſtatu Republicâ, nihilominus*

Duci

Duci Oppoliensi commisit gubernium cunctarum causarum & judiciorum Poloniæ, adjunctis ipsis Dobko de Kurozwąk Castellano Cracoviensi, & Sendivogio de Subino Palatino Lublinensi. Quibus ita constitutis, in Hungariam perrexit, ibique Matrem suam Elisabetham jam è vivis ereptam Albæ Regiæ reperiit." Ita Commentator, singuli verò Historici, maxime *Dlugossus*, (f) ita supradicta recensent. (f) p. 36.

In hunc modum (1337.) Ludovicus, rebus Ruthenorum ac Litvanorum compositis, itinere quo venerat in Hungariam redit - - - (g) *At (1378.) commotionibus variis, quæ faciem propinquæ seditionis portendebant, propter Regis longè distantis absentiam in Poloniâ assiduè crescentibus, Ludovicus provisionem aliquam, (de quâ à Proceribus frequentibus litteris & nunciis vexabatur) impensurus, Vladislaum Oppoliensem Ducem, ad gubernandum Regnum, cum plenâ & extensâ authoritate transmittit. Verum Proceres, in Vislicia & Gnesnâ conventu (Dominicâ Lætare) habito, non se ejus Regimini ullo pacto permissuros, conformiter diffiniunt; spectatæ igitur virtutis viros, ad Ludovicum in Hungariam transmittunt, qui Rege ad Vischegradum offenso, Eum enixè rogant; ne in eorum Regni Ludibrium, juriumque contemptum, Duci Oppoliensi, eos parere cogat, cum illius Regimen non essent quoquomodò passuri. Eâ Legatione Rex auditâ, rebellionem aliquam veritus, Ducem Oppoliensem à gubernatione revocat, & per Patentes Litteras Regimen illius rescindit - - -* (h) *Mox (1381. 29. Decembris) excedente Matre Regina Elisabethâ, Ludovicus novum & justiorem in Regno*

(g) Idem 39.

(h) Idem 48.

gno Poloniæ statum (qui quasi Matre superstite perveniri non po- " terat) efformaturus, Proceribus Conventum apud Budam, pro medio " Quadragesimæ indicit, ad quam dum frequens numerus ex Poloniâ con- " venisset, post plures deliberationes & Tractatus, paucis suggerentibus, " pluribus implorantibus decretum est, ut apud Zawiszam Episco- " pum, (ejus fratrem germanum) Dobeslaum de Kurozwanki Castel- " lanum; & Sandivogium de Subino Palatinum Calissiensem & Ca- " pitaneum Cracovienses, vicariatus & administratio totius Regni " consisteret. " Hæc Dlugossus, & cum eo cæteri omnes concorditer Historici, maximè verò, coœtaneus Scriptor *Anonymus* Archi-Diaconus Gnesnensis, (i) *Cromerus* (k) & *Bielski.* (l) Quodsi his major præ Comentatore adhibenda est fides, Videamus paulisper, quot iterum ille vicibus, in hâc brevi Narratiunculâ pertexendâ, sit hallucinatus.

(i) Anon. in Corp. Somersburg. t. II. p. 120. & 124.
(k) pag. 229. a. & 231. a.
(l) p. 253. 254

1.) Videtur innuere, Ludovicum ante suum in Hungariam abscessum Duci Oppoliensi Regimen Poloniæ commisisse, at fide commemoratorum Historicorum constat, eum nonnisi anno elapso, commotionibus variis, propter sui absentiam assiduè crescentibus, à Proceribus frequentibus eàpropter Litteris & Nuntiis exagitatum, id effecisse.

2.) Commentator miscet quadrata rotundis, cum Duci Oppoliensi, in adjumentum Regiminis, Dobeslaum & Sandivogium superadditos fuisse narrat: imo verò ex omnibus & singulis Historicis eruitur, Dobeslaum & Sandivogium, non prius Regimini admotos fuisse, quam, ex quo, Dux Oppoliensis amoveretur. Audita namque legatione quâ regimen Ducis Oppoliensis improbabatur, neminemq; ei parere velle declarabatur, rebellionem aliquam veritus Ludovicus, eum à gubernatione

tione revocavit, & Anno demum 1380. mediis Quadragesimæ, Conventu ad Budam coacto, Triumviratum illum pro administratione totius Regni malesano consilio efformavit.

3.) Commentator dum insulse Duci Oppoliensi in Triumviratu locum assignat, (etsi is nonnisi in locum Ejusdem institutus fuerit) primum principalemque hujus Triumviratûs virum, annumerare prætermisit. Is fuit Dobeslaus frater germanus Zawisza de Kurozwancki Episcopus Cracoviensis, majori præ cæteris pollens auctoritate, nam præter Castellanatum & Palatinatum Cracovienses) (quos sibi peculiari diplomate reservaverat Ludovicus) cuncta Regni munera & officia, pro lubitu & arbitrio conferendi habebat potestatem, teste *Dlugossio* (m) *Miechovita* (n) & *Cromero.* (o)

4.) Commentator Sandivogium de Subino, qui fuit Palatinus Calissiensis, (uti singuli præmemorati Historici locis citatis, & insuper *Paprocki* (p) habet) vocat Palatinum Lublinensem; is verò Palatinatus nonnisi 94. abhinc annis (nempè A. 1474.) à Casimiro III. ex rescissâ Palatinatûs Sendomiriensis parte instauratus est, notante *Cromero* (q) *Bielscio* (r) & *Strykowscio.* (s)

5.) Commentator ait, Ludovicum adhuc dum in Poloniâ Triumviratum instituisse, ac tum demum in Hungariam rediisse, ex antedictis verò patet, eum, post suum in Hungariam regressum, Budæ in Conventu Regni id effecisse. (t)

6.) Comentator innuere videtur, statim post illam Russicam Expeditionem, à Ludovico hunc Triumviratum institutum fuisse, id verò, quatuor nonnisi ab hinc annis evenit

(m) p. 49.
(n) l. 4. c. 31. p. 253.
(o) Pol. 294.
(p) Her. pag. 55.
(q) l. 28. p. 415. b.
(r) 4. & 462
(s) p. 653.
(t) Cromer. Pol. 294.

Expe-

Expeditio enim illa, Anno 1377. peracta eſt; Comitia verò Budenſia (in quibus hic Triumviratus inſtaurabatur) Anno demum 1381. circa medium Quadrageſimæ celebrata ſunt.

7.) Denique Commentator narrat, Ludovicum in Hungariam reducem, Eliſabetham Matrem haud reperiiſſe ſuperſtitem. At ex *Dlugoſſo*, (u) & aliis omnibus Hiſtoricis conſtat, Ludovicum A. 1377. Hungariam repetiiſſe, Eiſabetham verò, nonniſi A. 1381. 29. (*) Decembris fatis conceſſiſſe.

(u) pag. 48.

Ecce verò iterum habes, in 5. Commentatoris liniolis, ſeptem craſſa & palpabilia Commenta. Sed nondum horum finis. Progreditur ulteriùs & narrat: „*Nobilitatem Polonam* „*jugum hujus Triumviratûs ferre neſciam, miſiſſe è medio ſui in* „*Hungariam Legatos, viros conſpicuos Rytwianſcium & Miaskowſcium, qui Ludovicum enixè obſecrarent, ne Officiis judiciisq́ꝫ,* „*alienigenas Legum Patriarum ignaros præſiciat, & hâc legatione* „*Regem offenſum nihilominus motus aliquos pertimeſcentem, ad fu*„*tura Comitia, negotium ejuscemodi diſtuliſſe.*" Quot verò hic iterum, fallacis mendacia pennæ.

(1. Hæc Legatio non abrogandi Triumviratus, ſed revocandæ Ducis Oppolienſis authoritatis cauſâ ſuſcepta eſt: prout teſtatur Dlugoſſus, (w) his verbis: *Poloni in Vislicia & Gneſnâ habito Conventu, ſpectatæ virtutis viros de Baronum & militarium numero lectos, ad Ludovicum Regem in Hungariam transmittunt.* Et adhuc luculentius, Scriptor coætaneus Anon. Archi-

(w) pag. 39.

(*) Dlugoſſo fide dignior, utpote coætaneus Anonymus Archi-Diaconus Gneſnenſis habet 21. Decembris. In Corp. Somersb. II. 124.

Archi - Diaconus Gnesnensis, (x) cujus verba ita sonant: *Ludovicus Duci Vladislao Regnum Poloniæ eodem Anno* (1378) *commiserat gubernandum, - - - quem cum* Proceres *Majoris* Poloniæ, *habitâ Conventione die Dom. Lætare, in Civitate Gnesnensi, suscipere recusarunt, & ad Dominum Regem & Reginam seniorem duos Milites transmiserunt supplicantes, ut nullum Ducem in* Præ*fectum eorum præficere deberet, de quo Dux præfatus satis malè fuit contentus: promiserat enim Dominus Rex* Polonis, *nullum Ducem præficere eis in Capitaneatu, & litteris suis firmaverat, prout & fecit* &c.

(x) In Corp. Sommersbergii II. 120.

2.) Id ipsum innuere videntur ipsa Comentatoris verba, *alienigenas, Legum patriarum ignaros* quæ defactò respiciunt Ducem Oppoliensem, Principem fere exoticum, minimè verò Zawissam & Dobeslaum Kurozwęckios, ac Sandivogium Subinium, qui primas in Regno potiti curules, (Episcopatus ac Castellanatûs Cracoviensis tum Palatinatus Calissiensis) nullatenus alienigenæ ac Legum patriarum ignari dici potuissent. Et ita Commentator sibi ipsi insulso ac inficeto modo contradicit.

3.) Dixerat superius, Ludovicum, commisso Duci Vladislao Poloniæ gubernio, statim in Hungariam perrexisse, ibique Matrem Elisabetham è vivis ablatam reperiisse; Patet autem ex allegatis Archi - Diaconi Gnesnensis verbis, (*) ibi *ad D. Regem & Reginam seniorem transmiserunt*, Elisabetham adhuc vixisse, cum Vladislaus gubernio moveretur. Et ita iterum manifesta contradictio apparet.

(*) Ibidem.

4.) Nomina horum Legatorum, licetsi à nostratibus Historicis silentio sint obvoluta, propalare nihilominus, seu verius comminisci non dubitavit Commentator. Utrumque enim nomen pro lubitu confictum fuisse, facilè ambigo. Quod *Rytwianscium* attinet, duos equidem ejus nominis *Derslaos Rytwianscios* in Hungariam missos fuisse, apud Paprocium (y) lego. Primum (qui postmodum fuit Castellanus Cracoviensis) ad introducendum in Regnum Hungariæ Vladislaum A. 1471. de quo testatur *Cromer.* (z) Alterum verò prioris filium, Palatinum Siradiensem ad controversias cum Hungaris disceptandas & componendas, de quo & *Molski.* (a) At cum nullum de quocunque Rytwianscio, Ludovici temporibus in Hungariam misso, vel apud *Paprocium*, *Molscium*, vel apud quempiam Historicum, vestigium reperiam, facilè in eam opinionem deducor, Commentatorem, istud *Rytwianscii* nomen Legationibus Hungarici percelebre, ad majorem fabellæ conciliandam authoritatem, cunctis Historicis subticentibus, hîc sponte suâ inseruisse.

(y) Herb. p. 90.

(z) pag. 534. l. 27.

(a) p. 320.

5.) Quod alterum Legatum spectat, eum diversimodè nuncupatum reperio, & quidem apud Koludzkium legitur *Miaskowski*, (b) in *Chwalkowscii* (c) memoriali Prussiæ *Miaskowski*, in 6. Msptis Codicibus à me collatis *Maszkowski*; Et vel inde hoc nomen à Commentatore similiter confictum esse, conjicio.

(b) Thron. p. 86. 3. Ed.

(c) Memorial (174.)

6.) De cætero; prout circà motivum Legationis, ejus tempus, ac nomina Legatorum, ita & circa Legationis eventum more solito hallucinatur Commentator, dicit enim;

Ludo-

Ludovicum ad futura Comitia, negotium quod promittebant, distulisse. Verùm *Dlugossus* (d) & cum eo cæteri omnes Historici, maximè verò coætaneus Archid. Gnesnensis (e) asserunt, ex nunc, Ludovicum, (eâ Polonorum Legatione auditâ) rebellionem, ad quam nonnullorum animos, novitati hujusmodi vehementer infensos spectare didicerat, metuentem, Ducem Oppoliensem à gubernatione Regni revocâsse, ac per patentes litteras hisce Legatis tributas, regimen illius (à quo Dux ingenti dolore & rubore, Polonis non Regi vehementer succensus, amotus est) rescidisse.

(d) pag. 39.

(e) In Corp. Sommersb. II, 120.

Prosequitur ulteriùs Commentator, & nova figmenta, nugamenta, superioribus accumulat commentis. *Ludovicus* " (ait) *dimissis Polonis Legatis, tantisper animo volutat, quomodò,* " *Districtibus Haliciensi, Camenecensi, Sanocensi, Premisliensi, à Po-* " *loniâ avulsis, eos Regno Hungariæ adjicere valeat, idcircò, pro Ar-* " *chiepiscopatu Haliciensi noviter à se erecto, Romæque inaudito,* " *quem Petro Rzeszovio cum optimâ dote contulerat, Legatos, qui* " *Sanctæ Sedis assensum ad id peropportunum obtineant, mittit* " Quantus iterum, his paucis in verbis, achronologiarum, analogiarum, falsitatum acervus? Evolvamus per singula.

1.) Commentator innuere videtur, Ludovicum, non aliud in prætensâ Haliciensis Archi-Episcopatûs fundatione habuisse motivum, præter præmemoratam Districtuum Russiæ à Poloniâ avulsionem, citatque in margine (f) Bielscium. Hic verò Scriptor, *Dlugossum* & *Cromerum* secutus, dicit expresse, Ludovicum habitâ ratione tam numerosæ in his oris accessionis populi Rhuteni ad fidem Catholicam, misisse, cum

(f) Bielski 250.

postulatione ad Pontificem Rom., ut numerum Episcoporum augeat, exindeque fundasse Episcopatus *Premisliensem* & *Vladimiriensem*, tum & Archi-Episcopatum *Haliciensem*. Non igitur Regionis sed Religionis causam, in dicta fundatione Ludovicum movisse dicendum est. Malè Bielscium intellexisse videtur Commentator. Ille enim, distinctim & discriminatim refert; Primò, Ludovicum Russiæ Episcopatus auxisse, motivo accedentium in dies ad fidem Catholicam Ruthenorum; Deinde, Munia & Officia Russiæ quævis, solis conferendo Hungaris, tali modo hujus Provinciæ à Polonia avulsionem tentâsse. Commentator verò, *distinctam distinctorum rationem* haberi, planè ignorans, *fecit utraque unum*, & duas distinctas cathegorias in unam ridiculè coëgit, ac ità saluberrimis Christianoque Principe dignis Ludovici conatibus, politico-sceleratum attexuit motivum. Equidem non diffiteor idem *Sarnicium* (g) innuere videri, at nos lubentius *Duglossum* & *Cromerum* sequi malumus, nam *dulcius ex ipso fonte bibuntur aquæ*. *Duglossus* (h) autem ita habet: *Ludovicus pro comperto habens, Ruthenorum Regiones Catholicorum numero & multitudine refertas esse, obtinuit, quod Haliciense oppidum Archi-Episcopali, Premisliense Episcopali, pro fidei & Religionis Orthodoxæ augmento, & Catholicorum in terris Russiæ degentium profectu, fuit insignitum, excellentia & honore.* Cromerus (i) vero ita: *Cum Ludovico uber & fertile Russiæ solum placuisset, & frequentari tam à Catholicæ fidei cultoribus animadverteret, effecit, ut duæ ibi Cathedræ Episcopales Premisliensis & Vladimiriensis, Haliciæ verò Archi-Episcopalis*

(g) Sarnic. 1151. 2. Tomi Dlugossiani.

(h) pag. 26.

(i) l. 13. p 228

lis institueretur. Conferat qui volet *Dlugossum* (k) *Cromerum* (l) ac *Sarnicium*, (m) & facile erroris fontem fomitemque deprehendet. *Dlugossus* enim, postquam de horum Episcopatuum fundatione egisset, decem paginis inferius, intentum Ludovici de Russiâ Poloniæ avellendâ, descripsit. *Cromerus* verò, qui Dlugosso pressius & compendiosius scribit, has duas Cathegorias, connexè & cohærenter (distinctim tamen) expressit. *Sarnicius* denique utriusque Epitomator, viâ compendii procedens, utraque unum, nempè avellendæ Russiæ intentum, erigendorum Episcopatuum motivum causavit, eumque hîc dubio procul sequitur Commentator, & *dum cæcus cæcum ducit, ambo in foveam cadunt.*

(k) p. 26 & 37
(l) p. 228.
(m) p. 1151.

2.) Audacter Commentator, de dicta Archi-Episcop. Haliciensis erectione narrans, ad majorem suis figmentis conciliandam fidem, in margine citat *Miechovitam.* Sed vel inde patescit, eum non ex aliquo Mspto vetusto Codice, hanc Transactionis Glinianensis narrationem desumpsisse, sed potius, variegatos veri falsique centones consuendo, partim aliqua ex se depromendo, partim alia ex Classicis Scriptoribus, simul & cum eorundem erroribus excerpendo, in unum conflâsse. Nam, quod *Miechovitam* attinet, à centum & quod excurrit annis, crassum ejus errorem, censoriâ redarguit virga Jacobus *Scrobissevius* Canonicus Leopoliensis, in *vitis Archi-Episcoporum Haliciensium & Leopoliensium*; quod ut manifestius appareat, examinemus Eos duobus præsertim in locis. Primò itaque Libro 4. cap. 26. sui Chronici, hæc habet: *A. 1361. Rex Casimirus per suos Oratores Avinionem missos, Ecclesiam*

(n) c. 8. p. E. 3.
(o) Miechov. p. 242.

siam Metropolitanam, in Civitate Leopoliensi, per Urbanum VIII. 8. Id. Aprilis, ad dotationem sufficientem erigi & fundari obtinuit, quod & factum est. Præfatus enim Archi-Episcopus Gnesn. Jacobus Swincka, Litteris sibi præsentatis, personaliter Leopolim transiit, & ex Parochiali Ecclesiâ Leopoliensi, inspectante Casimiro Rege, & universa ejus militiâ, Archi-Episcopatum erexit, primumque Archi-Episcopum dictæ Sedi Christinum, virum Nobilem instituit & consecravit. Quatuor hic errores à Miechovitâ comissos cerno. (*Primum*) dum ait, Casimirum Metropolim Russiæ Leopoli erexisse, qui illam Haliciæ constituit; (*Alterum*) cum Christinum primum Archi-Episcopum Leopoliensem vocat, qui primus Haliciensis fuit, nisi denominatio prioris à posteriori intelligatur. (*Tertium*) dum Jacobum Swinka, in præsentiâ Regis Casimiri, Christini consecratorem fuisse dicit, cum potiùs, Jaroslaum *Skotnicki* dicere debuisset, prout & asserit *Damalewicz* (p) in vitis Antistitum Gnesnensium. Nam *Swinka*, testante eodem Damalevicio (q) & Privilegium ejus Landense A. 1313. in die S. Marci datum allegante, obiit A. 1313. (non autem 1301. ut perperam ex Clemente *Janicio*, exscripsit Scrobissevius, (r) neque 1304. 4. Martii prout notatum reliquit *Dlugossus*, (s) proinde, nec initium Regiminis Casimiri attigit, qui A. 1334. 25. Apr. inauguratus est a *Janislao* Archi-Episcopo Gnesnensi, qui præcise Jaroslao præcesserat, Borislao vero successerat, Swincæ Successori. Quomodò enim Jacobus *Swinka*, in præsentia Casimiri Regis Christinum consecrare potuisset, qui antequàm Casimirus Regimen

(p) Damalewicz Gnesn. 182.

(q) Idem p. 170.

(r) p. E. 3. b.

(s) I. 909.

men capesseret, in vivis esse desiit. (*Quartum*) cum dictam erectionem ad A. 1361. reponat, Urbanus autem V. nonnisi A. 1362. ad Pontificatum evectus fuerit. Verùm, cum expressè dicat, Casimirum per eosdem Oratores Avinionem missos, dictam erectionem, simul ac Studii Cracoviensis confirmationem petiisse & obtinuisse, dicta verò Cracoviensis confirmatio ab eodem synopticè relata, præferat talem datam, *Datum Avinione Kal. Septemb. Pontif. nostri Anno* 2. (qui debuit esse 1364. ex quò Urbanus A. 1362. Pontifex creatus est) certe eodem potius Anno 8. Id. Aprilis, dictam quoque erectionem subsecutam fuisse, haud incongruè colligo.

In crassiorem adhuc impegit errorem Miechovita, (t) dum alio loco, nempe eodem libro 4. cap. 33. (*Dlugossum* u) secutus est & ita sibi ipsi contradixit. *Ludovicus Rex eodem Anno* (1375) *ad Gregorium XI. missis Nunciis in Avinionem, Halicense oppidum Archiepiscopali; Premisliense verò, Chelmense & Vladimiriense Episcopali honore insigniri obtinuit, ad Metropolitanam Haliciensem Ecclesiam Jacobus Polonus fuit consecratus, & sedi suæ Ecclesia Græci ritûs fuit assignata.* Nonne vero evidens hic Miechovitæ contradictio apparet! loco enim præmemorato dixerat, Archiepiscopatum Leopoli per Casimirum fundatum fuisse; Jam verò hic, alterum Haliciæ, a Ludovico erectum contendit. Præterea, longè a verò abest, cum Jacobum primum Archiepiscopum Haliciensem vocat, qui nonnisi quintus (non quartus ut perperam habet *Scrobissevius*,) (w) numeratur, decimo Anno post obitum Ludovici assumptus: Ludovicus enim obiit Ao. 1382. Jacobus autem in Haliciensem Archiepiscopum Ao. 1392. 28. Octob. consecratus

(t) p. 257.

(u) p. 26.

(w) Scrobiss. E. 4.

(x) l 4 p.289. secratus est, (ut habet Lucas (x) *Waddingus* in Annalibus Minorum.) Eo verò Anno 1375, quo *Miechovita* asserit, Ludovicum Haliciæ oppidum Archiepiscopali honore insignivisse, & *Jacobum* Archiepiscopum consecratum fuisse, *Antonius* in ordine secundus Metropoli Haliciensi præsidebat.

Ex hoc *Dlugossii* ac *Miechovitæ* fonte, eos perplexitatum rivulos manasse censeo, qui circa erectionem Metropolis Russiæ, apud nostros scriptores reperiuntur. Hi enim absque ulteriori indagatione, illos exscribere non dubitaverunt. At omnium pessimè noster Commentator. Cum enim Mie-
(y) p. 242. & 257. chovitam (y) in margine citet, vel priorem, vel posteriorem ejus locum innuere videtur! at de priori dici non potest, nam ibi Miechovita Archiepiscopatum Metrapolitanum Russiæ, à Casimiro fundatum esse asserit; hic verò Ludovico id adscribit. Posteriorem igitur locum (anteriori sibi ignoto prætermisso) citare voluit? Quodsi ita est; errorem Miechovitæ suo errore trusit: nam cum ibi Miechovita primum Haliciensem Archiepiscopum dicat *Jacobum*; (qui defactò quintus fuit) Commentator brabeum erroris ei surripere satagens, primum Archiep. Haliciensem asserit *Rzeszovium*, qui vel nonus, (uti ex infra dicendis patebit) vel certe septimus fuit, simulque postremus. Nam is ipse, tertio sedis suæ Haliciensis Anno, nempe Ao. 1413, Metropolitanam Dignitatem, Vladislao Rege instante, ex Haliciâ Leopolim transtulit; prout testatur
(z) p. 315. *Dlugos.* (z) *Cromerus*, (a) & ex eis *Scrobissevius*. (b) Ac pro-
(a) p. 279. inde, quem Commentator Archip. Haliciensem primum fu-
(b) Scrobis. J. 3. b. isse dicit, is certô certius ultimus fuit.

Ad

Ad majorem dictorum elucidationem opportunum judico, Archiepiscoporum Haliciensium, usque ad Translationem sedis Leopolim, hoc loco attexere seriem; ex quâ expungendos censeo, *Bernardinum I. de Crema, Bernardinum II, &* *Gerardum* (*) Etenim.

A. 1208. Bernardinum de Crema, Italum, Ord. Præd. Martyrii palmam adeptum Sedi Haliciensi præfuisse, ait *Bzovius.* (c)

A. 1217. Alium Bernardinum, itidem Ord. Præd. & similiter Martyrii laureolam assecutum Archiep. Haliciensem recenset *Okolski.* (d)

A. 1253. Gerardum, ex Provinciali Russiæ Ord. Præd. ad Episcopatum Russiæ assumptum dicunt, *Raynaudus,* (e) *Spondanus* (f) *Bzovius,* (g) quem Caspar *Jongelinus* (h) Ordini Cisterciensi vendicat.

Verum, nusquam eos Archipræsuleam Dignitatem obtinuisse, luculenter demonstravit R. P. *Niesiecki* (i) ad quem brevitatis causâ remitto, & ex (k) *Scrobissevio* seriem indubitatorum Haliciensium Archiepiscoporum, jam sisto. Agmen ducit. (Christinus *de Ostrowo* Ord. Minorum, (de quo *Vaddingus* (l) assumptus A. 1364. (non vero 1361. ut habet *Miechovita,* (m)

H *Biel-*

(c) Bzovius Propag. S. Hia. cap. 3. & 6.

(d) Okolski Russia florida 57.

(e) Rayn T. 3. n. 43.

(f) Spond. n. 7.

(g) Bzov. Ann. Eccl. n. 12.

(h) Jongel. Purpura S. Bern.

(i) Nies. Corona Pol. p. 23.

(k) Scrobiss. vitæ Leopol. ab initio ad pag. 1.

(l) Vadding. T. 4. p 290.

(m) p. 242.

(*) In Corona Poloniæ pag. 23. legitur, à Scrobissevio Antonii Senensis Arch. Haliciensis circa A. 1230. mentionem fieri, verùm ibi dicitur tantum, ab Antonio Senensi celebri Scriptore Ord. Præd. in suo hujus Ordinis Chronico in Ao. 1230. Berengarium Ord. Præd. vocari Archiep. Cracoviensem. Scrobiss. p. F. 1.

(n) p. 235. (o) p. R. 2. *Bielski* (n) & *Scrobiſſevius* (o) ex *Dlugoſſo* & *Cromero*:) Hunc ſecuti ſunt (2) *Antonius*, qui vixit A. 1375. (3) *Mathias* A. 1377. (4) *Bernardus* Stemmatis Jelita, Ord. Minorum (non Prædicatorum, ut habet perperam *Okolski*. (p) Poſt hunc; præmemoratus R. P. *Nieſiecki*; (q) eruditiſſimus Stemmatographiæ Polonicæ Scriptor, authoritate *Paprocii* (r) Diploma Vladislai Jagellonis allegantis fretus, annumerat in Anno 1406. *Petrum* quendam quod nomen iſtud in illo Diplomate legatur. Sed neſcio plane quomodò id ſtare poſſit, nam primò apud Paprocium ibi legitur ita: *Petrus Archi-Epiſcopus Leopolienſis A. 1406*: at nonniſi A. 1414. Sedes Halicienſis Leopolim translata eſt. Deinde prædictus Author (cum *Scrobiſſevio*) (s) Bernardum dicit A. 1391. obiiſſe; Jacobum verò (ejus ex aſſe Succeſſorem) ex Actis Civitatis Leopol. ex *Dugloſſo* (t) & *Vaddingo* (u) conſtat A. 1392. die ſolis 28. Octobris, de Eccleſiâ Halicienſi proviſum, & in Eccleſiâ Tarnovienſi, per Matthiam Premislienſem Epiſcopum in Halicienſem Archi-Epiſcopum conſecratum fuiſſe, ac nonniſi A. 1411. è vivis exceſſiſſe, (ut habetur in Ejus Epitaphio, a *Scrobiſſevio* (w) relato. Quæ cum ita ſe habeant, quomodo igitur, præter hunc *Jacobum* aliquis alius Archi-Epiſcopus Halicienſis dici poteſt ad A. 1406. cum Jacobum A. 1392. inauguratum ac 1411. demortuum fuiſſe, ex præallegatis authoritatibus liquidò conſtet? Credendum proinde, vel Paprocium nomen Præſulis ex ſuprâ dicto Diplomate male transſcripſiſſe, & pro *Jacobo Petrum* poſuiſſe, vel certè dicendum, illum Præſulem utroque hoc nomine inſignitum fuiſſe, vel denique

(p) Ruſſia flor. 57.
(q) Corona p. 25.
(r) Herb. p. 120.
(s) H. 1. & R. 2. b.
(t) p. 37. l. 10.
(u) T. 4. p. 289
(w) Scrob. J. 1. b.

denique præſupponendum, Jacobum circa A. 1406. Archi-Epiſcopatum reſignâſſe Petro, & deinde adhuc ſex annis vixiſſe. Quod verò attinet denominationem *Leopolienſis Archi-Epiſcopi* Anno adhuc 1406. uſurpatam, etſi 8. nonniſi abhinc annis Sedes Halicienſis Leopolim translata fuerit, id ità intelligi crediderim, ut *cùm accingendus proximè pro accincto habeatur*, Archi-Epiſcopatum Halicienſem proximè Leopolim transferendum, jam ex tunc Leopolienſis denominationem ſortiri potuiſſe. Certè ex *Scrobiſſevio* (x) patet, per id tempus, quo Infideles & Schiſmatici Ducatum Ruſſiæ occupatum tenebant, determinationem ſtetiſſe, Haliciâ Sedem Metropolitanam Lemburgam ſive Leopolim transferre, tanquam ad locum tutiorem; & adhuc A. 1377. (prout Acta Civ. Leopol. teſtantur) exſtructum fuiſſe Templum Lemburgæ (alias Leopoli) pro Sede Metropolitæ. Imò ſupra num. 3. recenſitum *Mathiam*, jam *Archiepiſcopi Lemburgenſis* denominatione uſum fuiſſe, teſtantur tria Privilegia, Vladislai Ducis Oppolienſis, Ann. 1377. & 78. (apud Scrobiſſevium) in quibus expreſſa ſit mentio *Mathiæ Archi-Epiſcopi Leoburgenſis*: Sed ad interruptam ſeriem jam redeo.

(x) Scrob, G, 2.

5.) Archi-Epiſcopus Halicienſis fuit *Jacobus*, (cujus Familiæ nomen, quod in doctiſſimâ lucubratione R. P. Nieſiecki (y) deſideratur, annotante *Waddingo*, (z) fuit *Ruchem de Wladonna*) nec officit, quod in ejus Epitaphio à Simone *Starowolſki* (a) in *Monumentis Sarmatarum* relato, hæc legantur: *Jacobus Streporum Nobili Polonâ Familia* PRIMUS *Halicienſis Archi-Epiſcopus* &c. Nam illud ipſum Epitaphium,

(y) Korona 25
(z) T. 4. p 298
(a) Starow. MS. 296.

(b) Scrobiſ. J. 2. 27. annis ante Starovolſcium, à *Scrobiſſevio* (b) *in vitis Archiepp. Halic.* (ex quo illud ſuperius allegavimus) deſcriptum, hac voce PRIMUS caret, & planè, diverſis verbis exprimitur, (prout cuivis pag. 296. Starovolſcii ac pag. J. 2. Scrobiſſevii confrontanti facilè patebit) unde mihi perſvaſum habeo, illo temporis interſtitio, hoc Epitaphium a PP. Ordinis S. Franciſci Leopoli ad S. Crucem, dum forte renovaretur, diverſis à veteri verbis exaratum fuiſſe, cumque illis forſitan per traditionem Patrum conſtaret, primum Archiep. Halicienſem ex Ordine S. Franciſci fuiſſe aſſumptum; pro majori ſui Ordinis illiusque Conventûs decore, hac unica voce PRIMUS additâ, quæ in veteri Epitaphio deerat, Jacobum pro primo Archiepiſcopo Halicienſi jactabundo conatu exhibere voluiſſe. Sed ſi iſti boni Patres, ſui Ordinis Chronicon, à P.
(c) IV. 290. Lucâ *Waddingo* (c) editum legiſſent, PRIMUM Archiep. Halicienſem, ex Ordine S. Franciſci aſſumptum Chriſtinum de Oſtrowo vocatum, facile deprehendiſſent. Jacobum excepit.

6) in Ordine, Nicolaus *Trąba* Anno 1411. aſſumptus
(d) l. 12. p. 312 & 315. eodemque Anno Gnesnam translatus, teſte *Dlugoſſo*, (d)
(e) l. 17. p. 279 *Cromero*, (e) *Damalevito*, (f) in Gneſnenſibus, ac *Scrobiſſevio* (g)
(f) Gneſn. 220. Eique tandem ſuffectus eſt in ordine.

(g) Scrob. J. 2. 7) Johannes RZESZOWSKI, qui ſedem Halicienſem
(h) Frydr. 119. Leopolim tranſtulit: P. Dominicus *Frydriebowicz* (h) in opuſc. S. *Hyacintus* intitulato recenſet *Wilhelmum Jordanum* Archiep. Halicienſem ad A. 1411. ſed perperam; conſtat enim ex præallegatis teſtimoniis, Nicolaum Jacobo; Johannem verò immediate ſucceſſiſſe Nicolao; & apparet, eum ex uno

Wil-

Wilhelmo Ordinis Prædicatorum Episcopo, inficetâ reduplicatione binos efformare, alterum Archiep. Haliciensem, alterum verò primum Episc. *Camenecensem*, qui re ipsa nec Camenecensis fuit sed potius *Caminensis*, idque tantum à S. Sede designatus; sed non admissus, uti infra dicetur, cum nobis de primo Episcopo Camenecensi dicendum erit.

Superius annumerari deberet Nicodemus *Taranowscius*, quem *Okolski*, Archiepiscopum Haliciensem vocat, ejusque sarcophagum plumbeum Halicii in quodam Templo repertum commemorat, sed cum nullam, nec apud *Scrobissevium* in vitis Archiep. Halic. nec apud *Paprocium* in Stemmotographia Polonicâ ejus mentionem reperiam, neque annum quo Haliciæ sedit *Okolscius* annotaverit, prætereundum duxi.

(i) Okolski I. 35.

Ex prædictis, ac supra recensitâ scriptorum authoritatibus innixà Archiepiscoporum Haliciensium serie patet evidenter, non à Ludovico, verum à Casimiro adhuc sedem Haliciensem fundatam fuisse Anno 1364, ist est, sex annis antequam Ludovicus Regimen Poloniæ capesseret, (nam nonnisi Ao. 1370. inauguratus est) primumque Archiepiscopum fuisse *Christinum*; prout habet, *Bielski* (k) verbis ex *Vapovio* translatis, ac *Cromerus*, nisi quod *Cromerus*, (l) & ex eo *Herburtus* (m) ac *Scrobissevius* (n) pro Haliciensi Leopoliensem vocet; sed ex *posteriori fieri denominationem* vetus verbum habet, & quemadmodum, qui à primâ erectione *Smogorzevienses* Episcopi erant & dicebantur, deinde *Byczinenses*, nunc *Wratislavienses*; qui olim *Crusvicienses*, nunc *Vladislavienses*; qui dudum

(k) Chron. Swiata p. 366. 2 Edit.
(l) 217. a. l. 12
(m) p. 175.
(n) Scrob. F. 3.

dum *Vlodimirienses*, jam Luceorienses Episcopi, à Translationis loco dicuntur & vocantur, ita primus Archiep. Leopoliensis *Christinus* dici potest, qui primus Haliciensis fuit.

(o) l. 13 p. 228 b.

Ita quidem excusari potuisset *Cromerus*, (o) at rursus paulo post *Dlugossi* errorem improbans, suum propalavit. Ita enim habet. *Cum Ludovico uber & fertile solum Russiæ placuisset, & frequentari tam à Catholicæ fidei cultoribus animadverteret, missâ ad Gregorium XI. Legatione effecit, ut duæ ibi Cathedræ Episcopales, nimirum Præmisliæ & Vladimiriæ, Haliciæ verò Archiepiscopalis instituerentur. Ita quidem Dlugossus scribit; sed si prius Metropolis Leopoli constituta fuit, (quemadmodum nos superius, ex ejusdem Dlugossi sententiâ prodidimus) Episcopalem Haliciæ constitutam esse, oportet. Una enim Archiepiscopalis est in Russiâ, & ea quidem Leopoli. Nos initio Leopoli, Episcopalem Cathedram regnante Casiro institutam fuisse existimamus. Neque enim Archiepiscopus usquam instituitur, qui nullum in ditione seu Provinciâ suâ Episcopum habeat, sicuti tunc in Russiâ nullus fuit; sed cum Ludovici operâ, plures Episcopi fierent, Metropolim Haliciæ constitutam esse, quæ postea Leopolim translata sit, Episcopatu Camenecium translato.* Ità *Cromerus*; & ex eo, iisdem plane verbis; *Herburtus*, (p) & *Neugebauer*, (q) tum *Damalevicius*, (r) *Strykowski*, (s) Sed omnes egregiè falluntur: Leopoli enim Cathedram Episcopalem ante Metropolitanam nunquam fuisse, sed à primis Religionis Romanæ incunabulis, solam Parochialem Ecclesiam perstitisse usque ad A. 1414, quo Metropolis Haliciâ Leopolim translata est, Vladislai Jagellonis temporibus, & proinde con-

(p) pag. 186-7
(q) p. 219.
(r) Gnesn. 191.
(s) p. 458.

conjecturam Cromeri subsistere non posse, tribus à se allegatis authenticis documentis sufficientissimè probat *Scrobissevius*. (t) Cæterum, ipse Vladislaus in Instrumento auctionis mensæ Archiepiscopalis, Ecclesiam Metropolitanam Leopoliensem vocat *plantulam novæ suæ fundationis*; ita enim ibi legitur. *Ecclesiam Metropolitanam, nuper ad insignem Civitatem nostram Leopoliensem, de* Halicz *transferri curavimus, atque transtulimus, ac ad R. P. D.* Johannem *(RZESZOWSKI) ejusdem Ecclesiæ Leopoliensis Archiepiscopum affectum convertimus, propterea quod Ecclesiam hanc, novam fundationis nostræ plantulam, vitæ exemplo &c. ædificare non cessat.* Data hujus instrumenti A. 1424. Eadem repetit in Instrumento auctionis bonorum Capituli de datâ 1432. Sed totam hanc difficultatis partem, Bernardinus *Wilczek* Archiep. Leopol. quasi per corollarium colligere & determinare videtur, Diplomate Approbationis factæ per Canonicos Vicariorum fundationis, Ao. 1515. his Verbis: *Nos Bernardinus &c. Notum facimus, quomodo Ser.* Pr. *Vladislaus D. G. Rex Poloniæ, &c. zelo devotionis permotus, cupiens Ecclesiam Leopoliensem, quæ tum Parochialis exstiterat, dignis decorare honoribus, de Ecclesiâ* Parochiali, *plebano protunc existente, & ad id ut creditur consentiente, sedem Metropoliticam, Prælaturas & Canonicos fundavit & dotavit, ac tandem R. D.* Joh. *RZESZOWSKI, protunc Archiep. existens, eandem fundationem & dotationem auxit & confirmavit.* (u) Pro Coronide appono Bullam Bonifacii IX. ad Ericum Ep. Premisl. cujus autographum asservatur in Archivo Civit. Leopol: Hujus prima pars huic argumento inserviens, hæc est de verbo ad verbum. "

(t) Scrob. cap. 2. p. B. 1. Idem p. B. 3 b.

(u) Id p. E. 1. b.

BONI-

BONIFACIUS Episcopus Servus Servorum DEI.
Venerabili Fratri Episcopo Premisliensi Sal. & Apost. Bened.

Piis supplicum votis libenter intendimus & volumus favorabiles inveniri: Dudum siquidem pro parte Bernardi Arch. expositum f. r. Urbano VI. Quod cum olim Ecclesia Haliciensis consistens in Ducatu Russiæ qui per c. m. LUDOVICUM Regem Hungariæ, de manibus Schismaticorum & Infidelium ad fidem Catholicam reductus fuerat, in potestate dictorum Schismaticorum & Infidelium tunc existens, tanto tempore caruisset Catholico Antistite, quod ubi & infra quos fines, consistebat dos Ecclesiæ prædictæ, de facile sciri non poterat. Dilectus filius Vladislaus Opoliensis, tunc Russiæ Dux, oppidum Rahagui, & Castra Olesko & Toustan, &c. &c. dictæ Haliciensi Ecclesiæ in dotem, donatione perpetuâ & irrevocabili concesserat & donaverat. &c. Et quod debiti modus & forma divini officii celebrandi, in eadem Haliciensi & Cathedralibus, ac aliis sibi subjectis Ecclesiis dictæ Provinciæ non servabantur, nec suffraganei dictæ Haliciensis Ecclesiæ residebant in Cathedralibus supradictis; Ideo &c. &c. Datum Romæ 3. Id. Maij Ao. 1389. ". Ex Verbis Bullæ hujus ista deducuntur.

1.) Sedem Metropolitanam in Russiâ ritus Latini, principiò Haliciæ constitisse, contra *Miechovitam* (w) *Cromerum*, (x) *Vapovium*, (y) & *Bielski*. (z)

(w) Miech. 242
(x) Cromer. 228 b.
(y) Bielski 250
(z) Crom. l c.

2) Metropolin Haliciensem à prima sua erectione, plures Ecclesias Cathedrales, titulo Suffraganearum habuisse, contra *Cromerum*.

3) Ludovicum, sedem Metropolitanam Haliciæ non constituisse,

stituisse, sed collapsam restituisse, contra *Dlugossum*, (a) *Cromerum*, (b) *Sarnicium* (c) *& Bielski*. (d)

4.) Ladislaum Oppoliensem & Russiæ Ducem, dotem Haliciensis Ecclesiæ auxisse, non verò Ludovicum, contra nostrum Commentatorem.

5.) Lemburgam sive Leopolim, ante Ludovicum Regem Episcopalem Cathedram non habuisse, sed sub Metrapolitano Haliciensi & in ejus Diœcesi fuisse, contra *Cromerum* (e) *Herburtum*, (f) *Neugebauer*, (g) *Damalevicium*, (h) *Strykowski*. (i)

(a) In Edit. Dlugos. II. 1901.
(b) Crom. l. c.
(c) Sarn. 333.
(d) Bielski l. c.

(e) p. 228. b.
(f) p. 186.
(g) p. 219.
(h) Gnesn. 198
(i) p. 458.

Et jam pro majori quæstionis elucidatione, his nostrorum Historicorum erratis necessario annotatis, ad ipsum me Commentatorem converto, crassos errores demonstraturus in paucis his Ejus verbis:

Ludovicus Russiæ terras Regno Hungariæ incorporare satagens, pro Arch. Haliciensi noviter à se erecto Romæque inaudito, (quem Petro Rzeszovio cum opimâ optimaque proventuum dote contulerat,) Legatos qui S. Sedis assensum obtineant, mittit."

1.) Dicit, Ludovicum animo incorporandi Russiæ Provincias Regno Hungariæ, Archiep. Haliciensem erexisse, cum tamen ex *Dlugosso*, (k) *Cromero*, (l) & citato ab ipso *Bielski* (m) constat, nihil aliud, nisi frequentem in oris Russiæ Catholicorum numerum ei motivo fuisse.

(k) p. 26.
(l) p. 228.
(m) p. 250.

2.) Asserit à Ludovico Sedem Haliciensem fundatam fuisse, ex præmissis verò constat, eum quidem hanc Sedem collapsam restituisse, sed nec constituisse, utpote quæ A. 1364.

 nempe

nempe 6. annis antequam regnare cæpiſſet, à Caſimiro M. erecta fuerit; unde

3.) nec Romæ inaudita regnante Ludovico dici poteſt; nec transtuliſſe, nam ex præmiſſis conſtat, id à Vladislao Jagellone præſtitum fuiſſe Anno 1414. id eſt 32. ab obitu Ludovici annis, qui A. 1382. contigit. Nec officit, quod coëtaneus Scriptor, *Anon. Archid. Gneſnenſis* (n) dicat, a Gregorio XI. regnante Ludovico erectum fuiſſe Archiep. Haliciensem, addit enim *cooperante Ludovico, circa Annum D.* 1378. *aut* 1376. nam hâc particula *aut* incertum ſe eſſe plane fatetur, deinde illa vox *cooperante* indicat Ludovicum non fundaſſe, ſed fundationem curâſſe, ut itaque omnia verbo abſolvantur, dicendum eſt.

(n) In Corp. Sommersb. II. 112.

A. 1364. *Caſimirum M.* Haliciæ hanc plantulam novæ fundationis *plantâſſe.*

A. 1378. *Ludovicum* illam curâ uberioris transplantationis *rigaſſe.*

Confer 1. Corinth. 3, 6.

A. 1414. *Vladisl. Jagellonem* ei Leopoli, favente Gratia Divina *incrementum dediſſe.*

4.) Ait, Ludovicum dotem Halicienſi Eccleſiæ contuliſſe. At ex præmiſſa Bonifacii IX. Bullâ luculenter patet, hanc dotem, non à Ludovico, ſed à Vladislao Duce Oppolienſi aſſignatam fuiſſe, qui cum ſimul Dux Ruſſiæ tunc diceretur & eſſet, oppidum Rahagui & Caſtra Olesko ac Teuſtan, ac domum ſuam in oppido Lemburgenſi ac certas decimas &c. huic Cathedræ in dotem conceſſit & donavit.

5.) Hanc dotem Eccleſiæ Halicienſi impertitam, vocat opti-

optimam. At certe modicam, exiguam imò insufficientem fuisse vel exinde patet, quod cum hæc Bulla de dictâ dote commemorans, sit de A. 1389. annis abhinc 22. nempe A. 1411. Nicolao *Traba* penultimo Archiep. Haliciensi, retentio ac reservatio, super omnia sua beneficia, nempè Præposituram S. Floriani extra muros Gracovienses, ac præbendas Cracov. Caliss. Sendomiriensem, S. Georgii in arce Cracoviensi, S. Viti in Crusviciensi Castris, imò & simplicem Altariam in Ecclesia Cracoviensi, *propter tenuitatem proventuum Ecclesiæ Haliciensis* à S. Sede impertita fuit, prout expresse habet *Dlugossus*. (o) Similiter & ipsi RZESZOVIO, Archiep. Ha- (o) l. 2 p. 312.
liciensi ultimo, retentionem utriusque Beneficii, nempè Præposituræ S. Michaëlis in Castro, & Canonicatûs Cracoviensis concessam fuisse, parem & rationem insufficientiæ, constat ex eodem. (p) (p) Dlugoss. 315.

6.) Commentator dum dicit Ludovicum procurâsse assensum S. Sedis, pro Archiepiscopatu Haliciensii *noviter à se erecto & Romæ hucusque inaudito* innuere videtur, tum Summi Pontificis Sedem Romæ fuisse; verum hæc gesta esse dicuntur A. 1375. tum temporis autem S. Sedes nondum Avinione Romam translata fuit, nam Gregorius XI. inde (discedens A. 1376. 13. Septembris) nonnisi Anno sequenti 1377. 17. Januarii Romam pervenit, (ut habet *Burius* (q) in Notitiâ Rom. (q) p. 217.
Pont.) Quodsi Comentator *Dlugossum* (r) vel citatum à se (r) l. 10. p. 26.
Miechovitam (s) benè legisset, expressa ibi hæc verba reperisset: *Ludovicus Anno* 1375. *missis ad Gregorium XI. Nuncius Avinionem* &c. (s) pag. 257.

7.) Commentator dum dicit, à Ludovico Ecclesiæ Haliciensi præfectum fuisse *Petrum Rzeszovium*, citat in margine *Bielski* fol. 250. ac *Miechovitam*. Sed *Bielski* hoc loco de erectione quidem Haliciensis Archiepiscopatus loquitur; quisnam verò, primus Archiepiscopus fuerit, silentio præterit. *Miechovita* (t) verò dicit expresse, *Haliciense oppidum Archiepiscopali honore à Ludovico fuisse insignitum, & ad eam Metropolitanam Ecclesiam, Jacobum Polonum fuisse consecratum, assignata Sedi Suæ ritûs Græci Ecclesia*. Male igitur citat, seu pessimè comminiscitur.

(t) pag. 257.

8.) Idem *Rzeszovius*, non vivente sed mortuo jam Ludovico fuit Archiep. Haliciensis. Nam ex præmissis, uti & ex singulis Historicis, maxime, *Dlugosso*, (u) *Cromero*, (w) *Damalewitio*, (x) *Scrobissevio*, (y) *Okolscio*, (z) oppidò liquet, *Rzeszovium*, post Translationem Nicolai *Trabæ* ad Gnesnensim Metropolim, Haliciensem Metropolim gubernandam suscepisse A. 1411. id est 29. ab obitu Ludovici Annis.

(u) l. II p. 315.
(w) l. 17 p. 279
(x) Gnesn. 220
(y) J. 3. b.
(z) II. 277.

9.) Commentator hunc *Rzeszovium*, ab erectâ Metropoli Haliciensem primum Archiepiscopum fuisse dicit; At is reverâ Haliciensis ultimus fuit; nam ipse (consentientibus omnibus Historicis, maxime *Dlugosso*, (a) *Cromero*, (b) *Scrobissevio*, (c) Sedem Haliciensem Leopolim transtulit.

(a) l. II. p. 315.
(b) p. 279. a.
(c) J. 3. b.

10) Denique hunc ipsum *Rzeszovium* Commentator *Petrum* vocat, at *Johannis* nomen eum habuisse ex omnibus supra allegatis Historicis constat, maxime verò ex his verbis *Scrobissovii*: (d) *Post translationem Nicolai Trambæ, Johannes*

(d) J. 4. b.

hannes Rżeszovius Haliciensem Ecclesiam gubernandam suscepit. Fuit & alius Johannes Rzeszovius nominis, cognominis & familiæ ejusdem, Episcopus Cracoviensis. Hæc annotare volui, ne quem nominis & cognominis similitudo fallat.

Cæterum non ex aliquibus pervetustis monumentis exscriptam, sed potius de industriâ confictam esse hanc fabulosam narrationem, vel ex hoc solo *Petri Rzeszovii* nomine conjicio. Nam si fortè Commentatori, Legatum Avenionem à Casimiro M. *A.* 1361. pro obtinendâ erigendi Archiepiscopatûs Haliciensis facultate, missum; *Johannem Pacoslaum* (*) *Rzeszowski* fuisse, (ut ex *Spondano*, *Bzovio*, *Myræo*, (e) *Miechovita*, habet R. P. *Niesiecki* (f) legere contigit, memoriâ, nomen primi Archiepiscopi Haliciensis genuinum, minimè ipsi suppeditante, & in locum ejus, nonnisi nomen Legati, occasione erigendæ dictæ Metropolis Romam missi, suggerente, ut aliqua tamen, inter utrumque Rzeszovium distinctio linqueretur, *Petrum* pro *Johanne* vocando, primum Archiepiscopum Haliciensem *Rzeszovium*, insulso ac inficeto ausu commentus est. Sed jam progrediamur ulterius, filum narrationis prosecuturi, nam *abyssus abyssum vocat*, & perampla figmentorum adhuc nos manet seges. Et vel quanta in his paucis Commentatoris verbis.

(e) Myræus de statu Rel. l. 1. c. 24.
(f) Koron. 24

„*Tum quoque* (1375) *Ludovicus Præmisliensi Cathedræ hucusque non exstanti, & quæ nonnisi à Vladicis ritus Græci occupaba* „ *tur*

(*) Per hoc nomen Polonica inflexione contortum, intelligi debeet Paschalem crediderim, per Paskonem autem Paschasium;

„*tur, Philippum Komarniccium Decanum Cracoviensem, assignatis* „*ipsi non contemnendis proventibus, præfecit.*" Commentator dum hîc Cathedram Præmisliensem *hucusque non exstantem* ait; præsupponit eam à *Ludovico A.* 1375. erectam fuisse. At à *Casimiro Magno*, Anno adhuc 1364, simul cum Archiep. *Haliciensi*, & Episcopatu *Vladimiriensi*, annuente *Vrbano V.* fundatam esse, ex supradictis luculentissimè constat. Quomodò enim Metropolitana sedes *Haliciensis* constituta fuisset, nisi & insimul ipsi, more in Hierarchiâ Ecclesiasticâ recepto, Episcopatus suffraganei assignarentur? Scio equidem, *Dlugossum*, (g) tum ex eo *Miechovitam*, (h) ac *Cromerum*; (i) Ludovico id adscribere, ast id ita intelligendum dixerim: Antequam ulla sedes ritûs Latini in Russiâ instituta foret, Episcopus *Lubussensis* ordinariam inibi exercebat Jurisdictionem; licetsi verò Haliciensis Metropolis, tum Vladimiriensis & Premisliensis Cathedræ à Casimiro M. erectæ fuissent, nihilominus Lubussenses Antistites, qui tum fuere *Henricus von Brande & Petrus von Oppen* ab exercendâ Jurisdictione abstinere detrectabant (quod sufficienter ex Epistolis Gregorii XI. à *Scrobissevio* (k) relatis, & quibusdam vestigiis Jurisdictionis Lubussensis in Russia extensæ apud *Nakielscium* obviis, deducit) quæ lis & contentio nonnisi mediante hujus Pontificis Decreto, A. 1375. temporibus Ludovici fuit dirempta, & ita sedis Premisliensis erectio, opus à Casimiro M. inchoatum at sub Ludovico perfectum, eidem aliquomodò adscribi potuit. Sed vel id immeritò, nam non ab ipso, sed potius à Ladislao Duce Oppoliensi Episcopatûs Premisliensis indemnitatem hoc in passu tutatam, &

(g) p. 26.

(h) p. 257.

(i) p. 228 b.

(k) D. 2. b. ad D. 4. b.

& à præjudiciosis Episcopi Lubussensis conatibus vindicatam fuisse, liquidò constat, ex his *Miechovitæ* verbis, a *Nakielscio*, (l) allegatis. *Gregorius XI. Controversiam inter Ladislaum Ducem Oppolienjem Principem Russiæ, ac Episcopum Lubussensem, de Archiep. Haliciensi, & Episc. Premisliensi ac Vladimiriensi, apud sedem Apostolicam ortam consopivit, decernens eas Ecclesias Cathedrales, ab Jurisdictione ejusdem Episcopi Lubussensis exemptas fore. Ideoque Archiepiscopo Gnesnensi, & Cracoviensi, Plocensique Episcopis, ut authoritate Apostolicâ, de sententiâ Ladislai Ducis, Episcopos iis Ecclesiis præficerent, potestatem fecit; A. 1375. Idibus Februarii.* Ex antedictis igitur; tum & his allatis verbis, luculenter patescit, Præmisliensem Episcopatum, non tantum à Ludovico non fundatum, sed nec ab ipso, circà Jurisdictionem legitimam assertum fuisse; & hunc ipsum Episcopatum non ab ipso, at potius decernente Gregorio XI, de sententiâ Ladislai Ducis Oppoliensis, ab Archiepiscopo Gnesnensi (qui tum fuit *Joh. Suchywilk*) Cracoviensi; (Floriano *Mokrski*, tum & Plocensi, (Dobeslao *Sowka de Gulczewo*) Episcopis, primo quisquis ille fuerit in hâc sede constituto Antistiti, collatum fuisse. Sed quisnam ille primus Episcopus Premisliensis fuerit, jam videamus.

(l) in Miech. p. 313.

Commentator asserit fuisse Decanum Cracoviensem *Komarnicium* Philippum, & dum cum tali merè conficto nomine prorumpit, jure meritò applicari ipsi potest: Patrium illud Proverbium (*Wyrwał się jak Philip z Konopi.*) Neque enim aliquem in Poloniâ Episcopum nomine *Komarnicium*, apud quemcunque Historicorum sacrum vel prophanum reperias,

&

& si fuisset, certè scriptores nostri Genealogici *Paprocki*, ac *Okolski* aliquam saltem ejus mentionem injecissent, at ne familiæ quidem hujus *Komarnicciorum*, sub stemmatz *Sas*, quo insignitur, ullum apud ipsos apparet vestigium.

Occurrit equidem in Serie Episcoporum Premisliensium PHILIPPUS, at is in Ordine 21mus, nempe Philippus *Padniewski* Pro-Cancellarius Regni, A. 1559 assumptus, sequenti vero Anno ad Ep. Cracoviensem promotus. Et licet Primisliensem fuisse annotare omiserit Simon *Starovolscius*, (m) duoque ejus Epitaphia ibi exscripta, *Episcopatum Premisliensem*, inter cæteras Dignitates ab ipso habitas reticeant, habet id tamen expresse, Simon *Nakielski* (n) in Miechovitá. p. 667. (non 640. ut perperam legitur, in R. P. Niesiecki Korona (o).

(m) Crac. Epp. p. 241.

(n) in Miech. p. 667.

(o) Korona p. 51.

(p) Facies. T. II. p. 497.

Verum est quidem, quod R. P. Adamus *Naramowski* (p) Soc. Jesu, seriem Episcoporum Premisliensium recensens, in capite ac fronte, *Philippum Komarniccium* sistat, sed id, his ipsis, de quibus nunc agitur Commentatoris verbis innixus & confisus, dubio procul, inconsultis aliis scriptoribus fecit; Cum itaque Commentator errori ansam præbuerit, neutiquam ipsi hujus loci authoritas suffragari debet aut potest.

Jam verò, prout Nomen prætacti Episcopi, ex præmissis fictitium esse deducitur, ita quoque expressa ejus ante adeptum Episcopatum dignitas *Decani Cracoviensis*, similiter à Commentatore conficta est. Illis enim temporibus, hac Prælaturâ, post obitum *Nankeri* demum Cracoviensis, & successivè Vratislaviensis Episcopi seu alterius cujuspiam exornatus fuit

fuit *Sbisko* (*) Cancellarius Cracoviensis Curiæ Regalis, quem excepit in *Decanatu Cracoviensi* Johannes de Strzelcé *Suchywilk* (expost Archiepiscopus Gnesnensis,) eique successit Dobrogostus (id est Bonaventura) *Lazenki de Nowodwor*, dictus ob rubedinem oculorum *Wydrzy Oko*, ex Cantore Gnesnensi, Canonico Posnan. ac *Decano Cracoviensi*, tum electo Archiepiscopo Gnesnensi, Episcopus primum Posnaniensis, & deinde Archiepiscopus Gnesnensis. Quod A. 1320. Nankerus factus fuerit Episcopus Crac. ex Decano Cracoviensi, habet *Starowolski* (q). Quod vero Suchywilkius Sbischkoni successerit, (circiter A. 1361.) testatur Anonymus Archidiaconus (q) Crac. 80.

K

(*) Sbiscko seu Zbigniew latine redditur Sbignæus; Cujus nominis Sanctum Polonum Abbatem Cisterciensem, Cracoviæ una cum suis Monachis Sociis Martyrii laureâ coronatum, sæculo XIII. exhibet 10. Decembris Claudius Chatelain (*) Canon. honorarius Parisiensis in suo Martyrolopio Universali at perperam, nullus enim hujus nominis Sanctus ex Ord. Cisterciensi apud nos habetur, & si fuisset, certe id annotare non prætermisisset Augustinus Sartorius; (**) in Cistertio bis tertio titulo X. ubi inter alios Ordinis Cisterciensis Martyres, Polonos quoque recenset, tum Hiacintus Pruszcz (***) in opusculo Forteca vitas SS. Polonorum continente. Qui saltem nomen B. Sbignæi Professoris Academiæ Cracoviensis exhibet. In similem errorem impegit Chatelain, (****) dum exhibet S. Stanislaum de Oporoviâ, dicitque esse unum ex XVI. Patronis Regni Poloniæ, & A. 1524. 22 Aprilis mortuum fuisse, cum tamen nullus hujus nominis Sanctus, ne dicam Regni Patronus exstet. Voluit forsan per hæc intelligere B. Stanislaum Casimiritanum, Canonicum Regularem qui obiit 1489. 3. May. occasionemque erroris fors præbuit. v. Stanislaus Ordinis S. Pauli P. E. qui in opinione Sanctitatis obiit Ao. 1540. Oporoviæ.

(*) Mart. 626

(**) Cist. 281.

(***) Forteca 117.

(****) p. 1172

Pruszcz. Fort. 172.

(r) In Sommersb. Corp. II. 134.

conus Gnesnensis, (r) his verbis *Iste Janussius Suchywilk primò fuit ex provisione Jaroslai Archiepiscopi* (Avunculi & Coadjuti sui) *Præpositus Gnesnensis*; *post hoc vacante Decanatu Cracoviensi per mortem D. Sbischkonis Cancellarii etiam Cracoviensis Curiæ Regalis quamvis D. Bodzanta Ep. Crac. Ottoni Lissonicz de dicto Decanatu providisset, tamen dictus Otto artatus per Regem Kazimirum Rolonie pro Præpositurâ Gnesnensi, cum Janussio commutavit, sic Janussius Decanus & Cancellarius Cracoviensis Curiæ Regalis*) (†) effectus &c. Idem habet *Dlugoss.* (s) *Szczygielski* (u) & *Paprocki* (t). Quod autem post ascensum Suchywilkii ad Archi episcopatum Gnesnensem *A.* 1376. in Decanatu Cracoviensi ei successerit Bonaventura *Nowodworski* testatur, *Damalewicz* (w) his verbis: *Joh. Suchywilk Decanus Cracoviensis factus, Cancellarius etiam Regni à Casimito pronunciatus est, cum Collegium Petropolitanum eum Archiepiscopum proposuisset, facile voti compos factus est Rege Ludovico favente, ad quem Orator fuit, sceptra illi Regni Poloniæ deferens cum Floriano Episcopo Cracoviensi* (*A.* 1371. *teste Cromero*) (x) *convocavit A.* 1378. *Synodum Calissium, unde Legatos Florianum Episcopum ac Dobrogostium*, (alias Bonaventuram) *Decanum Cracovienses, misit in Ungariam ad Regem Ludovicum.* (y) Hic autem Dobrogostius à Capitulo Metropolitano Archiepiscopus

(s) Dlugoss. IX. 1161. & X. 16.
(t) Herb. 485.
(u) Tinecia 175.
(w) Gnesn. 192. ss.
(x) 222. b.
(y) Dlugoss. L. X. p. 40.

(†) Ex his verbis patet Sbischkoni Suchywilkium, uti in Decanatu Cracoviensi, ita & in Cancellariatu Regni, qui tum Cancellariatus Cracoviensis Curiæ Regalis vocabatur, immediate succesisse, adeoque Sbischko, a R. P. Niesiecki in Corona p. 255. prætermissus in Serie Cancellariorum Regni, ibi addi, imò primo omnium loco poni debet.

ſcopus eligebatur, & Romam pro confirmatione properans, Venetiis capiebatur A. 1382, cum adhuc eſſet *Decanus Cracovienſis* & Cantor Gneſnenſis, prout teſtatur *Dlugoſſus*, (z) & deinde A. 1384. poſt aſcenſum Johannis *Cropidlonis* ad Vladislavienſem, Epiſcopatui Poſnanienſi præficiebatur, cum eousque eſſet Decanus Cracovienſis, prout teſtatur idem *Dlugoſſus*, (a) in vitis Epiſc. Poſnanienſium. Ex his igitur omnibus luculenter patet, ab Anno circiter 1361. id eſt, decennio ante initia Regiminis Regis Ludovici, usque ad Annum 1384. à morte Ludovici alterum, neminem alterum præter *Sbiſchkonem*, *Suchywilkium*, & *Nowodworſcium*, Decanatu Cracovienſi potitum fuiſſe; ac proinde Philippum *Komarniccium*, regnante Rege Ludovico, Decanum Cracovienſem nullatenus dici poſſe.

(z) L. X. p. 57

(a) Poſnan. p. K. 3.

Sed jam pro indagandâ veritate, quis illo tempore fuerit Epiſcopus Primus Præmislienſis à rivulis eamus ad fontes. Lucas *Vaddingus*, (b) ad A. 1375. ſuorum Annalium Ordinis Minorum, tum noſter *Dlugoſſus*, (c) *Miechovita*, (d) *Scrobiſſevius*, (e) *Nakielſki*, (f) &c. primum Epiſcopum Premislienſem conſtanter aſſerunt fuiſſe *Henricum*, ſeu *Ericum*, (nam hoc nomen utroque modo Latinè effertur, & Samuel Frid. *Lauterbach* (in Præfatione ſui opuſculi germanicè exarati titulo *Frauſtadtiſches Sion*, Hiſtoriam Eccleſiaſticam Civitatis noſtræ *Wſchowenſis* continentis) immeritò Sctiptores nonnullos redarguit, quod *Henricum* Ducem Brunſvicenſem, diverſimodè vocent *Ericum*) Is autem *Henricus*, Germanus

(b) Ann. Mſti p. 214.
(c) L. X. p. 26.
(d) Lib. 4.
(e) Leopol. E. 1.
(f) Miech. 314.

Stemmatis *Mora*, Ordinis Minorum dicitur, id quod abunde confirmare videtur versiculus, ejus effigiei, inter cæteras Episcoporum Præmisliensem Icones, quondam & nunc fors adhuc in Arce Premiliensi patentes, obviæ, inscriptus.

Nies. Corona 50. HENRICUS ALEMANNUS.

Præmislitanâ qui primus in Arce, Latinos
Instituit ritus, Religiosus erat.

Rectè hic dicitur Latinos Ritus primum Henricum intulisse Premisleam, nam ab A. 1271. Sedes Episcopi Græco-Uniti quæ hodiernum exstat, ibi erecta fuerat, & *Henrico*, coætanei Episcopi (vulgò *Vladicæ*) fuêre *Sergius* & *Hilarion* Ecclesiam tamen Cathedralem nonnisi A. 1412. obtinuit, ritus Latini Episcopus, quo, Vladislaus Jagello, infamiæ suæ notam, injustè sibi ab Alemannis, quasi Scismaticorum fautor & præcipuus Receptator foret, inustam, purgaturus, Ecclesiam Cathedralem ritûs Græci, extumulatis primùm & ejectis Ruthenorum cadaveribus & cineribus, consecrari in Cathedralem ritûs Latini Ecclesiam ordinavit, testante *Dlugosso*. (g)

(g) XI. 334.

Quod autem Commentator addit, *Episcopatum Premisliensem, opimis proventibus dotatum fuisse*, (prout id & de Archiepiscopatu Leopoliensi superius dixerat) id veritati consentaneum, vix esse videtur. Tam exiguis nempe Premisliensis prout & Leopoliensis Præsul fruitur proventibus, ut eis Resp. suffragari satagens, cujusdam adminiculi gratiâ, Abbatias quasque compatibiles esse cum dictis Episcopatibus, Constitutione (h) Coronationis 1633. declararet. Id quod confirmare videtur *Scrobisevius* (i) his verbis: *tametsi Metropolis* Leo-

(h) fol. 27.
(i) F. 5.

Leopoliensis longe lateque pateat, tamen quia serius constituta, exiguam sortita est provisionem cum suis suffraganeis Ecclesiis (quo nomine dicendæ veniunt Premi*sliensis* & *Camenecensis* de quibus hic agitur) *excepta Luceoriensi*, (*) *quæ quia alias præcessit tempore, ideò pingviorem nacta est sortem, tum verò quia* Provincia *Russiæ plures Episcopatus ritus Græcanici, benè ab antiquis provisos, proinde multiplicatis Episcopatibus dotes Ecclesiarum attenuari necesse fuit.*

Prosequitur ulterius perbellè comminisci Commentator, dum dicit, *Ludovicum Regem Episcopatui Camenecensi à se no-* " *viter erecto, primum in ordine Episcopum præfecisse Boguslaum* " *Derszniak.* " Certum est enim hunc Episcopatum simul cum Archiep. Haliciensi tum Vlodimiriensi (qui nunc Luceoriensis) & Premisliensi Episcopatibus non à Ludovico sed Casimiro *M.* A. 1364 fundatum fuisse in Civitate Camenecensi, celeberrimo Fortalitio quod *Antemurale Christianitatis* audit insigni, quæ Anno adhuc 1320. Diæcesi Cracoviensi subjecta erat, prout id colligitur ex verbis Indulti à *Scrobissevio* (k) allegati: Verum accedente oppositione Episcoporum *Lubussensium* (qui illo tempore fuerê Henricus von *Brande* ac Petrus von *Oppen*) ordinariam in illis Russiæ oris jurisdictionem tum

(k) D. a

(*) Hic Episcopatus Luceoriensis etsi jam hodie ad Gnesnensem Metropolim spectet, eum tamen Leopoliensi olim subjectum fuisse ex Bulla Pauli II. ad Gregorium Sanocæum Archiep. Leopol. de data 1648. 4. Nonis Julii, in qua post ascensum Joannis Losowicz ad Ep: Vil: ejus Successorem in Luceoriensi Martinum Krzeszowski tum & Ecclesiam Luceoriensem tanquam Leopoliensis Suffraganeam commendat,) deducit Scrobissovius cap. 2.

tum exercentium, nonnisi A. 1375. Idibus Februarii mandante Gregorio XI. ad Instantiam Ladislai Ducis Opoliensis, Ducatu Russiæ à Rege Ludovico sibi collatò tunc potientis, decernentibus *Joanne* Gnesnensi *Floriano* Cracoviensi & *Dobeslao* Plocensi Præsulibus, ad id à S. Sede designatis, propriam sedem Camenecensem sortitam fuisse Episcopum, colligitur ex Bulla Gregorii XI, quæ apud *Bzovium* (l) reperitur, tum & verbis supra allegatis *Nakielscii* (m). Hinc facile quivis divinare poterit, dum apud *Dlugossum* (n) legit, de Tributo denarii S. Petri (vulgò *Swięto-Pietrze*) à singulis Episcopatibus S. Sedi pendi solito, ac speciali Privilegio Apostolico Diæcesi Camenecensi ad preces Legati Apostolici A. 1040 relaxato, Sphalma typi hic irrepsisse, & pro *Camenecensi*, *Caminensi* legendum esse. Illud verò, quod *Cromerus* (o) scripsit, & ex eo Ejus Epitomatores *Herburtus* (p) ac *Neugebauer* (q) iisdem fere verbis exscripserunt *tum, cum Metropolis Haliciensis Leopoli instauraretur, Episcopatum Leopoliensem Cameneciam translatum fuisse* erroneè & falsè scripsisse jam superius luculenter deduximus. Ac proinde jam nobis dicendum est, quisnam primus in Cathedrâ Camenecensi inauguratus fuerit Episcopus.

(l) Annales n. 20.
(m) Miech. 313.
(n) Lib. 3. p. 230.
Nies. Kor. 82.
(o) l 13. p. 28.
(p) p. 186.
(q) p. 219.

Paulus *Rüszel* (r) Ord. Præd. in opusculo vulgari Idiomate edito sub titulo *Triumphus S. Hyacinti* ante annum 1298. cujusdam Episcopi Camenecensis dicti *Rugiani* mentionem injicit, nullâ authoritate fretus, sed vel exinde, quod ibi addit, eum in dicto Episcopatu Successorem habuisse Petrum *Powala* Ord. Præd. (qui à *Bzovio* quem exscribere videtur, non

(r) Triumph. 21.

non *Camenecensis* sed *Caminensis* in Pomerania Episcopus vocatur, licet defacto nec *Caminensis* fuerit uti mox dicetur,) facile error ex vocum analogiâ desumptus deprehenditur. *Rugianus* etenim unicus hujus nominis in Polonia Præsul, defactò Episcopatum Vlodimiriensem (seu ut moderno Vocabulo utar Luceoriensem) tenuit, id testante *Nakielscio*, (s) in quo Successorem habuit *Gregorium* (*) qui cum ex eodem Prædicatorum Ordine fuerit assumptus, fors ansam erroris *Ruszelio* præbuit. (s) Mich. 313

Idem P. *Ruszel* (t) tum Simon *Okolski* (u) in Russia floridâ, ac Dominicus *Frydrychowicz* (w) in S. Hyacintho, Petrum *Powała* Episcopum Camenecensem ex Ordine Præd. assumptum ajunt, sed omnes egregiè falluntur & fallunt. Et *Ruszel* quidem, ex Abrahami *Bzovii* Commentatione *de rebus praclarè gentis in Provinciâ Polonâ Ord. Præd.* Venetiis 1606. editâ; (ubi pag. 50 . leguntur hæc verba *Frater Petrus Præsul Caminensis in Pomeraniâ, dum ad Ecclesiam revertitur, Genuæ mortuus in Ecclesiâ F. F. Præd. sepelitur A.* 1598.) id hausisse vel exinde videtur, quod hunc Petrum *Powała* Episcopum Camenecensem similiter dicat Româ reducem *Genuæ* diem suum obiisse, nisi quod loco anni 1598. errore typi ita expressi corrigat. 1298, à quo ne latum ungvem ab eo discedens P.

(t) l. c.
(u) Russia 59.
(w) Hyac. 229

(*) Is Gregorius fuit gente Buczkovius, quod nomen à R. P. Niesiecki in Serie Episcoporum non adjectum reperies in Frydrychovicii Opere titulum S. Hyacinthi Poloniæ Patroni præferente Nies. Kor. 46. Frydr. Hyac. 242.

P. Frydrychowicz loco citato & Petrum *Powalium* Episcopum Camenecensem vocat, & hunc annum 1298. ipsi adstruit, imo addit eum sex annis Cathedræ Camenecensi præfuisse; hinc igitur constat, *Ruszelium* (quem secuti sunt *Okolski* & *Frydrychowicz*,) ex *Bzovio* suum Episcopum Camenecensem desumpsisse & ob analogiam vocum *Caminensis Camenecensis* in hunc incidisse errorem. Verùm dum P. *Ruszel.* eidem nomen Familiæ *Powała* adaptat, in majorem adhuc labitur errorem, nullus enim hujus nominis in Polonia Episcopus extitit. Habent equidem *Paprocki* (w) & *Okolski* (x) sub insigni *Powała* seu *Ogonczyk* duos hujus Stemmatis Episcopos, alterum *Paulum* Chelmensem A. 1466 alterum *Nicolaum* Culmensem 1509. sed utrumque ex Familiâ *Koscielecciorum* fuisse ajunt; & dum hæc dicunt, bifarium in errorem prolabuntunr, *Paulus* enim non fuit de *Koscielec* sed potius de *Grabowo* (& *Grabowscium* expresse vocant *Dlugossus*, (y) *Cromerus*, (z) *Bielski*, (a) *Nakielski*, (b) *Piechowski*,) (c) *Nicolaus* verò fuit *Koscieleccius* sed non *Culmensis* ad potius *Chelmensis* Episcopus, prout habet Jodocus Ludovicus *Decius*, (d) *Nakielski*, (e) *Piechowski* (f).

(w) Herb. 410
(x) III. p. 333
(y) l. 13. p. 276
(z) 428. b.
(a) p. 472.
(b) Miechov. 515. & 538.
(c) Chelm. C. 4
(d) Decius in Comment.
(e) p. 575.
(f) Pinch. D. 2

Ex præmisis facilé crediderim, P. *Ruszelium*, pro *Petro* Episcopo *Caminensi* à *Bzovio* allegato *Paulum Chelmensem* Episcopum Stemmatis *Powała* accepisse, & similitudine nominum *Petri Pauli* simul ac *Caminensis*, *Camenecensis* delusum, suum *Petrum Powała* Episopum Camenensem efformâsse.

Hunc errorem, majori trusit errore *Okolski* (g) in *Russia florida*,

(g) Russia 59.

florida, ; dum in Catalogo Episcoporum ex Provinciâ Russiæ Ord. Præd. assumptorum, hunc Petrum ita allegat. F. *Petrus de armis* Powała *Episcopus* Camenecensis 1302 *ut in arce Episcopali* Czarnokozinensi *adnotatur* nam & in anno & in authoritate fallitur. Quoad annum, loco 1302. legendum crediderim 1502. nam hoc anno defacto *Camenecensi* Cathedræ præfuit Episcopus nomine *Petrus* (ut habet R. P. Niesiecki.) (h) Quoad authoritatem dici potest *Okolscium* legisse apud *Ruszelium* de Petro *Powała* Episcopo *Camenecensi*, simulque inaudivisse, de effigiebus Episcoporum Camenecensium cum exiguo vitæ breviculo in arce *Czarnokozinensi* tum exstantibus, & ita verbis *Ruszelii* fretum, audacter Catalogum *Czarnokozinensem* allegasse.

(h) Kor. 72.

Ex his omnibus sane liquet, ansam erroris *Okolscio* & *Frydrychovicio* præbuisse *Ruszelium*, dum pro *Petro Caminensi* Episcopo à *Bzovio* allegato, *Petrum Camenecensem* male exscripsisset. Sed nec ullum *Caminensem* Episcopum *Petrum* dictum, unquam extitisse, & ita ipsum *Bzovium* seu potius Scriptores, quorum testimonio hæc dicit, & quos in margine citat, (nempe Sebastianum *Munsterum*, (i) in Cosmographiâ Basileæ 1555. edita & Leandrum *Alberti* (k) in Commentario de viris illustribus Ord. Præd. Bononiæ 1517. edito) errâsse dico, & quod allego, probo, ac prius verba *Bzovii*, (l) hic pro thesi colloco, *F. Petrus, Summus Pœnitentiarius Nicolai IV. temporibus Bonifacii VIII. Præsul Caminensis in Pomeraniâ, dum ad Ecclesiam revertitur, Genuæ mortuus, in Ecclesia F. F. Præd.*

(i) Cosm. l. 3.
(k) Comm. de vixill. Domin.
(l) Propago 50

Præd. ſepelitur A. 1598. Deinde numerum anni per ſphalma typi malè exaratum, & ita 1298. (ut temporibus Nicolai IV. & Bonifacii VIII. correſpondeat) legendum) præſuppono.

Bonifacius VIII. Nicolao IV. ſuffectus eſt A. 1289. & vixit in Pontificatu ad A. 1303. *Petrus* verò hujus Bonifacii S. P. temporibus Epiſcopus *Caminenſis* fuiſſe & A. 1289. obiiſſe dicitur. Verùm, ex ſolâ temporis collatione falſitas deprehenditur, nam *Jaromarus* Princeps *Rugianus*, ab Hermanno
(m) l. 3. p. 412. Comite à *Gleichen* ſex annis, (ut habet Micrælius) (m) ante annum ejus emortualem qui fuit 1287, in Coadjutorem Epiſcopatûs Caminenſis aſſumptus, Eidem ſucceſſit, & nonniſi A. 1299. obiit, ut ex vetuſtis diplomatibus deducit Mar-
(n) Orig. Pom. 106. tinus *Rango* (n) in *Originibus Pomeranicis*: Nec dici poteſt errorem eſſe in anno *Petri* emortuali, & eum *Jaromaro* deinde in Epiſcopatu ſucceſſiſſe, prout innuere videntur illi pervetuſti verſiculi Brocardici, ſeriem Epiſcoporum *Saminenſium*
(o) l. 3. p. 124. continentes, & in *Micrælii* (o) Pomeraniâ ac *Zulichii* (p) Hi-
(p) Hiſt. Ep. Camin. B. 2. ſtoriâ Epiſcopatus Caminenſis obvii; quos etiam & quidem aliis planeque diſcrepantibus verbis ex Protocollo D. Joannis *Brandii* deſcriptos, in quodam ſpiſſo opere, manu Petri *Edelingii* exaratos habeo, ubi hæc leguntur,

Hermannus ſequitur, hic octavus perhibetur,
Princeps Germanus nonus regit Rugianus
Prædicat hinc PETRUS *Antiſtes in ordine denus*
Poſt hunc undenus Henricus &c. &c.

Nullus etenim ex Scriptoribus, qui vitas Epiſcoporum Cami-

Caminensium scripserunt, quales sunt David *Chytræus*, Dan. Cramerus, Joannes *Micrælius*, Joannes *Sithmannus*, Michael *Zulichius*, & Martinus *Rango*, aliquem Episcopum Caminensem nomine *Petrum* in seriem duxit. Omne autem dubium omnino tollit *Micrælius* (q) his verbis. (q) lib. 3. p. 413.

Jaromarus Fürst in Rügen, weil er nicht Priester, sonder Diacon gewesen, hatt Doctorem Petrum aus dem schwartzen (*) *Closter von Stralsund zum Weyh-Bischoff gesetzet, welcher das Jahr vor Ihm gestorben ist.*

Idem iisdem fere verbis habet Michaël *Lulichius* (r) in historiâ Episcopatus Camminensis. (r) p. C. 1. b.

Jaromarus nunquam consecratus, Ecclesiasticis omnibus in suffraganeum Petrum Th. D. ex Monasterio Stralesundensi Nigro rejectis, nonnisi politica curavit, & idem obiit Jaromarus A. 1299. postquam superiori anno, Petrus Suffraganeus decesserat. Frustra itaque versus supra allati Petrum decimum ferunt Antistitem, qui ne quidem superstes fuit Episcopo suo &c.

Ex antedictis igitur rationibus, & maximè ex hoc luculentissimo, classici & Patrii utpote Pomeranici (in qua Regione situs est *Camminensis* seu *Julinensis*, qui nunc *Pomeraniæ* dicitur, & cum *Cujaviensi* alias *Vladislaviensi* conjungitur Episcopatus) scriptoris vetusti testimonio sufficientissimè eruitur contra Sebastianum *Munsterum*, Leandrum *Albertum*, Abraha-

(*) Hoc Nigri ethimo PP. Ord. Præd. apud Lutheranos veniunt alias Schwartz-München.

hamum *Bzovium*, Paulum *Ruſzelium*, Simonem *Okolſcium*, & Dominicum *Frydrychovicium*, PETRUM, de quo hic res eſt nec Polonum nec gente *Powała* ortum fuiſſe, tum nec *Camenecenſem* nec *Caminenſem* Epiſcopum, ſed ſaltem hujus Diæceſis Suffraganeum extitiſſe, ac proinde RUGIANUM, de quo ſuperius & quem *P. Ruſzel.* hujus PETRI in Epiſcopatu Camenecenſi Prædeceſſorem (& exinde primum Epiſcopum Camenecenſem, de quo inter ſcriptores liqueat) fuiſſe aſſerit, non alium intelligi debere niſi ſupramemoratum *Jaromarum* Principem RUGIANUM deſumpto à Ducatu *Rugiæ* vocabulo ita dictum, quod confirmare videtur ille ſuperius poſitus Mnemonicus verſiculus.

Princeps Germanus, nonus regit RUGIANUS.

(s) Kor. 71. R. P. Nieſiecki (s) in ſerie Epiſcoporum *Camenecenſium* primum in ordine ab A. 1375. ſiſtit *Wilhelmum* Ord. S. Dominici, & pro teſtimonio allegat toties citatos P. *Ruſzel* (t) in triumpho S. Hyacinthi & *Okolſcium* in Ruſſia florida. At *Okolſcius* pag. 59. hujus Operis, in Catalogo Epiſcoporum ex Provincia Ruſſiæ Ord. Præd. aſſumptum, *Wilhelmum* non habet, Ruſzel verò pag. 90. (non 20) cum adſcripto anno 1373. habet, ſed iterum *Caminenſem* Epiſcopatum cum *Camenecenſi* indiſtinctum habet. Occaſionem erroris iterum præbuiſſe videtur Abrahamus *Bzovius* (u) in *Propagine S. Hyacinthi*, ubi *Wilhelmum* Epiſcopum *Camminenſem* Anno 1373. allegat, quem more ſuo ſequitur *Ruzel*, & *Wilhelmum* more ſuo ex *Camminenſi Camenecenſem* facit. *Ruſzelium* iterum ſequitur *Frydrychowicz* &

(t) p. 21.

craſ-

crassum errorem crassiori palpabiliorique errore auget. Dicit enim *Petro Povalio successisse in Episcopatu Camenecensi hunc Wilhelmum & vixisse in Anno* 1373. Ex quibus verbis ridicula sequi videretur illatio, *Wilhelmum* in Episcopatu Camenecensi 75. annos emensum fuisse, & ita superadditis ad minimum 30. ad Episcopatum requisitis, centesimum quintum & quod excurrit ætatis attigisse annum, cum Petrus *Povalius* Camenecensis prætensus Episcopus (potius *Petrus* Stralsundensis Suffraganeus *Caminensis* dicendus) uti dictum est & uti ipse ibidem fatetur, mortuus sit Ao. 1298.

Sed ut ad *Bzrvium* redeamus, dum *Wilhelmum* Ordinis Præd. anno 1373; Johannem veró *Gottinger* A. 1329. Episcopos Camenecenses fuisse dicit, bifariam iterum errâsse deprehenditur. *Wilhelmus* enim II. aliis *Arnoldus* dictus, Ord. Præd. (de quo res agitur) reverà A. 1329. obiit, prout id colligitur ex dictis apud *Rangonem* (w) in *Originibus Pomeranicis* & *Micrælium*; (x) Joannes verò *Gottinger*, quem in hoc eodem anno 1329. Episcopum dicit nunquam ad Episcopatum pervenit. Equidem *Conrado IV.* A. 1322. mortuo, à Capitulo electus hic Joannes *Gottinger*, jam verò à S. Sede provisus *Joannes* Ord. Præd. fuerat, sed inter duos litigantes, tertius interveniens Fridericus von *Eickstädten* (ab Eichstät) brabeum accepit, prout id ex *Crantzii* deductione habet suprà memoratus *Micrælius*, (y) & confirmare videntur supra citati versus brocardici his verbis:

ARNOLDUS frater tredenus prædicat acer.
Postea Magnificus quartus decimus Fridericus.

Ex qua elucidatione omnis perplexitas à *Bzovio* illata & à R. P. *Niesincki* (z) allegata, omninò tollitur.

Post *Wilhelmum*, quem *Caminensem* non *Camenecensem* fuisse Episco-

(w) p. 110.
(x) p. 414.
(y) p. 414.
(z) Kor. 81.

Episcopum jam sufficienter deductum est; secundum in suo Episcoporum Camenecensium catalogo, affert R. P. *Niesiecki*, (a) quendam *Rokossium*, fuit autem revera primus. Et dum dico *Primus*, illum omninò primum *Camenecensem* Episcopum planè asseverare non ausim, sed saltem primum *Camenecensem* de quo inter Scriptores liqueat, hoc verò in passu testimonio solius *Fridrychowicii*, (quem unicum R. P. *Niesiecki* hic allegat) acquiescere haud satis duxerim utpotè, quem in connotandis genuinis Episcoporum Polonorum nominibus & annis, tam negligentem animadverterim, ut in solo Episcoporum S. *Hyacintho* (c) cognatorum ab ipso relato catalogo, 22. Episcoporum nunquam extantium nomina, erroneè exscripta, 32. verò nomina malé & non genuine exarata, tum 35. vicibus annos, Episcopis quibus tribuuntur, nullatenus convenientes, adscriptos, denique *Vratislavienses* cum *Vladislaviensibus*, *Chelmenses* verò cum *Culmensibus* susque deque commixtos, ac invicem supinâ ignorantiâ conglobatos, & ità in uno sesqui folio 89 errores in universum deprehenderim.

(a) Idem p. 71

(b) Hyac. 121

(c) fol. 118.

Rokossium itaque stemmatis *Ostoia*, pro vero & exinde primo *Camenecensi* Episcopo agnoscere non auderem, solo *Fridrichowicii* testimonio suffultus, nisi id quoque diceret, scriptor eo diligentior & accuratior nempe *Paprocki*, (d) quem exscripsit *Okolski* (e).

(d) Horb. 286

(e) II. 367.

De cætero Boguslaus *Derszniak*, quem Commentator primum Episcopum *Camenecensem* fuisse comminiscitur, est nomen merè confictum, imò nullum usquam in Polonia Episcopum nomine *Boguslai* fuisse insignitum, nec ullum ex familia *Derszniak* non tantum ad Camenecensem, sed nec ad quamcunque Poloniæ Episcopalem sedem fuisse evectum, tam est evidens & indubium, ut ulteriori indagatione plane non egeat.

Com-

ptor eo diligentior & accuratior nempe *Paprocki* (d) quem exscripsit *Okolski* (e) (d) Herb. 286 (e) II. 367.

De cætero Boguslaus *Derszniak*, quem Commentator primum Episcopum *Camenecensem* fuisse comminiscitur, est nomen merè confictum, imò nullum usquam in Polonia Episcopum (præter nuper defunctum piæ memoriæ Stephanum *Boguslaum Rupniewski*, Episcopum *Luceoriensem*,) nomine *Boguslai* fuisse insignitum, nec ullum ex familiâ *Derszniak* non tantum ad Camenecensem, sed nec ad quamcunque Poloniæ Episcopalem sedem fuisse evectum, tam est evidens & indubium, ut ulteriori indagatione plane non egeat, & si aliquis ex fâmiliâ *Derszniak* fuisset Episcopus, certo certius *Paprocki* (f) (f) Herb. 537. & *Okolski* (g) sub stemmate *Koroczak*, hujus familiæ proprio id (g) I. 435. annotare non gravaretur.

Jam igitur factâ sufficienti deductione, de quo constet, Episcopum *Camenecensem* fuisse *Rokossium* (minimè verò *Derszniak*) jam ad ulteriorem *Rokosii* Glinianensis continuationem me ultro impelli sinerem, nisi me adhuc morari videretur facta quædam ad historiam Episcoporum Poloniæ pertinens observatio, quam (dum alibi commodiorem opportunitatem nancisci vix confidam, hic per diverticulum, occasione istarum disquisitionum historico-polono-Ecclesiasticarum) attexere lubet.

Cùm de Paulo *Grabovio* (de quo superius dictum) omnem indagationem instituo, & ea propter in locum descri-

pri-

ptionis, ejus immediati in Epiſcopatu *Chelmenſi* Prædeceſſoris Joannis *Kraſcæ-Tarnovii* ex Ordine Præd. aſſumpti, apud *Dlugoſſum* (h) delabor, mirum in modum attonitus hæſi, dum hæc formalia legi contigit; *fuit is vir manſueti ingenii, pacificus & modeſtus, obæſus corpore & craſſus, capite calvus, priapo magnus* neque enim poſtremarum vocum petulca vitandaque obſcænitas ſcriptoris, authoritati (fuit enim deſignatus Archiepiſcopus *Leopolienſis*) ac notæ per omnia pietati, neque deſcripti Epiſcopi caracteri ullatenus convenire videbatur, unde ſubitò in mentem venit, forſan hunc locum, ex ſolito in Catholicos maximé verò Religioſos odiò, corruptum fuiſſe à quopiam malevolo hæretico circà novam *Lipſienſem* A. 1711. editionem hiſtoriæ *Dlugoſſianæ* (eousque mutilæ ac dimidiæ:) & quod ſuſpicabar defacto ità eſſe comperi, dum in bino hiſtoriæ *Dlugoſſianæ* manuſcripto, autographo Codice, (quorum unum mihi poſſidere licet, alterum verò apud Excellentiſſimum D. Antonium *Dembowski* Referendarium Regni, Collegam meum honoratiſſimum videre contigit) hæc poſtrema, caſtarum aurium offenſiva verba, omninò abeſſe deprehendi, & ſimiliter (i) *Nakielſcium*, hunc locum *Dlugoſſi* de verbo ad verbum exſcribentem in his verbis *capite calvus* deſinere animadverti. Sit itaque loco ſpeciminis malæ fidei, hic *Dlugoſſi* locus, in cujus hiſtoriâ, ſi forte aliquod ſimile, ſcomma, vel ſarcaſma tibi B. L. reperire contingat, non ſtatim fidem temere tribuito, & nonniſi poſtfactam ſimili ratione indagationem id tibi perſvaſum habeto. Sed jam à diverticulo in viam redeo & filum abruptæ narrationis commentitii Commentatoris reaſſumo qui ita proſequitur.

(h) l. 12. p. 193

(i) Miech. 515

Com-

Compositis hoc modo Ecclesiasticis in Russiâ rebus, Ludovicus" Comitia Polonis Budæ pro festo Assumptionis B. V. M. indixit." Duo hæc commata duo continent commenta. Etenim Commentator primò innuere videtur, Ludovicum confestim ac Episcopatus in Russia instituti fuerunt, Comitia indixisse, cum tamen ea nonnisi septennio (aberectione illorum Episcopatuum, quæ secundùm *Miechovitam* (k) & alios anno 1375. contigit) præterlapso, videlicet A. 1381. celebrata sint; denique tempus horum Comitiorum determinatum ait, pro festo Assumptionis B. V. M. cum tamen illud mediis Quadragesimæ fuisse constet, ex omnibus & singulis Historicorum testimoniis, quæ vide apud *Dlugossum*, (l) *Miechovitam*, (m) *Cromerum*, (n) *Herburtum*, (o) *Neugebauer*, (p) *Bielski* (q) & *Sarnicki*. (*) Qui ultimus expresse hæc habet: *Ludovicus Polonis Budæ Comitia indicit ad medium Quadragesimæ; Erat hæc res nova, multaque secum incommoda trahebat, ad exteras oras per tanta locorum intervalla Senatores evocare, veris præsertim tempore.* Si Stylum Commentatoris in hoc puncto, cum Stylo *Sarnicii* contuleris, plane eundem comperies, nisi quod primordia veris pro novissimis æstatis diebus commutaverit, ne nihil de suo addidisse videretur. In priori commate 7. annos in posteriori 7. menses subsultum prætergreditur, ut citius ad metam pertingat. Sed quale sit ipsi adjudicandum, veritatisne an falsitatis brabeum, ulterius videamus.

(k) p. 257.
(l) p. 48.
(m) p. 253.
(n) p. 213. a.
(o) p. 188.
(p) p. 220.
(q) p. 253.
(*) p. 1151.

Huic Regio edicto se opposuisse Polonos Senatores, inventos" tamen fuisse aliquos, qui ob privatas spes Budam pro Comitiis ivere." Ait Commentator. Contrà. Neminem Procerum huic Regio

 edicto

edicto se opposuisse, non aliquos paucos, imo verò plurimos Senatores ad hæc Comitia confluxisse, idque fecisse non ob privatas spes aliquas (quibus verbis Commentator innuere videtur præjudiciosa in Rempublicam molimina) verum ad formandum salubrem Reip. Polonæ statum, vel ex solis

(r) X. 48-49. *Dlugossi* (r) verbis dilucidè probatur, quæ sunt hujus tenoris.

Reginâ Elisabethâ excedente, Ludovicus novum & justiorem in Regno Poloniæ, qui quasi Matre superstite provenire non poterat statum formaturus, Prælatis & Baronibus Poloniæ, Conventum apud Budam, pro medio Quadragesimæ indicit, offerens se, pro die illâ, singulorum oppressorum & gravatorum quærelas & causas, justo & legitimo ordine expediturum. Ad quam licet longâ distantiâ porrectam, FREQUENS Prælatorum & Baronum, de sua Republicâ & ejus Statu conservando assiduâ meditatione sollicitorum, frequentior tamen ex gravatis & passis injuriam numerus, ex Poloniæ *Regno convenisset; post plures tamen deliberationes & tractatus, ad formandum salubrem Regni Poloniæ statum, diebus aliquot habitos, nulla salubris & efficax reperiebatur via, singula enim quæ proposita erant, verebantur propter Regis absentiam in irritum recisura.* Quod

(s) p. 231. a. *Duglossi* testimonium confirmant quoque illa *Cromeri* (s) verba: *Frequentes Proceres eo profecti sunt, frequentiores multo ex aliis ordinibus &c. quos privatæ injuriæ factaque spes judicii Regii excitaret. Multa ibi variaque de administratione Reip. absente Rege ac de summâ judiciorum jactata &c.*

Inter Proceres Budam Hungariæ pro Comitiis peregre euntes annumerat Commentator Albertum *Strzelecki* Thesaura-

ſaurarium Supremum Regni. *Streleccium* verò, nec tunc, nec unquam, Regni Theſaurarium fuiſſe ex Hiſtoricis & Genealogicis Scriptoribus conſtat. Non fuit tum Theſaurarius Regni *Stzeleccius*, nam hac Dignitate eminenti præditus tum fuit Demetrius *Bozydar* (*) Stemmatis *Korczack* ab A. 1386. usque ad A. emortualem 1399. prout colligitur, ex Statuto *Laski*, (y) tum ex *Bielſcio*, (z) *Paproccio* (a) in utroque opere & *Okolscio*, (b) qui duo poſtremi vocant eum Vice-Theſaurarium, citantque *Dlugoſſum de Familiis Poloniæ* (quod opus deperditum & nobis ignotum, utpote nunquam typis mandatum eſt.) Sed errorem typi eſſe crediderim, cùm omnes citati Authores vocent eum Theſaurarium, & apud *Laſcium* (c) ſimul legatur *Demetrius* Theſaurarius, & *Swiętoslaus* Vice-Theſaurarius.

(y) St. 77. In nova Edit. Vol. Legum p. 161.
(z) p. 256.
(a) Gniaſdus 1029.
(b) I. 429. Idem Herb. 533. & 535.
(c) l. c.

Ex his teſtimoniis ſufficienter deducitur, illis temporibus Albertum *Strzelecki* Theſaurarium Regni non fuiſſe, ſed nec unquam hujus nominis Theſaurarium extitiſſe, colligitur ex Serie Theſaurariorum Regni à R. P. *Nieſiecki* congeſtâ, tum (d) ex *Paproccio* (e) & *Okolscio*, (f) qui dum de *Strzelecciorum Wątropkie*

(d) Kor. 266.
(e) Herb. 449
(f) II. 393.

M 2

(*) Hunc Bozydar, Dlugoſſus (t) cum quo conferatur Bielski (u) diverſo nomine vocat Demetrium Goray, unde crediderim fuiſſe binominem Demetrium-Theodorum (quod ultimum ex græca ethymo Donum DEI ſonat & ita Polonico nomini Bozydar reſpondet) tum familiæ Gorayorum Protoplaſtam, Demetrii quoque Supremi Regni Mareſchalli tum & Ivoniæ Patrem, (ut habet Paprocki) (w) hocque modo ejus nomen apud R. P. Nieſiecki (x) reſtitui deberet.

(t) X. 102.
(u) p. 256. & 269.
(w) Herb. 535
(x) Kor. 266.

trobkie dictorum familiâ, sub stemmatê *Oksza* pertractant, non nisi *Joannem* Archiepiscopum Leopoliensem, & ejus Fratrem *Stanislaum* ex *Sądecensi*, *Belzensem* Castellanum, tum *Joannem* itidem Castellanum *Belzensem*, ac *Clementem* ex *Biecensi*, *Sendomiriensem* Castellanum (de quo & *Bielski*, (g) inter
(g) 352. familiæ hujus Senatores recensent, & si aliquis Supremus Regni Thesaurarius fuisset, illum certè non subticuissent.

Et iterum ex hoc solo nomine *Strzeleccii* perperam allegato falsitatem hujus narratiunculæ haud difficulter demonstrari posse autumaverim. Ad capessenda Regni Poloniæ gubernacula post obitum *Casimiri M.* invitaturi *Ludovicum* missi sunt in Hungariam, Oratores *Florianus* Episcopus Cracoviensis & *Janusfius* Regni Poloniæ Cancellarius Decanus,
(h) X. 4. Cracoviensis, prout habet *Dlugossus* (h) & *Miechovita*. (i)
(i) p. 248. Huic autem *Janusfio* cæteri omnes Scriptores nempe *Crome-*
(k) p. 22. b. *rus*, (k) *Herburt*, (l) *Neugebauer*, (m) *Sarnicki*, (n) *Bielski*, (o)
(l) p. 281. *Paprocki*, (p) *Damalewicz*, (q) & *Szczygielski*, (r) nomen Fa-
(m) p. 213.
(n) p. 1147.
(o) p. 243. miliæ tribuunt *Strzeleccii*, fuit autem revera *Suchywilckius*
(p) Ogrod. 166. b. sed usu tunc passim recepto, à Bonis *Strzelce*, *Strzeleccius*
(q) Gnesn. 192 vocabatur, etsi non fuerat ex verâ familiâ *Strzelecciorum Wą-*
(r) Tinec. 175 *trobkie* Stemmatis *Okza*, utpote quæ gentilitio insigni, vulgò *Grzymała* dicto, utebatur.

Hoc itaque *Strzeleccii* in Hungariam abeuntis nomen, memoriæ (ut opinor) Commentatoris hæserat, & dum aliqvod Poloni satrapæ, identidem in Hungariam pro Comitiis

Buden-

Budensibus peregre euntis, nomen excogitandum fuerat, reminiscentiâ ut fit suggerente, illud *Strzeleccii* fors mentem subiit, nec ab eo Commentator abstinuit, & ut adscititum nomen, à genuino plane alienum, in diverso individuo effingeret, Cancellarium Regni, subitaneâ Metamorphosi *vivæ vocis* (sii Diis placet) *oraculo* transformavit.

Quod autem à Commentatore dicitur, ab hoc *Strzeleccio* Regni Thesaurio, clam extradita fuisse Regni insignia & in Hungariam asportata ad Reginam Matrem *Elisabetham*, id de-facto ipse Rex *Ludovicus* svadente *Elisabetha*, fecit, prout diserte testatur *Dlugossus* (s) his verbis. *Ludovicus Rex pauco tempore Cracoviæ immoratus, Reginam Elisabetham Matrem suam, ad gubernandum Regnum Poloniæ relinquens, non stabilito, non ordinato Regno gradu concito, in Hungariam, Coronam Regni Poloniæ materialem, Sceptrum, Pomum Gladium & cætera, Regni insignia ex Cracovia auferens ne alius Rex à Polonis substituendus, quod quam maxime & propediem verebatur ob sui absentiam, & nonnullorum Poloniæ Ducum justiorem successionem accidere illis posset insigniri, per viam quâ venerat rediit.* Idem habet & Miechovita (t) *Rex insuper Ludovicus Genitrice sua ut fertur instigante, ne alius Rex à Polonis substitueretur, Coronam Regni Poloniæ materialem Sceptrum, Pomum, Gladium, & cætera insignia Regia in Hungariam accepit.* Idem *Bielski* in Chronico Poloniæ ex Bernardo *Vapavio* desumpto, & in Polonicum idioma translato, quod in ejus *Chronico mundi* (u) insertum reperitur: Idem & *Strykowski* (x) sentit, qui addit, illa Regni insignia, tam diu in *Hun*

(s) X. p. 13.

(t) q. 250.

(u) Bielski Chron. Swiata 377.

(x) Stryk 452 & 540.

Hungariâ hæsisse, donec ea, A. demum 1412. Regi Vladislao *Jagelloni*, tunc Budæ præsenti, à *Sigismundo* Rege Hungariæ dono data fuerint: Conferatur *Cromerus* (y) & Nicolaus *Henelius* (z) in Annalibus Silesiæ.

De hoc prætenso *Strzeleccii* cirimine, ex Hungariâ Fratribus suis, maximè verò *Granovio* notificâsse, Andreas *Lubransćius* Episcopus à Commentatore dicitur. Nulla hic in editione Koludzciana additur Episcopatus appellatio. Ego verò in aliquot Copiis Manuscriptis *Transactionis Glinianensis* diversimodè illam exaratam legi, in aliis quidem *Vladislavien.* in aliis vero *Vratislavien.* Verum neuter Episcopatus nec tum nec unquam Episcopum habuit nomine *Lubransćium*, nec tum habere potuit. *Vladislaviensi* enim, tum (nempe ab A. 1366 ad 1383) præfuit *Zbylutus* (gente *Golanczevius*, quod familiæ cognomen, ejus nomini adscribi debet in serie Episcoporum R. P. *Niesiecki*, (a) fuit enim sui in Episcopatu Prædecessoris Matthiæ *Golanczevii* ex Fratre Nepos, ut habet *Damalewicz* (b). *Vratislaviensis* verò Episcopatus præter quod jam ab A. circiter 1326. locum in Senatu Poloniæ amisit, tunc post *Precislaum Pogorzelski* (qui obiit A. 1376.) septem annis vacavit, donec *Theodorico I.* non admisso, *Venceslaus I.* Dux *Lignicensis* Episcopus *Lubussensis* & postea S. R. E. Cardinalis A. 1328. eidem præficeretur, prout testatur *Dlugossus* noster & alius Anonymus (quem tamen eundem *Dlugossum* crediderim) uterque in vitis Episcoporum *Vratislaviensium*, (c) tum & Nicolaus *Henelius* in iisdem vitis (d).

(y) Chromer. 280. b.
(z) In Sommersb. Corp. Sil. II. 38.
(a) Nies. Kor. 32.
(b) Damal. Vlad. 244.
(c) In Corp. Sommerb. Sil. II. 168 & 192.
(d) Ibid. III. p. 11. 12.

Habu-

Habuit quidem *Lubranſcium* Epiſcopum Diæceſis *Plocenſis* & ſucceſſivè *Posnanienſis*, at non *Andreæ* ſed *Joannis* nomine inſignitum, quique nonniſi poſt 115 Annos ab obitu Regis Ludovici 1383. nempe A. 1497. priorem, annoſque ſequenti poſteriorem Epiſcopatum eſt adeptus, teſte Stanislao *Lubinſcio* (e) in *Vitis Epiſcoporum Plocenſium* & Jacobo *Brzeznickio* in continuatione *Dlugoſſi*, *Vitarum Epiſcoporum Posnanienſium*. (f)

(e) Lubinski Ploc. 149.

(f) Dlugoſ. Poſn. O. 3.

Bene perſentiebat hanc objectionem *Auguſtinus Koludzki*, ideoque eandem ſoluturus, ait, apud *Paproccium* legi, de hoc Epiſcopo *Lubranſcio Andrea* illo ſæculo vivente, qui quantus vir fuerit *Concilium Conſtantienſe* id (referente eodem ſcriptore) teſtatum reliquiſſe. Hoc teſtimonium *Paproccii* (g) allegatum quidem at ſine die & Conſule, id eſt absque expreſſione libri & folii, reperitur in ejus ſecundo opere Stemmatographico ubi hæc formalia leguntur.

(g) Herb. 279

Andreas dictus Laſcaris de Gosławice Epiſcopus Posnanienſis vixit in Epiſcopatu 16. annis, aſſumptus fuit poſt Petrum (Wyſz) ſtemmatis Leſzczyc alias Brog in A: 1392. obiit 1408. huic ſucceſſit Miroslaus de Brudzewo. Scribitur de hoc Andrea, quod ter concionem habuerit in Concilio Conſtantienſi (*) & quidem Germanico idiomate, quod dum haud apprimè calleret, ab adſtante ſibi Præsbytero illius gnaro, verba ſibi ignota, ſuggerere faciebat.

Ex

(*) Una ex his orationibus de pace & unitate Eccleſiæ reperitur in Tomo II. Concilii Conſtantienſis Hermanni von der Hardt.

Ex his omnibus circumſtantiis, apparet *Paproccium* loqui de 41. Epiſcopo Posnanienſe, niſi quod in annis erret, hic enim Epiſcopus non 1392, ſed 1414. (mortuo Petro *Wyſz* ultimâ Septembris hujus anni) fuit aſſumptus, & non 1408. ſed 1426. demum 25. Auguſti obiit (teſte *Dlugoſſo* (h) in *vitis Poſnanienſium*) & ita non 16. ſed tantum 12 annis in Epiſcopatu vixit. Hunc errorem tranſcripſit quoque *Okolski* (i) dum eum dicit in *Epiſcopatu vixiſſe A.* 1398. *ſecundum alios verò anno* 1408. Ex hoc luculentiſſimo ab Epitaphiis ſerieque chronologicâ firmato *Dlugosſi* teſtimonio patet, *Paproccium*, quoad aſſumtionem ad Epiſcopatum *Andreæ*, 22. annos, quad mortem vero ejus annos 18. anticipare. Exinde tamen nihil pro *Kołudzcio* evinci poteſt, quem ex ore ipſiusmet judico. Citat ille *Paproccium*, Paproccius verò perperam 22. annis propinquiorem temporibus *Ludovici*, facit *Andream* Epiſcopum. Supponamus tamen, *Paproccium* hic loci non erràſſe, & *Andream* anno 1392. ad Epiſcopatum evectum fuiſſe abſurda & riſu excipienda nihilominus *Kałudzcius* narrat, qui hoc teſtimonio *Paproccii* fretus vult evincere, ſuum *Andream* in Epiſcopatu vixiſſe têmporibus Ludovici, qui decennio ſecundum falſum ſuppoſitum & malam *Paproccii* (quem ſequitur *Koludzcki*) chronologiam, reverà autem 32. annis ante evectionem Ludovici, in vivis eſſe deſierat.

(h) Posn. M. 1. & 3.

(i) I. p. 214.

Si *Koludzkius* fontes ipſos ſcriptorum conſulere voluiſſet, certè in tam craſſum & ſeſqui-pedalem achronologismum non procidiſſet; legiſſet enim apud *Dlugosſum* Vladislaum Jagellonem,

lonem, qui Ludovico succeſſit, Electioni *Andreæ* adfuiſſe & proinde *Andream* temporibus *Ludovici* Epiſcopum eſſe non potuiſſe. *En verba Dlugoſſi* (k) *Vacatione Posnanienſis Eccleſiæ & Electionis die ſub præſentia Vladislai II. (Jagellonis) Regis incidente, acceſſit ipſe Vladislaus Capitulares, & unum ex quatuor videlicet aut Alexandrum Nepotem ſuum ex Sorore Ducem Maſzoviæ, aut D. de Skrzyu Vice-Cancellarium Regni, aut ANDREAM Lyaſkarz* (*) *(Laſcari) aut Joannem Pella &c. eligi depoſcebat.* (k) Poſn. L. 3.

Deinde is ipſe ANDREAS *Laſcaris* Epiſcopus Poſnanienſis non fuit ex familiâ *Lubranſciorum*, prout à Commentatore & ejus defenſore *Koludzkio* perhibetur, ſed ex familia *Gostaviciorum*, quæ familiæ licet ſint ejusdem Stemmatis, *Godziemba* vulgò dicti; diſtinctas tamen habent origines, illasque bene ſeorſivo Paragrapho ſe junxêre *Paprocki* (l) & *Okolſki*, (m) ſed hæc nihil *Koludzkium* morantur, nec jugera contradictionum, achronologiſmorum, æquivocationum admittere veretur, tantum ut hanc fabellam *Rokoſſii Glinianenſis* manibus & pedibus unguibus & roſtro veritati vindicâſſe videatur. (l) Herb. 279. (m) l. 214.

Dum hæc ſcribens *Dlugoſſum* loco citato in vitis Epiſcoporum

N

(*) Hoc nomen Lyaskarz latino nomini Gratianus reſpondere, crediderim à Laska (Gratia) deſumpta ethymo, & ita ortam eſſe denominationem Laſcaris, neque enim ullam aliam hujus Andreæ Goslawiccii cum Laſcarorum Cæſareo Orientali familia Sangvinis connexionem video. Hinc Epiſcopum iſtum fuiſſe binominem nempe Andream Gratianum autumo.

porum Posnaniensium revolvo, iterum in hac fabellâ, origi- nem falsi, seu potius partem veri (ut fieri solet) falso imix- tam me detexisse, remque acu tetegisse, haud asseverare dubito. Legitur ibi (n) præfatum Episcopum Andream Lascaris *electum fuisse absentem & BUDÆ tunc cum aliis Procu- ratoribus Regiis negotia Regis* Poloniæ *contra Cruciferos apud audi- entiam Sigismundi Romanorum & Hungariæ Regis promoventem.* Budæ commorabatur hic Episcopus Andreas *Gostawicki* Stem- matis *Godziemba*, pro tractandis negotiis à Rege (*Vladislao Jagellone*) missus. Buda verò cum sit Metropolis *Hungariæ*, & ibi coacta fuerint Comitia Polonorum sub *Ludovico*, idcir- co conatibus Regiis & perversis Procerum consiliis resistens Episcopus fingitur Andreas *Lubranski* Gentilitio insigni *Go- dziemba* condecoratus. Sed jam, ut magis atque magis de- prehendatur, Commentatorem, pullam *Rokossiani* luctûs la- ciniam, candidis filis consuere consvescere, inquiramus simi- liter de Raphaële *Granovio*, qui eodem tempore Supremus Regni Mareschallus fuisse, ab ipso perhibetur.

(n) Dlugoss. Posnan. L. 8.

Quem superùs, *Ducem Exercitus Regni* dixerat Com- mentator, nunc *Supremum Regni Mareschallum* esse contendit, vulgaris paræmiæ oblitus *Mendacem oportere esse memorem.* (o) Concedo equidem, antelatas anno 1669. leges, *de incompati- bilitate Scipionis Mareschalcalis cum Clavâ Ducali*, plures fuisse Proceres utrâque dignitate coruscos, nego tamen & perne- go, utramque hanc Dictaturam, plus dico earum alterutram, nostro *Granovio* collatam fuisse, sed adhuc plus dico, dum illum

(o) Kozu- chowski p. 264.

illum neutrâm tenuisse, plane assevero. Primam partem Thesis jam superiùs præmisi, ubi de *Granovio* Exercituum Duce agebatur, nunc residuam cathegoriam, quod nusquam fuerit Supremus Regni Mareschallus, assumo probandam.

Quia *qui bene distiguit, bene docere* dicitur, ideo & nobis inpræsentiarum distinctione uti expedit. *Sieniaviorum* illustrissimam in Poloniâ Familiam, eandem cum Domo *Granowsciorum* habere originem, eodemque Gentilitio Insigni vulgò *Leliwa* dicto insigniri, in confesso est. Nempe præclaræ originis *Granowscianorum* unus, *Raphaël II. de Granow*, Demetrii Filius, Vincentii verò & Raphaëlis I. Nepos, vinculo conjugali sibi socians Hæredissam *Sieniawska*, Sponsæ nomen sibi assumpsit, & abhinc ejus descendentes, usque ad decimum & ultimum rectæ lineæ gradum, dicti sunt *Sieniawii*, & hi fuêre; *Hieronymus I.* cui nupsit *Cebrowska*, *Nicolaus I.* cui *Kolanska*, *Hieronymus II.* cui *Tarłowna*, *Adam I. Hieronymus* cui Kosłczanka, *Procopius* cui *Chodkiewiczowna*, *Adam II. Hieronymus* cui Potocka, *Nicolaus* cui Pr. *Radziwilowna* & *Adam III.* (cui nupsit *Lubomirska*) de Domo ultimus, Ejusque Filia unica *Maria-Sophia* primo voto *Denhoffia*, moderno Principissa *Czartorinscia* Palatina Russiæ, ita tamen ut illorum nominibus præfigeretur semper agnomen *Comitum de Granow*. Igitur ex lineâ Comitum de *Granow*, *Sieniawiorum* fuêre Quatuor Duces Exercituum Regni, nempe *Nicolaus I.* Palatinus Russiæ ex Campestri Dux Supremus qui obiit 1569. *Nicolaus II.* Castellanus Camenecensis Dux Campestris, qui

obiit 1582. *Nicolaus IV.* ex Curiæ Regni Mareſchallo, Palatinus Volhiniæ & Dux Campeſtris, qui obiit 1684. & denique p. m. *Adamus* Caſtellanus Cracovienſis ex Campeſtri Dux Supremus, qui obiit 1726. Fuêre item duo Mareſchalli videlicet *Procopius II.* Nicolai I. Ducis Exercituum ex fratre Procopio I. Nepos ex Curiæ Regni Mareſchallo, Supremus, qui obiit 1596. & *Nicolaus IV.* Curiæ Mareſchallus ac demum Dux Campeſtris (de quo ſuperius) prout id videre & in Arbore Genealogicâ Familiæ *Sieniaviorum*, quam pro uſu privato ex *Paproccio*, *Okolskio* & aliis Scriptoribus ac monumentis huc acientibus, mihi congerere libuit.

Sed nihil ad rem præſentem cum iſtis *Granowio Sieniaviis*, nullus enim eorum, nomine *Raphaëlis* inſignitus, nullusque 16. ſæculo antiquior deprehenditur, at hic de temporibus Ludovici ſæculo duntaxat 16. agitur. Ad ſolos itaque primitivos *Granovios* nobis redeundum eſt. Hic verò duos *Raphaëles* cerno, nempe *Raphaëlem I.* Vincentii ac Demetrii fratrem ac *Raphaëlem II.* prioris ex hoc Fratre Demetrio Nepotem, qui ſocietate thalami fœdus (uti ſupra dictum eſt) cum Hæredifſa *Sieniawskiâ* tenuit, illorum verò neuter nec Ducis Exercituum Regni, nec Mareſchallatûs Regni dignitatem obtinuit, id quod colligitur ex dictâ Genealogiâ, tum ex *Paprocio* qui certe illud decus domeſticum in deſcribenda familiâ haud prætermiſiſſet, tum denique ex ſyllabo horum Magiſtratuum à R. P. *Nieſiecki* collecto, & authoritatibus noſtrorum Hiſtoricorum per ſingula firmato. Quod attinet *Ducis Exercituum*

Magi-

Magiſtratum, *Granovio* à Commentatore adjectum, jam abunde ſuo loco dictum eſt, igitur de commentitio *Supremi Regni Mareſchallatus* officio *Granovio* aſſerto, pauca effari liceat.

Antiquiores *Caſimiri M.* temporibus, Poloniæ Mareſchallos nunquam mihi in noſtris Scriptoribus vetuſtisque monumentis ac Diplomatibus reperire contigit, unde in eam R. P. *Nieſiecki* (p) facile pertrahor opinionem; Caſimirum, A. circiter 1366. primùm, diverſis Provinciis à Regno avulſis, in unum demum Reip. Corpus coalitis, dignitatem *Mareſchalli Regni* conſtituiſſe. Primum itaque hoc Magiſtratu condecoratum crediderim *Dobieſlaum Mierzb* illuſtriſſimæ Familiæ *Fredrorum* Anteſignanum. Pollebat is, (ut teſtatur ex *Paprocio* (q) & *Okolſcio* (r) Franciſcus *Glinka* (s) in opuſculo *Zwierzyniec Jednorozcow*) gratiâ Regis Caſimiri M. Mareſchallus Aulæ per munia belli clarus, tantâ verò petebatur inviâ, (uti ea Principum accubat gratiæ) viri cujusdam Germani, ut nulla reventiâ Palatii Principis, verbali primum contracto litigio, arma in Dobieslaum ſtringeret Germanus, ſed Dobieslaus valentior, arte declinato adverſarii gladio & ſui juris facto, afflixit incruento verbere Germani caput ut Germanicè exclamaret repetens, *Fried Herr! Fried Herr!* Pacem (te poſco) Domine, unde ab eo vocabulo Dobieslaus pro venuſtate jocantis aulæ ac Regis appellatus *Frieder* inde ſeriò ab omnibus *Fredro* & ab eo *Fredrovii*.

(p) Kor. 250.
(q) Herb. 476.
(r) l. 65.
(s) præf. a. 7.

Huic in Mareſchallatu Regni ſucceſſit circa A. 1378. Joannes

annes de *Tęczyn* Hæres de *Morawica* Frater *Andreæ* Palatini Cracovienſis, quem *Jaſconem Owcza* vocat Privilegium
(t) Herb. p. 53 Caſimiri M. apud Paprocki (t) obvium, quale *Ovis* epithetum, ipſi fuiſſe datum, vel exinde colligitur, quod in quodam Diplomate Regis Vladislai Jagellonis Civitati Leopoli-
(u) Kor, 250. enſi inſerviens, & à R. P. *Nieſiecki* (u) citatum, ita ſubſcripſerit Joannes *Schoff* (id quod Germanicè, prout & *Owcza*
(w) Herb. 16. Polonicê *Ovem* ſignificat) de quo conferatur Paprocki. (w)

(x) II, p. 72. Quod attinet Raphaelem *Granovium*, eum *Okolſki* (x) vocat quidem *Ducem Exercituum* & *Mareſchallum Regni* (id,
(y) Naram. Auror. 11. quod ex eo & R. P. Naramowski in *Auroris Solis Sarmatici* hauſiſſe videtur) ſed nullum Authorem citat, niſi Genealogiam Sienavianam. Credibile eſt igitur, hujus Genealogiæ Compilatorem ex hoc limoſo relationis *Glinianenſis* (*) fonte, rivulum hunc derivaſſe. Occaſionem verò in adſciſcendo pro Mareſchallatu Regni fictitio nomine Raphaëlis *Granowſki* Capitanei Sendomirienſis, præbuiſſe videtùr Commentatori *Raphaël Tarnowſki* (**) qui defacto A. 1391. à morte Ludovici nono fuit ſupremus Regni Mareſchallus & Capitaneus ſimul ac Caſtellanus *Sendomirienſis*, prout id teſtatur erectio Collegiatæ Eccleſiæ Cracovienſis omnium Sanctorum, apud
(z) Herb. 377 (a) Okol. 1166 *Paproccium* & *Okolſcium*, (a) unde ſervato nomine *Raphaëlis* ſerva-

(*) Gliniany polonicè ſignificat limoſus.

(b) Kor. 205 & (**) R. P. Nieſiecki (b) in uno loco Tarnovium, in altero verò Jaroslawſcium vocat, cum tamen idem ſit, utroque enim hoc vocabu-
(c) Herb. 377 lo Comites Tarnovii tum utebantur conferatur Paprocki. (c)

servatoque similitèr Capitaneatùs *Sendomiriensis* titulo, immutatâ verò in cognomine syllaba *Tar.* in *Gra.* facile ex Raphiaële *Tarnowski* supremo Regni Mareschallo Capitaneo Sendomiriensi, effictum fuisse Raphaëlem *Granowscium* supremum Regni Mareschallum Capitaneum Sendomiriensem, dici poterit.

Sed jam ad alios Sènatores, quos in Comitiis Budensibus adfuisse asserit Commentator, veniamus. Horum primus dicitur *Felix SIECIECH Palatinus Lublinensis.* At nullum *Sieciechium* nomine Felicem fuisse, constat ex iis, quæ de hac *Toporeorum* familia scripsêre *Paprocki* (d) & *Okolski*, (e) ubi duorum *Sieciechiorum* Palatinatorum Cracoviensium fit mentiò, at nullius *Lublinensis* non tantum verò hic Palatinus à Commentatore effictus est, sed & ipse quoque *Lublinensis* Palatinatus, constat enim ex *Cromero*, (f) *Bielscio*, (g) *Strykowscio*, nonnisi A. 1474. à Casimiro Jagellonide ex avulso à Palatinatu Sendomiriensi (quem in duas partes dispescuerat) Tractu, efformatum fuisse Palatinatum *Lublinensem*, cum antea Lublinensis Satrapia, solâ tantum gauderet Castellaniâ. Nec dici potest Felicem *Sieciechium* saltem Castellanum Lublinensem fuisse, nam ex *Nakielscio* constat, hâc Castellaniâ illo tempore condecoratum fuisse Petrum *Kmitam*, qui postea ad Palatinatum Sendomiriensem evectus est. Deinde Commentator superius *Sandivogium de Subino* Palatinum Lublinensem, qui defacto Calisciensis fuit, vocavit, ac proinde sibi ipse hîc contradicit.

(d) Herb. 11.
(e) III. 10.
(f) Crom. L. 28. p. 415. b.
(g) p 4 & 462
(h) Stryk. 653
(i) Miech. 333

Alte-

Alterum in ordine lego Joannem *SŁUŻEWSKI* *Palatinum Siradiensem*. Sed & istud nomen confictum esse apparet, nam ex *Służewiorum* familia hi tantum fuêre Senatores 1.) *Joannes* Castellanus Brestensis in A. 1475. de quo *Paprocki* (k) & *Okolski* (l) 2) *Matthias* Palatinus primum Junivladislaviensis deinde Brestensis, qui, prout & alii hîc recensiti, fuit Stemmatis *Sulima*, (non *Radwan*, ut habet R. P. Niesiecki) (m) hic obiit A. 1496. & fit ejus mentio apud *Łaski* (n) (3) *Petrus* ex Casteliano Palatinus Calissiensis, qui obiit 1550. ejusque meminerê *Nakielski* (o) & *Ponętowski*, (p) (4) *Joannes* Palatinus Junivladislaviensis & successivè Brestensis, qui obiit 1580. ejusque mentionem fecerê *Paprocki* (q) *Okolski*, (r) *Bielski*, (s) *Zernecke*, (t) in *Chronico Torunensi* ubi Germanicæ vocis inflexione vocat eum *von Schlausen*) ac Nicolaus *Rey*, (u) in *Zwerzyniec*, ubi vocatur Palatinus *Vladislaviensis*, ita enim Palatinatus *Brestensis-Cujaviæ* quondam nuncupabatur) & itidem stemmate *Sulima* insignitus cernitur, non *Radwan* ut habet R. P. Nielski. (w)

Nullus itaque *Służewius*, Siradiensem unquam tenuit Palatinatum, quo illis temporibus potiebatur *Svantopelcus* Stemmatis *Lis* seu *Bzura*, prout id ex Diplomatibus *Vladislai Jagellonis* Regis, Civitatibus Cracoviensi & Leopoliensi A. 1372. & 73. datis, colligit R. P. *Niesiecki* (x) eique Successorem præbet *Nicolaum* Stemmatis *Pomian* & dicit occisum fuisse A. 1400 citatque *Okolscium* sed quivis *Okolscium* (y) legens facile animadvertet, illa verba *Occisus* 1400. respicere non hunc *Nicolaum* sed Johannem *Chebdam*; hæc erronea an-

(k) Herb. 461.
(l) III. 172.
(m) Kor. p. 142 & 147.
(n) F. 110.
(o) Miechov. 629.
(p) in Comm.
(q) l. c.
(r) l. 2.
(s) p. 619. & 652.
(t) p. 111.
(u) p. 52. b.
(w) Kor. 148.
(x) Kor. 131.
(y) II. 459.

ni ſuppoſitio, occaſionem ei præbuiſſe videtur, eandem perſonam bis nempe num. 6. & 9. in ſerie Palatinorum Siradienſium ponendi, ſub diverſâ nomenclatura, videlicet *Chebdæ* ad A. 1360. & *Nicolai* ad A. 1400, cum tamen ex verbis *Okolſcii* appareat eandem fuiſſe perſonam nomine *Nicolaum Chebda*, niſi quod & *Okolski* parumper à veritate deviare videatur, dum hunc *Nicolaum* ait Palatinum fuiſſe, *Venceslao Bohemo* regnante. Is enim Rex regnare & vivere deſiit A. 1305. Jam verò Jacobus *Koniecpolius*, *Chebdæ* in Palatinatu Siradienſi Prædeceſſor, obiit demum A. 1309. prout ex Inſcriptione ſepulchrali *Koniecpolſcianâ*, habet *Paprocki* (z) & is ipſe *Okolski*, (a) unde facile eruitur, non potuiſſe regnante *Venceslao* Palatinatu Siriadienſi potiri *Chebdam*, utpote qui *Koniecpolium* in Palatinatu Siradienſi habuerit Prædeceſſorem, ſed nolim dicere immediatum, ut habet ibi R. P. Nieſiecki, nam ſi *Koniecpolius* obiit 1309. & *Chebda* adhuc A. 1346. ita enim debet legi non 1246) fuit Caſtellanus Breſtenſis, (ut ab eodem R. P. Nieſiecki (b) ex Diplomate Caſimiri M. erectionis Civitatis Bydgoſtienſis aſſeritur) certe in hoc ſpatio 37. annorum debuit aliquis alius in Palatinatu Siradienſi interceſſiſſe hucusque nobis ignotus.

(z) Herk. 173
(a) II. 428.
(b) p. 220.

Sed jam ad tertium Senatorem devenio, quem Commentator dicit *Gregorium LASSOTA Palatinum Belzenſem.* Verum nullum *Laſſotam* nomine *Gregorii*, nullumque Palatinatu Belzenſi inſignitum, unquam fuiſſe, erutâ ex *Paproccio* (c) & *Okolſcio* (d) hujus domus Genealogiâ antequam deducam, his prænotare haud ſupervacaneum duco; Hujus Familiæ ſtemmatis *Rawicz* Aborigines, dictos quidem initiò *Coworkios*,

(c) Herb. 44.

kios, a primo ſuo Protoplaſta *Prandotino Goworek* in quintâ generatione nomen *Goworek* in appellationem *Laſſotæ* commutâſſe tali occaſione, quod *Laſſotæ* (quo nomine polonicè venit *Sylveſter*) *Gowore kii* Caſtellani Sendomirienſis Filii, ad conſervandam hujus inſignis Viri memoriam; filiis & nepotibus ſuis, paſſim nomen *Sylveſtri* alias *Laſſotæ* in baptiſmo imponere moris habebant, ità ut ſucceſſu temporis nomenclatio Sancti derivativè ab uno in totam tranſierit familiam, prout id teſtatur P*aprocki* (e) Horum igitur *Laſſotarum* ſeu mavis *Gowoekiorum* talis fuit Genealogia.

(e) Herb. 430

Prandola Goworek Wars Groth.
I
Goworek II. (*) Palat. Sendomir. obiit 1202.
I
Goworek III. Caſtell. Zawichoſt ſub Vlad. Lokethone.
I
Sylveſter (id eſt Laſſota) Goworek Caſtell. Sendom.
I
Laſſota id eſt Sylveſter) Caſtell. Lublin.
I
Thomas Laſſota Vexill. Lublin. tempore. Vlad. Jagellonis.
I
N. Goworek Laſſota
I
Andreas Laſſota
I cujus Liberi

Stanislaus Succam: Lubl. Eques Ordin. Luſit.	Johannes Obiit Steril.	Nicolaus Canonic. Poſn.
Petrus Milesaurat.	David Aulicg Aug. I.	Chriſtoph. Pocill. Lubl.
Andreas. Venat. Lubl.		

Cæte-

(*) Ejus Elogium vide apud Starovolſcium (f) in Bellatoribus Sarmatiæ: vide quoque de eo apud Dlug. Miech. Cromer. Bielski. (g) Ejus Epitaphium vide in Starovolſci (h) Monum. Sarmatarum.

(f) Bell. 29.
(g) p. 137.
(h) MS. 788.

Cæterum, ditio *Betzensis* nondum illo tempore ad Poloniam spectabat, & licet Ludovico, A. 1377. mediante *Keystuto* Duce Lituaniæ Castrum *Belz* Dux Georgius traderet, statim tamen ab illo sub sponsione fidelis administrationis illud recipiebat, notante *Dlugosso* (i) A. deinde 1388. *Vladislaus* Jagello eandem terram, Dotis nomine cum sorore Alexandrâ, *Zemowito* Masoviæ Duci contulit (ut habet *Dlugossus*) (k) quæ nonnisi A. 1462. post Ejus Ejusque Fratris Vladislai sterilem decessum, Andreâ *Odrowącio* Palatino Russiæ, & Joanne *Kuropatwa* Succamerario Lublinensi authoribus, ad integrum Reip. corpus rediit, ut habet *Dlugossus*, (l) *Cromerus* (m) & *Bielski*. (n) Verùm est quidem, adhuc sub Ducibus Masoviæ ab A. 1388. ad 1492. hanc Satrapiam suos habuisse Palatinos, sed illorum tres tantum Statutum Masoviæ commemorat, nempe Paulum de *Radzanowo*, 1436. Joannem *Kmaczota* de *Nieborowo* 1452. & Joannem *Małdrzyk* 1460. & nullus alius *Lassota* unquam legitur. Ex antedictis igitur patet, *Gregorium Lassotam* nec temporibus *Ludovici*, nec ullo alio tempore, Palatinum Belzensem fuisse, deinde quod magis, temporibus *Ludovici*, Palatinatum Belzensem nondum instauratum fuisse, tum quod maximùm *Gregorium* nomine, nullum *Lassotam* unquam extitisse.

(i) X. 36.
(k) X. 119.
(l) l. 13. f. 288.
(m) p. 372.
(n) p. 423.

Succedit in ordine quartus *Stanislaus de KRĘPA*, vel ut in aliis MSS. exemplaribus habetur, *de Kępa*, *Castellanus Sendomiriensis*. Hîc præprimis dicendum venit, alios esse *Krempios (de Krzempa)* Stemmatis *Nałęcz*, alios *Kempios (z Kępna)* Stem-

Stemmatis *Lodzia*, alios *Kępscios*, Stemmatis *Jastrzębiec*. Ex *Krępsciis* fuit *Petrus*, Palatinus Sendomiriensis, qui occisus est Anno 1287. (uti legitur in vitâ S. Kunegundæ à *Dlugosso* scriptâ, & à *Moiecki* translata) ex *Kępsciis* fuit, *Vincentius* Palatinus Posnaniensis, qui obiit A. 1386. ejusque meminit

(o) p. 261-267 *Bielski.* (o) Ex Kęmpsciis verò fuit *Stanislaus* Palatinus Plocensis, A. 1560. cujus mentionem fecit Lucas *Paprocki* Soc. Jesu in *Miraculis B. V. M. Sieprscensis.* Horum trium Senatorum tantùm factam apud Scriptores mentionem animadverti, unde ex Petro *Krępscio* Palatino Sendomiriensi effictum fuisse à Commentatore nomen Stanislai *Krępscii* Castellani Sendomiriensis facile crediderim vel exinde, quod illo tempore (nempe A. 1381.) Castellanatum Sendomiriensem te-

(p) Statut. B. 74. nuisse Joannem *Tarnovium*, ex *Januszowio* (p) in Statuti

(q) p. 267. appendice de Interregnis, *Bielscio* (q) & *Okolscio*, (r) eique

(r) II. 65. Anno 1382. successisse Creslaum de *Kurozwęk* ex *Dlugosso* (s)

(s) X. 55. satis superque constet.

Sistit se denique in ordine quintus *Hieronymus* SZPOT, *Castellanus Biecensis.* Quod familiam *Szepotorum* attinet, ea est de *Duninorum* propagine, quorum descendentes unius lineæ, à *Wola Skarbkowa* dicti sunt *Wolscii*, alterius verò, a Wola *Szpotowa*, *Szpotii.* Eos *Paprocki* sicco præteriit vesti-

(t) II. 9. gio, *Okolski* (t) verò ex iis saltem unicum Senatorii Ordinis allegat virum, nempe Castellanum Sendomiriensem nomine *Nicolaum* sed & id perperam, nam in Privilegio Unionis Ter-

(u) Stat. 779. ræ *Belczensis* 1462. quod in *Januszovii* (u) Statuto reperitur,

& ab

& ab ipſo hîc citatur, non inter Caſtellanos, ſed inter Vexilliferos (quorum ſubſcriptiones in illo Privilegio immediatè ſequuntur) ponitur, adeoque non Caſtellanum, ſed Vexilliferum Sendomirienſem fuiſſe colligitur.

Cæterùm facile crediderim Caſtellanatum Biecenſem eo tempore tenuiſſe *Sandivogium de Vyr* (*Wyrzeyczyk*) Stemmatis *Nalęcz*, cujus bellum cum *Swatiborio* Duce Stetinenſi A. 1379. geſtum enarrat *Anonymus* (w) Archidiaconus Gneſnenſis Scriptor coætaneus, *Dlugoſſus* (x) & *Cromerus*, (y) niſi quod ibi nuncupatus veniat nomine Caſtellani *Bninenſis*, ſed id forte per typi ſphalma contigit, cum nunquam extitêrit hujus nominis Caſtellanus, unde pro *Bninenſi*, *Biecenſem*, legi debere autumaverim, plane tamen aſſeverare non auſim.

(w) In Sommersb. Scrip. Silſ. II. 121.
(x) X. 46.
(y) 230. Pol. 293.

Devenio jam ad commemoratorum à Commentatore Senatorum ultimum. Is dicitur *Joannes GOMOLINSKI Caſtellanus Siradienſis*. Verùm ex hac familiâ, tres equidem Senatores Caſtellanos, apud *Paproccium* (z) & *Okolſcium* (a) legimus (nempe *Staniſlaum* Roſpirienſem, Joannem I. Patruum ac Joannem II. Nepotem Spicimirienſes) Siradienſem autem nullum. Fuit inſuper ex eadem familiâ *Florianus* Succamerarius Siradienſis (Comitiorum A. 1598. Mareſchalus) unde ex *Floriano*, *Stanislaum*, & ex Succamerario Caſtellanum *Siradienſem* à Commentatore efformatum fuiſſe crediderim. Quod attinet Caſtellanatum Siradienſem, eo, ab A. 1360. usque ad A. 1400. inſigniti fuêre Venceslaus *Kalinowski* & Joannes *Naropinski*, prout id colligitur ex *Okolſcio* (b) & *Paproccio*. (c)

(z) Herb. 20.
(a) I. 340.
(b) I. 36. & III. 323.

Trutinatis jam Senatorum, qui pro Comitiis *Budensibus* ivisse dicuntur nominibus, gesta ipsa horum Comitiorum perpendamus, & primo illud, quod à Commentatore dicitur, initio Comitiorum *fieri solitas à Throno Propositiones, congregato notificâsse Senatui, nomine Regio Jaroccium Secretarium & Aulicum Regium*, verum uti alia omnia nomina, ita & istud esse adinventum mihi plane persvadeo, desumptumque ex noto in historiâ illo Stanislao *Jaroccio* Aulæ Reginæ *Barbaræ* Sigismundi I. Consortis Mareschallo de quo illud singulare narrat Jodocus Ludovicus *Decius* (d) in suo Chronico & ex eo *Bielski* (e) ac *Okolski* (f) quod mortem Heræ suæ, quæ 2. Octobris contigerat, unâ statim septimanâ, suo quoque obitu insecutus fuerit nempe 10. ejusdem Mensis A. 1515.

(d) In opusc. suis p. 104 & 105. In Corp. Pistoriano Scrip. Pol. II. 331
(e) p. 532.
(f) II. 596.

In illâ *Jaroccii* nomine Regio factâ ad Senatores allocutione legitur, Ludovicum ipsis proposuisse in Commutationem pro Territoriis Russiæ Ducatum *Scepusiensem* perpetuis temporibus ab Hungariâ avellendum, sceptroque Polono adjungendum. Sed cum hunc ipsum ducatum, 30. ab hinc annis nempe A. 1412. à Sigismundo Rege Hungariæ (qui & Romanorum Imperator fuit) defactò ab Hungariâ avulsum, atque *Vladislao Jagelloni* (Ludovici Successori) hypothecæ loco pro 80. millibus Sexagenarum Pragensium mutuò acceptarum collatum fuisse exque eo tempore in ditione Polonica usq; in præsentem diem extitisse legatur apud *Dlugossum* (g) *Cromerum*, (h) *Neugebauerum*, (i) *Prilusium*, (k) Nicolaum *Henelium* (l) in Annalibus Silesiæ, & Petrum de *Rewa* (m) in histo-

(g) l. XI. y. 333
(h) p. 281 & in Corp Pist. II. p. 668.
(i) p. 236.
(k) Statut. 797
(l) In Corp. Sommerb. II. p. 308.
(m) Cont. V. p. 32.

historiâ Hungaricâ, facile opinor, Commentatorem exinde, dictæ Commutationis narrationem hausisse & efformâsse.

De Ducatu *Valachiæ*, cujus hic fit mentio à Commentatore, nihil est quod dicam, manifestum enim Amanuensis seu Typothetæ erratum esse patet, qui propter affinitatem vocum in Idiomate Polonico pro *Lwoską* posuit *Wołoską* & ita ex Territorio Leopoliensi effecit Ducatum *Valachiæ* alias *Moldaviæ*.

In eadem *Jaroccii* nomine Regio facta oratione, *Ludovicus* Regium Diadema pro Regno *Haliciæ* se à Summo Pontifice obtenturum pollicetur, quasi verò illud, jam ab A. 1208. obtentum non fuerit, cum *Andreas* Rex Hungariæ, (ut habet *Bzovius* (n) & *Spondanus*) (o) scriptis ad Innocentium III. Litteris (à quo coronam Regni *Galitiæ* (alias *Haliciæ*) & *Vlodimiriæ* pro Filio suo *Colomanno* obtinuerat) ritum hujus coronationis Archiep. Strigoniensi demandari expostulaverat, quam tamen ceremoniam perficere contigit aliis Hungariæ Episcopis, adjuvantibus Beato Vincentio *Kadłubek* Episcopo Cracoviensi (teste *Dlugosso* (p) & *Cromero* (q) id quod annotare neglexit in ejus vita *Starovolscius*. (r) Expulso verò (A. 1225.) ex Russiâ *Colomanno* per *Mscislavium Chrobri* Russiæ Ducem, deinde per *Danielem*, *Romani* Filium, ac proinde legitimum *Russiæ* Hæredem solus titulus Regni *Galiciensis* & *Lodomerecensis* (alias *Haliciensis* & *Vladimiriensis*) transiit ad Reges *Hungariæ* Colomanni Successores *Daniel* autem missus ad Innocentium IV. in Concilio Lugdunensi tunc

(n) A. 1208.
(n) ad eund. An.
(p) VI. p. 64.
(q) p. 127. b.
(r) Vit. Crac. p. 47.
(s) Strykowski 330.

tunc præsentem Oratoribus, Coronam cum titulo Regis *totius Russiæ*, (t) (u) (w) (x) data prius Schismatis Græcani ex iis oris averruncandi sponsione, à S. Sede obtinuit & in Regem inauguratus est, perficientibus Ecclesiasticum ritum Anno 1246. *Opizone* Abbate Messanensi, tum & Episcopo *Madensi* S. Sedis Ap. Legatis, nec quicquam dissvadentibus *Prandota, Bialaczovio* Cracoviensi tum & aliis Poloniæ Episcopis, fidemque vafram & fluxam *Danielis* causantibus, id quod & eventus probavit, nam *Daniel* Schismati patrocinari minime cessaverat, quousque A. 1253. *Innocentius* misso postliminiò præmemorato *Opizio* jurejurando stipulatam non obstrinxisset *Danielis* fidem, quod Rutheno ritu deserto, Romanum in perpetuum una cum subditis suis sequi non abnueret. Quo pactò denuo ritus Coronationis innovari & reiterari debuit, quam *Drohicinii* perfecere *Opizius* cum *Prandota* aliisque Polonis Episcopis, ut habet *Miechovita* (y) & *Strykowski*, (z) & ita trina in Regnum *Haliciæ* inauguratio, ante tempora Ludovici peracta est (*Leonem* enim *Danielis* Filium coronatum fuisse nullibi lego, licet illud falsò perhibeat *Sarnicki*. (a) Sed ad Commentatorem redeo.

(t) Dlugoss. L. 7. p. 706.
(u) Miechov. 142.
(w) Cromer. 160. b.
(x) Herb. 129.
(y) p. 161.
(z) p. 331.
(a) II. Edit. Dlug. p. 1901.

Is, cum forsan legisset apud *Okolscium*; (b) *Granowsciam* cuidam *Lubranscio* fuisse in matrimonio junctam, *Lubranscium* Episcopum (de quo jam superiùs dictum est,) iterum commemorans, eum *Granoviâ* Matre fuisse progenitum asserit. At quàm imprudenter B. L. perpendat, simulque sibi in mentem reducat, id quod sufficientissime superius deduximus, per hunc

(b) II. 72.

hunc Epiſcopum *Andream Lubranſcium* (cujus Familiæ ſtemma vocatur *Godziemba*,) Commentatorem ſubintelligere *Andream Laſcaris Goſtawicki*, ejusdem ſtemmatis *Godziemba* Epiſcopum Poſnanienſem; Hujus matrem quidem *Dorotheam* vocat *Dlugoſſus* (c) in Vitis Epp. Poſnanienſium, Familiam tamen non expreſſit. Sed *Granowſcia*, nullatenus dici poteſt, nam *Granowſcia*, quam ibi *Okolski* (ex quo Commentator id exſcripſiſſe videtur) ait fuiſſe in matrimonium locatam *Lubranſcio*, dicitur nupſiſſe circa A. 1280. unde hunc Epiſcopum ex *Granoviâ* natum 146. annos circiter emenſum fuiſſe dici deberetur, numerando ab A. 1280. ad A. 1426. *Andreæ Laſcaris* emortualem. Deinde Commentator hunc Epiſcopum *Lubranſcium* ex *Granowiâ* natum, Raphaëli *Granowio* prætenſo exercituum Supremo Duci & Mareſchallo Regni facit coætaneum, at id quam ridiculè & abſurdè quivis perpendat, nam is *Granovius* ſecundum allegata ipſius *Okolſcii* (ex quo Commentatorem id hauſiſſe apparet,) erat *Lubranſciæ* Avus, adeoque Epiſcopi *Lubranſcii* Abavus, & proinde eidem coævus dici nullo modo poteſt. Ad faciliorem captum, ſchema Genealogicum ex *Okolſcio* (d) depromptum facili compendio Tibi B. L. ob oculos ſiſto.

(c) Poſn. M. 1

(d) II, 72.

Raphaël I. Granowski, Prætenſus Dux Exerc. Supr. & Mareſchallus Regni.	*Vincentius* *Raphaël II.* *Demetrius*.	N. Granowski Soror Lubranſcio nupta.	Ejus Filius Andreas Lubranſcius Epiſcopus, qui Raphaëli I. Granovio coætaneus dicitur.

Hinc colligitur *Granowſciam*, *Lubranſcio* nuptam Andreæ

Episcopi matrem dici non posse, adeoque Commentatorem ex *Okolscio* id exscribere volentem pessimè hallucinatum fuisse, & duas integras generationes levi saltu transiliisse.

Antequam *Lubranscio* libellum repudii, ad sequentia perrecturus tribuam, dicendum adhuc venit, quod is dicatur in transumptâ à *Kołudzcio* & impressâ historiæ Glinianensis copia *secreto devitâsse Collegas suos dum id facerent* (*Wystrzegaiąc się Kollegow swoich*) in aliis verò MSS. Exemplaribus *aperte exhortasse Collegas suos ne id facerent*, (*Przestrzegaiąc Kollegow Swoich aby tego nie czynili*) quæ quam sint analoga contradictoria & repugnantia, quivis facile percipiet, adeoque concludet, secundum vulgò receptum aphorismum, prout in *Jure variantem*, ita & in Historiâ sibi discrepantem, *non esse audiendum*.

„*Accepto de rebus in Comitiis Budensibus gestis Nuntio à* „*dicto Lubranscio Episcopo ex Hungaria transmisso, Raphaëlem Gra*„*nowscium Regni Mareschallum, illico sumptis literis se contulisse* „*ad Fratrem suum Vincentium Præfectum Generalem Majoris Pa*„*loniæ*, „ à Commentatore dicitur. *Vincentius* autem nec *Raphaëlis* Frater, nec pro tunc Majoris Poloniæ Præfectus esse potuit, id quod nunc utrumque probandum venit.

Quamvis sufficienter superius jam deductum sit, *Raphaëlem Granovium* Mareschallum Ducemque Exercituum Regni Supremum, ac Capitaneum Sendomiriensem nunquam in rerum naturâ extitisse, dato tamen non concesso, quod unquam

quam extiterit (uti habet Genealogia Sieniaviorum, ex eâ *Okolscius* (e) qui eam ibi citat, ex *Okolscio* verò, uti apparet, noster Commentator) ex ipso tamen schemate Genealogico, quod *Okolscius* ex illa Genealogia Sieniawsciana exscripsit, luculenter patet, *Vincentium* Generalem Majoris Poloniæ, Raphaëlis Mareschalli Regni non Fratrem sed saltem Nepotem aut certe Pro-Nepotem fuisse. En habes Schematismum.

(e) II. p. 72.

Raphaël Granowski, Dux Exerc. & Maresch. R. A. 1381.	N.N. *Granowski.*	*Vincentius* Gen. Maj. Pol. Uxor ejus Tarnowska. *Raphaël.* *Demetrius.*	*Vincentius* Cast. Naklensis. Ux. ejus Pilecka. circa 1414.

Dixi *Vincentium*, *Raphaëlis* Nepotem vel certè Pronepotem dici debere, licet enim *Okolski* duos hic sistat *Vincentios* alterum Generalem Maj. Pol. alterum Castellanum Naklensem, unum eundemqne tamen fuisse, qui ex Castellano Naklensi Generalis Majoris Poloniæ factus fuerit, certò certius constat ex iis, quæ de eo habentur apud *Dlugossum*, (f) *Cromerum* (g) *Bielski* (h) & *Paprocki*. (i)

(f) X. 185.
(g) p. 263. a.
(h) p. 289.
(i) Gniazdo 501

Sed quo tandem tempore is *Vincentius* Generalis Maj. Pol. factus fuerit, jam superius diximus nempe Anno 1409. adeoque 27. ab obitu Regis Ludovici annis. Hic verò Fontem erroris detegamus. *Paprocki* (k) in utroquè Genealogico opere, ait eum fuisse Generalem A. 1340. idem habet & *Okolski* (l) citatque *Bielscium* (m) at *Bielscius* expresè scribit *Vincentium* A. 1409. Thomæ *Wagleszynio* in Generalatu suffectum fuisse, & rectè, nam idem testantur *Dlugossus* (n) & *Cro-*

(k) Gniazdo 501. Herb. 382.
(l) II. 72.
(m) p. 289.
(n) l. c.

(o) l. c. *Cromerus.* (o) Hinc constat *Paproccium* in anno numericè exarato errâsse, ex ipso hunc errorem *Okolscium* hausisse, eumque successivè nostro (si Diis placet) Comentatori commendâsse, qui tamen omnibus palmam erroris præbuisse videtur. *Paprocki* enim & *Okolski* numericè annum exararunt, adeoque facilè numerum pro numero (ut fieri solet) ponere potuerunt, ac proinde rectiùs veniam merentur. Commentator verò deliberate eum, hoc regiminis Ludovici tempore, Generalem Maj. Poloniæ asserit. Hoc verò pacto Vincentius 69. & quod excurrit annos (nempe ab A. 1340. ad 1409. & ultra) Generalatum tenuisse dici deberet, quod quam absonum sit quivis fatebitur, qui plures alios hanc Majoris Pol. Præfecturam habuisse in his annis apud Historicos deprehenderit, nempe Anno

1340. *Stanislaum* Pocillatorem Cracoviensem in diplomate Casimiri M. erectionis Civ. Bidgostiensis.

(p) Gniazdo 1023. (q) II. 158. 1396. Petrum *Bninium* apud *Paprocki* (p) (nam *Okolscius* (q) erronee ponit A. 1374.

(r) Sommersb Corp. II. 103. (m) Dlugoss. II. 14. (n) p. 224. (o) p. 244. 1370. Prædislaum *Goluchovium* Palat. Caliss. apud *Anon.* (r) Archid. Gnesn. *Dlugossum,* (m) *Cromer* (n) & *Bielski* (o)

(p) II. 14. (q) p. 244. 1371. Ottonem de *Pilca,* de quo *Dlugossus* (p) & *Bielski.* (q)

(r) II. 14. (s) p. 224. (t) p. 244. 1376. Sandivogium de *Subino* de quo *Dlugossus* (r) *Cromerus* (s) & *Bielsk.* (t)

(u) IX. 35. (w) p. 228. (x) p. 249. 1377. Domaratum de *Pierzchna* Castell. Posn. de quo *Dlugossus,* (u) *Cromerus* (w) & *Bielski.* (x)

1383.

1383. Peregrinum (*) *Wągleczynski* de quo *Dlugossus.* (y) (y) II. 85.
1408. Thomas *Wąglesżynski* Castell. Sendomiriensis qui obiit 1409. Cui
1409. Vincentius *Granowski* successit, ut habet *Dlugossus* (z) (z) X. 185
Cromerus (a) & *Bielski.* (b) Quo circa notandum *Paproccium* (a) p. 263 a (b) p. 289.
(c) iterum errare, dum dicit hunc Thomam A. 1472. Generalem Majoris Poloniæ, & ita Successorem immediatum in hoc Generalatu, suo Prædecessori, id est Vincentium *Granowium* Thomæ *Wąglesżynscio* 132. aññis præponit & anticipat. (c) Herb. 280

Et ita patet, dato non concesso, quod *Paprocki* & *Okolski*, quos sequitur Commentator, non errent dum dicunt, Vincentium *Granovium* A. 1340. Generalem Majoris Poloniæ fuisse, errat tamen impudenter & impudenter noster Commentator, qui illum anno regiminis Ludovici penultimo Generalem Majoris Poloniæ fuisse contendit, nam ut id faciat, sex alios Præfectos Maj. Pol. de quibus apud Historicos liquido constat, simul semelque transiliit.

Occasione hujus Granowsciorum Familiæ, adhuc alium *Paproccii* (d) in utroque opere & *Okolscii* errorem detego, dum dicit Nicolaum de *Spławie Granowski* A. 1480. post obitum Andreæ de *Bnin* (*Opalinski*) Episcopum Posnaniensem designatum fuisse, sed possessione non captâ decessisse, eique Urielem de *Gorka* suffectum fuisse (quos secutus est *Frydrycho-* (d) Gniazdo 501. Id. Herb. p. 383. (e) II. 78.

P 3

(*) R. P. Niesiecki Kor. 283 his Wąglesżyniis tribuit stemma Jelita, verum ex Paproccio Gniazdo 507. & Herby 280. & Okolscio I. 214. constat, eos fuisse armorum Godziemba.

chowioz (f) vocatque eum à ſtemmate Nicolaum *Lelivium* (Poſuerat *Paprocki* in primo opere annum hujus promotionis 1475. ſed dum forte animadverteret Andream de *Bnin* eo anno adhuc vixiſſe, in ſecundo opere, corrigere volens errorem, poſuit A. 1480. (*Anno* emortuali *Andreæ* de *Bnin* proximum) at nec id dici poteſt. Conſtat enim ex *Dlugoſſo* (g) in Vitis Epiſc. Poſnanienſium, *Andream* deceſſiſſe A. 1479. 5. Januarii die Martis in Vigiliâ Epiphaniæ (quod ſingulare nam ipſo die Epiphaniæ Epiſcopus eligebatur) *Urielem* verò die S. Benedicti 21. Martii (non Aprilis uti ibi pag. N. 7. erronec legitur, recte verò p. O. 1.) ejusdem anni in immediato Electionis Capitulo, à Canonicis Posnanienſibus electum fuiſſe, ac proinde inter illos, ſpatio 74. dierum tantum interveniente, Nicolaus *Granowſcius* nullo modo interceſſiſſe potuit, & ſi tunc vel prius Epiſcopus deſignatus fuiſſet, certe illud *Dlugoſſus* qui has Epiſcoporum Poſnanienſium vitas eodem anno, mortem ſuam immediate præcedente (obiit enim A. 1480. 20 *Maji*) ſcribebat, annotare non prætermiſiſſet. Sed de *Granoviis* jam ſatis, dicendum nunc de *Czyzowſcio* & *Sulkowio* venit.

(g) Poſn. N. 6 & O. 1.

„ *Hos ex Senatorii Ordinis Conventu, Lanciciæ celebrato, in* „ *Hungariam ad invitandum, pro conſultatione communi, die S. Bartholomæi Glinianis inchoanda, Ludovicum miſſos fuiſſe ait* Commentator. *At* neſcio quo id nobis pacto perſvadere valeat, cum in his paucis verbis, quatuor ſecum pugnantes appareant contradictiones.

Primò

Primò enim dicit, Senatus-Comitium celebratum fuisse *Lanciciæ*, licet nullum vel minimum apud Historicos extet vestigium, *Lanciciæ* vel tum vel unquam alias, celebratum fuisse aliquem Reipublicæ conventum.

Deinde Commentator dicit *illos præmemoratos Senatores* cætero Senatui diem Convocationis hujus *Lanciciensis* dixisse, cum tamen nullius alterius Senatoris mentionem superius fecerit, præter Archiepiscopi Gnesnensis, *Raphäelis Granowii* Supremi Regni Mareschalli, & *Vincentii* ejus Fratris Majoris Poloniæ Præfecti. Quodsi Archiep. Gnesn. Senatus Purpuratorum Pater & Antesignanus sit & dicatur, supremus verò Mareschallus in Officialium ac Ministrorum Ordine censeatur, Majoris autem Poloniæ Præfectus, more aliorum Capitaneorum non ad Senatum sed ad Equestrem Ordinem spectare debeat, nisi Palatinatu vel Castellanatu aliquo fuerit præditus (Vincentius vero prout superius est dictum, licet defacto cum hac Præfecturâ tenuerit Castellanatum Naklensem, hic tamen Castellanus non dicatur, imò *Okolski*, quem sequi Commentatorem indubium, duos distinctos *Vincentios*, alterum Majoris Poloniæ Præfectum, alterum Castellanum Naklensem fingit,) Qui igitur & quales Senatores in unum coadunati cæteroSenatui ad ConventumLancicensem diem dixere?

Dum verò Commentator Archiepiscopi Gnes. mentionem facit, & nomen ejus non exprimit, hoc pacto innuere videtur, tum adhuc in vivis extitisse *Jaroslaum Skłonicki*) quem superius à stemmäte ejus; *Bogorya* vocarat) cum tamen is Anno adhuc 1376. in vivis esse desiisset, eique suus Co-

adju-

adjutor Joannes *Suchywilk* (*) ſtemmatis *Grzymała* ſucceſſiſſet.

Denique illis Generalibus Comitiis *Glinianiis* celebrandis Feſtum S. *Bartholomæi* pro termino aſſignat, bardus noſter nugator, forte eorum oblitus, quæ ſupra dixerat de Comitiis *Budenſibus* (ex quibus hunc Conventum *Lancicienſem* illaque Comitia *Glinianenſia* pullulaſſe innuit) die *Aſſumptioni* B. V. M. dicatâ habitis. Hoc enim pacto inter breve 8. dierum intervallum, nempe à 15. Auguſti (Aſſumptionis) ad 24. ejusdem menſis (Bartholomæi feſtum) coarctare & coangustare videtur perridiculo calculo plurium dierum imò menſium negotia, videlicet durationem Comitiorum *Budenſium*; *Lubranſciani* Nuncii ex Hungariâ in Poloniam miſſionem; Raphaelis *Granovii* ad fratrem *Vincentium* migrationem; utriusque ad Archiepiſcopum Gneſn. peragrationem; ad Senatores Regni abſentes futuræ Convocationis intimationem; Senatorum *Lenciciam* itionem; *Lencicienſis* Convocationis perdurationem; Nunciorum *Ludovicum* invitaturorum in *Hungariam* ablegationem; ac tandem *Ludovici* ex *Hungaria*, *Glinianios* peragrationem. Quod verò nonne abſumeretur, tantis negotiis tempus? aliis *truderetur dies die, novæque pergerent interire lunæ*

(h) Hyac. 118.
(i) X. 17.
(k) Int. Som. ſcri: Sileſ. II: 134
(l) Damal: Gneſn: 192.
(m) Dlu. X. 16

(*) Ejus nomen Frydrychowicz (h) male contorquet, & duos diverſos alterum Grimalium, alterum Suchywilkium ridicule ex eodem individuo comminiſcitur. Dlugoſſus (i) veró refert eum à quibusdam dicitum fuiſſe Filium Præclai Goluchowski ſtemmatis Wieniawa; Id falſum eſt, conſtat enim ex ſcriptore coætaneo Anon: (k) Archid. Gneſ. (qui ejus vitam fuſe enarrat) eum fuiſſe Grimalium, & itá habet Damalewicz (l) tum & ipſe Dlugoſſ. (m) paulo Superius.

na, *vixque unus ſufficeret annus*; Commentatori verò, una ſeptimana abunde ſufficit. Nec enim in ejus defenſionem dici poteſt, non eodem, ſed proximo à Comitiis *Budenſibus* anno, ea omnia geſta, & *Glinianenſia* Comitia indicta fuiſſe. Dicit enim *Raphäelem*, de rebus Reipublicæ *Budæ* geſtis certiorem factum, *non diu cunctatum* cum epiſtola & fratre *Vincentio*, ad Archiepiſcopum *advolaſſe*. Hosque Senatores cætero Senatui diem Convocationis *Lancicienſis*, *incunctanter* dixiſſe. Quæ Phraſes Polonicæ, locutioni *niemieſzkaiąc* bis repetitæ, reſpondentes; *celeritatem* & *feſtinationem* innuere, longamque unius anni intercapedinem, omninò excludere videntur, cùm de cætero Comitia *Budenſia* A. 1381. celebrata fuiſſe ex *Dlugoſſo* (n) conſtet; Comitia verò *Glinianenſia*, annum *Ludovici* emortualem (1382.) immediatè præceſſiſſe à Commentatore dicantur. Quod ſi igitur ratio temporis ineatur, & à 25. Auguſti anni 1381. (Comitiorum *Budenſium* uti Commentator aſſerit termino) ad 14. Septembris anni 1382. ſupputetur, nonniſi unius tantum anni & quod excurrit ſpatium emerget, ac proinde Comitia *Budenſia*, tum & *Glinianenſia*, eodem anno, & per conſequens, unius Septimanæ ſpatio, celebrata fuiſſe, Commentatorem ſpontè fateri, ſuaque hoc modo mendaciorum jugera palam facere, neceſſe eſt.

(n) X. 48.

Deinde Commentator licet ſuperius dixerit, illum Conventum *Lancicienſem*, ex ſolo Senatorio Ordine fuiſſe coáctum, Legatos tamen ab illo Conventu miſſos, ex Equeſtri Ordine

assumptos recenset, nempe *Czyzowscium* Dapiferum Cracoviensem & *Sulkovium* Regni Ensiferum, ut nihil dicam de hac incomptâ & ridicula Officialis Terrestris, qualis est *Dapifer Cracoviensis*, uni ex Primoribus Regni Dignitariis, qualis est *Ensifer Regni* antepositione.

Sed an unquam extiterit *Czyzowski* Dapifer Cracoviensis & *Sulkowski* Ensifer Regni, jam videamus. Et quod primum nomen attinet, illud in pluribus MSS. hujus Transactionis Glinianensis Exemplaribus, quorum plurima contuli & confrontavi, diversimodè exaratum animadverti, nempe *Ciszewski*, *Czykowski*, *Cychonski*; cum tamen in *Kołudciano* & *Chwalkowiano* impressis exemplaribus, *Czyzowski* legatur, ex his variantibus lectionibus, istam retinere malim.

De *Czyzowsciis* stemmatis *Pułkozic*, egerunt *Paprocki* (o) & *Okolski* (p) recensentque *Joannem* Castellanum ac deinde Palatinum Sendomiriensem, Castell. postea Cracoviensem A. 1457. mortuum (prætermisso alio *Czyzowio* Michaele, itidem Sendomiriensi Castellano ad annum 1419.) *Cracoviensem* verò *Dapiferum* nullum commemorant. Cum verò apud *Paprocki* per extensum legatur, *Vladislai Jagellonis* Poloniæ & Hungariæ Regis Privilegium, de data 1440. Sabbatho post Conductum Paschæ, quo prædictus Joannes *Czyzowski* nomine Regis constituebatur Palatinatuum *Cracoviensis*, *Sendomiriensis* & *Russiæ* Tutor, Rector & Gubernator, per tempus quo Regi in Hungariâ manere contingeret (id quod confirmat *Callimachus*) (q) facile crediderim nostrum Commentatorem, ex

(o) Herb. 186.
(p) II. 478.
(q) L. 1. f. 3.

ex Locumtenente, tempore commorationis Hungaricæ Regio; Legatum ad Regem in *Hungariam*, & ex Castellano *Cracoviensi* Dapiferum *Cracoviensem*, more sibi refecto, confixisse.

Idem dicendum venit de *Sulkovio* Ensifero Regni, licet enim *Paprocki* (r) & *Okolski* (s) hanc Familiam recenseant, hujus tamen Ensiferi non meminerunt, & si *Okolski* Sub-Dapiferum Junivladislaviensem commemorat, à fortiori Ensiferum Regni, cujus Dignitates est inter primas Ordinis Equestris, recensere non prætermisisset, si defactò *Sulkovius* Ensifer Regni unquam extitisset.

(r) Herb. 442
(s) II. 178.

Deinde istud *Ensiferi Regni* Officium nonnisi post Regimen Ludovici creatum fuisse, vel exinde autumaverim, quod nullius alterius Ensiferi Regni circa illa tempora factam ullo apud Historicos & Genealogicos Scriptores loco, mentionem reperiam, tum quod inter officia Dignitariorum Regni extra Senatum (quæ ab Ordine temporis, quo instituta sunt, præcedentiam & *turnum* suum obtinere crediderim) obtineant primatum, *Secretariatus Majoris* & *Referendariatus* Regni munia, quorum attamen institutionem, nonnisi Alexandro Regi A. 1504. & Sigismundo I. A. 1507. deberi, ex *Lascii* (t) *Sigismundi I.* (u) *Herburti* (w) Statutis, ac *Cromero* (x) & *Neugebauero* (y) colligere licet.

(t) Stat. p. 313
(u) I Stat. p. 8.
(w) Stat. Lat. 127. & 396
(x) p. 551.
(y) 26. & 27

Hanc Czyzowii & Sulkowii Legationem *summopere fuisse* " *acceptam Ludovico, Consensum Budensem, circa sui præsentiam, uni-* " *versum approbaturum esse Senatum, facile sibi persvadenti* " narrat Commentator. At numne probabile sit dicere *Ludovicum*,

 à nemi-

à nemine, de iis, quæ contra ipſum in Poloniâ moliebantur, certiorem fieri potuiſſe, cuivis emunctæ naris Politico, judicandum relinquo.

„ Pergit Commentator & ait *Granovium per quosdam* „*ſuos adjutores* (ſeu ut in aliis exemplaribus MSS. legitur „*cubicularios*) *præfatis Legatis adjunctos, exploratum habuiſſe,* „*quando & quâ ratione, Rex Budâ in Poloniam perrecturus, & in* „*quibus diverſoriis pernoctaturus eſſet*, quaſi vero ea omnia, ipſi Legati per ſe præſtare non potuiſſent, & denique hæc pernoctationum diverſoriorumq; ad amuſſim perſcripta ſpecificatio aliquam præ ſe ferre videretur neceſſitatem vel ſaltem utilitatem.

„ Proſequitur ulterius Commentator & dicit *Ludovi*„*cum ad confinia Poloniæ, cum ſat compto & numeroſo appropin*„*quâſſe Comitatu* (quem quædam MSS. exemplaria ex numero 1000. alia verò 500. armatorum conſtituunt.) Et ita hujus fabellæ fautores & transſcriptores ex *feroci feracique calamo calamitatem* ſpirante, levi operâ, cataphractorum militum millia, leviuſculo excutiunt motu. Sed quorſum iſta ſtipantium caterva? *Pacificus* erat Ludovici *ingreſſus, in propria veniebat,* *& ſui eum recepturi erant* (imminentem enim Nobilitatis commotionem, fatente vel ipſo Commentatore penitus ignorabat) nil igitur præſidiariis copiis opus habebat.

„ Quâ verò fronte dicere audet Commentator, *Gra*„*novium obviam Regi iturum, litteras encyclicas ad univerſos diſtri*„*ctus, convocandæ pro die S. Bartholomæi Nobilitatis causâ publicâſſe,*

nam

nam ut nihil ampliùs de termino *S. Bartholomæi* supramemorato in medium proferamus, Primatialis non verò Mareschalcalis Officii (quod tum circa sua primordiâ tanta ut nunc haud pollebat authoritate,) id Nobilitatem convocandi munus esse dignoscitur.

„*Consistenti in Confiniis Regni Ludovico, prodiisse obviam cum* „*mille Equitibus tres Senatores, Ipsum nomine Ordinum Regni salu*-„*taturos* " Commentator garrit, sed si jam Mareschallus *Grunowius* præcesserat, & hanc salutionem nomine ordinum Regni præstare poterat, quæ tandem exigentia hos Senatores in eandem propulsabat viam?

Quorsum verò iterum numerosa mille famulantium cohors? Si id ii tres Senatores fecerê cohonestandæ Legationis gratiâ, plus æquo, si verò debellandi Regis intuitu, minus quam par erat equitum secum duxere (ut hic usurpari queat simile *Joannis III.* p. m. Regis ad quendam ex Lithvaniæ Proceribus dictum). Deinde cur illorum Senatorum nomina non leguntur expressa, quod tamen adeo splendidus, ac in superbiam nostræ, admirationemque vicinarum gentium vergens comitatus, omnino expetere videbatur.

Majori adhuc conatu Commentator *Glinianiis* Nobilitatem Polonam aggregat, coacervat, conglomerat & accumulat, dumque illam ad quinquagesimum perducit millenarium, *ex lapidibus suscitare Filios Abrahæ*, seu ut ad ethymon *Gliniany* (quod *limosum* & *fictile* significat) alludam, *ex limo terræ* Polonæ (à planitie Camporum ita dictæ) novos formare homines videtur ridiculus iste *Promethæus*.

Nusquam in numerosiore copiâ, in aliquo se sistere loco moris habet Nobilitas Polona, quam in campo Electorali, pro actu novi Regis eligendi, attamen in Electione Augusti II. p. m. hæc *manus Congregatorum* Electorisque Populi compago, vix ac ne vix quidem, ad trigesimumsextum progressa dicebatur millenarium, (talisque calculus facilè iniri potest, *ex Suffragiis Palatinatum ac Terrarum*, Electioni novi Regis suffragantibus, quæ ab Electione Regis Sigismundi III typis mandare, Voluminibusque Legum inferre usus obtinuit) cum tamen ex 34. Palatinatibus & vel à remotioribus oris, undique confluens cerneretur Nobilitas. Quàm impudenter igitur nobis 50. millia congregatorum Nobilium suggerit Commentator, cùm illo tempore tota Resp. Polona sex tantum constiterit Palatinatibus, id quod colligitur ex iis Confæderationis Radomscensis (Feria 3tia post Festum S. Catharinæ anni insequentis 1382. post obitum Ludovici,) verbis. *Nos Vincentius Posnaniensis, Sendivogius Callissiensis Palatini, cæteris omnibus, Strenuis & Nobilibus, ac omni Communitati Terræ Cracoviensis, Sendomiriensis, Siradiensis Lenciciensis &c. &c.* (z).

(z) In nova Edit. Vol. leg. p. 59.

Hic autem portentosus malesani Commentatoris partus, *Palladis more, Jovis à beato vertice natæ*, ex ejus Antycyreâ elleboro digno enittitur emititurque cerebello, absque ulla necessitate prægnante. Nam *Rokoszad* ille, dato non concesso quod fuerit, à paucissimis tamen formari firmarique potuit personis, qualiter & famosus ille *Rokosz Gotembie*, sub Rege Michaële, A. 1673, à quinque tantum Nobilibus inchotus fuisse dicitur.

Sed

Sed dum hanc popularem vocem *Rokosz* in medium profero, consentaneum rationi duco, illud latinis verbis reddere, & pro modulo definire. Abunde id jam præstitere *Lubinius* & Paulus *Piasecius*, genuina illorum hic usurpo verba. Et primò quidem *Lubinius* (a) ita eum describit *Statuerunt, ut nisi Rex ei pareret, subditi fide quâ Regi obstricti sunt solverentur, atque generalis quidam & universalis conventus, Rocos petito ab Hungaris nomine appellatus, ad diem sextam Augusti indiceretur, gravi & minaci promulgato edicto, ut omnes quicunque Nobilitatis prærogativâ gauderent, præstò adessent, militem præterea Palatinus, Radivilus, Gorayscius, Stadnicius, Reipublicæ præsidio futurum scriberent: demum ea auctoritas potestasque erat futuro Conventui, ut eo durante omnis cunctorum ordinariorum Magistratuum Jurisdictio cessaret, justitium publicum esset, fora clauderentur, summa Reipublicæ in manu & arbitrio armatæ multitudinis Equestris ordinis consisteret. Rex & Senatus, ac universi Magistratus gestæ Reipublicæ consiliorum & functionum suarum rationem in publico illo consilio reddere tenerentur, laudem inde relaturi vel pænam: qui eò non veniret, bonis confiscatis, jure & prærogativâ Nobilitatis excideret.*

(a) Lubinski Opera l. 2 p. 68.

Idemque in *Monitis de recte gerendo Episcopatu* (b) ita: *Placet quibusdam armatum consilium, quale olim Hungaris tumultuantibus simul & pereuntibus in usu fuit. Rokos, Hungaricum nomen est; quis autem ignorat gentem illam ad seditionem natam, eâ ipsâ supremum exitum sibi acceleravisse?*

(b) Idem p. 293

Et post pauca *Sigismundo primo imperante subita illa Castrensis*

strensis ad Leopolim *Equestris ordinis concitatio, simul & cœpta & sedata, nescio cur hoc fatale Rokossi nomen sortita est.*

(c) Idem p. 423.

Tum, in Vitâ Pstrokonii (c) *Mox innotuit, cùm Palatinus* Cracoviensis *cum Hæreticis consilia communicare cœpisset, atq; eorum potissimum fretus potentiâ, primò ad Stęzicam, mox* Lublini *Conventum egisset, generalemque totius Nobilitatis Conventum, quem Rokos, petito ab Hungaris gente ad seditionem natâ nomine, appellare placuit, ad* Sendomiriam *privatus homo privatâ aucthoritate indixisset.*

(d) Piasecki p. 234.

Piasecius verò in suò Chronico (d) ita *Genuinum etymon nominis Rokos, vix dari potest, sed sonat terminum stato tempore controvertendi, & est Symbolum in istâ gente usitatum, quo universi Nobiles genere, ad consurgendum contra Regem & Senatum pro vindicandis libertatibus suis convocantur. Formidolosum quondam Regibus, nam eo Nobiles etiam familiares Regis & Procerum, heros suos tunc deserere, & in commune opem suam conferre obligabantur. Usus tamen ejus nunquam alius fuit, nisi, cùm occasione alicujus Conventus publici, seu expeditionis bellicæ, ad Regem omnes Nobiles congregarentur. Cujus ultimum exemplum præcesserat Sigismundi I. Regis tempore in A. 1537. cum coacta totius Equestris Ordinis manus Moldaviam petens, Castra ultra* Leopolim *prope Oppidum Gliniany posuisset; tunc enim acclamatâ hac tesserâ Rokos, Nobiles omnes Rege & Proceribus relictis invicem conjuncti, severiorem rationem administratæ Reipublicæ ab ipsis requirebant, ac Senatores quosdam malorum consiliorum authores, seu tali suspicione notatos tumultu populari pene oppresserant.*

His

His autem *Piasecii* verbis & vocem *Rokos* exteris obſcuram, & prætenſæ de Ordinis Equeſtris ſub Rege Ludovico ad Oppidum *Gliniany* concitatione fabellæ, ſcaturiginem me plane & palpabiliter detexiſſe arbitror.

Seditio illa A. 1537. contigit in Caſtris ultra Leopolim, quò univerſa Nobilitas pro Moldaviticâ expeditione confluxerat (quæ idcirco *Belli Gallinacei Woyna Kokoſza* per ludibrium ſortita ſcomma, irrito evanuerat conatu) velut teſtantur *Bielski* (e) in Chronico Mundi, tum in Chronico Poloniæ, (f) *Strykowski*, (g) *Gornicki*, (h) *Kojałowicz*, (i) *Neugebauer* (k) & *Paſtorius* (l) in Flore Polonico. *Piasecki* verò, (cui major præ cæteris fides adhibenda eſt, quòd illo tempore propior [viciniorque vixiſſet, nempe 52. abhinc annis, Anno videlicet 1589. natus, prout id colligitur ex ejus Epitaphio quod reperitur in *Starovolſcii* Monumentis Sarmatarum) (m) loco citato habet expreſſe illam ſeditionis popularis teſſeram *Rokoſz* fuiſſe conclamatam prope Oppidum *Gliniany* (quod 5. milliaribus Leopoli diſtat teſte *Sarnicio* in Deſcriptione Poloniæ.) (n) Si igitur *Rokoſz* contra *Sigismundum III.* conclamata, ad Oppidum *Gliniany* coacta eſt, quomodo ſimilis per omnia *Rokoſz* contra Regem *Ludovicum* concitata, eodem prorſus loco *Glinianiis* habita dici poteſt? Itane exactis 146. annis, videlicet ab Anno 1381. ad 1537. ſeditione primâ *Glinianenſi*, hæc altera itidem *Glinianiis* eodem omnino loco contingere debebat? Reperiri ovum ovo ſimilius, quam ſunt hæ duæ *Glinianenſes* ſeditiones (*mali corvi mala ova*) vix eſſe poſ-

(e) Chron. Swiata 423.
(f) Idem Chro. Pol. 577.
(g) p. 758.
(h) p. 4.
(i) II. 400.
(k) p. 541.
(l) Flor. Pol. 204.
(m) Starov. MS. 685.
(n) Tomo II. Edit. Dlugoſſ p. 1899.

possibile quis inficias ibit ? Proinde prioris seditionis narratiunculam vel exinde fabulosam, confictam & adinventam censeo, quod ipsi locus ad *Gliniany* adstruatur, qui defacto seditionis Anni 1573. locus teste *Piasecio*, fuit.

Dilapso post hanc A. 1537. seditionem Exercitu, irritâque redditâ Moldaviticâ expeditione, ad propulsandum hostem relicta duo millia, Imperio Nicolai *Sieniawii* Castellani Bełzensis, ut & Andreæ *Tencinii* Castellani Polanecensis subjecta fuisse, apud prædictos Scriptores locis citatis legitur. Quidni igitur suspicari mihi liceat Commentatorem ex *Glinianensi*, contra *Sigismundum III.* suam contra *Ludovicum* itidem *Glinianensem* seditionem, & ex *Sieniawio* Campiductore, *Granowitium* (ex quâ stirpe veniunt *Sieniawii*) itidem Campiductorem Regni efformâsse.

At quam insulsè candidus quivis Lector mecum perpendat velim. Præsuppositâ enim hujus Historiæ realitate, *Ludovicus* vel mentis impos vel cordis inops censendus esset. Vel enim in Hungariâ vel jam in itinere de intimato seditionis Nobilitaris classico, certior factus omninò (nisi obtusæ mentis præsupponatur) dicendus est. Si in Hungariâ? vel se loco haud movere, vel si in Poloniam perrecturus erat, validum secum Exercitum conducere debuisset. Si verò in itinere id rescivisse dicatur ? Illico gradum sistere, Hungariamque repetere, & *ibi arma in armatos sumere* peropportunum judicasset. Neutrum verò, quod vel mente, vel corde caruerit, de eo dici jure meritò potest. Fidem enim faciunt omnes,

omnes Hiſtorici Hungarici pariter ac Noſtrates, fuiſſe eum ingenio pollentem, animaque præſtantem, id quod ejus res geſtæ, factaque eximia ac data circa bellicas contra *Germanos, Crucigerosque* expeditiones intrepiditatis ſpecimina abundè teſtantur.

Haud minor veritatem hujus narratiunculæ, ſuſpicandi mihi obrepit ratio, dum apud Commentatorem lego, *tertiâ die adventus Regii Gologorum, Senatum Nobilitatemque Legatos* " *ad Ludovicum Regem miſiſſe, cum expoſtulatione, ut Senatoribus* " *Polonis Collegis ſuis, qui Comitiis Budenſibus adfuerant, facultas* " *daretur in medio ſui comparendi, ſtatimque illos,* (præſuppoſito " prompto libentiq; Ludovici aſſenſu) *in Comitium Senatorum* " *veniſſe.* " Quis enim aſſeruerit? Ludovicum, qui ſuperius *ſecuros hos Senatores reddidiſſe, & extra omne periculum à cæteris Fratribus imminens fore, verbo Regio ſpopondiſſe dicitur,* tam facilè, quaſi *metam ad ſagittam,* hos ipſos Senatores expoſuiſſe, ac in victimam prædamque furentiûm extradidiſſe.

Intromiſſis in Comitium his Senatoribus, Granovium Regni " *Mareſchallum Litteras Budâ ad ſe per Epiſcopum Lubranſcium* " *tranſcriptas produxiſſe, illasque palam legendas Cancellario Regni* " *Drzewiccio tradidiſſe* " pergit dicere Commentator, ſimulque (ut uſitatâ paræmiâ ad nominis hujus à *Ligno* deſumpti, alludam etymon) *quò intimius progreditur in penetralia ſylvæ, eo plura accumulat* mendaciorum ſtipite craſſiorum *ligna.* Nam Matthias *Drzewiccius* Epiſcopus *Præmiſlienſis* & ſucceſsivè

Vladislaviensis ac denique Archiepiscopus Gnesnensis nonnisi A. 1499. (117. ab obitu Ludovici Annis) post ascensum *Vincentii* (non *Venceslai* uti erroneè ex *Paprocio* (o) habet R. P. *Niesie ki*) (p) *Przerembscii* ad Episcopatum *Plocensem* (ex quo deinde ad *Vladislaviensem* promotus est) eidem in Vice-Cancellariatu A. verò 1510. post ascensum Joannis *Łaski* ad Archiep. Gnesn. ipsi in Supremo Regni Cancellariatu suffectus est, (teste Jodoco Ludovico *Decio* (q) ac *Damalevicio* (r) in utroque opere) & ab ejus obitu, in Christophoro *Szydłowieccio* Castellano Cracoviensi Lex *de alternata Cancellariatus Regni inter Spiritualem & Sæcularem Statum* lata, effectum suum sortita est, cum antea solis Spiritualibus (Nicolao *Zaklika* Priori, nam & alter ejusdem nominis fuit, duobus *Koniecpoliis* utroque Joanne & Jacobo *Dębinski* exceptis) hoc Officium conferri moris esset. Hunc *Drzewiccium* in Episcopatu Premisliensi successisse Vincentio *Przerembio* (de quo supra) ait *Cromer* (s) ex eoque *Bielski* (t) ac *Nakielski*, (u) sed omnes egregie falluntur, recta enim *Przerembius* ad Plocensem Episcopatum pervenit, & nunquam *Præmisliensis* fuit, id quod oppido liquet, ex supputatione annorum, ex testimonio *Lubinii*, (w) tum & ex ejus Epitaphio, obvio apud *Starovolscium*, (x) *Damalewicium* (y) & *Paprocium* (z) qui ultimus annum ejus obitus 1515. pro 1513. erroneè posuit.) Sed ad Commentatorem redeo.

(o) Herb 237.
(p) Kor. 262.
(q) In Corp. Pist. II. 324.
(r) in Gnesn 285. Idem in Vladis. 348.
(s) p. 451.
(t) p. 495.
(u) p. 580.
(w) Ploc. 152
(x) Mon. Sar. 410.
(y) in Vlad. 758.
(z) Herb. 232

Non *Drzewiccius* ut ille perhibet, illo tempore (1381.) Cancellarius Regni fuit, sed Joannes de *Radlice* stemmatis

Korab

Korab Canonicus Cracovienſis, Regius Medicus & deinde Epiſcopus Cracovienſis, propter brevitatem ſtaturæ *Epiſcopus parvus* dictus, id quod teſtantur *Dlugoſſus*, (a) *Cromerus*, (b) *Paprocki*, (c) *Okolski* (d) & *Starowolski*, (e) maxime verò Diploma ipſius Regis Ludovici ſuper *Szepne* Conventui *Miechovienſi* inſerviens, de datâ in craſtino S. Martini anni ejusdem 1381; quod apud *Nakielſcium* (f) legitur.

(a) X. 56.
(b) 222. a.
(c) Herb. 462.
(d) I. 418.
(e) in Crac. 115.
(f) Miech. 318.

Sed jam ſatis circa corticem verſamur, jam tandem ad nucleum deveniamus. Hunc ita Commentator enucleat *Detentis ſub Mareſchalcali cuſtodiâ Regiis Senatoribus, Lubranſcio Epiſcopo in mandatis datum, ut Proditores Reipub. jurejurando ſolenniter ſuper Evangelia facto finaliter convinceret, quo præſtito, unius horæ ſpatio capite plexi ſunt, eorumque cadavera, Regio ab utrâque parte ſubjecta Throno, ac pretioſo purpueri coloris panno tecta fuerè* " In his paucis verbis quot puncta, tot puncturas, quot commata, tot ſcommata, Uncto Domini Regi, Eccleſiaſtico Statui, Senatorio Collegio, Ordini Equeſtri, toti denique inclytæ Polonæ genti injuria, adeoque ultricibus flammis expianda, prophanus Commentator coacervare auſus eſt, dignus cui pro *Calumniæ* piaculo, in notam infamiæ, uſu olim apud veteres recepto (teſte *Lipſio* & *Voſſio* (g) perfrictæ fronti littera majuſcula K ferro inuratur candente.

(g) in Ariſt. I. I. c. 17.

Primo enim detrahit Regi contra expreſſum Divinum (h) præceptum, *Diis* (id eſt ſuperioribus) *non detrahes & Principi Populi non maledices* dum loco 12. leunculorum, ſtantium ſuper 6 gradus, hinc atque inde, quales Salomonis (I) Regis paci-

(h) Exod. 22. 28.

pacifici ascensum purpureum, mediâ charitate constatum, (k) stipabant, duodecim à truncis resecta, cruoreque recenti adhuc manantia supplicatorum capita, ab utrâque Regii Throni parte, catervatim collocata, & avulso purpurei coloris panno, detecta, innocuo Regis Ludovici sistit obtutui, hocque facto, illa *Simei Davidi* Regi maledicentis innovare videtur improperia. *Ingredere, ingredere Vir sangvinum & Vir Belial, reddidit tibi Dominus universum Sangvinem, quoniam invasisti Regnum, & ecce premunt te mala tua, quoniam vir sangvinum es.*

(k) Cantic. 3. 10.

(l) 2. Reg. 16. 7

Nihilo secius detrahit Commentator & Ecclesiastico Statui, dum eo inattento, quod *Ecclesia à sangvine abhorreat* sacrique Canones Clericis sub suspensionis & Irregularitatis interminatione, mortem alicui oppetere vetent, virum in Spirituali imo Episcopali charactere constitutum *Lubranscium* reos morti addicendos juratoriè idque (Vah! Sacrilegam lingvam) jurejurando super Sacrosancti Evangelii codice solenniter facto, convicisse, & ita manus incruento Sacrificio dicatas, cruore occisorum contaminasse conspurcasseque ore jactat vaniloquo.

Detrahit denique Commentator Senatorio Ordini, dum procaci lingvâ effutire non veretur, illos, qui in Comitiis *Budensibus* fuerant Proceres, nullo *victos jure* (quo sine *neminem* Polonorum *Nobilium captivare licet*) lucronum instar, in carceribus detinendos, custodiæ Mareschalcali traditos, uniusque horæ spatio, nullo dato capita accusationum justificandi, seseque expurgandi loco, tyrannico modo, capite plexos fuisse.

Simi-

Similiter detrahit & Equestri Ordini dum hoc probroso delinquentium Senatorum suplicio merè conficto, eximias in hoc Regno Familias, eandem cum iis Senatoribus originem ducentes similique Gentilitio Insigni utentes qualia sunt, Ascia (Oksza) *Strzelecciorum*, alia diversa Ascia (Starza) *Sieciechiorum*, Aquila dimidiata (Sulima) *Służewsciorum*, Virgo Urso insidens (Rawicz) *Lassotarum*, Fascia (Nałęcz) vel navis Łodzia) *Krempiorum*, Cygnus (Łabęc) *Dunino-Szpotorum*, tres Hastæ (Jelita) *Gomolinsciorum*) dedecorosâ, turpique ignominiæ labe, aspergere satagit.

Ad extremum denique detrahit toti Inclytæ Genti Polonæ à veteri Sauromatarum feroci, sangvinemque sitienti genio longe alienæ, nec cruoris cædisque cupidæ, dum illam more recepto apud barbaras & efferas, *Massagetarum*, *Hircanorum*, *Troglodytarum*, *Candabatum Antropophagorumque* Gentes, ex squallentibus suorum Purpuratorum Patrum truncis sibi, Principi verò suo, ex atro tepefactis cruore eorundem cervicibus, circa Regium Thronum ex industriâ graphicè ab utrinque dispositis, perjucundum excogitare voluisse spectaculum comminiscitur.

Comminisci autem, vel ex tribus iterum perpetratis in hac narratione contradictionibus, oppido liquet; Legitur enim in quibusdam exemplaribus MSS. capite plexorum Senatorum numerum fuisse duodenarium, cum tamen superius nonnisi septem *Budam* pro Comitiis proficiscentium, ibiq; voluntati Ludovici, de commutatione Provinciarum *Russiæ*, obtemperantium, & ob id pænam mortis incurrentium Procerum,

cerum, exprimantur nomina: Patet ergo de industriâ hunc numerum uti magis usitatum & receptum hic fuisse adinventum, ac proinde totam narrationem esse merè mireque fictam.

Deinde in copiâ legitur *postridie* in quibusdam verò MSS. exemplaribus *post triduum* ab hac ferali tragædiâ, Senatores se G*ologorum* contulisse, ad invitandum pro Comitiis Regem, hucusque de cæde illorum Procerum nescium. Sed utcunque dicatur, omnino impossibile apparet, Ludovicum id hucusque penitus ignorasse. Vix enim fieri potuit, quin Senatorum partibus Regis addictorum, vel amicitiæ sangvinisque nexu cum iis Proceribus incarceratis (cum ex præcipuiis familiis essent, pluresque haberent agnatos) conjunctorum, vel denique clientelâ famulitioque obstrictorum, vel tandem privatorum hominum, gregariorumque militum (cum 50 millia armatorum coram stetisse dicantur) aliquis, lucri captandi gratiâ, citis passibus G*ologorum* (uno milliari G*linianiis* distantem) Ludovicum vel saltem aulicorum aliquem, de illo eminenti Senatorum supplicandorum periculo vel de subsecutâ jam illorum cæde, ipsiusque Regis discrimine subitaneum non perhibuerit nuncium: arcanum enim quod *inter tres abesse* usitato veriverbio dicitur, in tam numeroso cætu servari potuisse, *credat Judæus Apella non ego.*

Illam verò Procerum cædem Ludovicum latuisse, non tantum quousque Senatores eum ad Comitium invitaturi pervenissent, imo verò quousque ipse Regium non conscendisset Thronum, tapeteque detecto, capita cæsorum oculis ejus

ejus ſubjecta non fuiſſent, futiliter perhibet Commentator. Ludovicum enim inter advenientes *Glinianios* Senatores, illos Clientes ſuos *Budenſes* non conſpicatum, facile eorum cladem ſeu proximum periculum ſuſpicari potuiſſe, adeoque ſeriam de iis indagationem requirere, nec plenâ de incolumitate eorum habitâ notitiâ, ſe loco movere debuiſſe, nemo inficias ibit.

Non aliam autem Commentator adhibet cauſam, ſupinæ ejusmodi Ludovici ignorantiæ, niſi quod *nocturno tempore detruncati fuiſſent*, quaſi vero, dum *medium ſilentium tenerent omnia, noxque ſuum curſum perageret*, quies Regis hoc Nuncio, (Regem ſummopere afficiente) minimè interrumpenda foret.

Sed quomodo nocturno tempore illos detruncatos fuiſſe Commentator aſſerere potuit? utpote qui ſuperius dixerat capite plexos fuiſſe *unius horæ ſpatio à ſoluta Comitiorum illius diei ſeſſione*, quam tamen de nocte celebrari, ne *negotium perambulans in tenebris* (m) videretur, minimè expediebat.

(m) Pſal. 96.

Sed jam ab hac inficetâ Commentatoris narratione, ad emphaticam *Granovii*, Ludovicum alloquentis, me converto apodoſin. Gravi comptoque ſtylo eam contextam quidem nullus inficiabitur, ſed vel eâ de causâ, illam pro apocryphâ & ſuppoſititiâ, cenſeri debere minimè abnuet. Legat enim quicunque volet in veterum Monumentorum archivis, priſcorum noſtratium Conſulum orationes in Comitiis habitas, (qualis inter alias illa, Martini *Broniowſki* Notarii Leopolienſis, ad *Sigismundum Auguſtum* impreſſa habetur in Hiſtoriæ

(n) Tom. II. Edit. Dlugoff. p. 1592. (o) Ibid. præf. p. 51.

Orichovianæ Annali VI. (n) quæ Patrio idiomati restituta, in præfatione Tomi II. Historiæ Dlugossianæ (o) cernitur) & factâ diligenti ab utrinque collatione, istius simplicis & obsoleti styli (qui temporibus Ludovici adhuc fuisse obsoletior, utpote 170. circiter annis vetustior censendus) illius verò modernam (ut ita Latinam vocem ad Polonum idioma detorqueam) *Patavinitatem* redolentis, eam postliminiò confictam fuisse, facile divinabit.

Ut verò, eo faciliùs hæc prætensa *Granovii* oratio, pro suppostitio partu censeri queat, speciminis loco, duos tantum assumo ejus periodos, falsi Commentatorem exinde convicturus. Et primò, legitur ibi ita: „*Resp. Polona haud leviter* „*animo conqueritur, quod S. R. M. V. in majorem ejus contemptum,* „*extraneis eam regendam tradiderit; & in tanto mærore patienter ta-* „*men HUCUSQUE in gerendis Magistratibus Peregrinos tulimus,* „*quorum gravi dominatione ut nos M. V. eximere velit obnixè oramus.* Verum ex iis, quæ superiùs ex Historicorum placitis à me dicta sunt, certò certiùs constat, amoto demum *Vladislao* Opoliensium Duce à Regni Regimine (quod heic loci, *extranei & peregrini Magistratûs* nomine venit) Triumviratum à *Ludovico*, Regno regundo formatum fuisse, solis Polonis, nempe *Zawisza Curozwancio* Episcopo, *Dobeslao* Ejus Fratre Castellano, Cracoviensibus, & *Sandivogio Subinio* Palatino Callissiense, constantem, idque adhuc 1380. in Comitiis Budensibus, prout testatur *Miechovita*, (p) *Cromerus* (q) & *Sarnicki*, (r) Si itaque anno adhuc præterlapso Regimen Regni, solis Polonis concreditum erat, certe *Granovius* Ludovicum, gra-

(p) p. 253. (q) Pol. 294. (r) p. 334.

vis

vis exoticorum & peregrinornm Dominationis eo usque Polonos anguſtiantis non argueret, utque is eximeretur, non compellaret, niſi hæc oratio merè conficta eſſet.

Hanc expoſtulationem alia non minus frivola ſequitur petitio, nempe *ut Diadema Regni per Theſaurarium Poloniæ ablatum, reſtituatur.* Sed & ipſa ſimiliter falſitatem Orationis totiusque adeò Narrationis arguit, *qui enim facit plus, minus quoque facere* vulgo dicitur. Quodſi Ludovicus, in ſuâ ad poſtulata *Granovii* Oratione reſponſoriâ, ore *Jaroccii* expreſſa, alia & quidem multo difficiliora (ut ſunt permutationis ditionum Hungaricarum pro polonicis annihilatio, Extraneorum quorumvis ab Officiis Regni amotio, Judiciorum ſummæ appellationis expeditio, Majora Libertatis Nobilium incrementa) ultrò pollicetur; Diadematis verò in Hungariam ablati reſtitutionem (id quod minimum negotii fatiſcere debuiſſe videbatur) nec appromittit, nec defactò ſubſecutam illam fuiſſe colligitur ex eo, quod nonniſi poſt ejus obitum, anno demum 1412. Vladislao Jagelloni Regi tum *Budæ* præſenti, â Sigiſmundo Hungariæ Rege, Ludovici genere reſtitutum, ſeu potius dono datum fuerit, (id quod teſtantur *Cromer*, (s) *Wapowski*, (t) *Bielski*, (u) *Strykowſki* (w) & *Henelius* (x) in Annalibus Sileſiæ) non immeritò igitur de hujus Orationis, adeoque totius Narrationis ſubſiſtentiâ dubitari poteſt.

Expletâ ejusmodi Oratione, *decollatorum corpora detecta* " *fuiſſe, Regemque (qui hoc cæſorum Clientum aſpectu timore perculſus* " *dicitur) per ſuum Interpretem Jaroccium, ſi aliter id fieri non licuit,* "

(s) 280. b.
(t) in Bielski Chron. mundi p. 381.
(u) p. 272.
(w) 452. & 540
(x) in Sommersb. Script. Sileſ. II. 388.

id haud vitio Polonis vertere velle respondisse, Commentator nobis persvadere tentat, sed majorem hoc nugatore fidem apud quemvis cordatum Lectorem inventurum fore *Sarnicium* (y) reor, qui expressis de Ludovico ait verbis, quod fuerit *malificio juxta ac beneficio se superari haud patiens*, quod si talis Ejus fuisse genius censendus est, quomodo igitur tanta ei pusillanimitas adscribi queat ? ut non tantum illud facinus in Clientes suos perpetratum patienter tulerit, velut Commentator inferius addit) amarè flendo, Polonos deprecatus fuerit, sed etiam vincens in bono malum, omnibus Ordinum postulatis se satisfacturum, verbo Regio declaraverit, permutationem Ditionum pro Polonicis Hungaricarum annihilaverit, Extraneos ab Officiis Regni se amoturum obligaverit, *Cracoviæ*, judiciorum causâ, se integro mense commoraturum appromiserit, ac demum tot tantisque Libertatibus ac immunitatibus, (ut paribus ante illum Regum nullus,) Polonam Nobilitatem cumulaverit ? Ast demus adhuc, *Ludovicum*, injuriam omnem sibi allatam, oblivioni dedisse, neque adductis ex Hungaria auxiliaribus copiis ulcisci voluisse, quo verò pacto dici poterit, eum, cum antea nullo habito offendiculo non auderet, post hanc demum transactionem, Senatum & Equestrem Ordinem, ne deficiente masculo Hærede alterius Nationis quispiam præter unam ex suis Filiabus Regno præficeretur, enixè orasse, qualem ab ipso propositionem nonnisi tum, cum gratiâ ac favore Populi multum vigeret, fieri expediebat.

(y) p. 334. in II. Tomo. Dlugoss. p. 1152.

„In eadem responsione Ludovicus dixisse perhibetur,„

à per-

à permutatione ditionum Hungaricarum (pro Leopoliensi, Halici- " *ensi, Præmisliensi & Sanocensi Territoriis) se recedere, eamque pe-* " *nitus annihilare velle.* " Verum hanc permutationem esse mere confictam (ac proinde & supplicium Procerum Polonorum ob id inculpatorum) colligo ex testimoniis Historicorum, quæ hîc pro majori elucidatione atttexere, haud supervacaneum judicavi.

Secundùm *Dlugossum*, (z) *Miechovitam*, (a) *Cromerum*, (b) *Herburtum*, (c) *Neugebauerum* (d) *Strykovium* (e) & *Wapowscium* (f) A. 1370. Ludovicus in ipsis Regni primordiis *Vladislao* Opoliensium Duci ex *Elisabeta* Filià Sororis Casimiri M. genito, Regnique Hungariæ Palatino, Terram *Wielunensem* (quæ olim *Rudensis* vocabatur) cum pluribus castris, Prælatis & Baronibus Poloniæ nec quicquam adversantibus & improbantibus donavit & inscripsit, profitente Duce se Terram prædictam in Feudum & jure Feudi accepisse, ad Poloniæ Regnum, si illum absqve Liberis masculini sexus mori contigerit, devolvendam. Deinde A. 1377. secundùm scriptorem coætaneum *Dlugosso* antiquiorem, Anonymum Archid. Ghesn. in breviori Chronico Poloniæ (g) *Vladislaus totius Russiæ Dux & Dominus, cernens quod mobile Dominium Russiæ propter insultus Litvanorum pacificè tenere non posset, ipsum Domino Lodvigo resignavit.* Jam verò secundum *Dlugossum*, (h) *Miechovitam*, (i) *Cromerum*, (k) *Neugebauerum*, (l) *Bielskium*, (m) *Strykowium* (n) & *Wapowium* (o) Ludovicus cum esset in Hungaros magis, quam in Polonos pro-

(z) X. 7.
(a) p. 249.
(b) p. 223. a.
(c) p. 182.
(d) p. 213.
(e) p. 452.
(f) apud Bielski in Chron. Mundi 377. a.
(g) Sommersberg in Script. Siles. II. 119.
(h) X. 37.
(i) p. 253.
(k) p. 229.
(l) p. 219.
(m) p. 250.
(n) p. 458.
(o) apud Bielski in Chron. Mundi 377. b.

propensior, Terrarum Russiæ glebam uberiorem & situm contemplatus, applicare illos & subjicere *Hungariæ* Regno & à Poloniâ sequestrare in animum induxit, *Vladislaum* itaque Oppoliensium Ducem, cui plerosque districtus & castra in Russiæ Terris perpetuâ largitione donaverat (ex quo *Russiæ Princeps* vulgato & communi sermone denominabatur) ex terris Russiæ & Districtibus atque Castris sibi inscriptis, quò facilior Regno *Hungariæ* illarum accedat successio, amovêt, Ducatusque, *Dobrinensem* (qui antiquitus *Wissegradensis* vocatus fuit) & *Gniewkowiensem* illi perpetuò, quo æquiori animo destitutionem Terrarum Russiæ ferret, donat (& eâ quidem lege ut Sacramento adactus, in fide & clientelâ Regum Poloniæ (quod Feudum vulgò vocant) semper esset & ad solos masculos Hæredes ii transmitterentur) castraque districtus oppida & villas Russiæ, Polonis nec quicquam obstantibus aut improbantibus, aut comittit, aut partitur Hungaris (p) *Bonfinius* eos sic recenset, *Emericum* Agriensem Episcopum, Georgium *Suderem* cum Fratribus, Emericum *Bebecum*, *Lapolæum*) qui Russiam Ludovici nomine cum imperio obtinuerint. *Suspecta & molesta ea res de Russiâ Polonis fuit, sed nihil tunc in promptu erat, quod in ea re facerent, absente Rege, aut quomodo voluntati ejus refragarentur. Itaque de Præfecturis Russiæ patienter tunc latum* sunt verba Cromeri.

(p) in hist. Hungar.

Ex his Scriptorum allegatorum verbis luculenter apparet, Ludovicum non pro Ducatu *Scepusiensi* permutare, sed omnino à Regno alienare Russiam in animo habuisse, dein-

de

de illam alienationem factam fuisse A. 1377. ac proinde 4 annis ante Comitia *Budensia* (A. 1381. mediis Quadragesimæ habita) in quibus Proceres illos capite plexos, Ludovico prætensæ commutationi assensum præbuisse perhibet Commentator. Denique hanc alienationem, licet suspectam & molestam, *patienter tamen* à Polonis *latam fuisse.* Quid verò sequitur? nisi prædictam Commutationem, adeoque & totam commentationem esse apocrypham, falso suppositam & adinventam, ac proinde Procerum Polonorum, ob id unice inculpatorum cædem, esse puram putam fabellam, cachinno potiùs quam credulitate (crudelitatis illius admiratrice) quam hucusque apud plures vel Eruditos nescio quo fato vel genio reperit, excipiendam

Post hæc nubila *Phæbus*, post *Hyadas Oryona* in ulteriori Comentatoris Narratione spectantur, *repressaq; crudelitatis hyeme, remotâ tempestate, per dilectionis vernum, lucidior annus aperitur*, ut verbis *Gregorii* utar (q) Repentinam hic etenim à cruore occisorum, ad sangvinem Regi *Ludovico* supervicturum, à gradibus Throni sangvine manantibus, ad solium Poloniæ à sangvine Ludovici occupandum fingit transitionem, dum dicit " *Senatum Poloniæ, Ordinemque Equestrem, libenter subscripsisse voto Regio, ut quoniam ipsi masculus hæres de- " esset, & solummodo Filiæ extarent, post ejus excessum, una ex suis " Filiabus Regno præficeretur, hincque factum esse, ut Rex Ludovicus " tot tantisque libertatibus ac immunitatibus Nobilitatem ornaret " Polonam, quarum nullus Regum ante illum majores Poloniæ con- " cessit.* "

(q) Greg. Moral. l. 9. c. 6.

Quanta

Quanta verò hic iterum mendaciorum ſexjuga carpenta? hæc ut pateant, en! lege genuina verba Anonymi Archid. Gneſn. in brevi Chronico (r) cui majorne præ illo Veteratore, utpote vetuſtiſſimo, & identidem coætaneo ſcriptore (qui 14 abhinc annis nempe 1295 diem obiit extremum) adhibenda ſit fides, cuivis judicandum relinquo

(r) Sommersb. in Script. Sileſ II. 112.

Eodem itaque Anno (1374.) cùm Dominus Loduigus Rex predictus ab incolis Regni Poloniæ, tam Eccleſiarum quam Nobilium tributum quoddam, quod Poradlne dicitur, petebat, exigere volens, Archi Epiſcopus verò & Epiſcopi ac viri Eccleſiaſtici ſibi denegabant, ac eciam Nobiles dicentes, ſe à quibusvis talibus exaccionibus & tributis per ſuas litteras penitus abſolutos. Ipſe nichilominus in ſignum dominii tributum aliquod inquirebat, & quia in litteris ſuis, ſi quos quam Nobiles Poloniæ ſolum Lodvigo Regi & filiis, ſuis ſi quos haberet ſe feciſſe fidelitatem affirmabant, qui carens filiis, voluit ut filiabus ſuis, quas habebat, eandem fidelitatem facere deberent. Idcirco non valens aliter ab eis litteras ſuas eripere, omnes Regnicolas à tributis quibusvis, per novas litteras abſolvit, ſolum duos groſſos, de quolibet manſo ſingulis annis ad Theſaurum ſuum ſolvendos, pro ſe & ſuis ſucceſſoribus reſervavit, ſicque litteris prioribus fractis, nowe fuerunt conceſſe, in quibus Poloni fidelitatis omagium fidelibus Regis ſatis pudoroſe fæminas ſibi regnare preſtiterunt, promittentes, kmethones ſuos duorum groſſorum de quolibet manſo, ut præfertur, perpetuis temporibus ſolutionem ſubmittentes.

Sed vel ipſum hujusmodi Privilegiùm, reperitur impreſ-

ſum, apud *Laskium*, (s) *Herburtum*, (t) & *Januſſovium*, (u) cujus hic eſſentialia habe, *Cum geſta Principum debeant* &c. &c. *Proinde nos Ludovicus* &c. *Ad univerſam notitiam volumus devenire, quod ex puro animo & ſinceris affectibus, Regnum noſtrum Poloniæ in bono ſtatu & robore permanere anhelantes, licet alias noſtris promiſſionibus inſtrumentorum, ſeu Privilegiorum, Nobilibus ipſius Regni Poloniæ fuiſſemus obligati. Quod decedentibus nobis de hac luce, maſculinam prolem noſtram tantum, & non fœmineam deberent habere, & ſibi recipere noſtrum in hæredem & ſucceſſorem Regni Poloniæ; demum Baronum, Militum, Nobilium & aliorum omnium conſenſu & voluntate accedente, filias noſtras, non extante prole maſculinâ, ſibi in Dominos & hæredes Regni prædicti acceptarunt, quas fieri noſtros ſucceſſores, & coronam Regni Poloniæ ipſas volunt & voluerunt obtinere. Tamen in eo caſu, quo filium vel filias, divina nobis providente clementiâ habuerimus, unum ex eisdem, maſculis illis deficientibus, unam ex noſtris filiabus nunc natis & extantibus ac in futurum naſcituris, quem vel quam, Nos vel Excellentiſſima Domina Regina Mater, & Conſors noſtra chariſſima, ipſis aſſignabimus & aſſignabunt, illum vel illam habeant pro hærede & Succeſſore noſtro, & ipſi Regnicolæ aſſumere teneantur & habere, prout eisdem per Barones, Nobiles, Proceres, Civitaten. & ſingulos inhabitatores Regni Poloniæ fit, & facta eſt, de noſtra voluntate obligatio homagialis, & promiſſio fit & facta eſt; exnunc prout extunc & extunc prout exnunc recipient in Principem hæredem & legitimum Succeſſorem & deinde vel abinde, Succeſſores eorundem vel earundem, locum regiminis habeant obtinere in Regno Poloniæ præ-*

(s) fol. 40.
(t) Lat. 840. B. 152.
Id. Pol. 1.
(m) Januſ. 1. in Vol. Leg. NovæEdit. 55

notato, &c. &c. &c. Datum *Cassoviæ* (*w Koszyach*) in Hungariâ 17. Sept. A. 1374.

Ludovicus duas tantum Filias susceperat, ex alterâ uxore *Elisabethâ*, Filiâ *Stephani* Regis *Bosniæ* (& Elisabethæ Masoviæ Casimiri Ducis Gniewkowiensis Filiæ) (w) quæ post Sui Mariti (Ludovici) obitum à Joanne *Herwatio* Bano *Croatiæ* demersa & suffocata est. Harum 1. *Maria* quæ anno demum 1382. nupserat *Sigismundo* Marchioni Brandenburgico, & successivè Imperatori Romano, Caroli Imp. & Regis Bohemiæ ex 2. Uxore *Elisabetha*, *Boguslai* Ducis *Stolpensis* Filiâ suscepto, cui Ludovicus in fundamento hujus Privilegii, Regnum Poloniæ, pro dote assignaverat teste *Dlugosso*. (x)

(w) Pistor. in Corp. Script. Pol. III. 152.

(x) X. 67.

Altera Ludovici Filia *Hedvigis*, quam initio Pater *Wilhelmo* Duci Austriæ desponsaverat, verum non nisi post ejus obitum A. 1386. *Vladislao Jagelloni*, cum dote Regni Poloniæ, à Statibus Regni elocata est, nec *Wilhelmo* unquam carnaliter copulata fuit, uti id calumniatus est *Gniewosz Datewicz* Sub-Camerarius Cracoviensis, sed in Comitiis *Wisliciensibus* citatus, palinodiam cantare debuit (quo circa vide *Dlugossum* (y) fusè differentem) hancque calumniam pro re certa pessimè exscripsit, incertus *Dusburgii* (z) Chronici Prussiæ Continuator.

(y) X. 102.

(z) P. 129.

Ex hoc itaque Anonymi Archid. Gnesn. testimonio, tum & ipso Privilegio *Ludovici* sufficienter eruitur.

1.) Ab 8. Annis videlicet 1374. non 1381. ut Commentato

tator innuere videtur, Ludovicum unam harum Filiarum pro Successore in Throno Poloniæ sibi designâsse.

2.) Id Privilegium emanatum fuisse *Cassoviæ* in *Hungariâ*, non *Glinianiis* in Polonia, ut Commentator perhibet.

3.) Status Regni Poloniæ his Ludovici votis annuisse, non intuitu factæ appromissionis de annihilandâ Ducatus *Scepusiensis* pro Ditionibus Russiæ commutatione, & aliarum pollicitationum supra à Commentatore expressarum, sed in vim gratitudinis pro dimisso tributo *Poradlne* dicto.

4.) Non tum (1381.) ut vult Commentator, sed jam A. 1374. Ludovicum libertates immunitatesque Nobilitati Polonæ contulisse, quas illud ipsum Privilegium, cujus hic initium exscripsimus, continet

5.) Præ Ludovico multò plura & majora Privilegia Avum ejus Casimirum, Nobilitati Polonæ concessisse, prout id Volumen Legum recentissimæ Editionis ad paginas 1. 55. 95. 144. 160. conferenti cuivis, facilè patescet.

Hæc fuére, quæ ob amorem veritatis, pro destruendâ illa *Glinianensis* fabella, omnium fabularum fabulosissimâ relictis mancis & apocryphis scriptis cum Historicis experientissimis in medium adferre voluimus. Ut verò etiam deformes Buccæ, suos habent basiatores, ita quoque nulla tam absurda sententiarum portenta afferri possunt, quæ non suos nveniant Propugnatores, quemadmodum id ex præsenti narratione non potest esse manifestum. Quam lubrieo fundamento nitatur narratio ista, quis est, qui non videat? nihilo tamen secus eam non tantum *ciceris probat aut nucis emptor,* sed

ſed etiam eorum plurimi, qui eruditiſſunt adſcribendi. Et quod magis mirum, nonnulli in Scriptis, Litteris, & Declamationibus ſuis fabulam iſtam proponunt, alii Faſtis illiniunt, ne lateat vulgum, utrique pro ejus veritate, tanquam *pro aris ac focis*, acriter digladiantur. Inter omnes præcipuum obtinet locum *Auguſtinus Koludzki* Judex Junivladislavienſis, qui omnes ingenii nervos eo intendit, ut ſomnium iſtud in poſſeſſionem veritatis transferat. Quam in rem quidem, varias compilavit rationes, ſed ficulneas & quæ examen non ſuſtinent. Quia tamen eam ſuſtinentes fabellam Scrupulum aliquem præ ſe ferre poſſent, hinc ea nunc perpendere, & ad lydium criſis lapidem examinare vacat.

Fatetur initiò *Koludzkius*, nullum ex priſcis Hiſtoricis, hujus transactionis Ruſſicæ, ullam vel minimam mentionem feciſſe, ſed tantum initium & finem Regiminis Ludovici recenſere, *Gnianenſem* verò ſeditionem ſicco veſtigio præterire, niſi quod recentiores quidam, utpote *Paſtorius* & *Kochowſcius*, ejus quodammodo meminêre.

D. Fridericus Wilhelmus *Sommersberg* Eques Sileſius A. 1729. 30. 32. tres tomos Scriptorum Rerum Sileſiacarum, non Sileſiæ modo ſed & Vicinarum Gentium, (utpote Poloniæ) res adornantes *Lipſiæ* imprimendos curavit, quibus, præter plures alios, duos Hiſtoricos Polonos, præciſè tempore Regis Ludovici ſcribentes, hucusque nobis ignotos & inviſos ſè latebris litterariis, maximo hiſtoriæ noſtræ elucidandæ commodo prolatos, inſerendos cenſuit.

Horum unus Anonymus in ſuo Chronico Principum Poloniæ

loniæ (a) ita ſcribit *Ludovicus ſine hærede maſculini ſexus deceſſit, relinquens duas filias, Seniorem Mariam, aliam verò deſponſatam Ducis Leopoldi Filio AUSTRIO Juniorem* & &c. Ex quibus verbis, *Hedvigem* expoſt *Vladislao Jagellone* nuptam reſpicientibus clarè apparet, Scriptorem illâ ætate vixiſſe, imò oculatum teſtem fuiſſe. Alter verò Tomo II. obvius (b) itidem Anonymus Archidiaconus Gneſn. in brevi Chronico Cracoviæ ab O.C. ad 1395, hæc verba habet (c) *Anno* 1370. *Rex Caſimirus M. morti proximus Deo & S. Sigismundo votum vovit, ruinas Templi Plocenſis volens reformare, & vicariis quartas aſsignare, me accerſito, mihi & aliis audientibus ſtatim ſe ſenſit aliqualiter à febre relevatum, mandans michi, ut ad Plocenſem Civitatem mitterem* &c. &c. Ex quibus verbis ſimiliter patet, eum coætaneum Scriptorem, imo Regium Aulicum, ac proinde oculatum fuiſſe teſtem, ac tempore Regis *Ludovici*, adhuc in vivis extâſſe, cum ejus Chronicon usque ad A. 1395. producatur. Hi itaque ambo ſcriptores, non auriti tantum, ſed & oculati teſtes, pro falſitate hujus fabellæ deponunt, cum ne minimum quidem Jota aut unum apicem de Transactione *Glinianenſi* ſcriptum reliquerint, licet ſat fuſè illius ætatis hiſtoriam deſcribant.

(a) Tom. I. p. 13. ad 64.

(b) a pag. 78. ad 155.

(c) p. 99.

Ad hæc objicere mihi poterit aliquis, hos tùm & alios iis poſteriores ſcriptores, hoc factum reticuiſſe ob metum offendiculi, & ne Regem diffamaſſê viderentur, ſi peſſimæ ejus intentiones, de avellendâ à Corpore Regni Ruſſiâ, in propatulo ſeræ transmandarentur poſteritati. Aſt quam inſulſê id objici poſſit, judicabit quivis, poſtquam apud ſingulos

los Scriptores, multò pejora de Ludovico (quæ ſcribere minimè verebantur) vituperia, improperiaque legerit, quæ hîc ſummatim exſcribere neceſſe duxi.

(d) Sommersb. Script. Sileſ. II. 106.

Et primò quidem, idem Anonymus Archid. Gneſn. (d) tale Ludovico ſcribit elogium. *Ludovicus Regnum Poloniæ in nullo ſtabiliens ad propria remeavit. Hoc verò fiebat quod Ungari ſui, per villas eundem ſequentes ſugebant domos habitancium & res eorum violenter rapientes ſecum aſportarunt, nulli autem pauperi ad Regem prædictum, injuriam paſſo, Ungaris prohibentibus aditus patebat, in ipſiusque abſentiâ, dilecta genitrice ſua nomine Elizabeth Ungariæ Reginâ, regnum Poloniæ gubernante, pejora fiebant quam antea, quia nulla ſtabilitas ſive conſtantia in ipſo regno viguit, ſeu viget ad præſens. Nam cum ad Matrem recurſus haberetur, remiſit ad filium & filius ad Matrem viceverſa, ſicque nullus finis in negotiis niſi in ſibi beneplacitis haberi potuit ſeu poteſt. Hoc enim primum inconſtantiæ principium demonſtravit, quod omnes Conſiliarios principales, quorum conſilio mediante Kazimirus Rex feliciſſimus ſuper Regno prædicto jam defunctus omnia Regni negotia ſalubriter diſponendo dirigebat, à ſe ſucceſſive non cum feſtinatione alienabat, alios verò apud fratrem ſuum prædictum nullius reputationis in conſilio habuit, in ſuos conſiliarios aſſumendo, qui, non ut communis Regni expoſcebat utilitas, ſed prout eorum dementie expoſcebat cupiditas, eidem conſulebant. Seniorum Conſiliariorum conſiliis, quæ dare honeſtiſſimè conſveverant, atque dabant in eorum abſentia ſuſurrando impudiciſsimè detrahebant, de quorum pravorum conſilio*

tam

tam Officiales curiæ Regalis quam Provinciarum Capitanei, sepisśime cum gravisśima terrigenarum jactura imitabantur &c.

Et infra. (e) *Tempore ejus multæ depredationes spoliæ & rapine in Regno Poloniæ. Nam Prælati Ecclesiarum in suis domibus commorantes, tempore nocturno equis libris rebus latrocinaliter spoliabantur, mercatores, & negociatores diversarum partium Poloniam negotiantes spoliabantur, jumenta nobilium indomita præcipue in majori Polonia furtivè extra terram per latrones pellebantur. - - Nemo etiam restitutionem hæreditatum injuste ablatarum, vel negotiorum gravium discusśionem ab ipsa Domina Regina potuit habere. Nam ea, quæ differre voluit, ad Filium suum Dominum Ludovicum Regem remisit, & Dominus Rex viceversa ad Matrem remittebat. Sicque homines talibus dilacionibus attediati à monicionibus desistebant, sua negotia DEI ordinationi committentes. Accusantium dilationibus occultis aurem suam faciliter acclinabat, & credula eorum svasionibus plurimis justis & suo filio fidelisśimis mala inferebat, & ex hoc inter Nobiles Regni Poloniæ odia & dissensiones satis multum exuenerunt, quæ solius Dei clementia in melius poterit commutare.* (e)Ibid.p.124

Et infra (f) *Eodem Anno* (1381.) *tertia die ante festum Sancti Joannis Baptistæ, venerunt Cujaviam Nobiles viri Dobeslaus Castellanus Cracoviensis, Sandivogius de Subyno Palatinus Kalisiensis & Magister Johannes de Nadliczicze Archi-Diaconus & Cancellarius Cracoviensis, fingentes se habere auctoritatem à Domino Ludovico Rege Poloniæ restituendi hæreditates, dudum injuste ablatas, ac querulantibus de Capitaneis justitiam exhibere. Jusserunt in crastino* (f)Ibid.p.127

stino

ſtino Beati Johannis Baptiſtæ in terminis generalibus in Brzeſcze proclamari, ut omnes, qui hæreditates ſibi ablatas repeterent, Privilegia coram ipſis & querelas offerrent, Privilegiorum *vero habitis copiis & querelis inerant feria ſexta poſthac proxima in Cruſzwiciam in Stzrelnam Sabbato, die dominico in Trzemeſznam, feria ſecunda in Maggliam, feria tertia in Gneznam & feria quinta* Poznaniam *intrarunt, ibique usque ad feriam tertiam permanſerunt, ad quos tam viri Eccleſiaſtici quam Seculares injuriam paſſi & reſtitutionem hæreditatum ablatarum perquirentes confluebant, ipſosque usque ad Kalis ſecuti usque in craſtinum S. Margarethæ ſequebantur, qui tandem pro ſua excuſatione aſtruebant, Zawiſcium Epiſcopum Cracovienſem ad feſtum S. Jacobi Apoſtoli debere venire, ſine quo reſtitutio hæreditatum ac cæterorum negotiorum diſpoſitio fuiſſet ipſis per Litteras Regis totaliter interdicta. Sicque omnes, qui de reſtitutione hæreditatum ac injuriarum refaccione juridica ſpem habebant, ſe deluſos concernentes, ad propria male contenti evacuatis marſupiis redierunt. Illi autem terras gyrantes hinc inde graves expenſas facientes primo poſt feſtum S. Jacobi Cracoviam redierunt.*

(g) Ibid. p. 137

Et adhuc infra. (g) *Hujus tamen Regis tempore nulla ſtabilitas, nulla juſtitia in Regno* Poloniæ *habebatur. Nam per Capitaneos & Burggravios ipſorum rapine continue in bonis pauperum fiebant, & cum aliqui bonis ſuis obligatis verſus Ungariam iviſſent Regi querelas deponentes, Rex ipſos cum litteris ſuis pro quibus magnas pecunias in Cancellaria dare cogebantur, ad propria remittebat. Sed ipſas Capitanei minimè advertentes, ipſos ut in antea majoribus gra-*

gravaminibus affligebant, deprædationesque mercatorum in stratis publicis & aliorum transeuntium & furta committebantur incessanter. Nec Capitanei rapinas seu furta cohibebant, seu cohibere volebant, sed tantum propriis commodis & utilitatibus inhiabant.

Dlugossus verò ita: *Interim Ludovicus moritur, cum apud Polonos annos duodecim, non sine Polonorum gravamine, pernicie, & assidua seditionum & invasionum civilium, sensim invalescentium, quos morbo & senio gravatus opprimere & extingvere neglexit, vexatione, apud Hungaros annis quadraginta imperasset.* (h) pag. 68.

Miechovita. (i) *Temporibus istius Regis Lodovici, nulla stabilitas, nullavè justitia in Regno Poloniæ fuit, bona pauperum rapiebantur, negotiatores ac viatores deprædabantur. Prælati ac Nobiles cum eorum rebus, equis & suppellectili de regno captivati educebantur. Exactiones sæpe numero, contra pacta & præmissa Regis tempore Coronationis facta exigebantur. Sed Prælatis resistentibus rarò solvebantur. Injuriam passi pro complemento justitiæ in Hungariam currebant, quos Rex ad Reginam genitricem suam & viceversa, Regina ad Filium Regem Lodovicum remittebat. Litteris approbatis, quæ ex Cancellaria Regis gravi pecunia redimebantur. Capitanei minimè parebant propriis duntaxat commodis incumbendo.* (i) Lib. 4. p. 252.

Cromer. (k) *Nec tamen desiderium Casimiri defuncti Regis ex animis hominum Rex novus evulsit: imò plus etiam accendit, cùm non modò dissimilis esset Casimiri, sed ne adiri quidem à nostris sine interprete posset: quin res quoque Polonicas negligere ac parvi facere videretur, ac non modò non intenderet animum ad recuperan-* (K) p. 223. a.

da ea, quæ superiori tempore â Polonia avulsa erant, verùm etiam enormem donationem adjiceret.

(l) Ibid. p. 229 a.

Et infra. (l) *Quin alia magis præsentia mala eos à sensu illius, quod in diem differebatur, avertebant, increbuerant latrocinia: creverat audacia perditorum & improborum hominum: debilior prædæ erat potentiori: vis non jus valebat: judicia vel silebant penitus, vel potentiorum injuriæ contra tenuiores suffragabantur, propterea quod nemo unus vindex legum scelerumque ultor erat, quem cæteri omnes revererentur.*

(m) p. 182.
(n) p. 213. & 219.

Herburtus (m) & *Neugebauer* (n) eadem iisdem fere verbis habent.

(o) p. 32. b.

Guagnin. (o) *Ludovico in Polonia regnante nihil memoria dignum gerebatur, sed homicidia latrociniaque passim exercebantur, propter absentiam illius. Qui verò de injuria sibi allata in Hungariam ad Regem proficiscebantur, hi, à Rege ad Reginam, à Regina verò ad factores Regios, & à factoribus ad gubernatores in Poloniam cum literis relegabantur, plurimisque injuriis & angustiis Polonia tunc temporis premebatur.*

(p) pag. 377. b.

Bernardus *Wapowski* (p) in Translatione Polonica quam se fecisse pag. 338. *Bielski* in Chronico mundi fatetur ita: *Potym rychło Ludwig Krol Węgierski y Polski na środ postu postał do Polski po pany y prełaty, to iest, po Dobka, z kurozwąk Kasztelana Krakowskiego, y po Sendowoia z Szubina Woiewodę Kaliskiego y Starostę Krakowskiego, ktore Gubernatory w Polszce uczynił. Ale ci pożytku swego iedno*

iedno patrzali, ubogie zyemiany iedno ściskali, według praw pisanych nie sądźili, iedno według widzenia swego czynili co chćieli.

Et infra. *Za tego to Ludwiga, w Polszce żadnego rządu nie było przez niebytność Krola, abowiem łupiestwa, rozboie, raytarstwa wielkie były, a ktory o krzywdę iechał do Węgier, Krol go odesłał do Krolowey, Krolowa zasię do Krola, potym do Polski przez listy, do Gubernatorow wskazano oni na listy nie dbali, za listy lepak Węgrzy łupili, tak iz ze wszytkich stron ućisk wielki był.*

Martinus *Bielsk* in Chronico Poloniæ. (q) *Ktemu y to naszych nie pomału obchodziło, ze nie mieszkał znimi powiedaiąc że mu tu powietrze nic służy, przeto ludzie ubodzy nie mieli się do kogo ućiec w krzywdach swoich: Prawa iakoby trzeba nie szły: możnieyszy uboższego ściskał. Jeśli ktorzy ieźdźili do Budzynia do Krola na skargę, zadney sprawiedliwośći nieodnośili, tylko ie listy odprawowano, za ktore Węgrzy wielkie pieniądze brali. Tu zasię przełożeni nie mogli się sami zgodźić z sobą, kazdy znich chiał rządźic y Krolem bydz.* (q) pag. 250.

Et infra. (r) *Chwali go Bonfinus w Węgierskiey Kronice: lecź naszy nie barzo: bo się wiele złego za niego dźiało w Polszce: podobno przez niebytność iego.* (r) p. 256.

Bartholomæus *Paprocki* in Horto Regio (s) (*Ogrod Krolewski*) id est Historia Impp. Roman. & RR. Poloniæ, (s) p. 165. b.

 Bohe-

Bohemiæ &c. *Wiele się potym nad prawa y nadwolność R. P. od tego Krola działo co nie tak wiele sam Ludwik iako Matka iego Hielżbieta Krolowa sprawowała, ktorą Krol na swym mieiscu w Polscże zostawił. Chowała wiele Węgrow przy sobie ktorży chćieli wiele dokazować, iako też czcembyli, w Kronikach Polskich otym szeroko, kto chce wiedźieć naidzie. Panuiąc Ludwik w Polscze lat dwanaśćie pozytku zadnego nie uczyniwszy raczey szkode więtszą.*

Możny Krol ale za nasze niestało,
Gdyż się w Krolestwie tym niegmyśli dźiało.
Kazdy na swoy młyn pilno ciągnął wodę.
A Pani Halzka mnożeła niezgodę.
Zdawna przypowieść tę piszą na ścięnie,
Bieda Krolestwu ktore zlecą żęnie.

(t) Paprocki p. prologom ultima.

Idem in *Herby Rycerstwa Polskiego:* (t) *Nie barzo potym był wdzięcżnym Panem Lodwik, dla tego ze się z nimi bez Tłumaćża z mowić niemogli: Nad to wiele rozdał od Krolestwa, coc potym Historya powie. Helżbieta Matka iego potym po odiechaniu iego z Polski przyiechała młodych ludzi do Rady nadała, a męze stateczne z nich zrzuciła. Były potym rozruchy w Polscze dźiwne. - - Panował lat* 12. *z wielkim ućiskiem R. P.*

Ita Poloni Scriptores; sed demus, eos transactionem illam subticere voluisse; certè Scriptores Hungaricæ Historiæ, quales sunt Antonius *Bonfinius*, Joannes de *Turoz*, Petrus

Kan-

Kanzanus, Michaël *Rittius*, Wilhelmus *Dillichius*, Caspar *Heltai*, Hieronymus *Henninges*, Levinus *Hulsius*, Gaspar *Ens*, Nicolaus *Isthuanfius*, Joannes *Nadany*, & Caspar *Maurer*, eam annotare haud neglexissent. Et de ea altum apud ipsos silentium. Imo Caspar *Ens*, (u) ait: *Ludovicum motus omnes si qui orti fuerint, sine maximis plebis incommodis in ipso semine statim magis nominis quadam reverentia, quam amorum vi extinxisse.* Quod si *Rokosz Glinianensis* locum habuisset, certe hic Scriptor ab ista generali regulâ exceptionem quoad illam popularem seditionem fecisset.

(u) Histor. Hung. p. 83.

Sed demus adhuc ipsos quoque Hungaros, rem suo Regi dedecorosam litteris mandare detrectasse, at Italos saltem, quibus exosus Ludovicus erat, hanc vindictæ sumendæ opportunitatem, perlubenter arripuisse. Infensissimos Ludovico fuisse Italos nemo dubitabit qui secum expendet, illum, cædem Fratris sui Andreæ (non Stephani ut perperam habet Dlugossus) (x) à Joanna Uxore, deinde Ludovico Principi Terrentino nupta (non Ottoni Duci Brunsvicensi, ut habet idem ibidem) strangulati ulturus, universam Siciliam subegisse, Canussium, Luceriam, Salernum, Aversam aliaque oppida, adeoque totum Regnum Neapolitanum occupasse, Romano Pontifici contra Barnabonem & Galleacium Vice-Comites Mediolanenses auxilio fuisse, & denique cum Venetis Cypriæ Regum fœdere pellectis summa contentione toto sexennio sangvinolentum bellum gessisse (y).

(x) X. 55.

(y) p. 80. & seqq.

Jam vero si neque apud veterum Historicorum nostratium (etsi Ludovico longe majora improperia opprobrantium)

tium) quendam, id quod nec ipſe Koludzki diffitetur, ulla hujus Transactionis Glinianenſis reperitur mentio, ſi nec apud Hungaricorum Scriptorum aliquem illa perſcripta legatur, imo ab iis Ludovicus dicatur *Motus quosvis in ipſa herba opprimere ſueviſſe*; denique ſi neq; Italorum Scriptorum quisquam illam teſtatam reliquit, licetſi Ludovicus ipſis fuerit exoſus, nemo certe mecum hanc Narrationem, nullo coætanei ſcriptoris teſtimonio fultam, aliter quam puram putamq; fabellam, merè confictam, excogitatam, & adinventam, aſſumet.

Sed jam recentium Scriptorum teſtimonia perſpiciamus. Ex his duos tantum Koludzcius recenſet, Kochowſcium nempe & Paſtorium, ego autem ne invidere videar & tertium his ambobus vetuſtiorem, Piaſecium (z) videlicet, cujus teſtimonium ipſi haud innotuiſſe apparet, lubens eum adjungo.

(z) Piaſec. p. 280. Crac. & 235. Amſtel. Edit.

His talibus verbis rem iſtam abſolvit ad initium anni 1606. *Aliud antiquius talis commotionis propè ſimile* (nempe Seditioni Glianenſi A. 1537. contra Sigismundum I. excitata, de qua ſuperiùs loquebatur ſimile) *exemplum vulgò memoratur circa A. 1380. cum omnes Nobiles Regni à Raphaële Granovio (ex iſtius ſtirpe veniunt Sieniavii) incitati, hujus Teſſeræ Rokoſz comminatione (ſeu injecto metu novandarum rerum, & gravioribus querelis, ut Cromer. lib. 13.) Regem Ludovicum adegerunt, ut ipſorum libertates, quas in Ungaria perpetuo degens, per Adminiſtratores plerumque extraneos Regnum adminiſtrans, Præfecturas Arcium Ruſſiæ Ungaris committens, labefactare cæperat, confirmarit, & remiſſo tributo Raſtrali, Parolne nuncupato, auxerit; alienigenas*

præ-

præsertim Vladislaum Oppoliensem Ducem ab administratione Regni amoverit, ac in ea suffecerit Proceres Polonos Zavisium de Kurozwąki Episcopum Cracoviensem, Dobeslaum ejus Fratrem Castellanum Cracoviensem ac Sendivoium de Subino Palatinum Calisiensem Præfectum Cracoviens. abrogaritque decretum suum de avellendis à Polonia, & adjungendis Ungariæ Regno Provinciis Haliciæ & Sanociæ.

At ex ipso horum verborum contextu colligitur Piasecium ex auditu non ex fide alicujus Historici id referre. Cromerus enim quem citat, nec de seditione Glinianensi, nec de Granovio jota unum aut apicem habet, ac proinde citationem illam, vel à quopiam nasutulo, Piaseciano autographo sub prælum revocando adscriptam fuisse, vel quod probabilius, eam ad alias categorias, nempe quoad amotionem Vladislai Oppoliensis à Gubernio, constitutique Triumviratus, non verò quoad seditionem Nobilitatis referri debere autumaverim.

Dixi ex ipso verborum contextu colligi posse Piasecium ex solo auditu scribere. Primo enim Locus Gliniany, quem Rokoszio A. 1537 attribuit, rem summè perplexam reddit, cum enim cæteri omnes Historici, nempe Bielski in utroque opere, (a) Strykowski, (b) Kojalowicz, (c) (d) Neugebauer & Pastorius (e) seditionis illius cætus inter se agitatos fuisse *Leopoli* dicant, imo Bielski in utroque opere & Neugebauer addant. *In quodam Leopoliensi cænobio* solus Piasecki ait id factum fuisse ultra Leopolim prope oppidum Gliniany. Vel igitur ita intelligendum est, castra ipsa Equestris Ordinis ultra Leopolim prope oppidum Gliniany constitisse, consilia verò Antesignanorum in Leopoliensi Cæmeterio suburbano agi-

(a) Bielski Chron. Swiat. 423. Idem Chron. Pol. 577.
(b) p. 758.
(c) II. 400.
(d) p. 541.
(e) in flor. 204.

agitata fuiſſe, vel certè dicendum reſtat vicinitate loci quæ inter Leopolim & Gliniany deprehenditur 4. enim milliaribus tantum inter ſe diſtant,) deluſum fuiſſe Piaſecium, locumque prioris ſeditionis anni 1381. prætenſæ, poſteriori A. 1537 attribuiſſe, vel denique cum Piaſecius illo præciſè tempore hæc ſcriberet, nempe initio A. 1606, quo Poloni, Rokoſz contra Sigismundum III. Authore Zebrzydovio Palatino Cracovienſi moliebantur, & Rokoſſiani illam fabellam de ſeditione Ludoviciana ad Majorem Nobilitatis concitationem, ſub ſpecie authentici ex priſcis MSSti monumentis excerpti, à quopiam maleſano ſcripturario confutam in vulgus ſpargerent, facile mihi perſvadeo, eum absque ulteriori veritatis indagatione iſtam narratiunculam, fal ſam quidem quoad Rokoſz & Granovium, parte tamen veri conſtantem quoad Vladislaum Oppolienſem, Triumviratum ipſi ſuffectum & incorporationem Ruſſiæ Dominio Hungariæ, data opportuna iſtius poſtremi Rokoſſii actu ferventis occaſione, Chronico ſuo inſeruiſſe. Cum verò illa narratione Seditionis Ludovicianæ, locus fors nullus expreſſus eſſet, itidem conjicio aliquem defunctoriè eruditum Glinianios ex hoc loco Piaſecii male intellecto, vel de induſtria malè uſurpato ſubſtituiſſe, ac ita priori ſeditioni prætenſæ proprium feciſſe illum ipſum locum, quem revera poſteriori Piaſecius attribuerat.

Cæterùm non tantùm hic locus Glinianenſis, ſed & A. 1380. quoad omnes circumſtantias cum Hiſtoricis collatus, centonem hunc Piaſecii, veri falſique infibulatione variegatum falſitatis arguit. Neque enim ullus Raphaël Granovius, nec tum nec unquam Mareſchalli Regni aut Ducis Exercituum munus

munus habeat, nec Tributum Rastrale (vulgò Poradlne dictum) tum remittebatur, utpote quod jam A. 1374. (docente id supra inserto Ludovici diplomate) remissum erat, nec Vladislaus Oppoliensis tum à gubernio Regni amovebatur, utpote qui jam A. 1378. amotus erat (teste Dlugosso) (f) nec Triumviratus tum formabatur, utpote qui nonnisi A. subsequenti 1381. in Comitiis Budensibus mediis quadragesimæ coactis efformaturus erat (teste eodem Dlugosso) (g).

(f) X. 39.

(g) pag. 48.

Sed demus adhuc vera esse omnino omnia, quæ hoc loco Piasecius recenset, hinc tamen illa feralis funestaque decollatorum Procerum tragædia inferri nullatenus poterit, sed saltim Popularis aliquis motus, statim in prima herba, abrogatione Decreti de avellendis Provinciis Russiæ, totaliter sopitus.

Sed jam ad Joachimum Pastorium me converto. Is Epitomen Cromeriani Chronici fecit, idque sub titulo. *Flori Polonici* vulgavit Lugduni Batavorum apud Hegerum 1641. quam editionem secutæ sunt quatuor aliæ, nempe Gedanensis Andreæ Hunefeldii, ejusdem anni (quam Hoppius in Schediasmate de Scriptoribus Historiæ Polonæ (h) ejusque Commentatores prætermiserê) tum Lugduno Batava 1642. Amstelodamensis 1664, ac Gedanensis postrema & optima 1669. In harum editionum prima pag. 105. secunda p. 119. tertia p. 119. ne jota quidem de hac seditione Glinianensi reperitur, sed his paucis verbis res omnis absolvitur: *Cæterum peragranti victoriis Russiam Ludovico arrisit terræ illius genius, & feracissima frugum ubertas: Unde Ungariæ eam adjicere agitans, Ungaros ei præfectos imponit, & ut omnia isthic sibi obnoxia haberet*

(h) Hoppi Schediasf. Dlugosso præfixum p. 19.

Archiepiscopatum Haliciæ (quam olim tenuerant Hungari) instituit. Qui postea Leopolim translatus penes eam urbem hodieque manet. Non effugit tum Ludovicus suspicax Populi silentium & voces quorundam liberiores; quas asperavit Vladislaus Opoliensium Princeps, qui creatus à Rege Russiæ gubernator, Ducis Russorum titulum sumpserat.

Jam vero in penultima editione pag. 144. ac in postrema p. 125. hic Paragraphus taliter auctus & immutatus est.

Cæterum peragranti victoriis &c. &c. (ut supra usque ad illa verba *quorundam liberiores.*) *Imo & universum Ordinem Equestrem in Comitiis tumultu quodam, Duce Granovio, adversus præsens regimen insurrexisse, ac Senatorum nonnullorum, quos libertati publica indignatio subito mactaverat, cadaveribus Regem terruisse, fama tenet, quanquam nullâ annalium, quos viderim fide nixa. Id equidem omnium autorum consensu certum est, ingens tum odium Polonorum in Ungaros fuisse: & asperavit id Vladislaus Opoliensium Princeps, qui creatus à Rege Russiæ Gubernator, Ducis Russorum titulum sumpserat.*

Hunc locum Pastorii transcribit hic D. Koludzki, sed quam bona fide quivis perpendat & an illi fidendum videat, in his enim verbis hærens, *cadaveribus Regem terruisse fama tenet*, fingit se longius ire brevitatis causa nolle, veritus autem defacto, veritatis adæquatam ad hoc argumentum solutionem in sequentibus immediatè his verbis, *fama tenet, quanquam nulla Annalium, quos viderim fide nixa.* Sic adversæ sen-

tentiæ

tentiæ Fautoribus incumbit, ut antequam ex Authore aliquo nos premant, eundem accuratius prius examinent, atque adjectas istas fallacis & fucosæ mercis notas observent, ne qui alios falsitatis arguunt, accusandi sint potius ipsi.

Hic igitur tale argumentum propono. Cuicunque narrationi præfixæ hæ dubiæ mercis sunt notæ, *ajunt*, *fama est ex ore vulgi saltem accepimus*, ea pro certa seu approbata nec accipi potest, nec debet. At talis est narratio de seditione Glinianensi sub Ludovico, Ergo &c. Majorem approbant omnes, qui vel legitimam historiam condiderunt, vel ingenium famæ satis perspectum habent, ut Herodotus (i) fabulam Depsyllis delaturus, *ea quæ Afri perhibeant se memorare* ait, & alibi, (k) toti suæ Historiæ patrocinium parans, *ego* (inquit) *quæ fando cognovi, exponere oratione mea debeo omnia, credere verò vera esse omnia non debeo.* Ita etiam Aristoteles, *Salamandra UT AJUNT ignem inambulans per eum extingvit.* Sed jam animadverto quid dicturi sunt Adversarii notoriam illam fabulam à pluribus commiscue comprobatam, non posse errare. Non quidem ignoramus vocem Ciceronis (m) esse, *fama temere non nascitur quin subsit aliquid*, interim tamen hic monemus, ut diligenter ad animum revocetur, fuisse tum ubi primam lucem hæc fabula vidit, *tempora portentiloquiorum* ut loquitur Isaac Causabonus, (n) nihil igitur periculosius, quam vel tantillum dare temporum istorum famæ. Qui enim hoc ipsum fecerunt, veritatis fecerunt naufragium, cui errori cum Sapientes etiam sint expositi, mirum non est vulgus obnoxium esse, quod secundum Tacitum (o) *vacuum curis* &

(i) Herod. in Melpom.

(k) In Polymia

(l) Arist. lib. 5. annimal. c. 19

(m) Cic. l. 2. ad Hæren. c. 8.

(n) Prolog. in Exerc. Baron.

(o) l. 4. Ann. c. 80.

(p) l.1. Ep.1. *& sine falsi verique discrimine*, ab Horatio (p) verò, *bellua multorum capitum* vocatur, si vera comperitur illa usitata paremia *Qui vidit, ille scit, qui verò audivit tantum, ille plane ignorat.* Quàm ridiculè igitur sibi Koludzkius persvadet, nobis ex hoc loco Pastorii in prioribus editionibus prætermisso (id quod suspicionem de facti veritate arguit) Pastorii nempe, qui se sola fama, nulla verò Annalium fide niti sponte fatetur, veritatem hujus Historiæ evidenter demonstrari posse.

(q) l. 373. Is alterum adhuc testem sistit Vespasianum Kochowski, (q) qui Climacteris I. A. 1683. editi Lib. 6. habet, *memoratur præterea antiquior Polonorum Conventus An. Ch. 1380. Rokosz nuncupatus. Unde postea conciliabula ejusmodi vocari consvevere. Rem perennis traditio ita refert. Ludovicus Lois Casimiri M. Sororinus, æquè Polonis ac Hungaris Rex, sed qui hæreditario dominatui æquior, Provincias Haliciæ ac Pocutiæ Polonis detractas volebat, ut Hungariæ adderet. Se quo placita jure firmaret, indictis Albæ Regali Comitiis, plerosque è Senatu Polonico illuc evocarat, extorquenda apud se facilius credens, quæ à libera gente in Polonia impetrare nequiret. Nec fefellit spes Regem, assensis qui evocati erant, ac jactura Patriæ desiderio Principis gratificantibus. Ast fervente sub initium libertate, male autoribus avulsio Provinciarum cessit, Lubranscio, ac Granovio acerrimis integritatis Patriæ vindicibus. Fidem transactæ rei faciunt veteres manuscripti, in archivis multorum asservati, quæ tamen à Nostratibus Chronographis nescio quam ob rem transmissa silentio.* Hæc postrema, *Quæ à nostratibus Chronographis nescio quam ob rem transmissa silentio*, priora labe-

labefactare videntur verba. Nescio igitur quam ob rem, hæc narratio à singulis Nostratibus Chronographis in tabulas non relata, à Piasecio, Pastorio & Kochowscio, verò ulla se Annalium fide quæ id transmiserint silentio, niti non diffitentibus, allata potius quam asserta, tantam apud Koludzcium inveniat fidem, maximè cùm in his allegatis eorum testimoniis nullum loci Glinianensis & Gologoriensis Procerum decollatorum supplicii & sexcentarum aliarum circumstantiarum fiat mentio, quas saltem utpote nullo firmatas testimonio debuisset Koludzki *hanc ob rem transmisisse silentio*.

Sunt & alii recentissimi Scriptores, qui hujus narratiunculæ in suis Scriptis meminere, sed cum illorum lucubrationes, Koludzciani operis editione prima Posnaniensi 1707. (quam subsecutæ sunt binæ aliæ, Posnaniensis 1726. & Supraslensis 1727.) sint posteriores, nullus dubito, ipsos ex Koludzciano Commentario id haudsisse, adeoque nihil exinde roboris & authoritatis pro asserenda hac narratione, afferri desumique posse, nemo inficias ibit.

Ex horum numero primus adest Anonymus (is verò est *C. V. Godofredus Lengnich hodiernus Eloqu. & Poës. Prof. Pub. Gedanensis*) qui in sui operis periodici ab A. 1718. germanico idiomate edi cæpti, sub titulo *Polnische Biblioteck*, *Tom. I. Sect.* 3. hæc habet: *Hergegen hat Ludwig gesucht die Reichs-Folge bey seiner Familie zu erhalten. Es fehlete ihm aber an Männlichen Erben, welche allein laut seiner Versicherung das Recht zur Succession haben solten. Dahero er die Polen so lange mit einer schweren Schatzung quælete, bis sie versprochen nach seinem Tode die jüngste* (r)

(r) Poln. Bibl. I. 230.

Tochter Hedwig vor rechtmässige Erbin zu erkennen. Dieses Decret mag wol nachgehends seyn cassiret worden, wie der König *so übel regierte, daß der Adel einen Rokoß machen müssen,* (q) *welcher ohne Zweiffel ihm den Gehorsam wurde auffgekündiget haben, wenn er nicht auff der allgemeinen Zusammenkunfft bey* Gliniany *angelobet, alle Beschwerden auffzuheben, wofür ihm auffs neue die Noblesse die Erb-Folge seiner Princessin bestätiget hat.* (r)

(q) *Dieses ist der erste Rokoß gewesen, welchen der Adel gemacht hatt. Er fällt ein ins Jahr* 1381. *Ich wundere mich billig, daß die älteren Historici als Dlugossus, Cromerus, Bielski und andere selbigen gäntzlich verschwiegen haben. Piasecius gedencket desselben beyläuffig in seinem Chronico ad An.* 1606. *Zwar allegirt er Cromerum L. XIII. allein ich habe ihn bisher vergeblich nachgeschlagen. Kochowski hat daher Recht, wenn er Climact. I. p.* 373. *geschrieben: Fidem transactæ rei faciunt veteres manuscripti, in archivis multorum asservati, quæ tamen à nostratibus Chronographis, nescio quam ob rem transmissa silentio. Mir selbst ist ein dergleichen M. S. in die Hände gerahten, welches ich zur andern Zeit vielleicht ediren möchte vielleicht auch nicht.*

(r) *Ich weiß wol, daß dieses die gemeinen Schreiber gantz anders erzehlen, es hatt mir diesesmahl gefallen dem angeführten M. S. zu folgen.*

(s) pag. 133. *Tomo* verò *II. Sect.* 7. *in Sciagraphia* (s) seu adumbratâ Historiæ Polonicæ descriptione, tales de hac materia proposuit sibi articulos, olim discutiendos

207.

207. *Granowski Reichs-Marschall conferiret mit dem Ertz-Bischoff von Gnesen, und veranlasset eine Zusammenkunfft zu Lencic.*

208. *Was hieselbst beschlossen worden.*

209. *Erster Rokoß zu Gliniany.*

210. *Umständlicher Unterricht was dieses Wort bedeute.*

211. *Unrichtigkeit der gedruckten Schreiber, die von dem allgemeinen Verein des Adels nichts melden.*

212. *Davon aber eine umständliche Erzehlung im M. S. verhanden.*

213. *Der Kœnig findet sich in Gliniany ein, verspricht eine bessere Regierung, nebst der Festhaltung aller Privilegien.*

214. *Wovor der Adel auffs neue die Erb-Folge der Princessin bestätiget.*

Proximè succedit Cl. Vir *David Braun*, Consiliarius Brandenburgicus, qui in opusculo Anno 1722. edito. (t) *Jurium Regni Poloniæ fundamentalium Tractatu primo de Comitiis* hæc habet ad A. 1537. *hic Rokoß secundus numeratur, ab illo cruento sub Ludovico A.* 1380. *ad Gliniany de quo* Piasecius *ad A.* 1606. *p.* 280. Kothowski *Climactere I. Lib. 6. & alii,* (nullus alius si Pastorium his adjungas deprehenditur,) *sed tantum ex traditione absque autore antiquo referunt.*

(t) Braun de Comit. p. 41.

Tertius est A. R. P. *Adamus Naramowski Soc. JESU,* qui in *Faciei rerum Sarmaticarum* A. 1724. editæ *Tom. I.* (u) hanc Historiam ex Koludzcio, quem citat innuere videtur

(u) Naram. Facies I. 242.

his

his verbis: *Premit corda qui scindit Regna. Cum Ludovicus Hungariæ & Poloniæ Rex Provinciam Haliciæ avellere vellet à Regno, & Hungariæ conjungere*, Poloni *concidisse Rempublicam, nil spei reliquum clamitabant contra nonnullos suos, qui id Regi sive suadebant, sive annuebant, totum Regnum in jurata evocarunt fœdera. Sed cum Ludovicus à præmeditatis destitit cæptis, imo multa Privilegia Regno indidit; fœdus Nobilium dissolutum est. Koludz. in vit. Ludov.*

(w) Europ. Leszcz. p. 94.

Annumerandus Anonymus est quispiam sub titulo *Equitis Poloni* latitans in opusculo (w) A. 1725. edito, talemque titulum, *Europa in Leszczyniorum Domo inclusa*, præferente, ubi hæc leguntur: *Pro Libertate publica murum se Sieniavii opponebant. Unus ex iis Granovius Regni Mareschallus sub Ludovico* Poloniæ *& Hungariæ Rege pro libertate se murum opposuit, ut Leges concalcatæ Regi imperarent, non Rex Legibus.*

(x) Pamięt. 1, 2.

Neque enim hic recensere dignum judicavî, Nicolaum Chwalkowium (x) ad cujus operis (quod titulum *Pamiętnik, albo Kronika Pruskich Mistrzow* præfert) calcem isthæc Historia, Regiminis Ludovici legitur de verbo ad verbum ex Koludzcio descripta. Id quod plene arguit, eam Chwalkowio tribui nullo modo posse, utpote quæ à Typographo Posnaniensi (qui utrumque hoc opus Koludzcii quidem A. 1707. Chwalkowii verò A. 1712. ediderat) privata authoritate ejus operi addita sit, insulso prorsus & inficeto modo, cum nulla inter Historiam Magistrorum Prussiæ, & Regimen Ludovici intercedat connexio, ut nihil hic de toto hoc opusculo in-

in-

compto & indigesto dicam de quo rectè judicâsse videtur, præmemoratus D. Braun (y) in *Scriptorum Poloniæ catalogo ac judicio*, dum id vocat, *puram putam rapsodiam ac farturam multis mendis scatentem, nec ex Chwalkowii connectaneis, ac potius ex Murinii Chronico Prussiæ Polonicè edito monstrosa confusione depromptam.*

(y) Script. Pol. cath. p. 188.

Præter allegata testimonia habet Koludzki & alia, æque futilia defensionis argumenta, quæ jam nobis sunt ventilanda & excutienda. Initio quidam Andream Lubranscium Episcopum, in Concilio Constantiensi inclarescentem, fuisse illo tempore Episcopum statuere conatur, allegatione authoritatis Paprocii (cujus tamen locum non exprimit, is verò est in altero ejus opere Herb. p. 279.) Sed ad hanc objectionem seu allegationem futilem ac ridiculam, jam sufficienter superius repostum est, quo B. L. remittimus.

Deinde dicit: *Granoviorum familiam, tum in tanto flore extitisse, ut Rex Vladislaus Jagello, mortua sua altera Uxore Anna Hungarica, Granovii (Filii Capitanei Generalis Majoris Poloniæ Vincentii) Viduam, de domo Pileciam, in Consortem assumere haud dubitaverit*, in quibus paucis verbis quadrupliter Koludzcium errasse animadverto.

Primò dum Granoviorum familiam tum in flore extitisse, ex Granovio Elisabethæ Pileciæ (deinde Reginæ) Sponso arguere videtur, cum tamen is, tam paucarum opum fuisse dicatur à Dlugosso, (z) ut præcisè eam ob causam, Elisabethæ affines de Domo Bipennium) (Starza) id matrimonium moleste

(z) X. 381.

leſtè ferrent, & Spytkonem (quod nomen *Rogatianum* denotat) de Melſztyn Palatinum Cracovienſem, qui illud, utpote Eliſabethæ cognatus & affinis, propter aliqualem armorum conformitatem (uterque enim Stemmatis Leliwa erat) pactus erat, improbarent. Ex quibus Dlugoſſi verbis colligitur, non A. 1381. claruiſſe & floruiſſe, ſed demum A. circiter 1400. cum Granovius ſplendidum hoc ſortitus eſſet conjugium, ejus familiam floreſcere & inclareſcere cæpiſſe.

Deinde alteram Regis Vladislai Jagellonis conſortem, perperam vocat *Hungaricam*, cum Germanam potius dicere debuiſſet, erat enim Filia Wilhelmi Comitis Ciliæ (alias Cileyenſis vulgò Ciley qui Comitatus eſt in Styria Carniolæ lymitrophus) ex Anna Caſimiri M. Regis Poloniæ filia itidem Anna progenita, ut habet Dlugoſſus (a) & Piſtorius (b) in Genealogicis explicationibus Regni Polonici. Cùm igitur neutro Parente Hungaro orta fuerit, Hungarica dici non poteſt.

(a) pag. 166
(b) Piſt. III. Corp. Script. Pol, p. 152.

Tertio Pillecciam illam vocat Viduam Granovii ſimpliciter, cum protinus addere debuiſſet, illum Granovium nomen Uxoris illico aſſumpſiſſe, & Pileccium nuncupari cæpiſſe, ejusq; filium Joannem à Rege Vladislao Jagellone ſuo Vitrico, expoſtulante Matre jam tum Regina, Comitem de Pilca creatum fuiſſe, ut habet *Paprocki*, (c) *Okolski*, (e) & *Bielski*. (c)

Hac occaſione dicendum toto cælo aberrare Dlugoſſum (f) in illis verbis, *qui Vincentius ſe unum de Domo Leliwæ gerere cæpit*, & Cromerum (g) in iſtis, *Nupſit Vincentio Granovio gente Toporeo perque eam Granovius, ſeſe in Familiam Leliviorum inſe-*

(c) Herb. 16. & 382.
(d) II. 72.
(e) p. 316.
(f) X. 381.
(g) p. 284. a.

inseruit, quibus innuere videntur, Vincentium Granovium suum gentilium & primitivum Stemma *Topor* abjecisse & pro Stemmate Uxorio *Leliwa* commutasse, cum e contra dicere debuissent, eum retento suo proprio Stemmate Leliwa, nomen tantum immutasse, & pro Granovio Pilecium nuncupatum fuisse. Sed ad Koludzcium redeo.

Is non minus arguendus est, quod illum Granovium Pilecciæ Sponsum audacter affirmet fuisse filium, Vincentii Granovii Generalis Majoris Poloniæ Capitanei, cum revera Pileccia non filio ejus sed eidem ipsi Vincentio Generali locata fuerit. Equidem hujus Koludzciani erroris fontem, me reperisse autumaverim, in illo loco *Paprocii*, (h) ubi hæc leguntur: *Tenze Vincenty General Wielkiey Polski*, *ALBO JEGO SYN*, *miał za soba Pilecka*, quibus verbis dubium injicitur Pater ne an Filius Pilecciam duxerit? quod erroneum dubium, majori errore trusit Okolski, (i) (eumque hic sequitur Koludzki) cum hunc Vincentium Granovium Pilecciæ Sponsum vocat Castellanum Nakielscensem, dicitque fuisse filium Vincentii itidem Generalis Majoris Poloniæ Capitanei ex Tarnowscia susceptum, & ita unum eundemque Vincentium insulsè reduplicat & bipartitur, licet si illi ex collatione *Cromeri* (k) ac *Bielscii* (l) satis superque patere potuisset hunc ipsum Raphaëlem Granovium, cui nupserat Pileccia, cum jam antea esset Castellanus Nakielscensis Generalatum Majoris Poloniæ adeptum fuisse.

(h) Herb. 88.

(i) II. 72.

(k) p. 284. ac 263.

(l) p. 316. ac 289.

Prosequitur ulterius & ait Koludzcius, familiam Sieniawsciorum derivasse *ab Uxoris* Vincentii Granovii Fratre *De-*

metrio Granowio Castellano *Nakielscensi*, qui tres filios reliquit, *Raphaëlem*, *Joannem* & *Gregorium*, quorum duobus prioribus collatæ non contemnendæ sortes in *Valachiæ* & Haliciæ Territoriis, *Raphaëlem* autem *Granovium* duxisse *Petri* Cebrowscii filiam *Annam*, ex eaque genuisse Nicolaum, Alexandrum ac Procopium, Dapiferum *Leopoliensem*, Joannem verò Chodorowsciam, Hæredissam bonorum *Drosdovice* & *Kuropatnice* unde *Drosdowscii* originem *trahunt*. In his Koludzcii verbis, duodecim tum sphalmata typi (ut piè credo) tum allegata veritati repugnantia comperio.

1.) Hæc vox *Uxoris* immeritò est addita, Sieniawscii enim originem trahunt, non ab Uxoris Vincentii Fratre, quem utpote hæredissa & de Domo ultima nullum habuit.

2.) Nec à *Demetrio* Vincentii Fratre, sed demum ab ejus filio Raphaële, qui Sieniaviam hæredissam duxerat, & exinde primus *Sieniawski* dictus est.

3.) Is Demetrius non fuit Castellanus Nakelscensis (ut
(m) II p. 72. malè ex Okolscio (m) Koludzki nec Paprocki id habet) sed Vincentius simul cum Generalatu Majoris Poloniæ hunc Ma-
(n) p. 263. a & 284. a gistratum gessit, prout patet ex Cromero (n) & Bielski. (o)

(o) 289. & 316. 4.) Demetrii tertius filius non *Gregorii* sed *Georgii* no-
(p) II. 72. mine vocabatur ut habet Okolski. (p)

5.) *Valachiæ* est error typi ob affinitatem vocum in Idiomate Polonico, *Lwowskiey* & *Woloskey* commissus, vel
(q) Herb. 383 certe Koludzcius verba Paprocii (q) & Okolscii (r) hujus
(r) II. 73. tenoris, *Nicolaus Sieniawski Palatinus Russiæ & Haliciensis Capita-*

pitaneus, Dictor de Valachiis, eis in Dynastam Alexandrum fratrem firmavit, malè intellexit.

(6) Raphaël Granowski, seu potius Sieniawski, non Cebrowsciam, sed Sieniawsciam duxit, & hinc *Sieniawscii* nomenclaturam obtinuit. Filius autem ejus Hieronymus Sieniawski matrimonium iniit cum Cebrowscya, videatur Okolski. (s) (s) II.72.&73.

7. & 8.) *Petri* & *Annæ* nomina sunt efficta. Paprocki (t) enim Cebrowscyæ non meminit, Okolski (u) verò Cebrowscyam simpliciter vocat, nec ullum Patris aut Filiæ nomen adjicit. (t) Herb.382. (u) II. q. 73.

9.) Procopius Sieniawski fuit Dapifer Russiæ Generalis, non *Leopoliensis* particularis, nondum enim Territorium Leopoliense suos peculiares tum obtinuit Officiales Terrestres, sed anno demum 1613. ut videre est in Constitutione hujus anni. (w) Et ita *Russiæ* habet Paprocki (x) ac Okolski. (y) (w) Const. 1613.f.20.tit. Ord. Official.

10. & 11.) *Drosdowice* & *Drosdowscii* sunt sphalmata typi, ne dicam Koludzii debetque legi *Brzozdowice* & *Brzozdowski* & ita habet Paprocki (z) ac Okolski. (a) (x) Herb.382 (y) II. p. 74. (z) Herb.384. (a) II. 72.

12.) *Korupatnice* est vox perperam à Koludzcio addita nec apud Okolskium (b) legitur. Certe nescio quomodo, Chodorowscia dici possit hæredissa bonorum kuropatnice cum hodiedum extat familia kuropatniciorum ejusdem cum Dzierсiis in Palatinatu Lublinensi Divisionis & Stemmatis. Nieczua vulgariter dicti. Cæterum Okolski hoc loco dicit Joannem, ab Uxore Chodorowska in Brzodowice hæredissa Brzozdowscium (b) Okol.Itid.

(c) Herb. 212.

dowſcium dictum ſterile matrimonium duxiſſe, jam verò R. P. Caſpar Nieſiecki (c) Tom. I. ſuæ Stemmatographiæ ait hunc Joannem, habuiſſe filium Georgium ex Anna Skotnika filii Samuelis, & filiæ Sebaſtiano Omiecinſcio nuptæ Patrem. Quæ ſunt contradictoria, atque adeò Okolſcium erraſſe crediderim, neque enim. R. P. Nieſieckium id absque aliqua authoritate allegaſſe autumo.

Et hic jam terminus Auguſtini Koludzcii Apologiæ Hiſtoriæ Motus] Glinianenſis, 17. erroribus abſolutæ. Nunc ſequitur ejusdem ulterior deſcriptio Regiminis Ludovici; quam feliciter eam abſolverit? videamus.

Sed prius in præmiſſam ab ipſo hic loci bombardæ inventionem inquiramus. Dicit autem, *hoc eodem anno* (ſupponit 1381.) *illud ferale tormenti genus omni admiratione execrationeque dignum, ad hominum perniciem excogitatum, ejusque primum omnium experimentum in Gallia circa obſidionem cujusdam Fortalicii Gallici factum fuiſſe.* Quam utramque cathegoriam tam inventionis quam primi uſus falſam eſſe deprehendo.

d) Verg. L. 2. c. 11. p. 109. & 124.

(e) Volat. in Comment. Urbanis

(f) Agrip. de Venit. ſcientiar. c. 100.

(g) l. 6 Æneid

Et primum quod inventionem ſpectat licet eam Polidorus Vergilius de Inventoribus rerum (d) *Noventium inventum* vocet, & ignoto ignobilique cuidam Germano, quem plures nominatim vocant Bertholdum Nigrum (alias Schwartzc) Monachum Chymiſtam attribuat: ſunt tamen qui id inficiantur, ut Raphaël Voleterranus (c) & Cornelius Agrippa (f) voluntque id tormenti bellici genus, antiquioribus adhuc temporibus in uſu fuiſſe, id quod & recte quidem probant illis Virgilii (g) verſiculis

Vidi

Vidi & crudeleis dantem Salmonea pænas
Dum flatus Jovis & sonitus imitatur Olympi.

Imo & in oris nostris jam anno 1328. usum sclopetorum fuisse colligitur ex eo, quod Gediminus Dux Lithvaniæ Vladislai Jagellonis Avus pluresque Litvani hoc anno in oppugnatione Fridburgi & Begeri tali mortis genere interempti fuerint, prout id testatur Albertus Kojalowicz Historiæ Litv. Parte I. (h) his verbis: *multam stragem succedentes vallo Litvani acceperunt, ab insolenti hactenus armorum genere. Fistulas enim ferreas, quæ pulvere pyreo & globis onoratæ, conceptam intra pulverem flammam evomendo, magno simul impetu vehementique cum fragore globum in adversos ejicerent:* jam tum ad Prussorum usum pervenisse, memorant nostrates.

(h) Kojat. I, 279.

Et infra. *Hoc teli genere Gediminus trajectus, cum oppugnationem ferventius instruit ac urget inter ordines exanimatus concidit.*

Quæ scriptorum contradictoria placita, ut conciliari possint, crediderim, id intelligi debere de sclopetis, bombardis Arcubus-Bussis (vulgo Arquebuses) omni fistularum ferrerarum genere, Polydorum vero de Machinis, sive tormentis bellicis æreis (vulgo Canons, Działa) loqui debuisse, & proinde perperam, *bombardam, novitium inventum* vocasse, quem ejus errorem secuti sunt nostri scriptores Cromerus, (i) Herburtus, (k) Neugebauer, (l) Sarnicki (m) & Nicolaus Henlius (n) in Annalibus Silesiæ, eosque sequi videtur Koludzcius.

(i) Crom. lat. p. 230. b Idem Pol. 294.
(k) Herb. 288
(l) p. 220.
(m) Sarnick p. 1151.
(n) in Sommersb. Script. Siles. II, 299

Utcunque

Utcunque sit, primus harum bombardarum, seu tormentorum bellicorum usus, non in Gallia, neque in expugnatione Gallici Castelli (ut Koludzki asserit) adhibitus est, sed potius in Italia in prælio Venetorum contra Genuenses, ad Fossam Clodiam prout id Polydorus (o) is ipse perhibet his verbis *hunc Inventorem tradunt, facta ferrea fistula & pulvere confecta Machinam reperisse, ac ejus usum Venetis in illo bello primum ostendisse, quod ad Fossam Clodiam est cum Genuensibus latum* A. 1380. Sed jam ad novissima Regiminis Ludovici tempora adeoque hujus dissertationis coronidem pergo.

(o) Verg. p. 110.

Hæc ita describit Koludzcius: *Ludovicus minus Polonis confidens, post illam transactionem Glinianensem, ex Polonia recte in Hungariam perrexit, ubi integro anno, summo mærore ex irrito suorum intentorum eventu præconcepto, consumebatur, quousque hac ex causa in morbum inciderit. Morti igitur se vicinum cernens, indixit Polonis Comitia* Solii *in* Scepusio, *ultimis diebus Julii. Quos congregatos, Lachrymis ubertim manantibus allocutus, veniam pro malis à se unquam perpetratis ab iis deprecabatur, rogans insuper, ut Generum suum Sigismundum Marchionem Brandeburgicum sibi in Regno sufficiant, maximè ex ratione quod Poloniæ contiguus sit Marchionatus, quem ipsi Pater suus ab Ottone comparaverat. Hedvigam verò natu minorem filiam Ludovicus una cum Regno Hungariæ Wilhelmo Archiduci Austriæ sibi desponsavit. Enixè obtestabatur Ludovicus Polonos in his Comitiis, ne post ejus obitum huic suæ voluntati refragarentur, id quod illi præstito juramento appromiserunt. Duobus abhinc mensibus expletis, obiit Ludovicus (portendente ejus*

mor-

mortem Cometa) postquam præfuisset Poloniæ 12. *Hungariæ verò* 14: *annis, & annum ætatis* 56. *attigisset.*

Hæc Koludzcii manca & insulsa relatio non minori quam illa superior erratorum congerie scatet.

1.) Primo enim dum dicit *Ludovicum, parum Polonis fidentem, subito in Hungariam migrasse*, innuere videtur eum amissis suis familiaribus Senatoribus de propria vita periclitatum fuisse, quo asserto tamen summâ afficit injuriâ Inclytam Gentem Polonam, Cui laudi datur, quod in amplissima sua libertate & immunitate, sponte sua Benefactorum contagio Regibus adhærere consveverint, & si quem vecordia transversum egerit, pars tamen maxima Reges tueri solita sit. (p) Unde Fredro (q) de symbolo illo antiquo Regum Poloniæ gloriatur, quod in sinu cujusvis civis Rex securè dormire possit.

(p) Braun. de Elect Reg. Pol p 27.
(q) Fragment. p. 257.

2.) Koludzki dicit *Ludovicum Glinianiis recta in Hungariam migrasse*, licet si superius dicatur spopondisse Ludovicum in illo Glinianensi Conventu, se ex nunc Cracoviam, ut ibi integro mense Juridicundo præesse valeat, abiturum. Certè non tam facile fidem Polonis datam ac stipulatam eludere, Ludovicus *utpote plagis melior* voluisset, maximè circa ipsa secuturæ correctionis primordia, si vera esset Glinianensis Senatoricidii narratio.

3.) *A tempore motus Glinianensis ad mortem* (quam morbus duobus mensibus præcessisse dicitur) 14. Mensium tantum spatium hic à Koludzcio assignatur, cum defacto biennium totum & quod excurrit, effluxerit, si Kochowscio (quem

ipse Koludzki superius allegavit), in assignato Motui Glinianensi A. 1380. fides danda, cum quo & Piasecki hoc in passu concordat, licet si in diversis MSS. hujus fabulosæ Narratiunculæ transscriptis exemplaribus diversi expressi legantur anni, in aliis enim, anni 1371, in aliis 1373, in aliis verò 1383, quæ sola discrepantia, totius falsitatem narrationis plane commonstrat. Quod si igitur ratio temporis ineatur, à tertia post Festum S. Bartholomæi die nempe 26. Augusti, 1680. qua illa Glinianensis carnificina perpetrata dicitur, ad diem Ludovici emortualem nempe 14. Septembris 1382. biennium & 18 dies intercessisse facile deprehendetur.

4.) *Mærorem fuisse ansam & causam morbi ac denique mortis* Ludovici falsò perhibet Koludzcius, cum id nullus Hungaricorum Nostratiumque Historicorum dicat, imò omnes concorditer asserant, eum senio gravatum, viribusque confectum, diem obiisse supremum.

5.) *Quod Comitia Solii (we Zwoleniu) in Scepusiensi Ducatu indicta* attinet, ea nunquam extitisse, authoritate Prilusii fretus perhibet præmemoratus Cl. *Godofredus Lengnich* (r) *Polnischer Bibliotheck Tom. II. fascil* 7. in sua Historiæ Polonæ Sciagraphia his verbis:

(r) Poln. Bibl. II. 144.

215. *Irthum Dlugossi und seiner Copisten, so von einer Reichs-Versammlung im Zipser Lande reden, auff welchem der damahlige Marggraff von Brandenburg Sigmund, Ludwigs Eidam von den Pohlen zum Könige angenommen worden.*

216. *Gründliche Wiederlegung aus einem Urkund beym Prilusio.*

Alle-

Allegatum hic Prilusii documentum, nullus dubito, esse relatum ab ipso pag. 7. Diploma Statuum Reipublicæ post obitum Regis Ludovici Confæderatorum, quod & in Volumine Legum recentissimæ Editionis nostræ (s) reperitur) ubi hæc leguntur: *Sub Sacramento Fidei promittimus purè & sincerè omnem fidelitatem & obedientiam filiæ Ser. olim Ludovici, quæ nobis pro hærede legitimo in Regnum Poloniæ ad manendum dabitur.* Ex quibus verbis tale videtur formare argumentum Cl. Lengnichius. Si post Ludovici obitum, Polonos adhuc latuit, quænam ipsius filia, Mariane, an Hedvigis? Eis sit præficienda, quomodo dici potest Ludovicum Sigismundo (cui Mariam locaverat) Regnum Poloniæ pro dote consignasse, id approbantibus imò fidelitatis juramento corroborantibus, Prælatis & Baronibus Poloniæ ad Comitia Zwolinensia congregatis. Equidem huic Cl. D. Lengnichii opinioni, tuto me adhærere posse crediderim, nisi me authoritas Dlugossi, (t) Miechovitæ, (u) Cromeri, (w) & Bielski, (x) maximè verò scriptoris coætanei Anonymi Archid. Gnesn. de his Comitiis pro die S. Jacobi indictis expresse differentis, summe fluctuantem redderet. Nihilo secius quod Koludzcium attinet, vel hinc argui potest, eum prout superius falsa pro veris, ita hic dubia pro certis nobis objicere velle.

(s) Vol. Leg. p. 59.

(t) Dlug. X. 67.
(u) Miech. p. 253
(w) Crom. lat. 232. b. Pol. 296.
(x) p. 256.
(y) in Somm. script. Siles. II. 137.

6. & 7.) Nec minus dubium inducit, id quod Koludzki ulterius affert, *Ludovicum obortis lachrymis, congregatis in his Comitiis Proceres allocutum fuisse, veniamque ab iis petiisse.* Neque enim Ludovicum, qui apud Hungaros *Magni* cognomen sortitus est, (prout id colligo ex serie Regum Hungariæ, quam

habet Anonymus Scriptor Soc. JESU in Rudimentis Histori-
(z) Rudim. Hist. Opusc. 4 p. 31. cis) (z) tam pusillanimem & mollem fuisse mihi persvadere possum, ut ad ignava fæminarum præsidia confugere usquam
Euripides. necesse habuerit, illius præcepti Euripidis, *Regi flere non licet, non bene Majestas & fletus cohærent*, plane immemor, vel tam fuisse vecordem in deprecanda venia, ut ei illa Manciniæ (Cardinalis Mazarini Neptis, ad Ludovicum XIV. M. Regem Galliæ adhuc impuberem, se amore depereuntem & nihilominus à Curia ex Nutu Cardinalis Ablegantem) verba, masculam energiam ac emphasim spirantia, *Rex es! me amore prosequeris! & ploras?* (*Vous etes Roy! Vous m'aimez! & vous pleurez?*) jure merito applicari potuerint. Koludzcium id
(a) p. 256. hausisse ex Bielscio (a) crediderim. Dlugossus tamen, Cromerus, Miechovita, maximè verò coætaneus Scriptor Ano-
(b) X, 67. nymus Archid. Gnesn. nihil tale habent, imò *Dlugossus* (b) expressis verbis dicit: *Ludovicum Polonos ad suscipiendum Sigismundum pro Rege & ad præstandum illi homagia impulisse, iis Re-*
(c) p. 232. b. *gis jussa in singulis exequentibus.* Cromerus (c) vero ita habet: *In Sigismundi & Mariæ verba Proceres Polonos jussu Ludovici sta-*
(d) q. 253. *tim jurarunt.* Miechovita (d) ita: *Ludovicus Prælatos & Barones Poloniæ & suscipiendum in Regnum Poloniæ Sigismundum & præstandum ei homagium per juramentum fidelitatis compulit.*
(f) Sommerb. Script. Sil. II. 137. Anonymus denique Archid. Gnesn. (f) sic: *Ludovicus Capitaneis Regni Poloniæ ad sui præsentiam evocatis jussit, ut Sigismundo Omagium fidelitatis præstarent, quod & fecerunt.* Quæ voces, *impulit*, *compulit*, *jussit*, *singulis jussa exequentibus*, an flentis,

flentis, veniam deprecantis, enixèque obtestantis censeri queant, cuivis judicandum relinquo.

8.) Dubiam iterum pro re certa affert Koludzki, dum asserit audacter Hedwigim Wilhelmo Archiduci Austriæ destinatam Uxorem una cum Regno Hungariæ fuisse, cum tamen Cromerus (g) expresse dicat, *nullatenus constitisse, eundem ne Sigismundum Hungaris & Polonis, an hunc quidem Polonis propter similem causam atque comoditatem Regem dare Ludovicum voluisse.*

(g) p. 232. b.

9.) Hæc sponsalia Wilhelmi cum Hedwige, tum (1381) facta fuisse innuere videtur, licet si jam anno 1375. subsecuta fuerint, ut habet Miechovita. (h)

(h) in Corp. Pist. II. 176.

10.) His Comitiis non integros duos menses (ut habet Koludzki) sed sesqui-mensem tantum supervixit Ludovicus, nempe à 27. Julii (nam pro Festo S. Jacobi illa indicta fuerê) ad 14. Septemb. numerando.

11.) Ejus mortem non terribilis conspectus Cometa tantum, sed & alia creba prodigia, nempe terræ motus & locustarum examina præcessere, teste Casparo Ens. (i)

(i) p. 84.

12.) Hæc mors contigit non 14, at 40. Regiminis Ludovici in Hungaria anno, cæpit enim regnare 21. Julii 1342. vivere autem desiit 1382. 14. Septemb. Et ita regnavit in Hungaria 40. annis 1. Mense & 22. diebus, in Polonia autem pro quo Regno inauguratus est A. 1370. 17. Novembris. regnavit 11 annis 9. mensibus & 25 diebus, ac cum sit natus anno 1326. 5. Martii produxit vitam ad 56. annos 6 menses & 6. dies. (f)

(f) Pistor. in tabb. geneal. infine T. III. Script. Pol.

Cæte-

(g) Bielski 256.

(h) Hist. Hung p. 83.

(i) Luc. Slef. p. 253.

Cæterum quod Koludzcius ex Bielscio (g) addit Ludovicum sæpissimè habitu mutato de Civitate in Civitatem perambulasse, id paulo diversimode exhibet præmemoratus Ens (h) his verbis: *Ludovico aures pauperum quærelis semper patebant, quibus etiam nonnunquam (non sæpissimè) ignotus (non mutato habitu) se immiscuisse (non ostiatim per vicos & plateas obambulasse) dicitur*, ut quomodo ii à Consiliariis & Aulicis tractarentur exploraret.

Denique dum Koludzcius coronidem Regimini Ludovici impositurus ait: *Sub ejus Regimine Nankierum Episcopum Vratislaviensem à Civibus in exilium abactum, Civitatemque totam in pœnam hujus peccati igne consumptam fuisse*, dicit, multoties halucinatur. Nankierus enim antequam Ludovicus regnare cæpisset (A. 1370. 17. Novembris) obiit A. 1341. 10. Aprilis, prout testatur ejus Epitaphium, quod ex Pohlii Annalibus MSS. Vratislaviensibus exhibet Fridericus Lucas in Schlesiens Merckwürdigkeiten (i) hujus tenoris:

Paulus Nankierus electus Cracoviensis
Occidit hic verus translatus Vratislaviensis
Mille trecentis annis primo quadrageno
In Festo Paschæ, Deus hunc super æthera pasce.
MCCCXLI.

Sed demus Koludzcium id intelligere voluisse de Regimine Ludovici non in Polonia sed in Hungaria, at nec id dici potest. Nankierus enim A. 1341 demortuus, ne initià quidem Regiminis Ludovici in Hungaria attingere potuit, utpote qui anno demum sequenti 1342. 21. Julii Hungariæ

præesse

præesse cæpit. Neque id incendium Vratislaviense statim post expulsionem Nankieri contigit, sed sequenti demum ab ejus obitu anno nempe 1342. 8. Maji.

Miechovita (k) à Koludzcio citatus refert: *Divinam plagam, indignam expulsionem Episcopi ac Cleri & cædem Joannis Inquisitoris Vratislaviensis ulturam casuali igne totam Civitatem absumpsisse, visumque fuisse, tempore incendii, à quadam Religiosa Fæmina apud S. Mauritium extra muros Vratislavienses inclusa, Angelum contra Civitatem exertum gestantem gladium, & ardentibus carbonibus Civitatem fergentem & incendentem.* Koludzcius verò nisi de suo superaddidisset, nihil se dixisse ratus, adjecit Angelum illum, non jam in visu, *per Speculum & in ænigmate* (l) uni Religiosæ fæminæ Divinitus monstratum, sed visibiliter, palpabiliterque apparuisse, ignem vibrasse, flammas jactasse, hominesque in subsidium advenientes velut alterum Cherubinum Paradysi Custodem *flammeo gladio atque versatili* (m) aditum prohibuisse. Ita nempe in manu Koludzcii *nivis exiguus crevit eundo globus.* Equidem nec ipsius Miechovitæ narrationi omnimodam adhiberi debere fidem censuerim, cum hâc de re ne jota unum reperiam in vitis Episcoporum Vratislaviensium scriptis à nostro Dlugosso ab alio Anonymo (o) tum & à Nicolao Henelio, (p) nec non in Jacobi Schickfusii Chronico Silesiæ, (q) Friderici Lucæ (r) citato opere & Starovolscii (s) vitis Episcoporum Cracoviensium. Qui Henelius, (t) Schickfusius (u) & Lucas (w) prior quidem in sua Breslographia, alter in Chronico, tertius in memorabilibus Silesiæ, dum syllabum Incendiorum

(k) p. 236. & in Corp. Pist. II. 162.

(l) I. Cor. 13. v. 12.

(m) Gen. 3. 24.

(n) Dlugoss. Sommerb. Script. Siles. II. 167.

(o) Ibid. 190

(p) ibid. III. 1

(q) Schickf. III. 22.

(r) Siles. 252

(s) Crac. 80.

(t) Henel. Breslog. p. 26

(u) Chron. l. 4. p. 52

(w) Schles. p. 2201

dierum Vratislavienſicum pertexunt, eaque revocat ad annos 1200. 1241. 1272. 1276. 1342. 1352. 1361. 1367. De hoc anni 1342. incendio nihil tale commemorant, imo Schickfuſius hujus anni incendium ne quidem recenſet, Henelius verò hæc tantum jejunè dicit. A. 1342. *Flammis ſimiliter univerſa pene abſumta civitas.* Fridericus autem Luca ita 1341 *Ergriff eine unverſehene Feuers-Flamme die Stadt Breßlau, und verzehrte ihre beſte Gebäude.*

Hic jam tota abſolvitur Koludzcii, de Ludovico Rege Commentatio, reliquum eſt originem, Authorem, tempusque conſictæ Glinianenſis fabellæ, quantum conjicere licet, paucis perſtringamus.

Si unquam aliqua contra Regem Ludovicum, pronuba belli ſeditio, â Polonis concertari debuit, certè A. 1378, cum injurium Regni, quæ ſe non violaturum adacto ſe ſacramento adſtrinxit, ludibrium, Vladislao Duci Opolienſi Polonos parece coegit, licet extitiſſent inter eos mactæ induſtriæ & probitatis Viri, quibus ab Eo id munus juſtius potuerit mandari. Neque enim illorum gravitati, nec Juribus Regni conveniens erat, ut à Duce à ſe non probato neque electo, ſed ex Regis arbitrio, Reſp. eorum deberet diſponi, & ſtatus eorum atque Regni conditio (Regibus etenim parere conſveti, imperio tradebantur Ducali) peſſum dari. Et Dlugoſſus cujus hic verba uſurpare neceſſe duco, id innuere videtur, dum (*) X. p. 39. fatetur, *Ludovicum, rebellionem, ad quam nonnullorura animos, novitati hujusmodi vehementer infenſos ſpectare didicerat, fuiſſe veritum. Nihil tale tamen moliuntur Barones, Proceres & Nobiles*

tam

tam Cracoviensis quam Majoris Polonia *ore, seu conventu in Visli-cia Gnesna habito, siquidem Vladislai Regimini nullo pacto permissuros concorditer diffiniunt, spectatæ tamen virtutis Viros, ad Ludovicum in Hungariam transmittunt, qui orarent, ne eos Vladislaus parere cogat, cum illius Regimen non essent quoquomodo passuri* addit hic statim Dlugossus. *Ludovicum per patentes Literas his ipsis* Polonorum *Legatis tributas, Vladislaum â Gubernatione Regni revocasse, ejusque regimen rescidisse.* Unde licet *traheretur studia in contraria vulgus, seditione furens*, statim tamen ac Ludovicus Vladislaum â gubernatione Regni amovit, averruncata omnis offendiculi ansa, eum deferbuisse quis dubitet, & huc collimare videntur illa Caspari Ens verba: *Ludovicus motus omnes sine maximis Plebis incommodis in ipso statim initio extinxit.* Et hinc igitur liquido constat Motus Glinianensis Historiam esse merè confictam & de industriâ excogitatam. Sed qua occasione? à quo? & quando? id certò affirmare haud possum, conjicere tamen libebit, licebit. (y) pag. 83

Anno 1606. in Comitiis Varsaviensibus Ductore Nicolao Zebrzydowscio Palatino Cracoviensi, (qui antea Mareschallatûs Regni Magistratum gessit, tum & Ducis Exercituum Campestris, uti apparet ex ejus Epitaphio apud Starovolscium (z) & Okolscium (a) obvio, hinc in eorum seriem in *Corona* R. P. Niesiecki, (b) ubi prætermissus est, post Nicolaum Sieniawski referendus) secessu Ordinis Equestris facto propter unam vocem *Cos* vulgò *quidam* quod de suspectis Conciliis Regiis suo tempore ut vulgo jactaturus erat, (c) Mo-

(z) Mon. Sarm. p. 654
(a) II. 567
(b) Kor. 276
(c) Piasecki, 239.

Motus Civilis vulgo Rokosz pro libertate contra Regem Stężyciæ cæpit, qui accessione Litvanorum auctus, Comitiis ruptis, Lublinum translatus, ubi ex universis Provinciis Nobilitate ad Vexillum libertatis accurrente, in apertum civile bellum erupit, donec tandem in Comitiis itidem Varsaviensibus A. 1609. (postquam anno præterito Rokossiani ad Guzowo, cum Regiis ambiguo Marte pugnassent, & inde, pars maxima Authoribus cladis maledicens, domum dilapsa esset) Amnestia & Compositio statuum, a moroso Rege perfecta fuerit. Videatur Piasecki, (d) Lubienski (e) & Braun. (f)

(d) p. 234

(e) de Motu Civil. l. 4. p. 137

(f) de Com. pag. 51.

Credibile est igitur hujus *Motus* Civilis tempore Zebrzydovii contrariam illis verbis Moysis. *Si quis est Domini jungatur mihi* (g) vocem usurpantis, ac tale classicum *siquis est non Domini jungatur mihi* personantis â se clarum quempiam (ne dicam ipsummet) hanc Historiolam de Industria conscripsisse, eamque in vulgus sparsisse, ad percellendos timore tremoreque partium Regiarum adhærentes, tum perciendos hoc audaciæ æstro Nobilium animos, quo tanto ardentius & animosius isthoc exemplo Polonorum ad Classicum Granowii Mareschalli itidem (ut perhibetur) & Ducis Exercituum Regni, multo agmine convolantium, se illi Patriam Libertatem tuituri adjungerent.

(g) Ex. 32. 26.

Nec mirum videri debet hanc fabellam, quam alias, vix *Judæus Apella credidisset*, *tantam fidem invenisse in* (nostra) *Israël*, innatum est enim cuivis genti statu Populari Libertateque gaudenti, eas quam lubentissimè aurâ benevolentiæ captare

captare, fideque dignas censere Historias, quæ Dominis suis (quorum Dominium ipsis grave videtur) eorumque primæ admissionis administris, adversa injuriosa, ac dedecorosa putantur, & si unquam hic certè, Commentariorum Historicorum scriptori applicandum venit Oveni illud Distichon. Oven. Eprig. ad Sydney l. 2 n. 18. p. 179.

Verona Beneventanam raró itur ad Urbem
Esto Placentinus tu Beneventus (h) eris.

(h) Ben-Venuto pertutto

Is est nempe liberrimo Populo incitus à natura genius, ut sibi licitum putet Dominos suos reprehendere, eorumque gesta accuratius quam par est censorio ventilare cribro. Imo singuli sibi persvasum habent, Constitutivum ac Conservativum Libertatis in eo inesse, ut Reges, â facie status Equestris contremiscant, ac *Comitia Reip. Regum Martyria* (usitara paræmia) dicantur, tum ut Regium favorem ambientes Curiales, *sublati in altum casu graviore ruant.* Semper enim *Seganismus* Populis exosus habetur. Et hinc est, quod in tota Patriæ Historiæ *Odyssea*, odii magis expers, imò acceptior, gratior, memorabilior, fidemque merentior, nullus Nobilitati Polonæ appareat eventus, quam illorum Motus Glinianensis malorum, horrisonique XII. capite plexorum Senatorum supplicii *Ilias.* Tenella libertatis Polonæ, centoculo Argo oculatior Pupilla, nulla sibi gratiora detegit balnea, nullas jucundiores Thermas, quam istud sangvineum (cui innatare nimia gestit voluptate) lavacrum, quo omnes attentati Despotismi sordes, illuvies, tum exosi Seganismi, seu Favoritismi (sit venio verbo) pædores & squalores, facile eluere

eluere poſſe arbitratur. Immortalitatem ſpirantia, Boleslaorum Chrobry, Audacis, Criwouſti, Criſpi, Pudici, Vladislaorum, Hermanni, Sputatoris, Lasconogi, Cubitalis, Verbo dicam omnium Piaſtidarum ſingulorumque Jagellonicorum Regum geſta, Pacis Belliqne ſpecimina, victorias, triumphos, quibus Monarchiæ Polonæ limites, â Nigro ad Mare Balthicum, & â Balthico ad Oceanum protendebantur, ita, ut dum (i) *Jupiter arce ſua, totum ſpectaret in Orbem. Nil niſi (Sarmaticum) quod tueatur, haberet.* omnia iſta, candido Faſtis Hiſtoricis lapillo inſcripta legere, noſtrorum multis non tam eſt volupe, quam horrificum amputatorum cervicum duodenarium atro carbone notatum, ſub Glinianenſibus ſpectare papilionibus. Vitium id eſt ſæculi flagitiumque Libertatis, ut facilius ignorentur authentica Patriæ Hiſtoriæ Monumenta, quam talia ſuppoſititia apocrypha.

(i) Ovid. Faſt. I.

Apocrypham & Commentitiam Glinianenſem Hiſtoriam dixi, & rectè, nam pro tali jam à 68. annis tum cùm maximè in vulgus ſpargebatur habita paſſim fuit, prout patet ex quodam Scripto *Condæi* vivente *Joanne Caſimiro* eligendi, contra Georgium Lubomirski mareſchallum & Ducem Campeſtrem Regni evulgato, in folio ſub tali præfixo titulo. (k) *Reſpons Wolnego Slachcica na liſt Senatora iednego de Data* 20. *Decembris* 1664. ubi hæc formalia leguntur. *Tu muſze troche ſubſiſterey examinowáć z wm M. Panem originem Seymu Konſkiego, ſtuſznie tak denominowánego, boby bárdźiey ſzkápim głowom, niż rozumnym ludiom przystał, Koniec & naturam. Wydány ieſt dawno*

(k) Szlachica p. E. I.

dawno script Anonymo authore Rokosz Gliniański, kędy piszą mimo fidem wszystkich y Polskich y Postronnych Historykow, że Kiedyś u Nas Kilku Senatorom w Kole Rycerskim szyie poucinawszy ozle rády krolá Ludwiká in ordinem redegerunt Majores Nostri, y wszystkie factie è Republica sustulerunt eo medio, ieden tylko boni publici respect in mentibus Civium ugruntowawszy. Ten sobie ták upodobał comment, że niemász y iednego ex Domesticis iego, ktoremuby go zá præsent wielki sub secreto nie communikował, swoie zás misly, acta wszystkie ták accommodował ab ineunte ætate, aby prætextu libertatis exemplo quasi owego Rokoszu Majestatem wprzod tanquam præsidium libertatis, á potym y one sáme zniosł & vacuam Rempublicam mogł invadere.

Huc collimare videntur usurpata a p. m. Andrea Zaluski Episcopo Varmiense, S. R. J. Principe, Supremo Regni Cancellario, Patruo dulcissima recordatione prosequendo, in sermone ad Ordines Regni circa votivam de Spiritu Sancto missam ante ultimam electionem A. 1697. 15. May hæc verba (l).

(l) Zaluski Epist: famil: Tom: II. p. 37.

Jam patriis moribus & firmatæ a tot sæculis electionis Praxi contranitentes, in loco comitiis designato temporaneæ pro more Patrio structuræ latera nudare animo proponunt, ut sclopos in recte sentientium de Republica Procerum pectora, velut in destinatum scopum colliment. Producuntur *inter mutua colloquia Glinianenses, nulla historica fide subnixæ, verum ê privatis nullo veri falsive discrimine confectis scripturis excerptæ fabulæ, terrent undique accensa in discordiarum fomite irarum fulgura, detonant verborum fulmina &c.*

Ex his allegatis testimoniis, luce meridiana clarius apparet Glinianensem Historiam, jamsubinde pro commentitia fabella habitam fuisse, unde mentem meam ingens admiratio subit, quomodo postea (anno nempe 1705.) perfricta fronte, eam rursus typis mandare, ac pro vera & certa asserere non dubitaverit Augustinus Koludzki in suo Vitarum Regum Poloniæ compendio, expunctis mala fide (quominus in dubium tota series Historiæ vocari posset) quibusdam vocibus, phrasibus, imo integris periodis, in MSS. obviis, quæ circumstantias minus credibiles exprimere videbantur, quarum hic elenchum sisto.

1.) Nomina Senatorum, Budam pro Comitiis proficiscentium (nempe Felicis Sreciechi Palatini Lublinensis, Joannis Sluzewii Palatini Siradiensis, Gregorii Lassotæ, Palatini Belzensis, Stanislai de Krępa Castellani Sendomiriensis, Hieronymi Szpot Castellani Biecensis, Joannis Gomolinscii Castellani Siradiensis) non expressit, & si in omnibus hujus historiæ MS. Copiis quotquot unquam vidi (vidi autem duodeviginti) appareant.

2.) Andreæ Lubranscii Episcopi nomenclaturam Episcopatus expunxit, licet in MSS. Codicibus legatur, in aliis quidem *Vladislav.* in aliis autem *Vratisl.* quæ æquivocatio facillimè accidere potuit, in nostro vulgari idiomate in quo unius tantum litterulæ, quoad hæc nomina, intercedit discrepantia, *Wro Wlo* (*clawski*) expunxit autem incertique loci Episcopum fecit Lubranscium, nam si addita fuisset Episcopatui

tui nomenclatura ex Vitis Episcoporum Vratislaviensium, vel Vladislaviensium, vel Posnaniensium, fictitii nominis argumentum facile cuivis patere potuisset. Et hinc est adhuc quod nec lib. nec paginam *Paprocii* citat, ubi eum de Episcopo illius temporis Andrea Lubranscio agere dicit, ne si citatio adscripta esset, facile quivis Paproccium consulere posset, ubi eum non de Andrea Lubranscio, sed de Andrea Laskaris Goslawscio Episcopo Posnaniense Stemmatis Godzemba (Lubransciorum proprii) loqui animadvertisset.

3.) Nomen J*aroccii* Secretarii Regii, quod in omnibus MSS. Codicibus apparet, expunxit.

4.) Ubi Ludovicus Buda in Poloniam adveniens, Comitatum 5. millibus armatorum constantem habuisse in omnibus MSS. exemplaribus dicitur, â Koludzcio numerus hic expunctus seu omissus est.

5.) Tota periodus supplicium Procerum Poloniæ describens licet in omnibus MSS codicibus reperiatur, â Koludzcio tamen utpote minime credibilis omissa est, est que hujus tenoris. *Mox Lubranscio Episcopo &c. &c. usque ad finem.*

(6. Similiter in Granovii ad Ludovicum Apostrophe, hæc verba omissa sunt *utque id verum esse pateat, hic sub pedibus Majestatis Vestræ Regalis Throni ea proditorum Reip. cadavera jacent.*

7.) Et paulo inferius ista *eodem autem momento, decollatorum capita detecta & Regi monstrata fuerunt.*

8.) Ac tandem finalirer illa *quippe aspectu cæsorum, ipsemet Rex timore perculsus fuit.*

Et

Et hæc sunt egregiá fidei specimina in narratione Koludzcii qui dum *in his deliquit omnium reus efficitur*, dum hæc tanquam minus credibilia, rejicit, abrogat & expungit, de totius narrationis impossibilitate ac falsitate justissimam facere videtur suspicionem.

Jam igitur tam leviusculæ credulitatis ac tam ferocis immanisq; crudelitatis universi hujus historiolæ Lectores pudeat, nos jam ipsi damus *Libellum repudii*, quid enim aliud hæc Apocrypha Historia, Nobilitati Polonæ in stillare videtur nisi promptam & experrectam suorum Senatorum, vel minime de aliquo status crimine suspectorum oppressionem. Verum absit, absit longè, absit ab inclyta gente Polona hæc pudenda labes, ut suspectos de læsæ Reip. crimine suos Consulares Viros non jure vincere, & pro delicti enormitate punire, sed inaudita causa, non admissis testibus, non dato justificationi loco, promiscuè permixtè, acervatim, furore populari obruere dicatur. Si enim juxta Senecam nil minus quam irasci punientem decat præceps ejusmodi & irrecollecta ultio non trutinatis accusationis capitibus in statu bene ordinato nullius omnino frugi esse potest *irretiuntur quippe muscæ, mittuntur vespæ delirant Tyranni, plectuntur Achivi*. Sic *Cinam* illum non postremæ in Rep. Rom. dignitatis Virum, nullius facinoris participem occubuisse apud Plutarchum(m) legimus, dum enim ad *Populum morte Julii Cæsaris exasperatum prodit, uno de multitudine percontanti alteri quis esset indicavit, isq; rursus alteri, ita confestim apud omnes rumor increbuit, esse hunc unum de interfectoribus Cæsaris. Etenim fuit inter Conjuratos, alius quidam Cinna (qui nuper admodum in Concione, Cæsarem contumeliosis dictis erat insectatus) quem illi tum*

(m) in Cæs: & Bruto p: 557: & 701

tam sibi offerri putantes, hominem in media turba, impetu discerpserunt. Similem casum experti sunt in nostra quoq; Rep. *Bronovius* ille tum *Lipscius* Palatinus Calissiensis, quorum cruor noxæ expers de terra clamare videtur, non jam ad terram illo Zolkiewiani Epitaphii epiphonemate, *Exoriare aliquisnostris ex ossibus ultor:* sed potius tali ut ille iñocuus Abelis sangvis voce ad ipsum cælum pertingente, quod ut á nostra avertat gente Numen semper propitium, nec unquam *sangvinem innocuum, de manu filiorum Israël exquirat*, ponamus feroces animos in perniciem Fratrum nostrorum ituros. Obsecro vos igitur quam ardentissime, ut digne ambuletis Vocatione qua vocati estis (ad quævis Consilia publica) cum omni humilitate & mansvetudine, cum patientia supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem Spiritus in vinculo pacis: Charitate fraternitatis invicem diligentes, honore invicem prævenientes, omnes honorate, fraternitatem diligite, Deum timete, Regem honorate.

Est etenim

StanIsLaVs ReX PoLonIarVM GentIs sVæ DeCVs.

EPITAPHIUM GLINIANENSE.

XII. Senatoribus Poloniæ (uti falsò perhibetur capite plexis) inſcriptum

D. O. M.

Pátrz ſynu wtey mogile wolność leżeć miáłá
Alec tu SENATOROW dwunaſtu, s chowáła,
Dwunaſtu życie, iednę ſwolność - zápłáćiło
Aby nie tanie w Polſzcze *Niepozwalam* było:
Nauczſię tu z skaraney biorąc przykład - zdrády
Ze máią bydż Oyczyznie życiem wſzyſtkie Rády
Aći ktorzy ſwym zyciem Wolność, o płáćili
Rzecz áby z nieśmiertelnym Bogiem wiecznie żyli.

Cui ego ſervatis iisdem Rythmis recepto apud Gallos uſu, apud quos talia carmina *Bouts-Rimés* vocantur, tale ſoppono Hexaſtichon:

Zawſze Polska cnotliwych Senatorow miáłá
Gdy zas kogo z umysłem iaſzczurczym chowała
Temu wczaſie, w wiecznoſci Niebo - zapłaciło
Zedy zas ſcinac miano, to nigdy nie - było
By ſię wſzyſcy kaiali ſwey Oyczyzny - zdrady
Wymyslił tę baieczkę, ktos na Wierne Rady
Boday zdraycy Oyczyzny winę tak - płacili
A wtym zakale, *Starſi Bracia*, inſznie - zyli

TE-

TETRASTICHON
ab Augustino KOLUDZKI Ludovico Regi inscriptum.

Ludwik dwuch Koron Panem: gdy nie mogł *wystarczyc*
Jechał z Polski, myśląc ją swym kształtem *obarczy c*
Ale Polska postrzegłá, wnet chytre - *Zamiany*
Zabiegłá złemu przez swoy *Rokosz pod* *Gliniany*

Cui tale Carmen Rythmi-forme, oppono.

Ludwik dwoch Koron Panem (a) gdy niemogł *wystarczyc*
Ani rownym staraniem, dwie (b) trzody *obarczyc*
Węgrzy dali mu głowę (c) złocistą w - *zamiany*
A Polacy go hanbią (glowami (d) z - *Gliniany*
(nogami

(a) Nemo potest duobus Dominis servire. Nemo potest, duobus Dominiis regnare.

(b) Ludovicus ad Regnum Polonorum capessendum, a Legatis enixe rogatus respondit. *Non satis intelligere, neque hos quid svadeant, neque illos quid petant. E neutrorum enim re id fore, sicuti ne duobus quidem gregibus expediat, unum habere pastorem Cromerus* Lib. 13. pag. 222. b.

(c) *Caput ejus aurum optimum*: allusio, ad Agnomen *Magni*; Ludovico datum, simile epitheto Ludovici XIV, Regis Galliæ (*Louis d' or.*)

(d) Allusio ad statuam Nabuchodonosoris cujus caput erat aureum, Pedes autem fictiles. *Gliniany* idem significat, quod *Fictilis*:

MENDA sic EMENDA.

Pag. 1 linea ult. custos *ac* legatur *tot*
3--5 in Nota post *editum* adde *&*
4--2 garriant *lege* garriunt.
3 Laterano -- Lateranum.
18 & -- cum
21 mortuam -- mortua
5--9 ubraniu -- Zebraniu
11 de -- in
6--10 Lokielkonis -- Lokietkonis
Cubiralis -- Cubitalis
7--17 opaliensem -- opoliensem
24 ita legendum --Extraneis conferereutur, Regia authoritate arcebantur. Hinc.
9--8 Barclaviam -- Braclaviam
17 topor -- Topor
11-12 spot -- Szpot
9 *Huic itineri* ad *Vladislaviensis* Debebat exprimi Italico charactere, nam hæc verba in mSS. reperiuntur, non autem apud Koludzcium
14--7 & deleatur
11 Cubilariis -- Cubiculariis
15--1 à finibus *adde* Regni
17--7 cum sis *adde* os
18--17 cadaveta -- cadavera
19--ult quibu -- quibus
21--20 albæ -- Albæ
23-- 6 Sieniavy -- Sieniawa
24--10 Si *deleatur*
15 restagaretur -- refragarentur
25--9 Kołiedski -- Kołudzki
13 supraliensi -- supraslìensi
26--11 Cudzoniemcem -- Cudzoziemcom
12 zuyzaje -- zwyczaje
17 bezpieczny -- bezpieczniey
27--20 Stanel -- stanal
28-14 niedwdzio znych-niewdzięcznych
20 dotych -- dotąd
21 czego *adde* y
29--17 artificii -- artifici
30-- 7 Bogorga -- Bogorya
In - is
In nota lin. 4. eitat -- citat
5. nomine--nomina
31-- 5 Johanes -- Anonymus
17 silios -- filios
20 Johannes -- Anonymus
32--11 dixerit -- dixeris
13 post emercatum *adde* sangvine
19 & *dele*
33--23 wąglescinium-wągleszynium
34--ult. Et -- si
39-- 5 Sarmatorum -- Sarmatarum
41-- 7 Tattaris -- Tartaris
9 speculo -- spiculo
16 Betz -- Belz
43--11 Alphes -- Alpes
S7-- 7 Dobeslaus -- Dobeslai
48-- 9 linialis -- lineolis
50--11 Molski -- Okolsxi. Tomo primo
13 Molscium -- Okolscium
16 Hungarici -- Hungaricis
51-- promittebant--promovebant
52--16 *& alibi* Duglossum -- Dlugossum
53--25 Eos -- eum
56--13 Metrapolitanum -- Metrop.

60-20 Damalevito - Damalevitio
62-- 7 tam--eam
19 Camenecium--Cameneciam
65-- 7 Metrapolitano - Metrop.
67 - 14 & - ob
69 - penult debeer - debere
70 - 21 deducit - deducitur
72 - 3 Stemmatz - Stemmate
8 Primislienſem - Premislienſem
12 Miechovita - Miechovia
73 - 16 Martyrolopio - Martyrologio
74 - 6 Roloniæ - Poloniæ
75 - 14 Petropolitanum - Metropolitanum
4 *in marg.* MSti - Minorum
76 - 4 Premilienſi - Premislienſi
10 hodiernum - hodiedum
77 -- 5 *poſt* Ruſſiæ -- *adde* habet.
79 -- 15 praclari gentis -- præclari geſtis.
80 -- 14 bifarium -- bifariam.
18 ad - at
in margine lin. penult. Pinch -- Piech
15 Camenenſem -- Camenecenſem
26 odolcki -- Okolſki
81 -- penult. in margine vixil - Viris illuſtribus
82 - 16 Saminenſium - Caminenſium
83 - 10 Lulichius - Zulichius
84 - 19 aſſumptum - aſſumptorum
citatio (u) omiſſa. Bzovius Propag. 50
25 Ruzel - Ruſzel
89 - 22 ſubſultum - ſubſultim

90 - 16 Regno *adde* cum
91 - 6 *in margine* Gniasdus - Gniazdo 1029
Idem Herb. 533 & 535 (b) L. 4: 29
92 - 5 Caſteilanum - Caſtellanum
21 quæ - qui
93 - 3 adſcititum - adſcititium
5 *poſt* Regni *adde* in Theſaurarium Regni
6 fie - ſi
8 Theſaurio - Theſaurario
24 Vapavio - Vapovio
94 - 1 *in margine* Coromer - Cromer
95 - 4 annosque - annoque
96 - 9 ab - ac
18 Kałudzcius - Kołudzcius
97 - 6 Skrzyu - Skrzyn
13 ſe junxero - ſejunxêre
98 - 19 ſuperus - ſuperius
22 antelatas - ante latas
99 - 5 diſtiguit - diſtinguit
10 Granowſcianorum - Granowſciorum
100 - 8 & - eſt
11 acientibus - facientibus
12 *poſt* nihil *adde* mihi
15 *loco* 16 *lege* 14
17 ac - &
102 - 6 inſerviens - inſerviente
citatum - citato
in marg. lin penult. & adde 250
103 - 3 Raphia elæ - Raphaele
12 Palatinatorum - Palatinor.
25 Caliſcienſis - Caliſienſis
104 - 15 Zwerzyniec - Zwierzyniec

 5-18

18 Nielski - Niesiecki
105 - 1 *in marg.* Hersc - Herby
13 Sirtadiensi - Siradiensi
27 his - hic
106 - 10 Gowockiorum - Goworki-orum
1 *transversa* Prandola - Prandota
5 Lokethone - Loketkone
107 - 9 Odrowacio - Odrowazio
13 1492 - 1462
108 - 1 Lodziia - Łodzia
19 Szepotorum - Szpotorum
109 - 12 Castellanus - Castellanatus
ult in marg. post. 323 *adde* (c) Herby. 331
110 - 9 *in marg.* y - pag.
14 Stctut - Statut
111 - 6 Lwoska - Lwowska
17 adde duo commata, post *contingit*, & post *adjuvantibus*
ult miscus - missis
113 - 4 Posnaniensim - Posnaniensem
116 - 3 commendasse - transmandasse
4 præbuisse - præripuisse
117 - 1 Wagleczynscki - Waglesżynski
2 Thomas - Thomam
Sendomiriensis - sem.
7 de - nam
13 impudenter - imprudenter
17 transiliit - transilit
19 Okolscye - Okolscii (e)
20 dicit - dicunt
118 - 1 Fridrichowivcz - wicz

Citatio omissa ita restituatur (f) Hiacint, p. 120
119 - 25 Sklonicki - Skotnicki
120 - *penult* noune *dele*
Citatio litt. (k) ita legatur. In Sommersbergii script. Siles. tomo 2
4 *in nota* dicitum - dictum
121 - 9 ponatur comma, post *Phrases* non post *Polonicæ*
123 - 3 refecto - recepto
8 dignitates - dignitas
126 - 7 Palatinatum - Palatinatuum
22 enittitur - enititur
23 necelsitate - Necessitate
Rokoszad - Rokosz
25 *post* Rokosz *adde* ad
127 - 4 *post* Piasecius *adde* proinde
penult. exitum - exitium
129 - 11 flore - Floro
22 loco 146 - 156
23 *post* 1537 *adde* à
130 - 4 *loco* 1573 - 1537
131 - animaque - animoque
17 furentium - furentum
133 - 14 purpueri - purpurei
134 - 3 Supplicatorum - suppliciis
6 Simei - Semei
24 lucronum - lurconum
136 - 5 *post* copia *adde* impressa
19 supplicandorum - supplicandorum
penult antè pervenissent *adde* non
138 - 10 dnos - duas
139 - 11 poloniex - Polonicos
17 *post* quod *adde* illud

140 - 5 malificio - maleficio
8 *post* tulerit *adde* & (
18 allatam - illatam
142 • 19 Lapolæum • Zapolæum
143 • 7 *ante* sequitur *adde* inde
144 • 5 Scriptore • scriptori
148 • 1 Koszyack • Koſſycach
11 *post* suscepio *adde* Filio
149 • 19 Glinianensis • Glinianensi
25 *post* potest *adde* non
ult. sccus • secius
150 • 18 meminêre • meminerint
152 • 20 fratrem • filium
155 • 14 præmissa • promissa
23 Casimiri • Casimiro
157 • 5 tupiestwa • łupiestwa
11 Bielsk • Bielski
158 • 5 czczem • czczeni
7 Panuiæc • Panował
159 • 4 Et • At.
7 amorum • armorum
14 *post* arripuisse *adde* dicendum
in nota (y) *adde* Ens. p. 80.
160 • 16 his • hic
18 Glianensi • Glinianensi
excitata • excitatæ
ult Parolne • Poradlne
161 *in nota* (c) hore • Floro
25 *post* igitur *adde* id.
ult. Cametzrio • Cænobio
162 • 10 MSSti • MSStis
11 confutam • confictam
18 *post* verò *adde* in
19 defunctoriē • perfunctorie
24 A. • Annus
163 • 1 habeat • habuit
165 • 23 Ceusabonus • Casaubonus
166 • 2 post *vocatur.* Punctum *Si*
16 Se • Ac.
167 • 7 nullum • nulla
16 haudsisse • hausisse
170 • 9 post Añumerand9 *adde* his.
15 concalcatæ • conculcatæ,
171 • 4 Connectaneis *ac* • Collectaneis, at
9 quidam • quidem
172 • 13 *hæc verba dele* itidem Anna
173 • 2 gentilium • gentilitium
175 • 1 Dictor de Valachiis • Victor de Valachis
24 extat • extet
25 Nieczua • Nieczuja
176 • 20 Noventium • Novitium
22 Schwartze • Schwartz
24 Voleterranus • Volaterran9
post Agrippa *adde* & Isaac Vossi9 in Variis Observat. cap. 15 p. 87.
in nota (f) Venit • Vanitate
177 • 10 pyreo onoratæ • pyrio, oneratæ
25 Henlius • Henelius
178 - 5 *post* is ipse *addé* (& Isaac Bullart in Academie des sciences II. 240)
21 Hedvigam - Hedvigem
23 Sibi *dele*
179 • 10 *post* sua *adde* absq;
17 licet si • licetsi
24 *post* mortem *adde* Ludovici
180 • 5 anni • annus
post 1383 *adde* apparet
181 • 24 congregatis • congregatos
182 • 16 Polonos • Poloni

21 &

21 & - ad
183 - 7 post *quidem Polonis* adde propter vicinitatem Marchiæ Brandeburgicæ; Guilielmum vero, *propter*
18 creba - crebra
184 - 12 dicit *dele*
185 - 10 fergentem - ferventem
17 aditum ab aditu
186 - 1 incendierum Vratislaviensicum - incendiorum Vratislaviensium
revocat - revocant
10 *post* est, *adde* ut
15 *post* adacto *dele* se

Commata vel Puncta hinc inde, vel omissa, vel minus recte posita, & alia leviora errata, B. L. facilè emendabit.

